

**Tytuł opracowania**

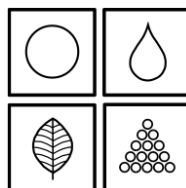
# **PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030**

**Zamawiający**



Gmina Lubliniec  
ul. Paderewskiego 5  
42-700 Lubliniec

**Wykonawca**



Dokumentacja Środowiskowa – Wojciech Pająk  
Osiedle Leśne 7B/121  
62-028 Koziegłowy (k. Poznania)  
[www.dokumentacja-srodowiskowa.pl](http://www.dokumentacja-srodowiskowa.pl)  
e-mail: [poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl](mailto:poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl)  
tel.: 720-756-763

**Data opracowania**

WRZESIEŃ 2026

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. WYKAZ SKRÓTÓW .....</b>                                                                                          | <b>4</b>  |
| <b>2. WSTĘP .....</b>                                                                                                  | <b>5</b>  |
| 2.1. Przedmiot i cel opracowania .....                                                                                 | 5         |
| 2.2. Podstawa prawna opracowania .....                                                                                 | 5         |
| 2.3. Metodyka opracowania .....                                                                                        | 5         |
| 2.4. Podstawowa charakterystyka Lublińca .....                                                                         | 6         |
| <b>3. STRESZCZENIE .....</b>                                                                                           | <b>9</b>  |
| <b>4. OCENA STANU ŚRODOWISKA .....</b>                                                                                 | <b>12</b> |
| 4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza .....                                                                         | 12        |
| 4.1.1. Klimat i adaptacja do zmian klimatu .....                                                                       | 12        |
| 4.1.2. Jakość powietrza .....                                                                                          | 15        |
| 4.1.3. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>ochrona klimatu i jakości powietrza ..... | 21        |
| 4.2. Zagrożenia hałasem .....                                                                                          | 22        |
| 4.2.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>zagrożenia hałasem .....                  | 30        |
| 4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM) .....                                                                               | 31        |
| 4.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna .....                                                                        | 31        |
| 4.3.2. Stacje bazowe łączności bezprzewodowej .....                                                                    | 33        |
| 4.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych .....                                                                       | 35        |
| 4.3.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>pola elektromagnetyczne (PEM) .....       | 37        |
| 4.4. Gospodarowanie wodami .....                                                                                       | 37        |
| 4.4.1. Wody powierzchniowe – stan i jakość .....                                                                       | 37        |
| 4.4.2. Wody podziemne – stan i jakość .....                                                                            | 46        |
| 4.4.3. Zagrożenie suszą .....                                                                                          | 51        |
| 4.4.4. Zagrożenie powodzią .....                                                                                       | 53        |
| 4.4.5. Działania adaptacyjne w zakresie gospodarowania wodami .....                                                    | 55        |
| 4.4.6. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>gospodarowanie wodami .....               | 56        |
| 4.5. Gospodarka wodno-ściekowa .....                                                                                   | 57        |
| 4.5.1. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę .....                                                                              | 58        |
| 4.5.2. Zbiorowe odprowadzanie i oczyszczanie ścieków .....                                                             | 60        |
| 4.5.3. Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków .....                                                 | 64        |
| 4.5.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>gospodarka wodno-ściekowa .....           | 65        |

|           |                                                                                                                                    |            |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.6.      | Zasoby geologiczne.....                                                                                                            | 67         |
| 4.6.1.    | Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>zasoby geologiczne.....                                      | 68         |
| 4.7.      | Gleby i powierzchnia ziemi.....                                                                                                    | 69         |
| 4.7.1.    | Rzeźba terenu i krajobraz.....                                                                                                     | 69         |
| 4.7.2.    | Grunty rolne .....                                                                                                                 | 73         |
| 4.7.3.    | Grunty leśne.....                                                                                                                  | 75         |
| 4.7.4.    | Grunty miejskie (zurbanizowane) .....                                                                                              | 76         |
| 4.7.5.    | Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>gleby i powierzchnia ziemi .....                             | 78         |
| 4.8.      | Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....                                                                        | 79         |
| 4.8.1.    | Gospodarowanie odpadami komunalnymi.....                                                                                           | 79         |
| 4.8.2.    | Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.....                                                                     | 84         |
| 4.8.3.    | Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne .....                                                                                 | 84         |
| 4.8.4.    | Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów ..... | 85         |
| 4.9.      | Zasoby przyrodnicze.....                                                                                                           | 86         |
| 4.9.1.    | Zieleń urządzona.....                                                                                                              | 86         |
| 4.9.2.    | Lasy.....                                                                                                                          | 88         |
| 4.9.3.    | Korytarze ekologiczne i formy ochrony przyrody.....                                                                                | 94         |
| 4.9.4.    | Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>zasoby przyrodnicze.....                                     | 100        |
| 4.10.     | Zagrożenia poważnymi awariami.....                                                                                                 | 101        |
| 4.10.1.   | Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji<br>zagrożenia poważnymi awariami .....                          | 103        |
| 4.11.     | Istniejące problemy środowiskowe oraz prognoza stanu środowiska .....                                                              | 104        |
| <b>5.</b> | <b>CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE .....</b>                                                          | <b>108</b> |
| 5.1.      | Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi<br>i programowymi.....                                            | 108        |
| 5.2.      | Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska .....                                                     | 113        |
| 5.3.      | Harmonogram realizacyjny (wykaz zadań).....                                                                                        | 125        |
| 5.4.      | Możliwości finansowania działań z zakresu ochrony środowiska .....                                                                 | 138        |
| <b>6.</b> | <b>SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....</b>                                                                          | <b>142</b> |
| <b>7.</b> | <b>OGRANICZANIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO<br/>ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ.....</b>                           | <b>143</b> |
|           | <b>SPIS TABEL.....</b>                                                                                                             | <b>148</b> |
|           | <b>SPIS GRAFIK.....</b>                                                                                                            | <b>149</b> |

## 1. WYKAZ SKRÓTÓW

W poniższej tabeli przedstawiono alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu wraz z wyjaśnieniem.

**Tabela 1. Alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu**

| Skrót           | Wyjaśnienie                                                              |
|-----------------|--------------------------------------------------------------------------|
| B(a)P           | benzo(a)piren                                                            |
| BZT5            | biochemiczne zapotrzebowanie tlenu                                       |
| ChZT            | chemiczne zapotrzebowanie tlenu                                          |
| CO <sub>2</sub> | dwutlenek węgla                                                          |
| dB              | decybel                                                                  |
| Dz. U.          | dziennik ustaw                                                           |
| GDDKiA          | Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad                            |
| GIOŚ            | Główny Inspektorat Ochrony Środowiska                                    |
| GPR             | generalny pomiar ruchu                                                   |
| GUS             | Główny Urząd Statystyczny                                                |
| GZWP            | główny zbiornik wód podziemnych                                          |
| ha              | hektar                                                                   |
| Hz              | herc                                                                     |
| IMGW            | Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej                                |
| JCWP            | jednolita część wód powierzchniowych                                     |
| JCWpd           | jednolita część wód podziemnych                                          |
| JST             | jednostka samorządu terytorialnego                                       |
| kV              | kilowolt                                                                 |
| kW/MW           | kilowat/megawat                                                          |
| kWh/MWh         | kilowatogodzina/megawatogodzina                                          |
| Mg              | megagram (=tona)                                                         |
| MPZP            | miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego                           |
| MHz/GHz         | megaherc/gigaherc                                                        |
| NFOŚiGW         | Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej                  |
| ng              | nanogram                                                                 |
| OSN             | obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu          |
| OZE             | odnawialne źródła energii                                                |
| PEM             | pola elektromagnetyczne                                                  |
| PGW             | Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie                                |
| PIG-PIB         | Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy             |
| PM 10/PM 2,5    | pył zawieszony o średnicy cząsteczek 10 mikrometrów / 2,5 mikrometra     |
| PMŚ             | państwowy monitoring środowiska                                          |
| POŚ             | program ochrony środowiska                                               |
| PSP             | Państwowa Straż Pożarna                                                  |
| PV              | instalacja fotowoltaiczna                                                |
| RDOŚ            | Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska                                   |
| RLM             | równoważna liczba mieszkańców                                            |
| RWMŚ            | Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska                                |
| SUW             | stacja uzdatniania wody                                                  |
| SWOT            | analiza SWOT – tj. analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń |
| V/m             | wolt/metr                                                                |
| µg              | mikrogram                                                                |
| WFOŚiGW         | Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej                |
| WIOŚ            | Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska                                |
| ze zm.          | ze zmianami                                                              |
| ZDR             | zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii                        |
| ZZR             | zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii                  |

*Źródło: opracowanie własne*

## **2. WSTĘP**

### **2.1. Przedmiot i cel opracowania**

Przedmiotem opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” - strategiczny dokument, którego celem jest ocena aktualnego stanu środowiska na obszarze miasta, identyfikacja kluczowych problemów środowiskowych oraz określenie kierunków działań służących ich eliminacji i poprawie jakości środowiska. Program pełni rolę narzędzia realizacji lokalnej polityki ochrony środowiska, pozostając w zgodzie z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i unijnym. Stanowi również podstawę dla funkcjonowania lokalnego systemu zarządzania środowiskiem, integrując działania i dokumenty odnoszące się do ochrony przyrody i zasobów naturalnych na terenie Lublińca.

### **2.2. Podstawa prawna opracowania**

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025, poz. 647 ze zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych. Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez:

- ministra właściwego do spraw środowiska – w przypadku projektów wojewódzkich programów ochrony środowiska;
- organ wykonawczy województwa – w przypadku projektów powiatowych programów ochrony środowiska;
- organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska.

Organ zobowiązany do sporządzenia programu ochrony środowiska zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2026, poz. 670 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Programy ochrony środowiska uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy/miejska.

Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy/miejskiej.

### **2.3. Metodyka opracowania**

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” opracowany został na podstawie metodyki określonej w publikacji Ministerstwa Środowiska pn. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Zgodnie z wytycznymi MŚ programy ochrony środowiska powinny cechować się: zwięzłością i prostotą, spójnością z dokumentami strategicznymi i programowymi, konsekwentnym i świadomym stosowaniem terminów, oparciem na wiarygodnych danych oraz prawidłowym określeniem celów.

Wytyczne Ministerstwa Środowiska opisują również zalecaną strukturę programów ochrony środowiska, obszary interwencji oraz przykładowy katalog wskaźników monitorowania postępów wdrażania POŚ.

Opracowanie Programu poprzedzono pozyskaniem i analizą niezbędnych materiałów, danych oraz informacji pochodzących z jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, organów administracji publicznej właściwych w sprawach ochrony środowiska, gospodarki wodnej i leśnej (PGW Wody Polskie, PGL Lasy Państwowe), a także instytucji prowa-

dzących monitoring i kontrolę stanu środowiska, w tym m.in. GIOŚ, WIOŚ i RDOŚ. Wykorzystano również dane zarządców i operatorów infrastruktury technicznej oraz transportowej, podmiotów komunalnych, instytucji odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową i energetyczną, a także właściwych zarządców dróg i infrastruktury kolejowej.

Źródłem informacji były ponadto dane statystyki publicznej, państwowych instytutów badawczych i innych jednostek prowadzących ewidencje oraz bazy danych dotyczące środowiska, jak również informacje Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie dostępnych instrumentów finansowania działań środowiskowych. Uwzględniono także dokumenty, rejestry i informacje będące w posiadaniu Miasta Lubliniec oraz miejskich jednostek i podmiotów komunalnych.

Opis aktualnego stanu środowiska stanowi zasadniczą i jedną z najważniejszych części niniejszego Programu, pełniąc rolę punktu wyjścia dla planowania strategicznego w zakresie ochrony środowiska na szczeblu gminnym. Diagnoza ta umożliwia identyfikację głównych problemów i zagrożeń środowiskowych, a tym samym stanowi podstawę do formułowania realistycznych i adekwatnych kierunków działań oraz celów środowiskowych. Przedstawione w opracowaniu dane i analizy pochodzą z dostępnych i aktualnych źródeł, w tym z informacji udostępnianych oraz publikowanych przez właściwe jednostki i podmioty na dzień opracowania Programu, tj. sierpień 2026 r.

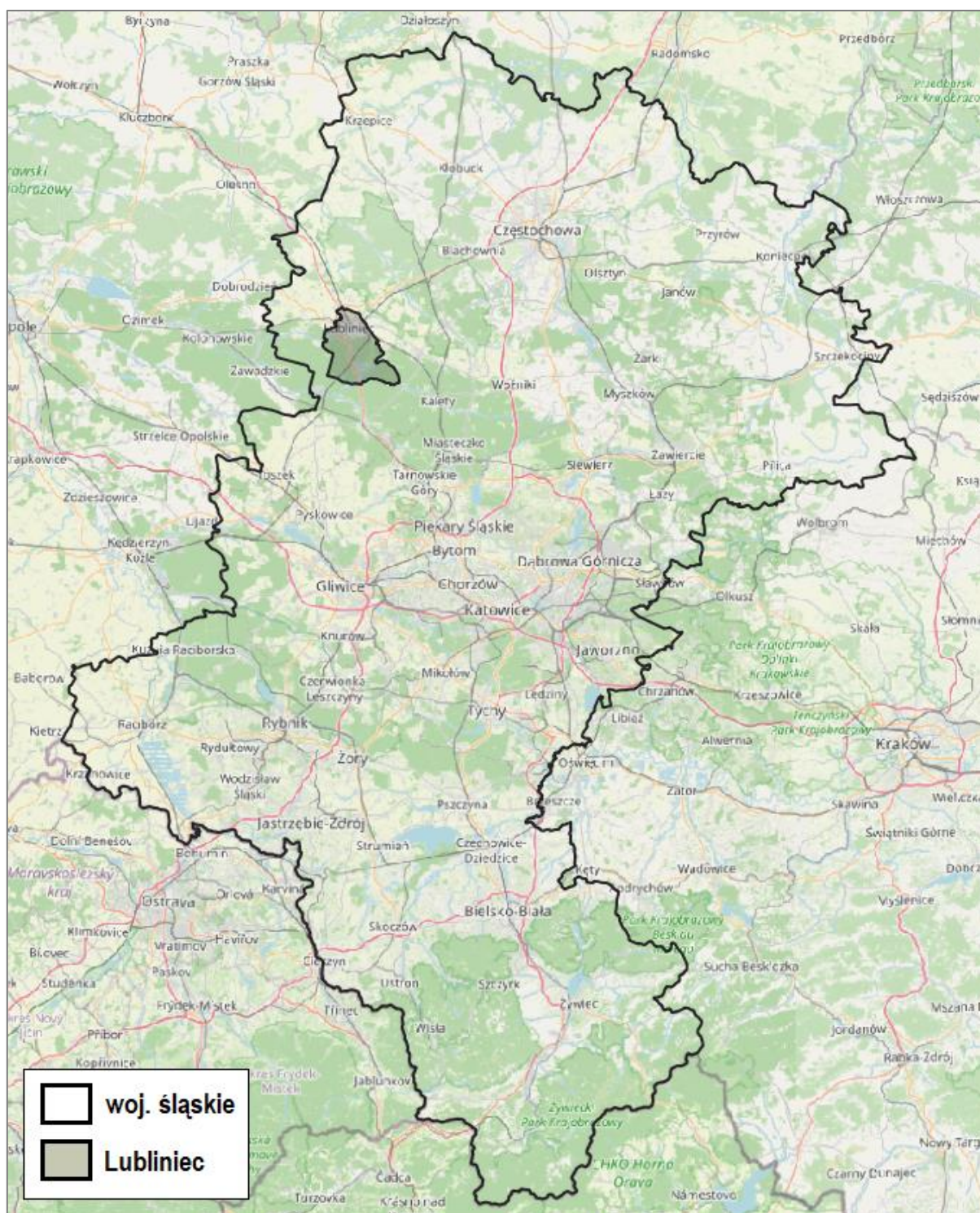
## **2.4. Podstawowa charakterystyka Lublińca**

Lubliniec jest gminą miejską położoną w północno-zachodniej części województwa śląskiego oraz siedzibą powiatu lublinieckiego. Miasto zajmuje powierzchnię 88,53 km<sup>2</sup> (8 853 ha). Jego układ przestrzenny ma charakter wyraźnie zróżnicowany: zwarta część miejska, skupiająca zabudowę mieszkaniową, usługową, administracyjną i produkcyjną, sąsiaduje z rozległymi kompleksami Lasów Lublinieckich. Lasy zajmują około 6,2 tys. ha, a więc około 70% powierzchni miasta, co stanowi jedną z najbardziej charakterystycznych cech Lublińca i w istotnym stopniu determinuje jego uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i przestrzenne. Znaczna powierzchnia terenów leśnych powoduje jednocześnie, że zasadniczą część zabudowy i infrastruktury koncentruje się na stosunkowo niewielkiej części obszaru administracyjnego miasta.

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. w Lublińcu zameldowanych na pobyt stały i czasowy było 22 123 mieszkańców, w tym 11 453 kobiety i 10 670 mężczyzn. W ostatnich latach liczba mieszkańców systematycznie się zmniejsza – w 2020 r. wynosiła 23 189 osób, co oznacza spadek o 1 066 osób, tj. około 4,6%, w ciągu pięciu lat. Jednocześnie zmienia się struktura wieku ludności: maleje liczba dzieci i osób w wieku produkcyjnym, natomiast zwiększa się liczba mieszkańców w starszych grupach wiekowych. Tendencję tę wzmacnia ujemny przyrost naturalny – w 2025 r. odnotowano 100 urodzeń i 261 zgonów.

Lubliniec pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego, usługowego i gospodarczego. Na koniec 2025 r. w rejestrze CEIDG znajdowało się 1 711 wpisów dotyczących działalności gospodarczej, w tym 1 248 wpisów aktywnych, natomiast w Krajowym Rejestrze Sądowym wykazano 447 podmiotów. Istotnym elementem lokalnej gospodarki jest podstrefa Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w której zatrudnienie na koniec 2025 r. wynosiło około 800 osób. Rozwój funkcji gospodarczych koncentruje się jednak w wyznaczonych częściach miasta i nie zmienia jego dominującego leśnego charakteru przestrzennego.

Uwarunkowania fizycznogeograficzne Lublińca są związane z położeniem na styku jednostek o charakterze równinnym i dolinnym. Południowa część miasta, w szczególności rejon Kokotka i doliny Małej Panwi, obejmuje obszary zaliczane do Równiny Opolskiej oraz Obniżenia Górnej Małej Panwi. W audycie krajobrazowym województwa śląskiego wyznaczono tu m.in. krajobrazy priorytetowe „Mała Panew Kokotek” oraz „Mała Panew – Krywałd”. Pierwszy z nich związany jest z doliną Małej Panwi, łąkami, zbiorowiskami wodnymi i łęgowymi, natomiast drugi reprezentuje krajobraz dolinny z dominacją szuwarów i turzycowisk. Obszary te wyróżniają się wysokim stopniem naturalności i stanowią jeden z najcenniejszych przyrodniczo fragmentów miasta Lublińca.



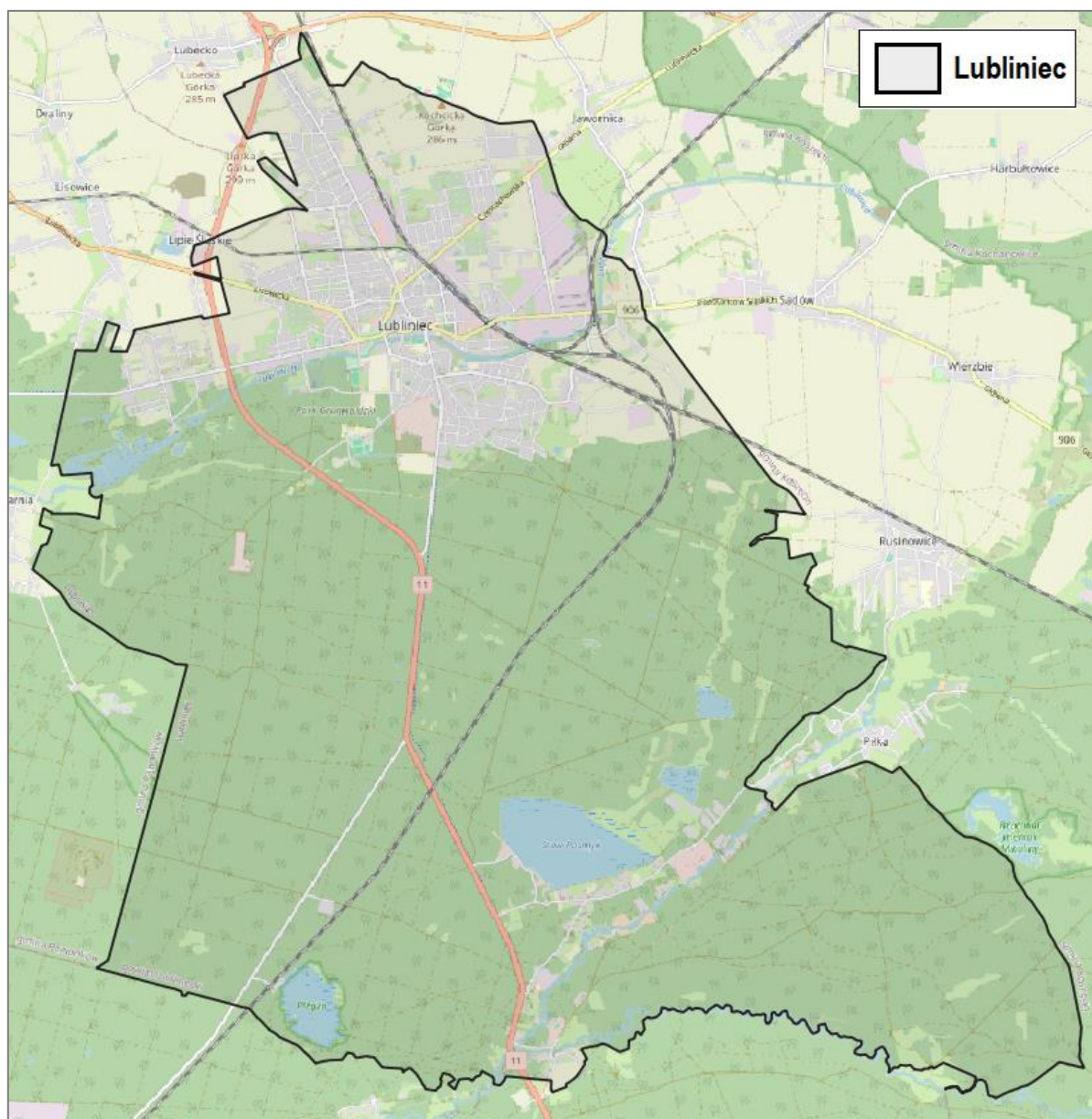
**Grafika 1. Położenie Lublińca na tle województwa śląskiego**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Charakterystycznym elementem środowiska Lublińca jest silne powiązanie terenów leśnych z ekosystemami wodnymi i wodno-błotnymi. Przez zurbanizowaną część miasta przepływa Lublinica, natomiast południowe tereny leśne pozostają związane z doliną Małej Panwi oraz systemem mniejszych cieków, rowów, stawów i obniżień podmokłych. Ważnymi lokalnymi elementami sieci przyrodniczej są również zbiorniki wodne i tereny mokradłowe, w tym staw Piegża, objęty ochroną jako użytek ekologiczny oraz staw Posmyk, wykorzystywany rekreacyjnie. Taka struktura zwiększa znaczenie ochrony naturalnej retencji i stosunków wodnych, szczególnie wobec występujących okresów suszy i obserwowanej podatności części siedlisk na przesuszanie.

Rozległe kompleksy leśne pełnią funkcje przyrodnicze, krajobrazowe, klimatyczne i rekreacyjne oraz tworzą zasadniczy element ciągłości ekologicznej miasta i jego otoczenia. Jednocześnie zwarta zabudowa miejska, sieć drogowa i kolejowa oraz rozwój nowych terenów inwestycyjnych powodują lokalną fragmentację przestrzeni i zwiększają znaczenie zachowania połączeń pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami cieków i terenami podmokłymi. Szczególnej ochrony wymagają obszary południowej części Lublińca, gdzie funkcje rekreacyjne, leśne, wodne i przyrodnicze występują obok siebie, zwłaszcza w rejonie Kokotka.

Lubliniec posiada dobrze rozwinięte powiązania komunikacyjne o znaczeniu ponadlokalnym. Przez miasto przebiegają drogi krajowe nr 11 i 46 oraz droga wojewódzka nr 906. DK 11 pełni funkcję zachodniej obwodnicy miasta, natomiast DW 906 przebiega przez jego zurbanizowaną część i stanowi jeden z podstawowych elementów wewnętrznego układu komunikacyjnego. Znaczenie transportowe Lublińca wzmacnia rozbudowany węzeł kolejowy. Przez miasto przebiegają linie kolejowe nr 61, 143, 152 i 685, zarządzane przez PKP PLK S.A.; trzy pierwsze są liniami dwutorowymi, a wszystkie są zelektryfikowane i mają znaczenie państwowe. Układ drogowy i kolejowy zapewnia korzystną dostępność komunikacyjną miasta, ale stanowi również źródło presji środowiskowej, przede wszystkim hałasu oraz emisji związanych z transportem.



**Grafika 2. Układ przestrzenny Lublińca**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Miasto posiada rozwiniętą infrastrukturę komunalną, obejmującą system zaopatrzenia w wodę, kanalizację sanitarną i deszczową, oczyszczalnię ścieków, system gospodarki odpadami oraz infrastrukturę energetyczną i oświetleniową. Systemy wodociągowy i kanalizacyjny są sukcesywnie rozbudowywane i modernizowane.

Istotnym uwarunkowaniem rozwoju miasta jest stosunkowo wysoki stopień uporządkowania planistycznego części zurbanizowanej. Według stanu na koniec 2025 r. na terenie Lublińca obowiązywało 38 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących łącznie 2 883 ha, tj. około 32% powierzchni miasta. Plany miejscowe obejmowały jednocześnie całą zurbanizowaną część Lublińca. Pozostałą część stanowią w znacznej mierze tereny leśne, które nie są objęte MPZP. Taki układ pozwala koncentrować rozwój zabudowy przede wszystkim w już ukształtowanej strukturze miejskiej, przy zachowaniu rozległych kompleksów leśnych otaczających tereny zurbanizowane.

Pod względem środowiskowym Lubliniec wyróżnia się więc na tle typowych miast znacznym udziałem terenów leśnych oraz obecnością cennych ekosystemów wodnych i wodno-błotnych przy jednoczesnym występowaniu zwartej ośrodkowej miejskiej, terenów gospodarczych i ważnych szlaków transportowych. Podstawowym uwarunkowaniem dla dalszego rozwoju jest zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i komunikacyjnych a ochroną zawartości Lasów Lublinieckich, terenów podmokłych, dolin cieków i lokalnej retencji. Szczególnego znaczenia nabiera również ograniczanie presji komunikacyjnej i emisji do powietrza, poprawa gospodarowania wodami opadowymi oraz takie prowadzenie polityki przestrzennej, aby nowe zagospodarowanie nie prowadziło do nadmiernego uszczelniania powierzchni i fragmentacji najcenniejszych obszarów przyrodniczych.

### 3. STRESZCZENIE

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” jest dokumentem wyznaczającym kierunki lokalnej polityki środowiskowej w średnio- i długoterminowym horyzoncie czasowym. Jego celem jest ocena aktualnego stanu środowiska, identyfikacja najważniejszych problemów i źródeł presji oraz określenie działań służących poprawie jakości środowiska, ochronie zasobów przyrodniczych, ograniczaniu skutków zmian klimatu i poprawie bezpieczeństwa mieszkańców.

Program opracowano zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska oraz zasadami sporządzania programów ochrony środowiska. Diagnoza obejmuje dziesięć podstawowych obszarów interwencji: ochronę klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarkę wodno-ściekową, zasoby geologiczne, gleby i powierzchnię ziemi, gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze i lasy oraz zagrożenia poważnymi awariami. Analizy oparto na aktualnych danych monitoringowych, statystycznych, ewidencyjnych i planistycznych oraz informacjach właściwych instytucji, zarządców infrastruktury i podmiotów komunalnych. Dla poszczególnych obszarów przeprowadzono również analizę SWOT, na podstawie której określono najważniejsze potrzeby i kierunki dalszych działań.

Jednym z podstawowych problemów środowiskowych Lublińca pozostaje jakość powietrza, przede wszystkim w zakresie benzo(a)pirenu. W ocenie jakości powietrza za 2025 r. na terenie miasta wyznaczono obszar przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłach zawieszonych PM<sub>10</sub> o powierzchni 23,4 km<sup>2</sup>. Maksymalne średnioroczne stężenie na tym obszarze wyniosło 2,68 ng/m<sup>3</sup>, przy poziomie docelowym wynoszącym 1 ng/m<sup>3</sup>. Problem ma charakter utrwalony, ponieważ obszary przekroczeń B(a)P wyznaczano również w poprzednich latach. Jednocześnie w 2025 r. nie stwierdzono na terenie miasta obszarów przekroczeń standardów jakości powietrza dla pyłów PM<sub>10</sub> i PM<sub>2,5</sub>, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu ani metali oznaczanych w pyłach PM<sub>10</sub>. Oznacza to, że w zakresie ochrony powietrza podstawowym wyzwaniem pozostaje dalsze ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego poprzez wymianę przestarzałych źródeł ciepła, poprawę efektywności

energetycznej budynków, rozwój OZE oraz prowadzenie działań kontrolnych i edukacyjnych. Miasto prowadzi już działania w tym kierunku, obejmujące m.in. dotacje do wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji oraz wsparcie mieszkańców w korzystaniu z programów finansowych.

W zakresie klimatu akustycznego podstawowym źródłem presji jest transport drogowy. Szczególne znaczenie ma droga wojewódzka nr 906 przebiegająca przez zurbanizowaną część miasta. Wyniki strategicznego mapowania hałasu wskazują na występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów praktycznie wzdłuż całego jej przebiegu przez Lubliniec, przede wszystkim w pierwszej linii zabudowy. Dominują przekroczenia do 5 dB, lokalnie występują również wartości w przedziale 5–10 dB. Presję komunikacyjną kształtują ponadto drogi krajowe nr 11 i 46 oraz ruch kolejowy związany z funkcjonowaniem Lublińca jako ważnego węzła kolejowego. Przez miasto przebiegają cztery zelektryfikowane linie kolejowe znaczenia państwowego: nr 61, 143, 152 i 685. Ograniczanie uciążliwości akustycznych wymaga przede wszystkim utrzymywania dobrego stanu nawierzchni, właściwej organizacji i uspokajania ruchu, rozwoju transportu zbiorowego oraz infrastruktury pieszej i rowerowej, a także konsekwentnego uwzględniania ochrony akustycznej w planowaniu przestrzennym.

Pola elektromagnetyczne nie stanowią obecnie istotnego problemu środowiskowego miasta. Wyniki prowadzonego monitoringu nie wskazują na przekroczenia wartości dopuszczalnych. Ze względu na rozwój infrastruktury elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej konieczne pozostaje jednak dalsze prowadzenie monitoringu, kontroli instalacji oraz uwzględnianie wymogów ochrony przed PEM w dokumentach planistycznych.

Szczególnie ważnym obszarem interwencji jest gospodarowanie wodami. Stan wód powierzchniowych związanych z obszarem miasta pozostaje niekorzystny – ocenione jednolite części wód powierzchniowych znajdują się w złym stanie. Problem ten ma znaczenie zarówno z punktu widzenia ochrony ekosystemów wodnych, jak i zachowania walorów przyrodniczych terenów związanych z Lublinicą, Małą Panwią oraz lokalnymi ciekami i zbiornikami. Jednocześnie istotnym uwarunkowaniem miasta są skutki zmian klimatu: susza, okresowe niedobory wody, intensywne opady, lokalne podtopienia, fale upałów, burze i silny wiatr. W listopadzie 2025 r. przyjęto Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Lubliniec, który wyznacza działania służące zwiększaniu odporności miasta na te zjawiska. W praktyce realizowane są już przedsięwzięcia związane z retencją wód opadowych, w tym program wsparcia małej retencji „Lubliniecka beczka”. Priorytetowe znaczenie mają dalszy rozwój małej i mikroretencji, błękitno-zielonej infrastruktury, ochrona terenów podmokłych i leśnych, ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz utrzymanie sprawności systemów odwodnienia.

System gospodarki wodno-ściekowej Lublińca jest dobrze rozwinięty, jednak wymaga dalszej modernizacji i rozbudowy. W ostatnich latach realizowano inwestycje zarówno w sieć wodociągową, jak i kanalizację sanitarną – w samym 2025 r. wybudowano 562 m sieci wodociągowej oraz 626,5 m kanalizacji sanitarnej. Zasadnicza część mieszkańców korzysta ze zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, a funkcjonująca oczyszczalnia ścieków zapewnia ich oczyszczanie zgodnie z wymaganiami. Nadal występują jednak nieruchomości korzystające ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Dalsze działania powinny zatem obejmować rozwój i modernizację sieci, zwiększanie liczby przyłączy do kanalizacji na terenach posiadających taką możliwość, kontrolę indywidualnych systemów gospodarki ściekowej, ograniczanie strat wody oraz zapewnienie niezawodności ujęć i infrastruktury wodociągowej.

Zasoby geologiczne oraz stan gleb nie należą do obszarów generujących obecnie najpoważniejsze problemy środowiskowe miasta. Użytkowanie rolnicze ma stosunkowo niewielkie znaczenie w strukturze Lublińca, natomiast rozległe obszary zajmują lasy. Nie występuje presja związana z eksploatacją kopalin. W zakresie powierzchni ziemi większe znaczenie mają lokalne przekształcenia związane z zabudową, rozwojem infrastruktury oraz uszczelnianiem powierzchni. Z tego względu istotne pozostaje racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ograniczanie nieuzasadnionego zajmowania terenów biologicznie czynnych oraz uwzględnianie wymogów ochrony gleb i powierzchni ziemi w planowaniu przestrzennym.

Gospodarka odpadami komunalnymi należy do obszarów wymagających dalszej poprawy. W 2025 r. na terenie miasta zebrano łącznie 11 756,2 Mg odpadów, z czego 52,8% stanowiły

niesegregowane odpady komunalne. Wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wynosił 55%, podczas gdy Lubliniec osiągnął 50,56%. Istotną zmianą organizacyjną było uruchomienie 12 sierpnia 2025 r. nowego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Spokojnej 2A. Priorytetem na kolejne lata pozostaje ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów, poprawa jakości selektywnej zbiórki, zwiększanie kompostowania bioodpadów, rozwój ponownego użycia oraz dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Największym atutem środowiskowym Lublińca są zasoby przyrodnicze i rozległe kompleksy leśne. Lasy Lublinieckie tworzą podstawowy element systemu przyrodniczego miasta, a ich ciągłość ma znaczenie znacznie wykraczające poza granice administracyjne Lublińca. Ochrony wymagają również ekosystemy wodno-błotne, stawy, torfowiska, doliny cieków, starodrzew oraz istniejące formy ochrony przyrody. Ważnym przykładem jest użytek ekologiczny Piegża, dla którego w 2025 r. podejmowano działania związane z oceną stanu i potrzebą ochrony. W warunkach bardzo wysokiej lesistości szczególnego znaczenia nabiera zachowanie zwartości kompleksów leśnych i ich stosunków wodnych, ograniczanie fragmentacji przez nowe zagospodarowanie i infrastrukturę oraz prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej rosnące ryzyko suszy, pożarów, chorób i gradacji szkodników. Istotne jest także właściwe kształtowanie funkcji rekreacyjnej, zwłaszcza w rejonie Kokotka, tak aby rozwój wykorzystania turystycznego nie powodował degradacji cennych siedlisk.

Na terenie Lublińca nie funkcjonują zakłady zakwalifikowane do kategorii zakładów o dużym ryzyku ani zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Nie oznacza to jednak braku zagrożeń o charakterze awaryjnym. Potencjalne ryzyko związane jest przede wszystkim z transportem substancji niebezpiecznych drogami i koleją, działalnością zakładów przemysłowych i magazynowych, gospodarką odpadami, pożarami oraz ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. Dlatego ważnym elementem Programu pozostaje utrzymywanie gotowości służb ratowniczych, systemów ostrzegania i zarządzania kryzysowego oraz uwzględnianie tych zagrożeń w planowaniu przestrzennym i kryzysowym.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy za najważniejsze problemy środowiskowe Lublińca uznano utrzymujące się przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu, zły stan wód powierzchniowych, podatność miasta na suszę, lokalne podtopienia i inne skutki zmian klimatu, ponadnormatywny hałas drogowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych oraz nieosiągnięcie wymaganego poziomu przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu. Równocześnie szczególnej ochrony wymagają rozległe kompleksy Lasów Lublinieckich, tereny wodno-błotne oraz ciągłość lokalnego systemu przyrodniczego.

Realizacja Programu została oparta na zadaniach własnych Miasta Lubliniec oraz zadaniach monitorowanych, realizowanych przez inne właściwe podmioty. Część działań, w szczególności o charakterze administracyjnym, kontrolnym, edukacyjnym, utrzymaniowym i monitoringowym, będzie prowadzona w sposób ciągły w całym okresie obowiązywania Programu. Zadania inwestycyjne będą realizowane zgodnie z możliwościami finansowymi i organizacyjnymi podmiotów odpowiedzialnych oraz dostępnością środków zewnętrznych. Postęp realizacji Programu będzie oceniany na podstawie przyjętych wskaźników, a wyniki będą przedstawiane w raportach z jego wykonania sporządzanych co dwa lata.

Podsumowując, Program koncentruje się na tych elementach środowiska i źródłach presji, które mają największe znaczenie dla Lublińca. Priorytetowe pozostają poprawa jakości powietrza, ochrona wód i zwiększanie retencji, adaptacja do zmian klimatu, ograniczanie hałasu drogowego, poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ochrona Lasów Lublinieckich i terenów wodno-błotnych. Jednocześnie Program uwzględnia potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury komunalnej i transportowej w sposób ograniczający jej oddziaływanie na środowisko. Tak określony zakres działań tworzy podstawę do prowadzenia spójnej polityki środowiskowej miasta oraz systematycznego ograniczania zidentyfikowanych problemów w kolejnych latach.

## 4. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Lubliniec została przeprowadzona w podziale na dziesięć kluczowych obszarów interwencji, obejmujących: (1) ochronę klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) oddziaływanie pól elektromagnetycznych (PEM), (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarkę wodno-ściekową, (6) zasoby geologiczne, (7) stan gleb i powierzchni ziemi, (8) gospodarkę odpadami i zapobieganie ich powstawaniu, (9) ochronę zasobów przyrodniczych oraz (10) zagrożenia związane z poważnymi awariami.

W każdej z tych dziedzin uwzględniono również tzw. zagadnienia horyzontalne, mające charakter przekrojowy, tj.: (I) adaptację do zmian klimatu, (II) występowanie nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych, (III) działania informacyjne i edukacyjne oraz (IV) system monitoringu środowiska.

### 4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

#### 4.1.1. Klimat i adaptacja do zmian klimatu

Charakterystykę warunków klimatycznych oraz zagadnień związanych z adaptacją Miasta Lubliniec do zmian klimatu opracowano przede wszystkim na podstawie „Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Lubliniec” (MPA), przyjętego uchwałą Nr 218/XXI/2025 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 20 listopada 2025 r.

Obszar Lublińca, zgodnie z klasyfikacją przyjętą w MPA, położony jest w strefie klimatu kontynentalnego, natomiast w podziale rolniczo-klimatycznym zaliczany jest do dzielnicy częstochowsko-kieleckiej. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8,0–8,5°C. Najwyższe temperatury występują w lipcu, natomiast najniższe w styczniu. W strukturze kierunków wiatru dominują wiatry zachodnie, których średnia prędkość wynosi około 3–4 m/s.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych, określona na podstawie danych posterunków opadowych IMGW w Lublińcu, wynosi około 647 mm w roku przeciętnym, natomiast w roku suchym około 452 mm. Najwyższe miesięczne sumy opadów występują w okresie letnim, przede wszystkim w czerwcu, lipcu i sierpniu, kiedy osiągają około 83–88 mm. Najniższe sumy opadów notowane są w lutym i marcu i wynoszą około 34–41 mm. Długość okresu wegetacyjnego na obszarze miasta wynosi około 220 dni.

Warunki klimatyczne Lublińca ulegają zmianom będącym przejawem obserwowanych w skali regionalnej i krajowej zmian klimatu. Z punktu widzenia funkcjonowania miasta szczególne znaczenie ma jednocześnie nasilanie się okresów wysokich temperatur i niedoboru opadów oraz występowanie krótkotrwałych, intensywnych zjawisk atmosferycznych. Powoduje to wzrost podatności terenów zurbanizowanych, infrastruktury technicznej, zasobów wodnych, zieleni miejskiej oraz terenów leśnych na skutki zjawisk ekstremalnych.

Do najistotniejszych zagrożeń klimatycznych wskazanych dla Lublińca należą: intensywne opady i lokalne podtopienia, susze i deficyt wody, fale upałów i wzrost temperatury powietrza, silne wiatry i burze oraz zmiany zachodzące w lokalnych ekosystemach. W przypadku intensywnych opadów szczególnie narażone są tereny zabudowane i uszczelnione, na których ograniczona infiltracja wód do gruntu sprzyja szybkiemu spływowi powierzchniowemu i może prowadzić do przeciążenia systemów odwodnienia oraz występowania lokalnych podtopień. Pomimo że Lubliniec nie jest obszarem szczególnie narażonym na powodzie o dużej skali, krótkotrwałe opady nawalne mogą powodować istotne problemy w skali lokalnej.

Przeciwnym, lecz równie istotnym zagrożeniem są wydłużające się okresy bezopadowe i susze. Prowadzą one do ograniczenia zasobów wodnych w glebie, zmniejszenia retencji, pogorszenia warunków siedliskowych roślinności oraz zwiększenia presji na zasoby wód podziemnych. Skutki tego zjawiska mogą być szczególnie odczuwalne w odniesieniu do terenów zieleni miejskiej i lasów miejskich, a także w okresach zwiększonego zapotrzebowania na wodę.

Wzrost temperatury powietrza i częstsze fale upałów stanowią zagrożenie zarówno środowiskowe, jak i społeczne. Największa ekspozycja na wysokie temperatury występuje na tere-

nach intensywnie zabudowanych i uszczelnionych, gdzie ograniczony udział zieleni i powierzchni biologicznie czynnych sprzyja akumulacji ciepła. Długotrwałe okresy wysokich temperatur mogą negatywnie oddziaływać na zdrowie mieszkańców, w szczególności osób starszych, dzieci i osób przewlekle chorych, a jednocześnie zwiększać ryzyko przesuszenia zieleni i pożarów na terenach leśnych oraz pogarszać warunki funkcjonowania ekosystemów wodnych.

Kolejną grupę zagrożeń stanowią gwałtowne burze, grad oraz silne i porywiste wiatry. Zjawiska te mogą powodować uszkodzenia zabudowy, infrastruktury technicznej i energetycznej, drzewostanu oraz obiektów zlokalizowanych na terenach rekreacyjnych. Długoterminowe zmiany temperatury i warunków wodnych wpływają także na funkcjonowanie lokalnych ekosystemów, w tym na skład gatunkowy roślin i zwierząt, podatność drzewostanów na choroby i szkodniki oraz warunki sprzyjające rozprzestrzenianiu się gatunków obcych i inwazyjnych.

Odpowiedzią miasta na wskazane zagrożenia jest „Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Lubliniec”. Na podstawie przeprowadzonych analiz oraz przyjętej wizji rozwoju miasta w dokumencie określono cel strategiczny: „Wzrost świadomości ekologicznej, bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymanie dobrego stanu środowiska w trakcie postępujących zmian klimatycznych”. Jego realizacji służy pięć celów operacyjnych:

1. Wdrażanie technologii ekologicznych poprawiających jakość powietrza – obejmujące przede wszystkim rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej budynków, modernizację systemów ogrzewania oraz stosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii i emisję zanieczyszczeń.
2. Zwiększenie retencji i zatrzymywania wód opadowych w miejscu ich wystąpienia – poprzez rozwój lokalnych form retencji technicznej i przyrodniczej, takich jak zbiorniki retencyjne, systemy rozsączające, ogrody deszczowe czy zielone dachy. Istotnym kierunkiem jest traktowanie wód opadowych jako lokalnego zasobu, który może być wykorzystywany m.in. do podlewania zieleni oraz zasilania elementów błękitno-zielonej infrastruktury. Rozwiązania te ograniczają spływ powierzchniowy i przeciążenia systemów kanalizacyjnych, a jednocześnie zwiększają odporność na susze i intensywne opady.
3. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej – poprzez ograniczanie dalszego uszczelniania terenów, rozszczelnianie istniejących nawierzchni, tworzenie nowych terenów zieleni, rozwój retencji rozproszonej, ogrodów deszczowych i zielonych dachów oraz szersze stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie. Działania te mają znaczenie zarówno dla gospodarki wodnej, jak i ograniczania przegrzewania przestrzeni miejskiej.
4. Poprawa jakości, różnorodności i odporności zieleni – ukierunkowana na kształtowanie terenów zieleni odpornych na stres wodny i termiczny oraz zwiększanie ich różnorodności biologicznej. Znaczenie mają w tym zakresie m.in. zieleń retencyjna, właściwy dobór gatunków, rozwiązania zwiększające dostępność wody dla roślin oraz utrzymywanie funkcjonalnych powiązań pomiędzy terenami zieleni.
5. Zrównoważone zarządzanie zielenią i edukacja społeczna – obejmujące rozwój narzędzi wspomagających zarządzanie zielenią, w tym systemów GIS i monitoringu, podnoszenie kompetencji administracji oraz aktywizowanie mieszkańców. Edukacja ekologiczna i mechanizmy partycypacyjne mają zwiększać świadomość znaczenia działań adaptacyjnych i trwałość wdrażanych rozwiązań. Szczególne znaczenie ma również zapewnienie odpowiedniej dostępności terenów zieleni w obszarach najbardziej narażonych na przegrzewanie, ponieważ podczas fal upałów mogą one pełnić funkcję lokalnych miejsc chłodzenia i odpoczynku.

Przyjęte w MPA kierunki wskazują, że adaptacja Lublińca do zmian klimatu powinna mieć charakter kompleksowy i łączyć działania techniczne z rozwiązaniami opartymi na przyrodzie. Szczęólnego znaczenia nabiera rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie retencji wód opadowych, ochrona i rozwój powierzchni biologicznie czynnych, poprawa jakości zieleni oraz ograniczanie emisji i zużycia energii. Działania te pozwalają jednocześnie ograniczać skutki suszy, wysokich temperatur i intensywnych opadów, poprawiać warunki życia mieszkańców oraz zwiększać odporność infrastruktury i ekosystemów miejskich na postępujące zmiany klimatu.

Na kolejnej grafice przedstawiono uwarunkowania klimatyczne Lublińca, główne zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz podstawowe kierunki działań adaptacyjnych miasta.



Grafika 3. Zmiany klimatu i adaptacja na terenie miasta Lublinca  
Źródło: opracowanie własne

#### 4.1.2. Jakość powietrza

##### Ocena jakości powietrza

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim – raportu wojewódzkiego za rok 2025” (GIOŚ/RWMŚ w Katowicach, kwiecień 2026 r.) na terenie Lublińca wyznaczono obszar przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Maksymalne średnioroczne stężenie B(a)P w obrębie miasta wyniosło 2,68 ng/m<sup>3</sup>, przy poziomie docelowym określonym na 1 ng/m<sup>3</sup>, co odpowiada 268% wartości docelowej. Obszar przekroczenia zajmował 23,4 km<sup>2</sup>.

Jednocześnie w 2025 r. na terenie Lublińca nie wyznaczono obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych dla pozostałych analizowanych zanieczyszczeń, tj. pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu oraz metali oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10: arsenu, kadmu, niklu i ołowiu. Oznacza to, że w ujęciu lokalnym podstawowym problemem jakości powietrza pozostają ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu.

Problem ten ma charakter utrwalaony i wieloletni. Obszary przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu wyznaczano na terenie Lublińca w każdym roku okresu 2023–2025. Ich powierzchnia zwiększyła się z 14,5 km<sup>2</sup> w 2023 r. do 21,3 km<sup>2</sup> w 2024 r. i 23,4 km<sup>2</sup> w 2025 r., tj. łącznie o 8,9 km<sup>2</sup> (61,4%) w stosunku do 2023 r. Maksymalne stężenia B(a)P kształtowały się w tym okresie na poziomie 2,46–2,71 ng/m<sup>3</sup>, czyli 246–271% poziomu docelowego.

Odmienne przedstawiała się sytuacja w zakresie pyłów zawieszonych. Maksymalne średnioroczne stężenia PM10 w latach 2023–2025 stanowiły 53,5–57,8% poziomu dopuszczalnego wynoszącego 40 µg/m<sup>3</sup>, natomiast w przypadku PM2,5 było to 58,5–76,0% poziomu dopuszczalnego wynoszącego 20 µg/m<sup>3</sup>. Pomimo okresowych zmian stężeń nie stwierdzono więc przekroczeń rocznych poziomów dopuszczalnych dla obu frakcji pyłu.

**Tabela 2. Stężenia pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu na terenie Lublińca w latach 2023-2025**

| Rok  | PM10 średnia roczna [µg/m <sup>3</sup> ]<br>(stężenie dopuszczalne: 40 µg/m <sup>3</sup> ) |      |         | PM2,5 średnia roczna [µg/m <sup>3</sup> ]<br>(stężenie dopuszczalne: 20 µg/m <sup>3</sup> ) |      |         | B(a)P średnia roczna [ng/m <sup>3</sup> ]<br>(stężenie docelowe: 1 ng/m <sup>3</sup> ) |       |         |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------|------|---------|----------------------------------------------------------------------------------------|-------|---------|
|      | min                                                                                        | max  | średnia | min                                                                                         | max  | średnia | min                                                                                    | max   | średnia |
| 2023 | 13,8                                                                                       | 21,6 | 16,1    | 9,9                                                                                         | 15,2 | 11,3    | 0,26                                                                                   | 2,46* | 0,62    |
| 2024 | 18,3                                                                                       | 23,1 | 19,7    | 11,0                                                                                        | 14,3 | 12,0    | 0,46                                                                                   | 2,71* | 0,92    |
| 2025 | 14,0                                                                                       | 21,4 | 16,3    | 8,3                                                                                         | 11,7 | 9,5     | 0,71                                                                                   | 2,68* | 1,20    |

\*przekroczenie poziomu docelowego wynoszącego 1 ng/m<sup>3</sup>

Źródło: GIOŚ RWMŚ w Katowicach

**Tabela 3. Zmiany powierzchni obszaru przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu na terenie Lublińca w latach 2023-2025**

| Rok  | Powierzchnia obszaru przekroczenia [km <sup>2</sup> ] | Średnie stężenie roczne B(a)P [ng/m <sup>3</sup> ] | Udział wartości docelowej |
|------|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|---------------------------|
| 2023 | 14,5                                                  | 2,46                                               | 246%                      |
| 2024 | 21,3                                                  | 2,71                                               | 271%                      |
| 2025 | 23,4                                                  | 2,68                                               | 268%                      |

Źródło: GIOŚ RWMŚ w Katowicach

Benzo(a)piren jest zanieczyszczeniem charakterystycznym dla tzw. niskiej emisji, związanym przede wszystkim z niecałkowitym spalaniem paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym, w szczególności w przestarzałych indywidualnych urządzeniach grzewczych. W sezonie

grzewczym stężenia B(a)P rosną wielokrotnie wskutek zwiększonego zużycia paliw opałowych oraz występowania warunków meteorologicznych sprzyjających kumulacji zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery, m.in. słabego wiatru i inwersji temperatury. GIOŚ wskazuje indywidualne ogrzewanie budynków jako główną przyczynę przekroczeń benzo(a)pirenu w województwie śląskim.

Poszczególne zanieczyszczenia różnią się źródłami emisji oraz mechanizmami powstawania. Najważniejsze grupy zanieczyszczeń wraz z dominującymi źródłami oraz oceną ich znaczenia dla Lublińca przedstawiono w kolejnej tabeli.

**Tabela 4. Główne zanieczyszczenia powietrza, ich źródła emisji oraz znaczenie dla jakości powietrza w Lublińcu**

| Zanieczyszczenie                                   | Główne źródła i sposób powstawania                                                                                                                                                                  | Obszar przekroczenia na terenie Lublińca (2025 r.) |
|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| Pył PM <sub>10</sub> i PM <sub>2,5</sub>           | Spalanie paliw w indywidualnych źródłach ciepła; transport drogowy (spaliny, ścieranie opon i hamulców oraz unos pyłu z jezdni); emisja z instalacji energetycznych i przemysłowych.                | Nie                                                |
| Benzo(a)piren                                      | Przede wszystkim niecałkowite spalanie paliw stałych w przestarzałych indywidualnych urządzeniach grzewczych.                                                                                       | Tak                                                |
| Dwutlenek azotu NO <sub>2</sub>                    | Głównie transport drogowy i procesy spalania paliw (głównie gazu ziemnego); lokalnie także źródła energetyczne i przemysłowe.                                                                       | Nie                                                |
| Dwutlenek siarki SO <sub>2</sub> i tlenek węgla CO | Procesy spalania paliw. SO <sub>2</sub> związany jest przede wszystkim ze spalaniem paliw zawierających siarkę (węgiel kamienny), natomiast CO powstaje głównie przy niecałkowitym spalaniu paliw.  | Nie                                                |
| Benzen C <sub>6</sub> H <sub>6</sub>               | Transport drogowy, parowanie i dystrybucja paliw oraz procesy spalania; lokalnie również działalność przemysłowa.                                                                                   | Nie                                                |
| Ozon O <sub>3</sub>                                | Zanieczyszczenie wtórne powstające w atmosferze w wyniku reakcji fotochemicznych z udziałem tlenków azotu i lotnych związków organicznych; istotny jest również napływ zanieczyszczeń spoza miasta. | Nie*                                               |
| Metale ciężkie: As, Cd, Ni, Pb                     | Procesy spalania paliw i procesy przemysłowe; zależnie od metalu również transport, zużycie materiałów i pylenie wtórne.                                                                            | Nie                                                |

\*w odniesieniu do poziomu docelowego; Źródło: opracowanie własne na podstawie danych i ocen GIOŚ

#### Uwarunkowania lokalne – indywidualne źródła ciepła

Wyniki oceny jakości powietrza wskazują, że podstawowym lokalnym problemem pozostaje benzo(a)piren, którego emisja jest silnie związana ze spalaniem paliw stałych w indywidualnych źródłach ogrzewania. Z tego względu istotnym elementem diagnozy jest struktura urządzeń grzewczych funkcjonujących w budynkach jednorodzinnych na terenie miasta.

Według danych Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), według stanu na czerwiec 2026 r., analizą objęto 3 985 budynków jednorodzinnych. Wyłącznie w źródła ciepła na paliwa stałe wyposażonych było 1 394 budynki (35,0%), natomiast wyłącznie ze źródeł niskoemisyjnych korzystało 1 575 budynków (39,5%). W kolejnych 1 016 budynkach (25,5%) funkcjonowały równocześnie źródła na paliwa stałe i źródła niskoemisyjne.

Oznacza to, że co najmniej jedno źródło wykorzystujące paliwo stałe występowało w 2 410 budynkach, tj. w 60,5% analizowanego zasobu. Jednocześnie w co najmniej 835 budynkach (21,0%) wykazano kocioł pozaklasowy, kocioł klasy 3 lub 4 albo inne źródło centralnego ogrzewania na paliwo stałe poniżej klasy 5. Rzeczywista liczba budynków wyposażonych w starsze urządzenia może być wyższa, ponieważ część rekordów CEEB ujęto w kategoriach mieszanym, bez możliwości jednoznacznego określenia klasy wszystkich funkcjonujących urządzeń.

**Tabela 5. Indywidualne źródła ciepła stosowane na terenie Lublińca  
(na podstawie deklaracji złożonych do bazy CEEB, stan na czerwiec 2026 r.)**

| Rodzaj źródeł ciepła                                                                 | Liczba budynków<br>jednorodzinnych z danym<br>źródłem/źródłami ciepła [szt.] | Udział        |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| <b>BUDYNKI WYŁĄCZNIE ZE ŹRÓDŁAMI CIEPŁA<br/>NA PALIWA STAŁE:</b>                     | <b>1 394</b>                                                                 | <b>35,0%</b>  |
| - kocioł kl. 5 lub ekoprojekt                                                        | 385                                                                          | 9,7%          |
| - kocioł pozaklasowy                                                                 | 343                                                                          | 8,6%          |
| - kocioł kl. 3 lub kl. 4                                                             | 321                                                                          | 8,1%          |
| - mix źródeł na paliwa stałe                                                         | 208                                                                          | 5,2%          |
| - ogrzewacz na paliwo stałe                                                          | 137                                                                          | 3,4%          |
| <b>BUDYNKI WYŁĄCZNIE ZE ŹRÓDŁAMI CIEPŁA<br/>NISKOEMISYJNYMI:</b>                     | <b>1 575</b>                                                                 | <b>39,5%</b>  |
| - kocioł gazowy                                                                      | 1 383                                                                        | 34,7%         |
| - pompa ciepła                                                                       | 112                                                                          | 2,8%          |
| - ogrzewanie elektryczne                                                             | 39                                                                           | 1,0%          |
| - mix źródeł niskoemisyjnych                                                         | 34                                                                           | 0,9%          |
| - kocioł olejowy                                                                     | 7                                                                            | 0,2%          |
| <b>BUDYNKI ZARÓWNO ZE ŹRÓDŁAMI CIEPŁA<br/>NA PALIWA STAŁE JAK I NISKOEMISYJNYMI:</b> | <b>1 016</b>                                                                 | <b>25,5%</b>  |
| - źródła c.o. niskoemisyjne + ogrzewacz na paliwa stałe                              | 746                                                                          | 18,7%         |
| - źródła c.o. niskoemisyjne + kocioł poniżej kl. 5                                   | 171                                                                          | 4,3%          |
| - źródła c.o. niskoemisyjne + mix źródeł na paliwa stałe                             | 60                                                                           | 1,5%          |
| - źródła c.o. niskoemisyjne + kocioł kl. 5 lub ekoprojekt                            | 39                                                                           | 1,0%          |
| <b>RAZEM</b>                                                                         | <b>3 985</b>                                                                 | <b>100,0%</b> |

Źródło: Baza Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), stan na czerwiec 2026 r.

Podsumowując, struktura źródeł ogrzewania potwierdza, że dalsze ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego powinno pozostać podstawowym kierunkiem poprawy jakości powietrza w Lublińcu. Szczęólnego znaczenia nabiera eliminowanie urządzeń o najwyższej emisyjności, ograniczanie spalania paliw stałych, poprawa efektywności energetycznej budynków oraz zwiększanie udziału źródeł nisko- i zeroemisyjnych.

#### Kierunki działań na rzecz poprawy jakości powietrza

Zakres działań powinien odpowiadać strukturze zidentyfikowanych źródeł presji. W warunkach Lublińca priorytetem jest ograniczanie niskiej emisji z indywidualnych i przestarzałych źródeł ogrzewania na paliwa stałe, ponieważ to ona ma zasadnicze znaczenie dla występowania ponadnormatywnych stężeń benzo(a)pirenu. Działania te powinny być uzupełniane przez ograniczanie emisji transportowej oraz emisji ze źródeł punktowych.

**Tabela 6. Główne kierunki działań na rzecz poprawy jakości powietrza na terenie Lublińca**

| Grupa działań                                                       | Najważniejsze działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Główne efekty środowiskowe                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>DZIAŁANIA<br/>KLUCZOWE –<br/>ograniczenie<br/>niskiej emisji</b> | Wymiana pozaklasowych i przestarzałych urządzeń na paliwa stałe; przyłączanie budynków do sieci ciepłowniczej tam, gdzie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione; rozwój OZE, w szczególności pomp ciepła i instalacji fotowoltaicznych; modernizacja energetyczna budynków; ograniczanie zużycia paliw stałych; kontrole palenisk i przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej; doradztwo i edukacja mieszkańców. | Przede wszystkim redukcja emisji benzo(a)pirenu oraz pyłów PM10 i PM2,5; dodatkowo ograniczenie emisji SO <sub>2</sub> , CO i innych produktów spalania. |

| Grupa działań                                                    | Najważniejsze działania                                                                                                                                                                                                                                                                        | Główne efekty środowiskowe                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE – ograniczanie emisji z transportu         | Rozwój i utrzymanie transportu zbiorowego; budowa i rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej; modernizacja nawierzchni dróg i utrzymanie ich w dobrym stanie; ograniczanie pylenia wtórnego; wspieranie elektromobilności i niskoemisyjnych środków transportu; racjonalna organizacja ruchu. | Redukcja emisji NO <sub>2</sub> , PM10, PM2,5, CO i benzenu oraz ograniczenie unosu pyłu z nawierzchni drogowych.                                                                 |
| DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE – ograniczanie emisji ze źródeł punktowych | Modernizacja instalacji energetycznych i technologicznych; poprawa sprawności energetycznej; stosowanie urządzeń ograniczających emisję; przestrzeganie warunków pozwoleń emisyjnych i prowadzenie kontroli instalacji.                                                                        | Ograniczenie emisji pyłów, SO <sub>2</sub> , NO <sub>x</sub> , CO oraz – zależnie od rodzaju procesu – innych substancji emitowanych z instalacji przemysłowych i energetycznych. |

Źródło: opracowanie własne

#### Działania realizowane w latach 2023–2025 z zakresu ograniczenia niskiej emisji

W latach 2023–2025 Miasto Lubliniec prowadziło działania ukierunkowane na ograniczanie niskiej emisji zarówno poprzez bezpośrednie wsparcie inwestycji, jak i obsługę programów zewnętrznych, doradztwo, edukację oraz kontrole. Działania te odpowiadają podstawowym kierunkom niezbędnym do ograniczenia stężeń benzo(a)pirenu.

Z budżetu miasta w analizowanym okresie dofinansowano wymianę łącznie 137 źródeł ciepła na kwotę 560,4 tys. zł. Największą grupę nowych urządzeń stanowiły kotły gazowe (91 szt.), a następnie kotły na pellet (25 szt.) i pompy ciepła (12 szt.). W ramach programu „Ciepłe Mieszkanie” dofinansowano wymianę 14 źródeł ciepła wraz z termomodernizacją lokali, na łączną kwotę 110,3 tys. zł. Z kolei w ramach programu „Czyste Powietrze” wymieniono 88 nieekologicznych źródeł ciepła, a łączna kwota dotacji WFOŚiGW w latach 2023–2025 wyniosła około 3,30 mln zł.

**Tabela 7. Efekty rzeczowe i finansowe programów wsparcia wymiany źródeł ciepła i poprawy efektywności energetycznej w Lublińcu w latach 2023–2025**

| Instrument / program               | Rok   | Efekt rzeczowy                                                                                                                                                                          | Efekt finansowy [zł] |
|------------------------------------|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Dotacje z budżetu Miasta Lubliniec | 2023  | Wymiana 41 źródeł: 31 kotłów gazowych, 6 pomp ciepła, 1 kotła na pellet, 2 kotłów zgazowujących drewno i 1 ogrzewania elektrycznego.                                                    | 170 686,02           |
|                                    | 2024  | Wymiana 66 źródeł: 47 kotłów gazowych, 4 kotłów węglowych klasy 5, 3 pomp ciepła, 10 kotłów na pellet i 2 kotłów zgazowujących drewno.                                                  | 262 713,69           |
|                                    | 2025  | Wymiana 30 źródeł: 13 kotłów gazowych, 3 pomp ciepła i 14 kotłów na pellet.                                                                                                             | 127 000,00           |
|                                    | RAZEM | Łącznie wymieniono 137 źródeł ciepła, w tym na: 91 kotłów gazowych, 25 kotłów na pellet, 12 pomp ciepła, 4 kotły zgazowujące drewno, 4 kotły węglowe klasy 5, 1 ogrzewanie elektryczne. | 560 399,71           |
| Program „Ciepłe Mieszkanie”        | 2023  | Wymiana 9 źródeł ciepła oraz termomodernizacja.                                                                                                                                         | 60 783,79            |
|                                    | 2024  | Wymiana 1 źródła ciepła oraz termomodernizacja.                                                                                                                                         | 7 222,01             |
|                                    | 2025  | Wymiana 4 źródeł ciepła oraz termomodernizacja.                                                                                                                                         | 42 337,71            |
|                                    | RAZEM | Łącznie wymiana 14 źródeł ciepła wraz z termomodernizacją lokali.                                                                                                                       | 1103 43,51           |

| Instrument / program       | Rok   | Efekt rzeczowy                                                                                                                                                                                                         | Efekt finansowy [zł] |
|----------------------------|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Program „Czyste Powietrze” | 2023  | Wymiana 35 nieekologicznych źródeł: 28 na kotły gazowe, 6 na pompy ciepła, 1 na kocioł na pellet.                                                                                                                      | 1 155 592,61         |
|                            | 2024  | Wymiana 26 nieekologicznych źródeł: 15 na kotły gazowe, 4 na pompy ciepła, 7 na kotły na pellet.                                                                                                                       | 1 042 472,72         |
|                            | 2025  | Wymiana 27 nieekologicznych źródeł: 12 na kotły gazowe, 5 na pompy ciepła, 9 na kotły na pellet i 1 na kocioł zgazowujący drewno.                                                                                      | 1 106 094,36         |
|                            | RAZEM | Łącznie wymieniono 88 nieekologicznych źródeł ciepła, w tym: 55 na kotły gazowe, 17 na kotły na pellet, 15 na pompy ciepła, 1 na kocioł zgazowujący drewno. Część zadań obejmowała również termomodernizację budynków. | 3 304 159,69         |

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Istotnym uzupełnieniem wsparcia inwestycyjnego była działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze”. Za pośrednictwem miasta w latach 2023–2025 złożono do WFOŚiGW łącznie 360 wniosków o dofinansowanie oraz przygotowano i skompletowano 454 wnioski o płatność.

Równolegle prowadzono działalność ekodoradcy. W latach 2023–2025 udzielił on łącznie 3 589 porad, rozpowszechnił 5 580 materiałów edukacyjnych oraz zorganizował 41 wydarzeń i konkursów o tematyce ochrony powietrza, w których uczestniczyło łącznie 7 577 osób. Zakres porad obejmował przede wszystkim wymagania tzw. uchwały antysmogowej, programy dofinansowania inwestycji z zakresu ochrony powietrza oraz identyfikację urządzeń grzewczych i ich parametrów.

Ważnym elementem systemu ograniczania niskiej emisji były również działania kontrolne. W latach 2023–2025 Straż Miejska przeprowadziła łącznie 869 kontroli palenisk oraz 241 kontroli spalania na wolnym powietrzu. Stwierdzono 186 wykroczeń, w związku z którymi zastosowano 68 pouczeń oraz nałożono 118 mandatów na łączną kwotę 16 610 zł. Kontrole realizowano z udziałem upoważnionych pracowników komórki Urzędu Miejskiego właściwej do spraw środowiska i klimatu.

**Tabela 8. Działania informacyjne, edukacyjne i kontrolne w zakresie ochrony powietrza realizowane w Lublińcu w latach 2023–2025**

| Rodzaj działania / wskaźnik |                                       | 2023 r.  | 2024 r.  | 2025 r.  | Razem     |
|-----------------------------|---------------------------------------|----------|----------|----------|-----------|
| Punkt „Czyste Powietrze”    | wnioski o dofinansowanie              | 171      | 155      | 34       | 360       |
|                             | wnioski o płatność                    | 154      | 190      | 110      | 454       |
| Ekodoradca                  | porady bezpośrednie i telefoniczne    | 1 566    | 1 044    | 979      | 3 589     |
|                             | materiały edukacyjne                  | 1 456    | 1 716    | 2 408    | 5 580     |
|                             | wydarzenia / konkursy                 | 8        | 15       | 18       | 41        |
|                             | uczestnicy wydarzeń / konkursów       | 545      | 6 377    | 655      | 7 577     |
| Straż Miejska               | kontrole palenisk                     | 210      | 321      | 338      | 869       |
|                             | kontrole spalania na wolnym powietrzu | 91       | 45       | 105      | 241       |
|                             | stwierdzone wykroczenia               | 38       | 73       | 75       | 186       |
|                             | pouczenia                             | 12       | 25       | 31       | 68        |
|                             | mandaty                               | 26       | 48       | 44       | 118       |
|                             | kwota mandatów                        | 4 300 zł | 6 600 zł | 5 710 zł | 16 610 zł |

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

## Podsumowanie i wnioski

Ocena jakości powietrza wskazuje na wyraźne zróżnicowanie znaczenia poszczególnych zanieczyszczeń. W odniesieniu do pyłów PM<sub>10</sub> i PM<sub>2,5</sub>, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzeny, tlenku węgla, ozonu oraz metali ciężkich nie wyznaczono w 2025 r. na terenie Lublińca obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych. Kluczowym i utrwalonym problemem pozostaje natomiast benzo(a)piren.



**Grafika 4. Niska emisja i benzo(a)piren – główne problemy jakości powietrza na terenie Lublińca**  
Źródło: opracowanie własne

W latach 2023-2025 maksymalne średnioroczne stężenie B(a)P każdorazowo przekraczało poziom docelowy ponad dwukrotnie, a powierzchnia obszaru przekroczenia zwiększyła się z 14,5 do 23,4 km<sup>2</sup>. Jednocześnie dane CEEB wskazują, że źródła wykorzystujące paliwa stałe występują w 60,5% analizowanych budynków jednorodzinnych, a co najmniej 21,0% budynków posiada kocioł pozaklasowy albo kocioł poniżej klasy 5. Zestawienie tych informacji potwierdza, że ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego powinno pozostać podstawowym kierunkiem interwencji w zakresie ochrony powietrza.

Miasto prowadzi już szeroki zakres działań odpowiadających zidentyfikowanemu problemowi. W analizowanym okresie finansowano wymianę źródeł ciepła z budżetu miasta, realizowano programy „Ciepłe Mieszkanie” i „Czyste Powietrze”, prowadzono doradztwo, działania edukacyjne oraz systematyczne kontrole palenisk. Działania te tworzą spójny system obejmujący zarówno wsparcie inwestycyjne, jak i instrumenty informacyjne oraz egzekwowanie obowiązujących wymagań.

Utrzymywanie się ponadnormatywnych stężeń benzo(a)pirenu wskazuje jednak na konieczność dalszej realizacji i intensyfikacji działań naprawczych. Priorytetem powinno być przyspieszenie likwidacji najbardziej emisyjnych urządzeń na paliwa stałe, zwiększanie wykorzystania nisko- i zeroemisyjnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej budynków, wykorzystywanie możliwości przyłączania odbiorców do sieci ciepłowniczej, a także utrzymanie systemu kontroli i doradztwa dla mieszkańców. Działania transportowe i ograniczanie emisji ze źródeł punktowych powinny pełnić funkcję wspierającą, pozwalającą utrzymać dobrą jakość powietrza w zakresie pozostałych zanieczyszczeń.

#### 4.1.3. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Brak wyznaczonych w 2025 r. obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych dla pyłów PM<sub>10</sub> i PM<sub>2,5</sub>, NO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub>, CO, benzenu, ozonu oraz metali ciężkich.</li> <li>➤ Systematyczne prowadzenie przez Miasto działań wspierających wymianę nieekologicznych źródeł ciepła, zarówno ze środków własnych, jak i w ramach programów „Czyste Powietrze” oraz „Ciepłe Mieszkanie”.</li> <li>➤ Funkcjonowanie punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze” oraz aktywna działalność ekodoradcy wspierającego mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła, wymagań uchwały antysmogowej i możliwości pozyskania dofinansowania.</li> <li>➤ Prowadzenie systematycznych kontroli palenisk oraz spalania na wolnym powietrzu przez Straż Miejską we współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Utrzymujące się przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu – w latach 2023–2025 obszary przekroczeń występowały corocznie, a maksymalne stężenia B(a)P wynosiły 246–271% poziomu docelowego.</li> <li>➤ Wzrost powierzchni obszaru przekroczenia benzo(a)pirenu – z 14,5 km<sup>2</sup> w 2023 r. do 21,3 km<sup>2</sup> w 2024 r. i 23,4 km<sup>2</sup> w 2025 r.</li> <li>➤ Wysoki udział budynków jednorodzinnych wyposażonych w źródła na paliwa stałe – co najmniej jedno takie źródło występuje w 60,5% analizowanych budynków. Znaczny udział budynków ogrzewanych wyłącznie paliwami stałymi – 35,0% budynków jednorodzinnych objętych analizą CEEB.</li> <li>➤ Występowanie przestarzałych urządzeń grzewczych – co najmniej 21,0% analizowanych budynków posiada kocioł pozaklasowy albo kocioł poniżej klasy 5, co zwiększa skalę emisji pyłów i benzo(a)pirenu.</li> </ul> |
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Dostępność środków zewnętrznych na termomodernizację, wymianę źródeł ciepła, OZE i transport zeroemisyjny.</li> <li>➤ Zaostrzanie standardów emisyjnych i wymagań dotyczących efektywności energetycznej budynków.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzrost kosztów inwestycji energetycznych, budowlanych i transportowych ograniczający tempo modernizacji.</li> <li>➤ Ubóstwo energetyczne utrudniające mieszkańcom wymianę źródeł ciepła i głęboką termomodernizację.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ocieplanie się klimatu powodujące mniejsze zużycie paliw opałowych.</li> <li>➤ Rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie jakości powietrza, efektywności energetycznej i adaptacji do zmian klimatu.</li> <li>➤ Rozwój transportu publicznego, rowerowego i polityki mobilności miejskiej ograniczającej presję samochodową.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Utrzymywanie się wysokich cen nośników energii sprzyjające powrotowi do tańszych, bardziej emisyjnych paliw.</li> <li>➤ Nasilanie się zjawisk ekstremalnych, w tym fal upałów, suszy i deszczy nawalnych.</li> <li>➤ Niekorzystne warunki meteorologiczne w sezonie grzewczym, w szczególności słaby wiatr i inwersje temperatury, sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń w powietrzu.</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 10. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza**

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu         | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Rozwój energetyki rozproszonej (prosumenckiej) zwiększającej niezależność energetyczną obszaru.</li> <li>➤ Termomodernizacja budynków oraz budownictwo energooszczędne.</li> <li>➤ Stosowanie systemów odzysku ciepła.</li> <li>➤ Wykorzystywanie nisko/zeroemisyjnych źródeł ogrzewania.</li> <li>➤ Rozwój elektromobilności oraz transportu zbiorowego i rowerowego.</li> </ul> |
| Nadzwyczajne zagrożenia środowiska | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Niewłaściwa eksploatacja kotłowni lokalnych oraz przemysłowych (technologicznych) źródeł ciepła.</li> <li>➤ Powstawanie smogu wskutek niskiej emisji oraz niekorzystnych warunków meteorologicznych występujących w sezonie grzewczym.</li> <li>➤ Ekstremalne zjawiska pogodowe związane ze zmianami klimatu (np. susze).</li> </ul>                                              |
| Działania edukacyjne               | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu OZE, termomodernizacji, budownictwa energooszczędnego oraz niskoemisyjnych źródeł grzewczych i paliw oraz zakazu i szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych.</li> <li>➤ Promowanie transportu zbiorowego, rowerowego oraz elektromobilności.</li> </ul>                                                    |
| Monitoring środowiska              | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Dalsze opracowywanie rocznych ocen jakości powietrza przez GIOŚ.</li> <li>➤ Poprzez czujniki jakości powietrza.</li> <li>➤ Działalność kontrolna WIOŚ, Urzędu Miasta i Straży Miejskiej.</li> </ul>                                                                                                                                                                               |

Źródło: opracowanie własne

## 4.2. Zagrożenia hałasem

Głównym źródłem hałasu kształtującym klimat akustyczny danego obszaru jest hałas drogowy, wynikający z ruchu pojazdów samochodowych. To właśnie ten rodzaj hałasu odpowiada za największą liczbę stwierdzanych przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku, zarówno w porze dziennej, jak i nocnej. Natężenie hałasu drogowego uzależnione jest przede wszystkim od natężenia i struktury ruchu, rodzaju nawierzchni, prędkości pojazdów oraz lokalnych uwarunkowań przestrzennych. Hałas drogowy charakteryzuje się dużą trwałością i zasięgiem oddziaływania, przez co stanowi istotne zagrożenie dla komfortu życia oraz zdrowia mieszkańców terenów położonych w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych.

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112), wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny mieszkaniowe, rekreacyjne, szpitale). Poniżej przedstawiono dopuszczalne poziomy hałasu powodowanego przez drogi dla poszczególnych rodzajów terenów mieszkaniowych zgodnie z ww. rozporządzeniem:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – dopuszczalny poziom dźwięku generowanego przez drogi dla wskaźnika  $L_{DWN}=64$  dB, natomiast dla wskaźnika  $L_N=59$  dB,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – dopuszczalny poziom dźwięku generowanego przez drogi dla wskaźnika  $L_{DWN}=68$  dB, natomiast dla wskaźnika  $L_N=59$  dB,
- tereny zabudowy zagrodowej – dopuszczalny poziom dźwięku generowanego przez drogi dla wskaźnika  $L_{DWN}=68$  dB, natomiast dla wskaźnika  $L_N=59$  dB.

(WYJAŚNIENIE: wskaźnik  $L_{DWN}$  - długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku; wskaźnik  $L_N$  - długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku).

**Układ drogowy i główne źródła hałasu**

Hałas drogowy, jest jednym z podstawowych rodzajów presji akustycznej występującej na terenach zurbanizowanych. W warunkach Lublińca największe znaczenie mają drogi krajowe nr 11 i 46 oraz droga wojewódzka nr 906.

Droga krajowa nr 11 stanowi ważny ciąg komunikacyjny łączący Bytom z Kołobrzegiem i przebiega przez województwa śląskie, opolskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie. Na terenie Lublińca jej przebieg należy ocenić jako relatywnie korzystny z punktu widzenia ochrony akustycznej. Znaczna część trasy prowadzi przez tereny leśne, które nie należą do terenów chronionych akustycznie, a ruch tranzytowy omija ściśle centrum miasta zachodnią obwodnicą. Ogranicza to liczbę budynków mieszkalnych i innych obiektów wymagających ochrony przed hałasem znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie drogi.

Droga krajowa nr 46 łączy Kłodzko z Częstochową i przebiega przez województwa dolnośląskie, opolskie i śląskie. W granicach Lublińca znajduje się jedynie krótki odcinek tej drogi w północno-zachodniej części miasta, częściowo prowadzony wspólnym śladem z DK 11. Z uwagi na położenie i ograniczoną długość odcinka jej oddziaływanie akustyczne ma bardziej lokalny charakter.

Z punktu widzenia narażenia mieszkańców szczególne znaczenie ma droga wojewódzka nr 906, łącząca Lubliniec z Piaskiem. W przeciwieństwie do obwodnicowego przebiegu DK 11, DW 906 prowadzi przez zurbanizowaną część miasta, w tym przez obszary centralne. Powoduje to bezpośredni kontakt intensywnego ruchu samochodowego z zabudową mieszkaniową i innymi terenami chronionymi akustycznie, przez co droga ta stanowi najważniejsze liniowe źródło presji hałasowej na terenie Lublińca.

**Natężenie ruchu drogowego**

Podstawowym parametrem opisującym skalę presji komunikacyjnej jest natężenie ruchu. Na drogach krajowych i wojewódzkich jest ono określane w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu (GPR), prowadzonego cyklicznie co pięć lat. Głównym celem GPR jest uzyskanie, na podstawie bezpośrednich pomiarów, zasadniczych parametrów i charakterystyk ruchu na sieci dróg krajowych i wojewódzkich. Ostatni pomiar przeprowadzono w 2025 r., a jego wyniki pozwalają na porównanie aktualnej presji komunikacyjnej z poprzednim cyklem pomiarowym z 2020 r.

Wyniki GPR są również wykorzystywane do kwalifikowania dróg do strategicznego mapowania hałasu. Próg 3 mln pojazdów rocznie odpowiada średniemu natężeniu około 8 219 pojazdów na dobę. Dla odcinków przekraczających tę wartość sporządzane są strategiczne mapy hałasu, które pozwalają określić zasięg oddziaływania akustycznego oraz występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

W kolejnej tabeli przedstawiono porównanie wyników GPR 2020 i GPR 2025 dla odcinków dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez Lubliniec.

**Tabela 11. Porównanie wyników GPR 2020 i GPR 2025 przeprowadzonych dla odcinków dróg sieci krajowej i wojewódzkiej przebiegających przez Lubliniec**

| Nr drogi | Odcinek pomiarowy                                    | Natężenie ruchu pojazdów silnikowych (poj./dobę) |          |                                     |
|----------|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------|-------------------------------------|
|          |                                                      | GPR 2020                                         | GPR 2025 | Zmiana pomiędzy GPR 2020 i GPR 2025 |
| DK 11    | LUBLINIEC /OBWODNICA 1: DK46 - DK46, DW906/          | 8 137                                            | 9 122    | +12%                                |
| DK 11    | LUBLINIEC /OBWODNICA 2: DK46, DW906 - UL. STALMACHA/ | 5 546                                            | 5 753    | +4%                                 |
| DK 11    | LUBLINIEC /OBWODNICA (UL. STALMACHA)/ - TWORÓG       | 6 636                                            | 7 302    | +10%                                |
| DK 46    | LUBLINIEC /DK11/ - KOCHANOWICE                       | 5 270                                            | 7 215    | +37%                                |
| DW 906   | LUBLINIEC /PRZEJŚCIE 1: DK46, DK11 - RONDO ŚLĄSKIE/  | 8 966                                            | 9 435    | +5%                                 |

| Nr drogi | Odcinek pomiarowy                                               | Natężenie ruchu pojazdów silnikowych (poj./dobę) |          |                                     |
|----------|-----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------|-------------------------------------|
|          |                                                                 | GPR 2020                                         | GPR 2025 | Zmiana pomiędzy GPR 2020 i GPR 2025 |
| DW 906   | LUBLINIEC /PRZEJŚCIE 2:<br>RONDO ŚLĄSKIE - RONDO JANA PAWŁA II/ | 11 324                                           | 10 462   | -8%                                 |
| DW 906   | LUBLINIEC /PRZEJŚCIE 3:<br>RONDO JANA PAWŁA II - UL. STALMACHA/ | 10 556                                           | 7 812    | -26%                                |
| DW 906   | LUBLINIEC /UL. STALMACHA/ - SADÓW                               | 13 333                                           | 10 789   | -19%                                |
| ŚREDNIA  |                                                                 | 8 721                                            | 8 486    | -3%                                 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GPR 2020 i GPR 2025

W 2025 r. największe natężenie ruchu spośród analizowanych odcinków odnotowano na DW 906 na odcinku Lubliniec (ul. Stalmacha) - Sadów, gdzie średni dobowy ruch wynosił 10 789 pojazdów. Niewiele mniejsze wartości wystąpiły na odcinku pomiędzy Rondem Śląskim a Rondem Jana Pawła II - 10 462 poj./dobę oraz na odcinku od skrzyżowania z DK 46 i DK 11 do Ronda Śląskiego - 9 435 poj./dobę. Potwierdza to, że największa presja komunikacyjna koncentruje się na drodze wojewódzkiej nr 906 przebiegającej przez centralną część miasta.

Najmniejsze natężenie ruchu w GPR 2025 odnotowano na drugim odcinku obwodnicy DK 11 - 5 753 poj./dobę. Niższe wartości wystąpiły również na DK 46 w kierunku Kochanowic - 7 215 poj./dobę oraz na DK 11 w kierunku Tworoga - 7 302 poj./dobę. W przypadku tych odcinków mniejsze natężenie ruchu, w połączeniu z ich przebiegiem przez obszary mniej intensywnie zabudowane, ogranicza skalę narażenia ludności na hałas drogowy.

Porównanie wyników z lat 2020 i 2025 wskazuje na zróżnicowane kierunki zmian. Największy wzrost natężenia ruchu wystąpił na DK 46 Lubliniec - Kochanowice, gdzie liczba pojazdów zwiększyła się o 37%. Wzrosty odnotowano również na wszystkich analizowanych odcinkach DK 11: o 12% na pierwszym odcinku obwodnicy, o 4% na drugim odcinku obwodnicy oraz o 10% na odcinku w kierunku Tworoga. Na DW 906 sytuacja była bardziej zróżnicowana. Na odcinku od DK 46/DK 11 do Ronda Śląskiego ruch wzrósł o 5%, natomiast na pozostałych trzech odcinkach zmniejszył się odpowiednio o 8%, 26% i 19%. Średnio dla wszystkich analizowanych odcinków natężenie ruchu spadło o około 3%.

Zmiana natężenia ruchu przekłada się na zmianę presji akustycznej, jednak zależność ta nie ma charakteru proporcjonalnego. Wzrost liczby przejazdów co do zasady zwiększa poziom hałasu emitowanego przez drogę i zasięg jego oddziaływania, natomiast spadek natężenia ruchu sprzyja ograniczeniu tej presji. Ostateczny poziom hałasu zależy jednak również od udziału pojazdów ciężkich, prędkości i płynności ruchu, rodzaju nawierzchni oraz warunków propagacji dźwięku. Z tego względu wyniki GPR należy traktować jako ważny wskaźnik presji komunikacyjnej, a nie bezpośrednią miarę poziomu hałasu.

#### Strategiczne mapowanie hałasu

Strategiczne mapy hałasu (SMH) sporządzane są co pięć lat przez podmioty zobowiązane przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. Stanowią podstawowe źródło informacji o przestrzennym zasięgu oddziaływania hałasu oraz o terenach, na których występują przekroczenia wartości dopuszczalnych. Wyniki mapowania wykorzystuje się m.in. w państwowym monitoringu środowiska, programach ochrony środowiska przed hałasem oraz w planowaniu przestrzennym. Czwarta runda strategicznego mapowania została zakończona w 2022 r., natomiast kolejna powinna zostać opracowana do 30 czerwca 2027 r.

Dla dróg krajowych podstawowym opracowaniem jest „Strategiczna Mapa Hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim”, sporządzona na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w 2022 r. Jednak zgodnie z wynikami GPR 2020 żaden z odcinków dróg krajowych przebiegających przez Lubliniec nie przekraczał progu 3 mln pojazdów rocznie. Najwyższe natężenie występowało na pierwszym

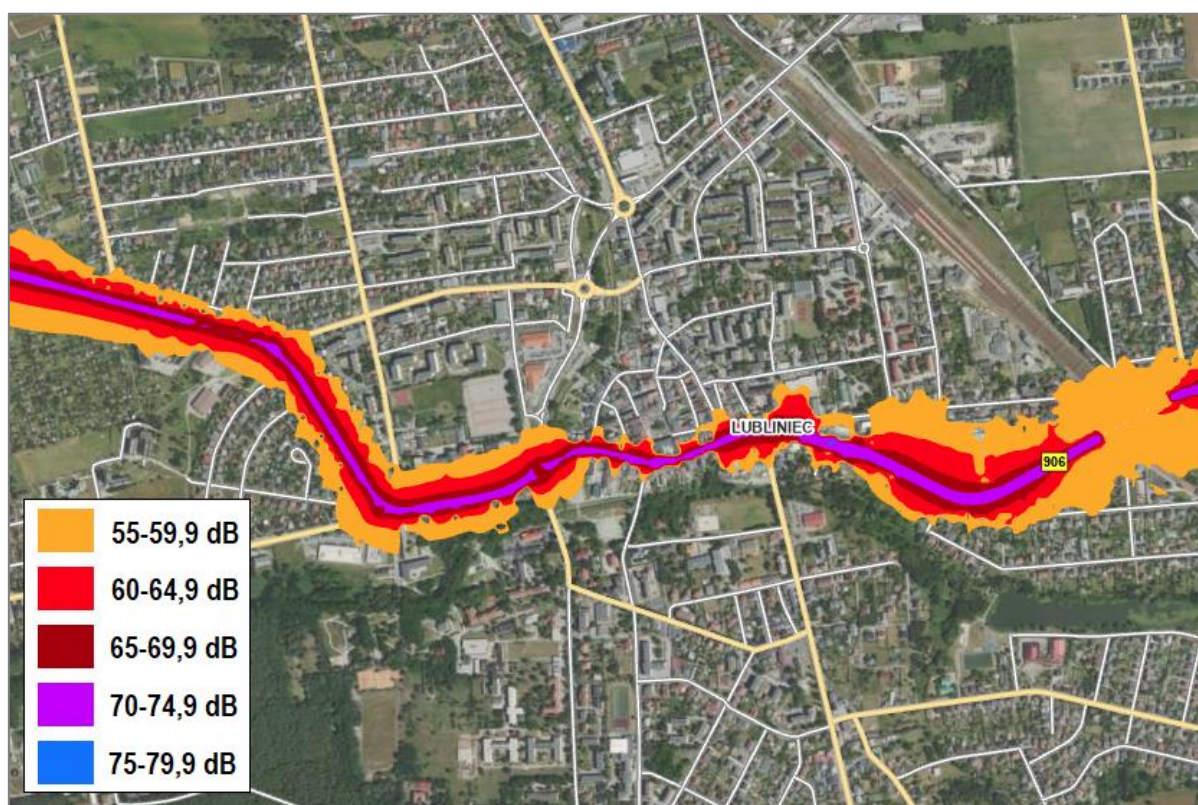
odcinku obwodnicy DK 11 i wynosiło 8 137 poj./dobę, a więc nieznacznie poniżej wartości odpowiadającej 3 mln pojazdów rocznie. Z tego względu odcinki dróg krajowych na terenie miasta nie zostały objęte strategicznym mapowaniem w rundzie 2022 r.

Sytuacja uległa zmianie według wyników GPR 2025. Na pierwszym odcinku obwodnicy DK 11 średnie natężenie ruchu wzrosło do 9 122 poj./dobę, a więc przekroczyło próg odpowiadający 3 mln pojazdów rocznie. Odcinek ten spełnia zatem kryterium natężenia ruchu kwalifikujące drogę do strategicznego mapowania hałasu. Ostateczny zakres kolejnej mapy będzie wynikał z formalnej kwalifikacji dokonanej przez zarządcę drogi w ramach rundy przewidzianej do zakończenia w 2027 r.

W przypadku dróg wojewódzkich aktualnym opracowaniem jest „Strategiczna mapa hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu pow. 3 mln poj./rok pojazdów rocznie w województwie śląskim”, sporządzona na zlecenie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach w 2022 r. Zgodnie z GPR 2020 wszystkie analizowane odcinki DW 906 na terenie Lublińca przekraczały próg 3 mln pojazdów rocznie, dlatego zostały objęte strategicznym mapowaniem hałasu.

Wyniki strategicznej mapy hałasu potwierdzają, że DW 906 jest głównym źródłem ponadnormatywnego hałasu drogowego w mieście. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu występują praktycznie wzdłuż całego przebiegu drogi przez Lubliniec i dotyczą przede wszystkim pierwszej linii zabudowy zlokalizowanej bezpośrednio przy trasie. Dominują przekroczenia o wartości do 5 dB, lokalnie występują również przekroczenia w przedziale 5-10 dB. Wskazuje to na rzeczywisty konflikt pomiędzy funkcją transportową drogi wojewódzkiej a funkcją mieszkaniową i innymi sposobami zagospodarowania wymagającymi ochrony akustycznej.

Według GPR 2025 próg odpowiadający 3 mln pojazdów rocznie nadal przekraczają trzy odcinki DW 906: od DK 46/DK 11 do Ronda Śląskiego (9 435 poj./dobę), od Ronda Śląskiego do Ronda Jana Pawła II (10 462 poj./dobę) oraz od ul. Stalmacha w kierunku Sadowa (10 789 poj./dobę). Odcinek pomiędzy Rondem Jana Pawła II a ul. Stalmacha osiąga 7 812 poj./dobę i znajduje się obecnie poniżej tego progu. Spadek natężenia na tym odcinku jest korzystnym kierunkiem zmian, jednak nie eliminuje lokalnych uciążliwości akustycznych wynikających z przebiegu drogi przez zwartą zabudowę miejską.



**Grafika 5. SMH 2022 obrazująca imisję hałasu (wskaźnik  $L_{DWN}$ ) od DW 906 na terenie Lublińca**

Źródło: <https://geoportal.orsip.pl/>

**Stan techniczny dróg gminnych a emisja hałasu**

Poza natężeniem i strukturą ruchu istotnym czynnikiem wpływającym na emisję hałasu drogowego jest stan techniczny nawierzchni. Nierówności, ubytki, koleiny, zapadnięcia oraz niewłaściwie osadzone elementy infrastruktury mogą zwiększać hałas toczenia oraz powodować krótkotrwałe, lokalne wzrosty poziomu dźwięku podczas przejazdu pojazdów. Pogorszony stan jezdni może również wymuszać częstsze hamowanie i przyspieszanie, co dodatkowo zwiększa emisję hałasu, szczególnie przy większym udziale pojazdów ciężkich.

Stan techniczny dróg gminnych na terenie Lublińca został oceniony w ramach „Planu rozwoju sieci drogowej na terenie Gminy Lubliniec na lata 2024-2028” na podstawie dokumentów z okresowych przeglądów technicznych. Zastosowano skalę od 0 do 5, gdzie klasa 5 oznacza stan odpowiedni, bez potrzeb remontowych, klasa 4 - stan zadowalający, klasa 3 - stan niepokojący wymagający monitorowania, klasa 2 - stan dostateczny wymagający zaplanowania remontu, klasa 1 - potrzebę przeprowadzenia remontu, natomiast klasa 0 - stan awaryjny, uniemożliwiający prawidłowe użytkowanie drogi.

**Tabela 12. Ocena stanu technicznego dróg gminnych na terenie Lublińca**

| Ocena stanu technicznego | Długość dróg [km] | Udział |
|--------------------------|-------------------|--------|
| klasa 0                  | 0,000             | 0,0%   |
| klasa 1                  | 0,510             | 0,6%   |
| klasa 2                  | 5,932             | 7,1%   |
| klasa 2,5                | 1,025             | 1,2%   |
| klasa 3                  | 5,301             | 6,3%   |
| klasa 3,5                | 2,613             | 3,1%   |
| klasa 4                  | 28,648            | 34,2%  |
| klasa 4,5                | 8,073             | 9,6%   |
| klasa 5                  | 31,601            | 37,8%  |
| RAZEM                    | 83,703            | 100,0% |

*Źródło: opracowanie na podstawie „Plan rozwoju sieci drogowej na terenie Gminy Lubliniec na lata 2024-2028” (Lipiec, 2026)*

Ocena wskazuje na ogólnie korzystny stan techniczny sieci dróg gminnych. Drogi zakwalifikowane do klas 4, 4,5 i 5 mają łącznie 68,322 km długości, co stanowi 81,6% całej analizowanej sieci. Największy udział mają drogi w klasie 5 - 37,8% oraz klasie 4 - 34,2%. Oznacza to, że zdecydowana większość dróg gminnych nie wykazuje obecnie istotnych potrzeb remontowych lub występują na nich jedynie wstępne objawy zużycia.

Do klas 0-2,5, czyli kategorii obejmujących drogi wymagające zaplanowania remontu lub bardziej pilnych działań, zaliczono łącznie 7,467 km, tj. około 8,9% sieci. Kolejne 7,914 km (9,5%) znajduje się w klasach 3 i 3,5, wymagających zwiększonego monitorowania stanu technicznego. Łącznie około 18,4% długości dróg gminnych wymaga więc co najmniej systematycznej obserwacji, planowania prac remontowych lub zwiększonych działań utrzymaniowych.

Stan techniczny dróg lokalnych nie jest obecnie głównym czynnikiem kształtującym problem hałasu drogowego w skali miasta. Ze względu na niższe natężenia ruchu ich oddziaływanie ma przede wszystkim charakter lokalny. Niemniej pogorszona jakość nawierzchni może zwiększać uciążliwość akustyczną dla zabudowy położonej bezpośrednio przy ulicach, dlatego remonty i bieżące utrzymanie dróg pozostają jednym z praktycznych instrumentów ograniczania emisji hałasu u źródła.

## Podsumowanie i wnioski

Hałas drogowy stanowi istotny problem środowiskowy na terenie Lublińca, jednak jego natężenie i przestrzenny zasięg są wyraźnie zróżnicowane. Największa presja występuje wzdłuż dróg o wysokim natężeniu ruchu przebiegających przez obszary zabudowane. Szczególne znaczenie ma droga wojewódzka nr 906, która prowadzi przez zurbanizowaną i centralną część miasta. Strategiczna mapa hałasu potwierdza występowanie praktycznie wzdłuż całego jej przebiegu przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, obejmujących przede wszystkim pierwszą linię zabudowy. Dominują przekroczenia do 5 dB, lokalnie osiągające 5-10 dB.



Grafika 6. Zagrożenie hałasem drogowym na terenie Lublińca

Źródło: opracowanie własne

Drogi krajowe nr 11 i 46 również generują istotną emisję hałasu, jednak korzystniejsze usytuowanie DK 11 względem terenów chronionych akustycznie, w tym przebieg obwodnicą oraz przez tereny leśne, ogranicza skalę bezpośredniego narażenia mieszkańców. Wyniki GPR 2025 wskazują jednak na wzrost ruchu na wszystkich analizowanych odcinkach DK 11 oraz na DK 46. Szczególnie istotny jest wzrost do 9 122 poj./dobę na pierwszym odcinku obwodnicy DK 11, który obecnie przekracza próg natężenia ruchu odpowiadający 3 mln pojazdów rocznie i powinien być uwzględniany przy kolejnej ocenie zakresu strategicznego mapowania hałasu.

Na drogach gminnych natężenie ruchu jest zasadniczo mniejsze niż na głównych ciągach krajowych i wojewódzkich, jednak lokalne uciążliwości mogą występować w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, zwłaszcza przy większych prędkościach, intensywnym ruchu lokalnym lub pogorszonym stanie nawierzchni. Ogólny stan techniczny dróg gminnych jest korzystny - 81,6% ich długości sklasyfikowano w klasach 4-5 - co ogranicza skalę dodatkowej emisji hałasu wynikającej z nierówności i uszkodzeń jezdni.

Ograniczanie hałasu drogowego powinno opierać się przede wszystkim na działaniach zmniejszających emisję u źródła oraz ograniczających liczbę osób narażonych. Do najważniejszych kierunków należą systematyczne remonty i modernizacje nawierzchni, stosowanie - tam, gdzie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione - nawierzchni o obniżonej emisji hałasu, uspokajanie ruchu na terenach zabudowanych, egzekwowanie ograniczeń prędkości i właściwa organizacja ruchu ciężkiego. Istotne znaczenie mają również działania pośrednie, w szczególności rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury rowerowej i pieszej, które mogą ograniczać zależność od indywidualnego transportu samochodowego.

Ochrona akustyczna powinna być równocześnie uwzględniana w planowaniu przestrzennym. W sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych należy unikać zwiększania konfliktów poprzez lokalizowanie nowej zabudowy wymagającej ochrony akustycznej bez odpowiednich rozwiązań ochronnych. Wyniki strategicznych map hałasu, Generalnego Pomiaru Ruchu oraz kolejnych ocen stanu dróg powinny być wykorzystywane do identyfikowania odcinków wymagających działań naprawczych i do monitorowania zmian presji akustycznej w kolejnych latach.

### Hałas kolejowy

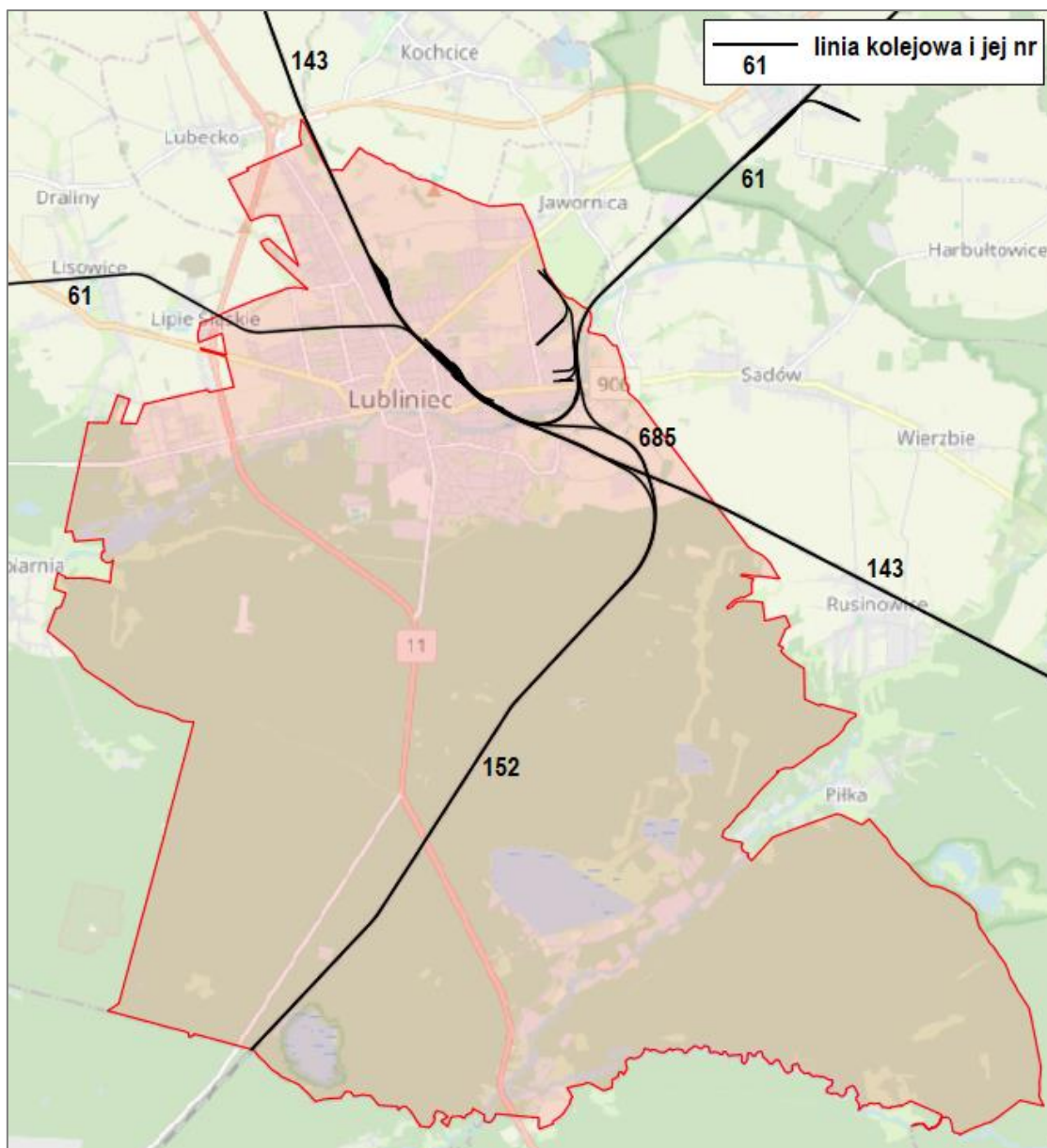
W aspekcie akustycznym transport kolejowy jest co do zasady mniej uciążliwy dla środowiska niż transport drogowy przy porównywalnej zdolności przewozowej. Nie oznacza to jednak braku lokalnych oddziaływań. W bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowych hałas generowany przez przejeżdżające składki może powodować okresowe pogorszenie klimatu akustycznego, szczególnie w przypadku intensywnego ruchu pociągów, przejazdu składów towarowych oraz w rejonie stacji, rozjazdów i przejazdów kolejowo-drogowych. Najbardziej narażone są tereny zabudowy mieszkaniowej położone w niewielkiej odległości od torów.

Lubliniec stanowi istotny węzeł kolejowy, przez który przebiegają cztery zelektryfikowane linie kolejowe znaczenia państwowego, zarządzane przez PKP PLK S.A. Są to linie nr 61, 143, 152 i 685. Linia nr 61 ma kategorię linii magistralnej, natomiast pozostałe linie są liniami pierwszorzędnymi. Trzy spośród nich są dwutorowe, a linia nr 685 jest jednotorowa.

**Tabela 13. Linie kolejowe przebiegające przez Lubliniec**

| Parametr                    | Wartość                   |                               |                             |                          |
|-----------------------------|---------------------------|-------------------------------|-----------------------------|--------------------------|
| Numer linii                 | 61                        | 143                           | 152                         | 685                      |
| Nazwa linii                 | KIELCE GŁÓWNE - FOSOWSKIE | KALETY - WROCŁAW POPOWICE WP2 | PACZYNA - LUBLINIEC         | DRONIOWICZKI - JAWORNICA |
| Długość linii               | 177.3                     | 163.4                         | 35.4                        | 3.3                      |
| Nazwa odcinka               | LISWARTA - JAWORNICA      | KALETY - LUBLINIEC            | KRUPSKI MŁYN - DRONIOWICZKI | DRONIOWICZKI - JAWORNICA |
| Linia znaczenia państwowego | tak                       | tak                           | tak                         | tak                      |
| Kategoria linii             | magistralna               | pierwszorzędna                | pierwszorzędna              | pierwszorzędna           |
| Liczba torów                | dwutorowa                 | dwutorowa                     | dwutorowa                   | jednotorowa              |
| Elektryfikacja              | zelektryfikowana          | zelektryfikowana              | zelektryfikowana            | zelektryfikowana         |
| Zarządca                    | PKP PLK S.A.              | PKP PLK S.A.                  | PKP PLK S.A.                | PKP PLK S.A.             |

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.plk-sa.pl/>



**Grafika 7. Przebieg linii kolejowych przez miasto Lubliniec**

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.plk-sa.pl/>

Znaczenie hałasu kolejowego na terenie miasta wynika przede wszystkim z przebiegu kilku linii kolejowych przez obszary zurbanizowane. W odróżnieniu od części głównych tras drogowych wyprowadzonych poza zwartą zabudowę, infrastruktura kolejowa przecina również centralną część Lublińca. Powoduje to występowanie lokalnej presji akustycznej na tereny położone bezpośrednio przy torach, nawet jeżeli skala oddziaływania w ujęciu całego miasta jest mniejsza niż w przypadku hałasu drogowego.

Podstawowym narzędziem służącym ocenie ponadlokalnego oddziaływania akustycznego infrastruktury kolejowej są strategiczne mapy hałasu. W przypadku linii kolejowych obowiązkiem strategicznego mapowania dotyczy głównych linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, a więc tras charakteryzujących się na tyle dużym natężeniem ruchu, że mogą powodować istotne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Zgodnie z danymi PKP PLK S.A. na terenie Lublińca kryterium to spełnia jedynie niewielki odcinek linii kolejowej nr 61, przebiegający od granicy miasta do wysokości zakładu EthosEnergy Poland S.A. Odcinek ten został objęty strategicznym mapowaniem hałasu w 2022 r. Z wyników mapowania wynika, że nie powoduje on na terenie Lublińca przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

Brak przekroczeń wykazanych w strategicznej mapie hałasu nie oznacza jednak, że hałas kolejowy nie powoduje lokalnych uciążliwości akustycznych. Strategiczne mapowanie obejmuje wyłącznie linie spełniające określone kryterium natężenia ruchu, natomiast przez Lubliniec przebiegają również pozostałe linie kolejowe, w tym przez tereny zabudowane. W konsekwencji mieszkańcy budynków zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie torów mogą być okresowo narażeni na podwyższony poziom hałasu związany z przejazdem pociągów, nawet jeżeli oddziaływanie to nie zostało zakwalifikowane jako ponadnormatywne w ramach mapowania.

Ograniczanie hałasu kolejowego pozostaje przede wszystkim w kompetencji zarządcy infrastruktury kolejowej. Z punktu widzenia Miasta Lubliniec szczególne znaczenie ma natomiast właściwe planowanie przestrzenne, w tym uwzględnianie przebiegu linii kolejowych oraz potencjalnego oddziaływania akustycznego przy wyznaczaniu nowych terenów zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem. Istotne jest w szczególności unikanie pogłębiania konfliktów przestrzennych poprzez lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanej infrastruktury kolejowej bez zapewnienia odpowiednich warunków ochrony akustycznej.

Podsumowując, hałas kolejowy należy traktować jako lokalne źródło presji akustycznej na terenie Lublińca, związane przede wszystkim z funkcjonowaniem rozbudowanego węzła kolejowego oraz przebiegiem kilku linii przez obszary zurbanizowane. Aktualne strategiczne mapowanie hałasu nie wskazuje na występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu od objętego analizą odcinka linii nr 61, jednak uciążliwości mogą występować lokalnie w bezpośrednim sąsiedztwie infrastruktury kolejowej. Z tego względu konieczne pozostaje uwzględnianie oddziaływania kolei w planowaniu przestrzennym oraz monitorowanie wyników kolejnych rund strategicznego mapowania hałasu.

#### 4.2.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wyprowadzenie znacznej części ruchu tranzytowego DK 11 poza ścisłe centrum Lublińca poprzez zachodnią obwodnicę miasta.</li> <li>➤ Przebieg istotnej części DK 11 przez tereny leśne i słabiej zurbanizowane, co ogranicza liczbę terenów wymagających ochrony akustycznej bezpośrednio narażonych na hałas drogowy.</li> <li>➤ Spadek natężenia ruchu pomiędzy GPR 2020 i GPR 2025 na części odcinków DW 906 przebiegających przez obszar miasta, w tym o 26% na odcinku Rondo Jana Pawła II – ul. Stalmacha oraz o 19% na odcinku ul. Stalmacha – Sadów.</li> <li>➤ Korzystny ogólny stan techniczny dróg gminnych – 81,6% długości sieci oceniono w klasach 4–5, tj. jako drogi w stanie zadowalającym lub odpowiednim.</li> <li>➤ Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wykazanych w strategicznym mapowaniu dla objętego nim odcinka linii kolejowej nr 61 na terenie Lublińca.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego praktycznie wzdłuż całego przebiegu DW 906 przez Lubliniec, przede wszystkim w pierwszej linii zabudowy.</li> <li>➤ Lokalizacja DW 906 w obrębie terenów intensywnie zurbanizowanych i centralnej części miasta, powodująca bezpośrednią ekspozycję zabudowy mieszkaniowej na hałas komunikacyjny.</li> <li>➤ Wysokie natężenie ruchu na głównych odcinkach DW 906 – w GPR 2025 przekraczające na części odcinków 9–10 tys. pojazdów na dobę.</li> <li>➤ Przebieg kilku linii kolejowych przez obszary zurbanizowane i centralną część Lublińca, mogący powodować lokalne uciążliwości akustyczne dla zabudowy położonej bezpośrednio przy torach.</li> </ul> |
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Promowanie transportu rowerowego, zbiorowego oraz elektromobilności.</li> <li>➤ Działalność kontrolno-monitoringowa prowadzona przez GIOŚ/WIOŚ.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Preferowanie samochodu jako podstawowego środka transportu.</li> <li>➤ Dalszy wzrost natężenia ruchu drogowego, w szczególności tranzytowego i ciężkiego.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Systematyczna modernizacja i utwardzanie nawierzchni dróg (mniejszy hałas toczenia), w tym stosowanie „cichych” nawierzchni.</li> <li>➤ Opracowywanie nowych dokumentów planistycznych uwzględniających ochronę akustyczną środowiska.</li> <li>➤ Sporządzanie Strategicznych Map Hałasu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzrost natężenie ruchu kolejowego.</li> <li>➤ Przekraczanie prędkości w terenie zabudowanym (szczególnie na wlotach do miejscowości).</li> <li>➤ Rozwój zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych.</li> <li>➤ Lokalizacja na terenach zabudowy mieszkaniowej zakładów oraz usług uciążliwych akustycznie.</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 15. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem**

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu         | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Modernizacja i remonty dróg (utrzymanie sieci drogowej w dobrym stanie technicznym – w tym systemów odwodnienia).</li> <li>➤ Budowa nowych odcinków dróg rowerowych i chodników.</li> <li>➤ Korzystanie z nisko/zeroemisyjnych środków transportu: samochody elektryczne, rower, komunikacja zbiorowa.</li> </ul>                                                                                                                                                     |
| Nadzwyczajne zagrożenia środowiska | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzrost natężenia ruchu drogowego i kolejowego oraz przewóz substancji niebezpiecznych (możliwość wystąpienia poważnych wypadków komunikacyjnych, w tym zdarzeń z udziałem pojazdów przewożących substancje niebezpieczne).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                 |
| Działania edukacyjne               | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu promocji transportu zbiorowego i rowerowego, pojazdów niskoemisyjnych (hybrydowych, elektrycznych) oraz szkodliwości hałasu.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Monitoring środowiska              | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Generalny Pomiar Ruchu (GPR).</li> <li>➤ Sporządzanie Strategicznych Map Hałasu (SMH) przez zarządców dróg i linii kolejowych.</li> <li>➤ Działalność inspekcyjna/kontrolna WIOŚ.</li> <li>➤ Prowadzenie badań monitoringowych natężenia hałasu przez GIOŚ.</li> <li>➤ Uwzględnianie wyników Strategicznych Map Hałasu w planowaniu przestrzennym, zwłaszcza przy wyznaczaniu nowych terenów mieszkaniowych w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych.</li> </ul> |

Źródło: opracowanie własne

### 4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM)

Pole elektromagnetyczne (PEM) stanowi naturalny składnik środowiska, a jego źródła mogą mieć zarówno charakter naturalny, jak i antropogeniczny, czyli związany z działalnością człowieka. Współczesny rozwój technologiczny, obejmujący m.in. systemy elektroenergetyczne, telekomunikacyjne oraz informatyczne, powoduje powszechne występowanie promieniowania elektromagnetycznego w otoczeniu człowieka – wszędzie tam, gdzie dochodzi do przepływu prądu elektrycznego lub przesyłu sygnałów.

Najpowszechniejszymi instalacjami generującymi pola elektromagnetyczne, które mają istotny wpływ na poziom ekspozycji środowiskowej, są linie i urządzenia elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne – w szczególności stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki RTV, systemy radarowe czy anteny radiolokacyjne.

Linie elektroenergetyczne, pracujące na niskiej częstotliwości sieciowej 50 Hz, generują wysokie natężenia pola elektrycznego (V/m), jednak ich oddziaływanie ogranicza się głównie do bezpośredniego sąsiedztwa przewodów. Z kolei stacje bazowe telefonii komórkowej działają w zakresie wysokich częstotliwości radiowych i mikrofalowych (MHz-GHz), wytwarzając niższe wartości natężenia pola (V/m), ale o charakterze bardziej rozproszonym i obecnym w tle środowiska na większym obszarze. Różnice te wynikają z odmiennych charakterystyk fizycznych obu typów źródeł PEM i przekładają się na inny sposób ich oddziaływania na otoczenie.

#### 4.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

Operatorem dystrybucyjnego systemu elektroenergetycznego na terenie Lublińca jest TAURON Dystrybucja S.A., odpowiedzialny za eksploatację linii wysokiego napięcia 110 kV, linii średniego napięcia 15 kV, linii niskiego napięcia 0,4 kV i stacji elektroenergetycznych 110/15 kV oraz 15/0,4 kV.



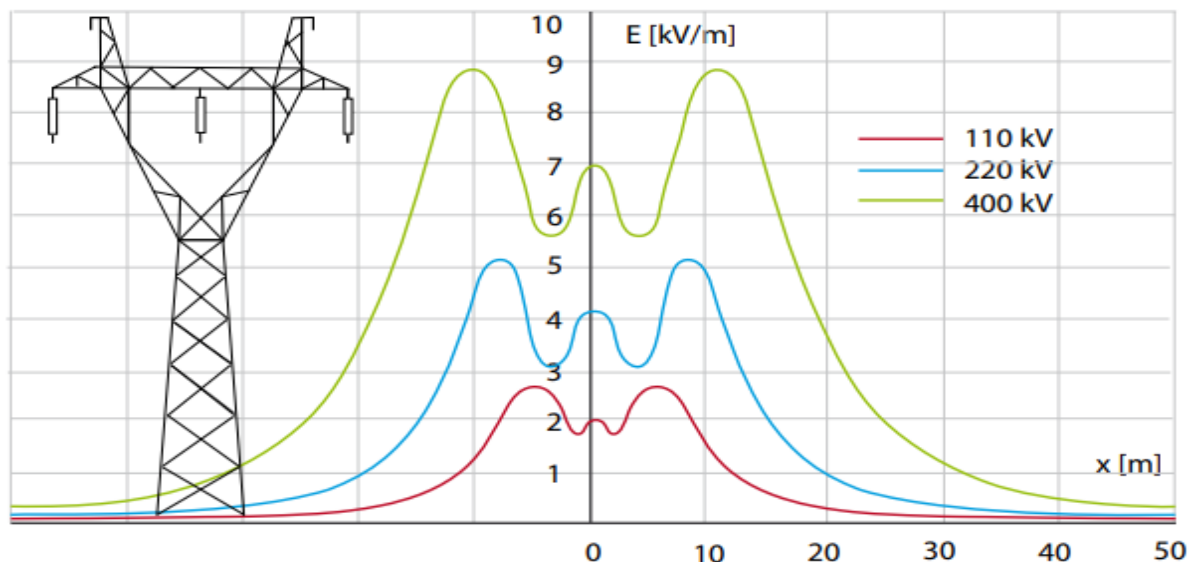
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019, poz. 2448) maksymalne dopuszczalne natężenie pola elektrycznego od sieci elektroenergetycznej (50 Hz) w miejscach dostępnych dla ludności wynosi 10 kV/m, natomiast w miejscach w których można lokalizować budynki mieszkalne 1 kV/m.

Elementami infrastruktury elektroenergetycznej, które generują najwyższe wartości promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w środowisku są napowietrzne linie najwyższego napięcia (220 i 400 kV) oraz wysokiego napięcia (110 kV).

Linie przesyłowe są tak projektowane, by natężenie pola elektrycznego 10 kV/m nie było przekroczzone. Ograniczeniem wyznaczającym strefę zakazu lokalizacji budynków mieszkalnych staje się wartość natężenia pola elektrycznego, która zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa

nie może przekraczać 1 kV/m. Szacunkowa minimalna odległość od poszczególnych rodzajów linii elektroenergetycznych dla których wartość pola elektrycznego wynosi poniżej 1 kV/m wynosi: dla linii 110 kV – 12 m, dla linii 220 kV – 20 m, dla linii 400 kV – 32 m.

Na poniższym wykresie przedstawiono rozkład pola elektrycznego (kV/m) od linii energetycznych o napięciach 110, 220, 400 kV w zależności od odległości do osi danej linii.



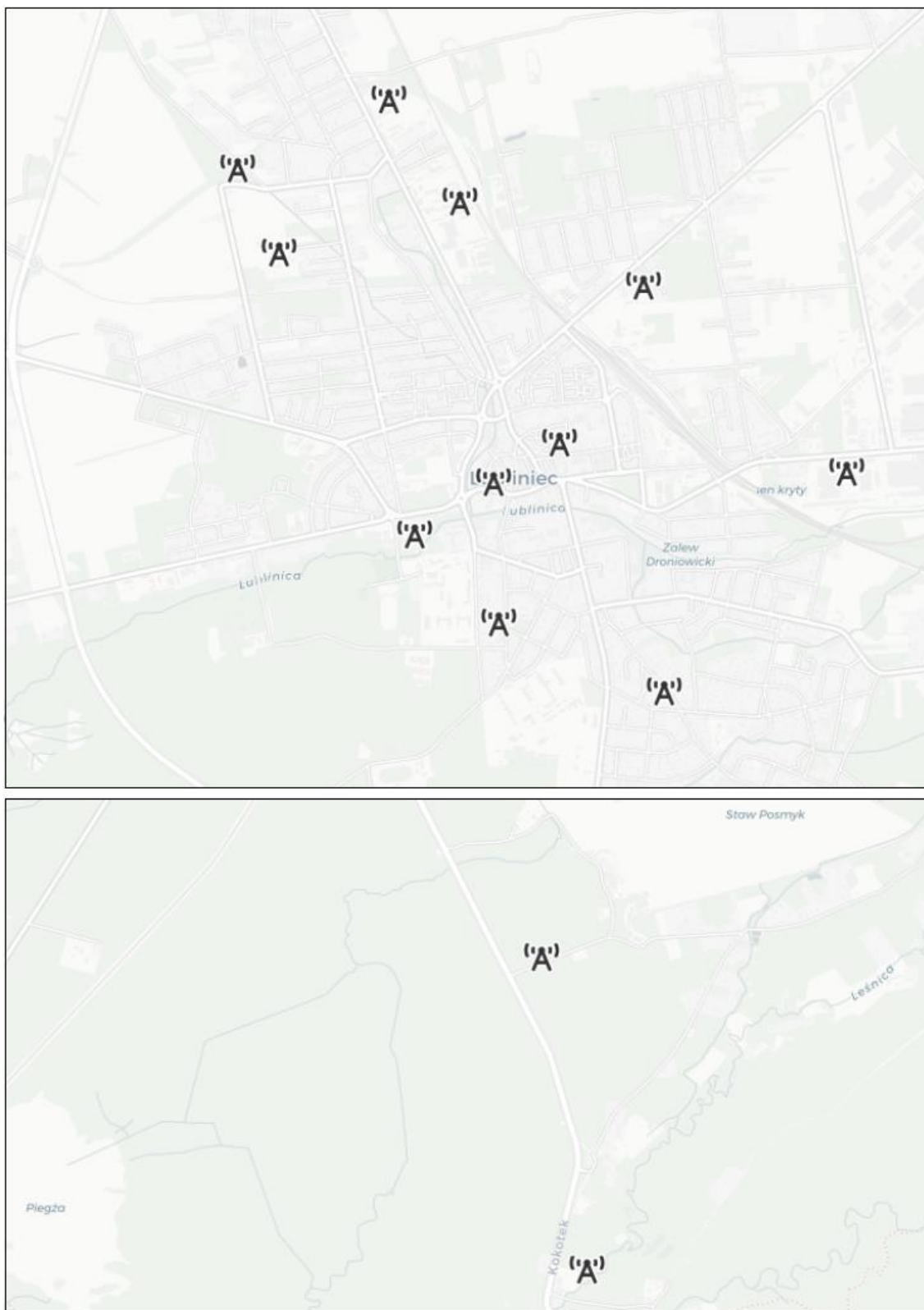
**Grafika 9. Rozkład przestrzenny pola elektrycznego od linii energetycznych 110, 220, 400 kV**

Źródło: „Linie elektroenergetyczne najwyższych napięć. Informator dla administracji publicznej i społeczeństwa” (PSE S.A., Politechnika Warszawska, 2015 r.)

Największe znaczenie w ograniczaniu oddziaływań pól elektromagnetycznych od linii elektroenergetycznych ma właściwe planowanie przestrzenne, w tym niedopuszczanie do lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej w miejscach narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie PEM. Istotne jest także prawidłowe wyznaczanie korytarzy infrastruktury elektroenergetycznej, zachowanie wymaganych odległości od zabudowy, stosowanie rozwiązań projektowych ograniczających natężenie pól przy gruncie oraz prowadzenie monitoringu PEM i właściwej eksploatacji sieci. Na obszarach szczególnie wrażliwych możliwe jest również rozważenie kablowania wybranych odcinków sieci, o ile jest to uzasadnione technicznie, środowiskowo i ekonomicznie.

#### 4.3.2. Stacje bazowe łączności bezprzewodowej

Stacje bazowe (tzw. BTS) stanowią podstawowy i najpowszechniej stosowany element infrastruktury sieci komórkowych w Polsce i na świecie. Instalowane są zazwyczaj na dedykowanych masztach, wieżach telekomunikacyjnych lub dachach wysokich budynków, co pozwala im obsługiwać rozległe obszary – w warunkach terenów otwartych ich zasięg może wynosić nawet kilkanaście kilometrów, natomiast w gęstej zabudowie miejskiej zwykle ogranicza się do kilku kilometrów. Każda stacja BTS jest wyposażona w anteny sektorowe, które obejmują określone wycinki przestrzeni – najczęściej stosuje się trzy anteny sektorowe ustawione co 120°, zapewniające pełne pokrycie dookoła. Anteny te pracują w wielu pasmach częstotliwości równoległe (np. 800 MHz, 900 MHz, 1 800 MHz, 2 100 MHz, 2 600 MHz, a w przypadku 5G także 3,5 GHz), co umożliwia obsługę różnych technologii (GSM, UMTS, LTE, 5G). Moc nadawcza stacji bazowych jest stosunkowo wysoka – rzędu kilkudziesięciu watów na sektor, ale należy podkreślić, że w miarę oddalania się od anteny natężenie pola elektromagnetycznego bardzo szybko maleje. Największe wartości PEM występują w bezpośrednim sąsiedztwie anten, zwykle powyżej ich poziomu montażu, dlatego stacje projektuje się w taki sposób, aby w miejscach dostępnych dla ludności (na ziemi, w budynkach) wartości te nie przekraczały dopuszczalnych norm.



**Grafika 10. Lokalizacja stacji bazowych (BTS) na terenie Lublińca**

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/>

Na podstawie art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) oraz § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1510), zgłoszeniu właściwemu organowi ochrony środowiska podlegają instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, których równoważna moc

promieniowana izotropowo (EIRP) wynosi nie mniej niż 15 W i które emitują pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, z wyjątkiem przypadków wskazanych w rozporządzeniu. Zgłoszenia dokonuje się przed rozpoczęciem eksploatacji instalacji, a w przypadku istotnej zmiany instalacji wymagane jest ponowne zgłoszenie. Co do zasady eksploatację nowo zbudowanej instalacji można rozpocząć, jeżeli w terminie 30 dni od doręczenia zgłoszenia właściwy organ nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Zgłoszenie składa się do właściwego organu ochrony środowiska, którym co do zasady jest starosta; w przypadkach określonych w art. 378 ustawy właściwy może być inny organ ochrony środowiska. Informacje dotyczące instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne objętych obowiązkiem zgłoszenia są publicznie udostępniane przez właściwy organ na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu, zgodnie z art. 152b ustawy.

#### **4.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych**

Zgodnie z aktualizowanym corocznie „Rejestrem zawierającym informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku” prowadzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Lubliniec nie wyznaczono terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego.

Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzony jest przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) w sposób ujednolicony dla całego kraju od 2008 roku. Od 2021 roku monitoring prowadzony jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. (zmianie uległa dotychczasowa sieć pomiarowa i metodyka prowadzenia pomiarów). Zakres prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego, w przedziale częstotliwości co najmniej od 80 MHz do 40 GHz. Obowiązujące poziomy dopuszczalne natężenia PEM wynoszą dla badanych częstotliwości 28 - 61 V/m. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

Na terenie Lublińca Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary reali-zowane są w dwóch punktach zlokalizowanych przy ul. Hajdy oraz ul. Paderewskiego. W punkcie przy ul. Hajdy badania przeprowadzono w latach 2022 i 2024, natomiast przy ul. Paderewskiego w latach 2021, 2023 i 2025.

W żadnym z analizowanych punktów i okresów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu natężenia PEM wynoszącego 28 V/m. Przy ul. Hajdy średnia wartość natężenia PEM wyniosła 1,5 V/m w 2022 r. oraz 1,7 V/m w 2024 r., co odpowiadało odpowiednio jedynie 5,4% i 6,1% wartości dopuszczalnej. W punkcie przy ul. Paderewskiego we wszystkich trzech cyklach pomiarowych uzyskano wartości poniżej 0,7 V/m, tj. poniżej czułości aparatury pomiarowej i jednocześnie poniżej 2,5% dopuszczalnej normy.

Wyniki monitoringu wskazują, że poziomy pole elektromagnetycznych na terenie Lublińca pozostają bardzo niskie i stabilne. Niewielki wzrost wartości odnotowany przy ul. Hajdy pomiędzy 2022 a 2024 r. nie świadczy o istotnym zwiększeniu presji środowiskowej, ponieważ zmierzone natężenia nadal stanowią zaledwie kilka procent poziomu dopuszczalnego. Brak przekroczeń oraz powtarzające się wartości poniżej czułości aparatury w punkcie przy ul. Paderewskiego potwierdzają, że pola elektromagnetyczne nie stanowią obecnie istotnego problemu środowiskowego na terenie miasta. Jednak dalszy rozwój sieci telekomunikacyjnych wymaga utrzymania systematycznego monitoringu PEM oraz uwzględniania lokalizacji stacji bazowych w planowaniu przestrzennym, tak aby zachować niskie poziomy narażenia ludności i minimalizować potencjalne konflikty przestrzenne.

**Tabela 16. Wyniki pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego (PEM) prowadzonych na terenie Lublińca przez GIOŚ w ramach systemu PMŚ**

| Lokalizacja punktu pomiarowego | Rok pomiarów | Zmierzone średnie natężenie PEM [V/m] | % dopuszczalnej normy 28 V/m |
|--------------------------------|--------------|---------------------------------------|------------------------------|
| ul. Hajdy                      | 2022         | 1,5                                   | 5,4%                         |
|                                | 2024         | 1,7                                   | 6,1%                         |
| ul. Paderewskiego              | 2021         | <0,7*                                 | <2,5%                        |
|                                | 2023         | <0,7*                                 | <2,5%                        |
|                                | 2025         | <0,7*                                 | <2,5%                        |

\*poniżej czułości aparatury pomiarowej; źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ



**Grafika 11. Pola elektromagnetyczne (PEM) na terenie Lublińca**  
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

#### 4.3.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne (PEM)

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji pola elektroenergetyczne (PEM)**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Brak notowanych na terenie miasta przekroczeń dopuszczalnych poziomów natężenia PEM (zgodnie z monitoringiem prowadzonym przez GIOŚ notowane natężenie PEM na terenie miasta jest na bardzo niskim poziomie).</li> <li>➤ Funkcjonowanie systemu monitoringu PEM w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Obecność napowietrznych linii 110 kV – lokalne strefy podwyższonego PEM w ich bezpośrednim sąsiedztwie.</li> <li>➤ Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej zwiększający liczbę potencjalnych źródeł PEM.</li> </ul>                                                                                |
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie polityki planowania przestrzennego uwzględniającej ochronę przed PEM.</li> <li>➤ Kablowanie linii energetycznych jako sposób ograniczania oddziaływania pól elektromagnetycznych (PEM) na otoczenie.</li> <li>➤ Systematyczna kontrola instalacji emitujących PEM (stacje bazowe BTS, linie energetyczne).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Dalszy wzrost liczby źródeł PEM związany z rozbudową sieci telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych.</li> <li>➤ Rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.</li> <li>➤ Wzrost zapotrzebowania na energię i transmisję danych zwiększający skalę infrastruktury technicznej.</li> </ul> |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 18. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne (PEM)**

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wymiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe w celu eliminacji ich uszkodzenia wskutek występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (burz, gwałtownych wiatrów, nawałnych deszczów).</li> <li>➤ Podniesienie przewodów i zwiększenie prześwitu do terenu.</li> </ul>              |
| Zagrożenia środowiska      | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury elektroenergetycznej.</li> <li>➤ Budowa nowej infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej.</li> </ul>                                                                                                                         |
| Działania edukacyjne       | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oddziaływania PEM oraz obowiązujących norm, przepisów i wyników pomiarów.</li> </ul>                                                                                                                                                        |
| Monitoring środowiska      | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Pomiary PEM prowadzone przez GIOŚ w ramach systemu PMŚ oraz przez właścicieli instalacji emitujących PEM (badania automonitoringowe).</li> <li>➤ Działalność kontrolna WIOŚ.</li> <li>➤ Poprzez przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących PEM i prowadzenie ich ewidencji (Starosta).</li> </ul> |

Źródło: opracowanie własne

### 4.4. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką planowania i oceny w gospodarce wodnej jest jednolita część wód, obejmująca jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Układ ten stanowi podstawę prowadzenia działań związanych z ochroną zasobów wodnych, oceną ich stanu oraz planowaniem gospodarowania wodami.

#### 4.4.1. Wody powierzchniowe – stan i jakość

Pod względem hydrograficznym Lubliniec położony jest w zdecydowanej większości w regionie wodnym Środkowej Odry, w zlewni rzeki Mała Panew oraz jej dopływów, w tym przede wszystkim Lublinicy i Leśnicy. Jedynie niewielki północny fragment miasta znajduje się w regionie wodnym Warty, w zlewni Potoku Jeżowskiego.

Istotnym elementem lokalnego systemu hydrograficznego są również zbiorniki wód powierzchniowych, w szczególności stawy hodowlane i rekreacyjne. Należą do nich m.in. kompleks stawów na rzece Lublinicy, Staw Piegża, Staw Posmyk oraz Stawy Kokotek I i II. Zbiorniki te pełnią nie tylko funkcje gospodarcze i rekreacyjne, ale również lokalnie wspomagają retencję wód oraz zwiększają różnorodność siedlisk wodnych i nadwodnych na terenie miasta.



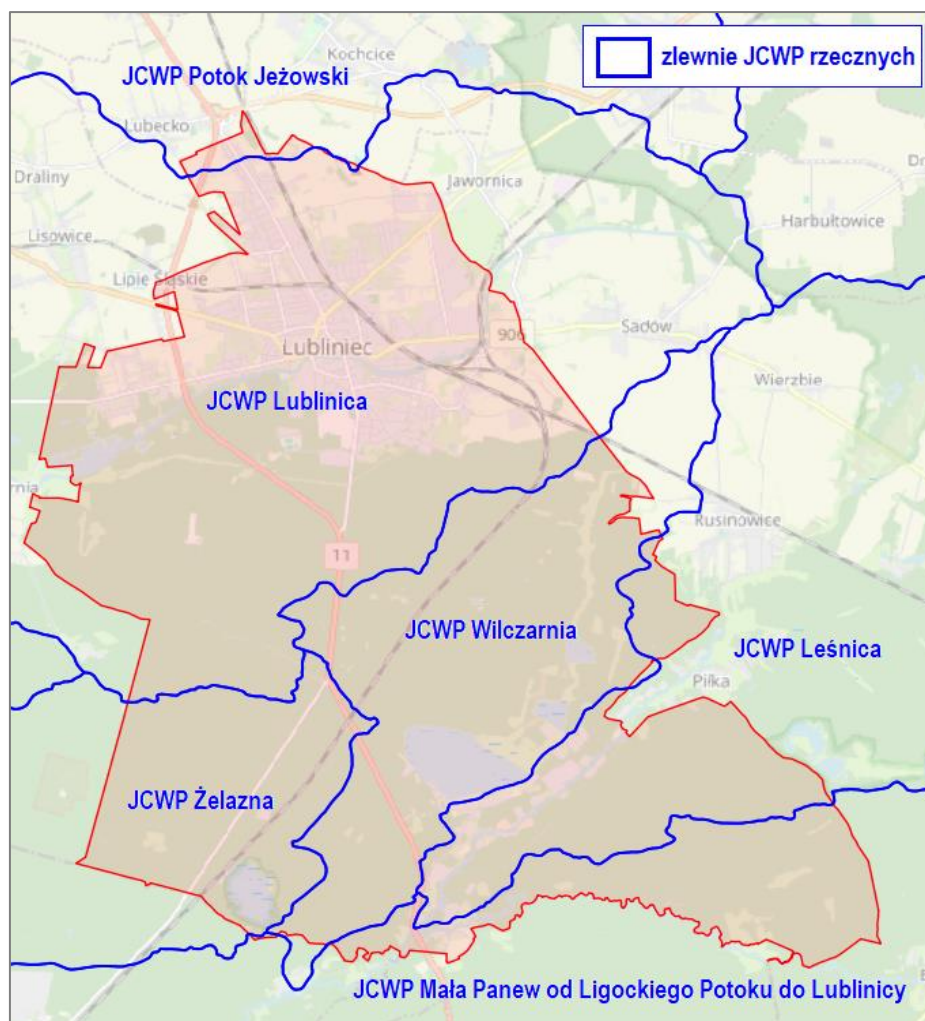
Łącznie w granicach Lublińca położone są zlewnie sześciu rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednej jeziornej JCWP. Ich wykaz przedstawiono w kolejnej tabeli, natomiast zasięg poszczególnych JCWP na terenie miasta zobrazowano na grafice.

**Tabela 19. Wykaz zlewni JCWP znajdujących się na terenie miasta Lublińca**

| Nazwa                                        | Kod             | Typ cieków głównego/jeziora                                                            | Status* | Pow. zlewni [km <sup>2</sup> ] |
|----------------------------------------------|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------|--------------------------------|
| Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy | RW600011118199  | rzeka nizinna                                                                          | NAT     | 170.44                         |
| Lublinica                                    | RW60001011829   | potok lub strumień nizinny piaszczysty                                                 | NAT     | 118.27                         |
| Wilczarnia                                   | RW6000101181529 | potok lub strumień nizinny piaszczysty                                                 | NAT     | 23.71                          |
| Leśnica                                      | RW600010118149  | potok lub strumień nizinny piaszczysty                                                 | NAT     | 87.96                          |
| Żelazna                                      | RW6000101181949 | potok lub strumień nizinny piaszczysty                                                 | NAT     | 38.15                          |
| Potok Jeżowski                               | RW6000101816299 | potok lub strumień nizinny piaszczysty                                                 | SZCW    | 171.17                         |
| Pięgża                                       | LW90240         | jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne | SZCW    | 1.24                           |

\*SZCW – silnie zmieniona część wód; NAT – naturalna część wód

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>



**Grafika 13. Zasięg zlewni JCWP rzecznych na terenie Lublińca**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Ocena stanu wód powierzchniowych na terenie miasta Lublińca wykonana została na podstawie danych monitoringowych z lat 2019-2024.

W dniu 30.09.2025 r. został opublikowany Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych na podstawie danych z lat 2019-2024 zgodnie z §15 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych. Raport opracowano w Departamencie Monitoringu Środowiska w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska.

Stan jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako „dobry”, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach tj., gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan ekologiczny sklasyfikowany jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w „złym stanie”.

Aktualna klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) związanych z obszarem Lublińca wskazuje na niekorzystną jakość wód powierzchniowych. Wszystkie sześć ocenionych rzecznych JCWP posiada **zły stan ogólny**, przy czym żadna z nich nie osiąga co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego. Najgorszą ocenę w zakresie elementów ekologicznych uzyskała Leśnica – klasa V, natomiast Lublinica – klasa IV. Pozostałe JCWP rzeczne, tj. Potok Jeżowski, Wilczarnia, Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy oraz Żelazna, zaklasyfikowano do klasy III.

Niekorzystnie przedstawia się również stan chemiczny wód. Dla Leśnicy, Potoku Jeżowskiego, Lublinicy oraz Małej Panwi od Ligockiego Potoku do Lublinicy został on sklasyfikowany jako poniżej dobrego. W przypadku Wilczarni i Żelaznej brak było wyników badań umożliwiających dokonanie klasyfikacji stanu chemicznego. Oznacza to, że zły stan ogólny JCWP na terenie Lublińca wynika zarówno z niezadowalającej jakości elementów biologicznych i fizykochemicznych, jak również – w części ocenianych zlewni – z przekroczeń w zakresie substancji uwzględnianych w ocenie stanu chemicznego.

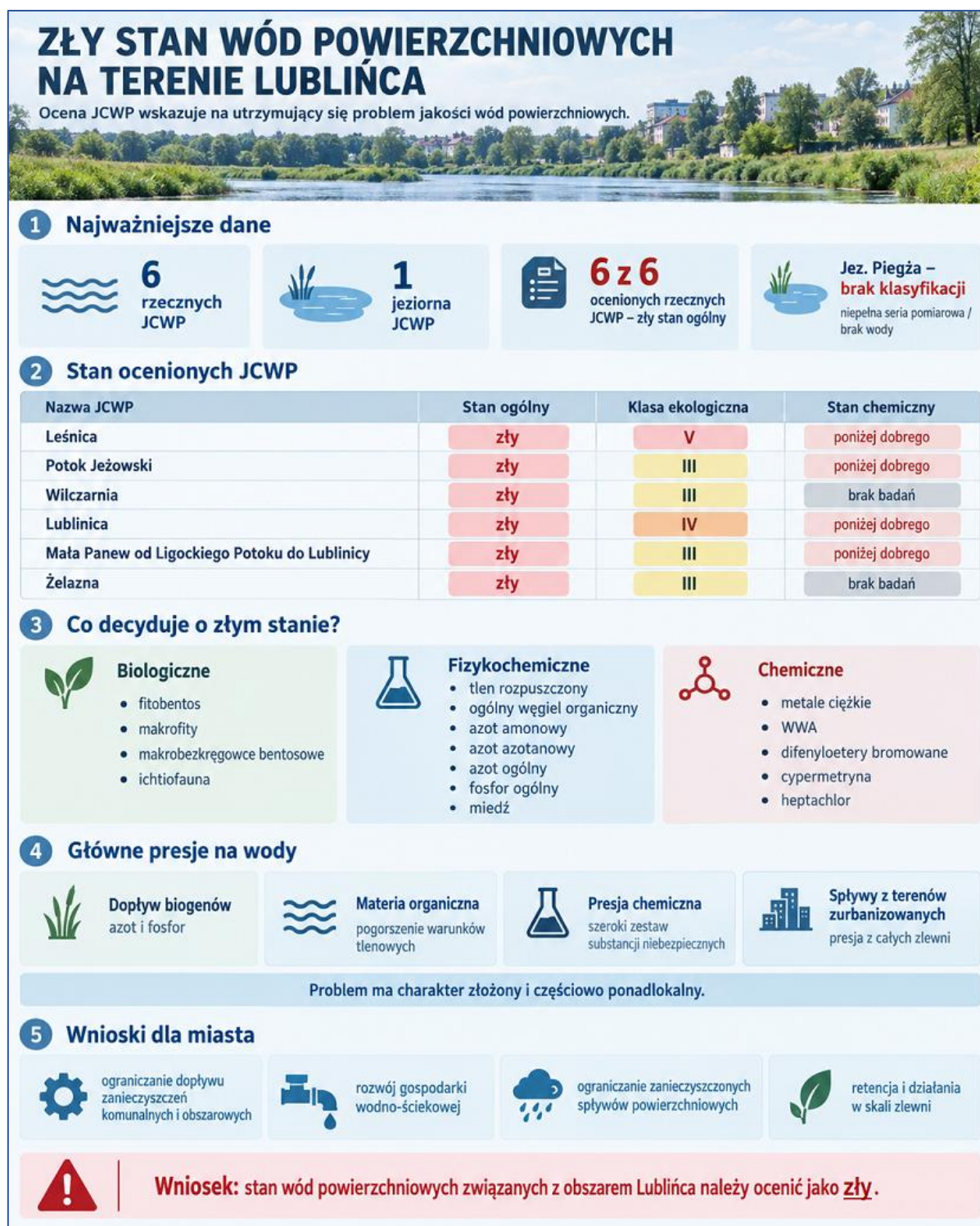
Odrębna sytuacja dotyczy jeziornej JCWP Piegza, dla której nie dokonano klasyfikacji stanu ekologicznego, chemicznego ani ogólnego. Przyczyną była niepełna seria pomiarowa wynikająca z okresowego braku wody. Wykonano jedynie osiem pomiarów, bez możliwości przeprowadzenia badań biologicznych i obserwacji hydromorfologicznych.

O złym stanie wód powierzchniowych związanych z obszarem Lublińca decydują wskaźniki należące do kilku grup. Przekroczenia w zakresie azotu amonowego, azotu azotanowego, azotu ogólnego i fosforu ogólnego, a także ogólnego węgla organicznego i tlenu rozpuszczonego, wskazują przede wszystkim na presję związaną z dopływem biogenów i materii organicznej. Może ona być efektem oddziaływania gospodarki komunalnej, spływów powierzchniowych z terenów zurbanizowanych oraz dopływu zanieczyszczeń z obszaru całych zlewni. Konsekwencją takiej presji może być pogorszenie warunków tlenowych, zwiększenie eutrofizacji wód oraz niekorzystne zmiany w strukturze organizmów wodnych, co znajduje odzwierciedlenie również w ocenach elementów biologicznych, takich jak fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe i ichtiofauna.

Istotne znaczenie ma również presja chemiczna, o której świadczy stosunkowo szeroki zestaw substancji decydujących o stanie chemicznym, obejmujący m.in. metale ciężkie, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, difenyletery bromowane oraz substancje pestycydowe. Taki profil wskazuje na wielokierunkowe oddziaływanie antropogeniczne, związane potencjalnie z działalnością komunalną i przemysłową, spływami z terenów komunikacyjnych i zurbanizowanych, depozycją atmosferyczną oraz dopływem zanieczyszczeń z obszaru zlewni położonych poza granicami miasta.

Podsumowując, zły stan JCWP związanych z Lublińcem należy wiązać nie z jednym dominującym czynnikiem, lecz z nakładaniem się presji biogennej, organicznej i chemicznej. Szczególnie szeroki katalog substancji chemicznych wskazuje, że problem jakości wód ma charakter

złożony i częściowo ponadlokalny, dlatego działania miasta powinny koncentrować się zarówno na ograniczaniu lokalnych źródeł zanieczyszczeń, jak i na poprawie retencji, gospodarce ściekowej, ograniczaniu zanieczyszczonych spływów powierzchniowych oraz współpracy w skali całych zlewni.



**Grafika 14. Zły stan wód powierzchniowych na terenie Lublińca**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOS

W kolejnych tabelach przedstawiono szczegółową ocenę stanu dla poszczególnych JCWP, których zlewnie znajdują się na terenie miasta Lublińca oraz charakterystykę przekroczonych wskaźników i presji.

**Tabela 20. Aktualna klasyfikacja i ocena stanu ogólnego dla poszczególnych zlewni JCWP znajdujących się na terenie Lublińca**

| Nazwa ocenianej JCWP (zlewnia)               | Lata badań | Klasa elementów biologicznych | Klasa elementów hydromorfologicznych | Klasa elementów fizykochemicznych | KLASA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO | STAN CHEMICZNY    | STAN OGÓLNY       |
|----------------------------------------------|------------|-------------------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|----------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Leśnica                                      | 2021-2024  | V                             | II                                   | II                                | V                                      | PONIŻEJ DOBREGO   | ZŁY               |
| Potok Jeżowski                               | 2019-2024  | III                           | III                                  | PPD                               | III                                    | PONIŻEJ DOBREGO   | ZŁY               |
| Wilczarnia                                   | 2021-2024  | III                           | II                                   | PSD                               | III                                    | brak badań        | ZŁY               |
| Lublinica                                    | 2019-2024  | IV                            | I                                    | PSD                               | IV                                     | PONIŻEJ DOBREGO   | ZŁY               |
| Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy | 2019-2024  | III                           | I                                    | PSD                               | III                                    | PONIŻEJ DOBREGO   | ZŁY               |
| Żelazna                                      | 2021-2024  | I                             | II                                   | PSD                               | III                                    | brak badań        | ZŁY               |
| Jez. Piegża*                                 | 2024       | brak klasyfikacji             | brak klasyfikacji                    | PPD                               | brak klasyfikacji                      | brak klasyfikacji | brak klasyfikacji |

\*niepełna seria pomiarowa ze względu na brak wody (wykonano 8 pomiarów), brak możliwości wykonania badań biologicznych oraz obserwacji hydromorfologicznych, parametr nasycenie wód tlenem wykluczony z oceny - brak możliwości wykonania badań zgodnie z metodyką

**LEGENDA:**

| Klasa elementów biologicznych |                            | Klasa elementów hydromorfologicznych |                            | Klasa elementów fizykochemicznych |                                  | Klasa stanu / potencjału ekologicznego |                               | Stan chemiczny  |                      | Stan ogólny |            |
|-------------------------------|----------------------------|--------------------------------------|----------------------------|-----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------|-----------------|----------------------|-------------|------------|
| I                             | stan bdb/potencjał maks.   | I                                    | stan bdb/potencjał maks.   | I                                 | stan bdb/potencjał maks.         | I                                      | stan bdb/potencjał maksymalny | DOBRY           | stan dobry           | DOBRY       | stan dobry |
| II                            | stan db/potencjał db       | II                                   | stan db/potencjał db       | II                                | stan db/potencjał db             | II                                     | stan dobry/potencjał dobry    | PONIŻEJ DOBREGO | stan poniżej dobrego | ZŁY         | stan zły   |
| III                           | stan/potencjał umiarkowany | III                                  | stan/potencjał umiarkowany | PSD/PPD                           | poniżej stanu/potencjału dobrego | III                                    | stan/potencjał umiarkowany    |                 |                      |             |            |
| IV                            | stan/potencjał słaby       | IV                                   | stan/potencjał słaby       |                                   |                                  | IV                                     | stan/potencjał słaby          |                 |                      |             |            |
| V                             | stan/potencjał zły         | V                                    | stan/potencjał zły         |                                   |                                  | V                                      | stan/potencjał zły            |                 |                      |             |            |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

**Tabela 21. Wskaźniki decydujące o złym stanie wód powierzchniowych na terenie Lublińca - charakterystyka typowych przekroczeń i presji**

| Kategoria                                                                   | Wskaźnik                   | Co to za wskaźnik                                                                                                                | O czym świadczy przekroczenie                                                                                                                                 | Główne przyczyny i presje                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| wskaźniki biologiczne                                                       | makrobezkręgowce bentosowe | bezkręgowce denne (larwy owadów, mięczaki, skorupiaki, pierścienice), kluczowe dla funkcjonowania ekosystemu i sieci troficznych | o pogorszeniu jakości siedlisk dennych i jakości wody; typowo o zanieczyszczeniu organicznym, deficytach tlenowych i/lub oddziaływaniu substancji toksycznych | podwyższone BZT5/ogólny węgiel organiczny, niskie stężenie tlenu, zamulenie, pestycydy i inne toksykanty, uproszczenie siedlisk wskutek regulacji                                    |
|                                                                             | fitobentos                 | glony przydenne (w tym okrzemki) zasiedlające dno i powierzchnie w korycie                                                       | o długotrwałym oddziaływaniu presji na warunki siedliskowe i jakość wody, często o eutrofizacji i/lub podwyższonym zanieczyszczeniu organicznym               | dopływ biogenów, osady denne wzbogacone w materię organiczną, zmiany przepływu i rumowiska (regulacje, pogłębienia, utrata siedlisk)                                                 |
|                                                                             | makrofity                  | rośliny wodne i przybrzeżne (zanurzone, pływające, wynurzone)                                                                    | o zmianach struktury roślinności wynikających z presji troficznej i siedliskowej; typowo o nadmiernym użyczeniu i/lub przekształceniu koryta                  | nadmiar biogenów, zamulenie i depozycja osadów, wahania przepływu, zabudowa hydrotechniczna i utrata strefy roślinności brzegowej                                                    |
|                                                                             | ichtiofauna                | zespół gatunków ryb oraz ich struktura wiekowa i liczebność                                                                      | o zaburzeniu ciągłości ekologicznej cieków i jakości siedlisk oraz o presjach wpływających na rozród, migracje i przeżywalność ryb                            | bariery poprzeczne i przekształcenia koryta, wahania przepływu, deficyty tlenowe, eutrofizacja, toksyczne zanieczyszczenia (m.in. rtęć, pestycydy, WWA), degradacja stref brzegowych |
| wskaźniki fizykochemiczne (warunki tlenowe i obciążenie materią organiczną) | tlen rozpuszczony          | stężenie tlenu w wodzie dostępnego dla organizmów                                                                                | o deficycie tlenowym (lub niestabilnych warunkach tlenowych), który ogranicza funkcjonowanie biocenozy i nasila uwalnianie związków z osadów dennych          | dopływ łatwo rozkładalnej materii organicznej (ściekowej i/lub obszarowej), eutrofizacja (wahania dobowe tlenu), wolniejszy przepływ i podwyższona temperatura wody                  |
|                                                                             | ogólny węgiel organiczny   | łączna ilość węgla w związkach organicznych w wodzie (zarówno rozpuszczonych, jak i częściowo zawieszonych)                      | o podwyższonym udziale materii organicznej, która może pogarszać warunki tlenowe i sprzyjać wtórnym procesom w osadach dennych                                | dopływ ścieków i spływów obszarowych, dopływ substancji humusowych z obszarów zlewni, erozja i transport zawiesin organicznych                                                       |
| wskaźniki fizykochemiczne (biogeny)                                         | azot ogólny                | suma form azotu (nieorganicznych i organicznych)                                                                                 | o nadmiernym ładunku azotu w systemie wodnym i podwyższonym potencjale eutrofizacji                                                                           | łączny efekt dopływu ścieków, spływów rolniczych oraz transportu materii organicznej i zawiesin                                                                                      |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Kategoria                          | Wskaźnik                                                                 | Co to za wskaźnik                                                                                                                                                     | O czym świadczy przekroczenie                                                                                                                                                                                 | Główne przyczyny i presje                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                    | azot amonowy                                                             | forma azotu nieutlenionego, charakterystyczna dla świeżych dopływów zanieczyszczeń i warunków redukcyjnych                                                            | o dopływie zanieczyszczeń o charakterze ściekowym i/lub o ograniczonym utlenianiu w wodzie (związanym m.in. z deficytami tlenu)                                                                               | dopływ ścieków bytowych, spływ z terenów rolniczych (gnojowica, obornik), rozkład materii organicznej w warunkach ograniczonego natlenienia                                                          |
|                                    | azot azotanowy                                                           | utleniona forma azotu, łatwo przemieszczająca się w zlewni                                                                                                            | o podwyższonej presji azotowej w zlewni, sprzyjającej eutrofizacji                                                                                                                                            | spływ z terenów rolniczych (nawozy mineralne i naturalne), odpływ z terenów zurbanizowanych, dopływy z systemów kanalizacji i wód drenazowych                                                        |
|                                    | fosfor ogólny                                                            | suma form fosforu rozpuszczonych i związanych z zawiesiną                                                                                                             | o podwyższonym ładunku fosforu w wodzie i osadach, który utrwała presję eutrofizacji także poprzez zasilanie wewnętrzne (z osadów)                                                                            | dopływ ścieków i spływów obszarowych, erozja i transport cząstek gleby, akumulacja i wtórne uwalnianie fosforu z osadów                                                                              |
| wskaźniki fizykochemiczne (metale) | miedź                                                                    | metal występujący naturalnie w środowisku, będący mikroelementem niezbędnym organizmom, lecz przy wysokich stężeniach wykazujący działanie toksyczne wobec organizmów | o podwyższonej presji związanej z dopływem metali do środowiska wodnego; przy wyższych stężeniach może wskazywać na ryzyko toksycznego oddziaływania na bezkręgowce, ryby i organizmy roślinne                | ścieki przemysłowe i komunalne, spływ z terenów zurbanizowanych i komunikacyjnych, korozja instalacji i elementów metalowych, spływ z terenów rolniczych, wymywanie z gleb i osadów                  |
| wskaźniki chemiczne                | WWA – benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten | grupa związków powstających głównie w wyniku niecałkowitego spalania (paliwa, biomasa), często sorbujących się na zawiesinach i akumulujących w osadach               | o presji zanieczyszczeń pochodzenia spaleniowego i transportowego oraz o ryzyku toksycznego oddziaływania na organizmy wodne; część WWA ma właściwości rakotwórcze i mutagenne                                | emisje z ogrzewania i procesów spalania, transport i spływ z powierzchni utwardzonych (wody opadowe), depozycja atmosferyczna, wtórne uruchamianie zanieczyszczeń z osadów dennych                   |
|                                    | difenyloetery bromowane (PBDE)                                           | trwałe, lipofilne związki stosowane historycznie jako uniepalniacze (m.in. w tworzywach, tekstyliach, elektronice), podatne na bioakumulację                          | o obecności trwałych zanieczyszczeń organicznych w środowisku wodnym, często związanych z osadami i biotą                                                                                                     | uwalnianie z odpadów i produktów zawierających uniepalniacze, dopływ z oczyszczalni ścieków i kanalizacji, spływ z terenów zurbanizowanych, transport cząstek i osadów                               |
|                                    | heptachlor                                                               | trwały chlorowany związek organiczny z grupy pestycydów owadobójczych, zaliczany do substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego                         | o zanieczyszczeniu trwałą substancją toksyczną, zdolną do kumulacji w osadach i organizmach wodnych; wskazuje na presję związaną z historycznym stosowaniem pestycydów lub wtórnym uwalnianiem zanieczyszczeń | historyczne stosowanie środków ochrony roślin, wymywanie z gleb, spływ powierzchniowy z terenów rolniczych, uwalnianie z osadów dennych oraz remobilizacja zanieczyszczeń zdeponowanych w środowisku |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Kategoria | Wskaźnik            | Co to za wskaźnik                                                                                                                                                                     | O czym świadczy przekroczenie                                                                                                                                                                                                        | Główne przyczyny i presje                                                                                                                                                                                         |
|-----------|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | rtęć i jej związki  | metal ciężki o wysokiej toksyczności; w środowisku wodnym może ulegać przemianom do form silnie bioakumulujących w łańcuchu pokarmowym                                                | o presji metalami ciężkimi oraz o ryzyku kumulacji w organizmach wodnych (w tym rybach), co ma znaczenie ekologiczne i zdrowotne                                                                                                     | emisje z procesów spalania i przemysłu, historyczne zanieczyszczenia osadów dennych, dopływ z wód opadowych i ścieków, uruchamianie z osadów w warunkach zmiennych procesów redoks                                |
|           | kadm i jego związki | toksyczny metal ciężki, trwały w środowisku i zdolny do kumulacji w organizmach oraz osadach dennych                                                                                  | o zanieczyszczeniu metalami ciężkimi i występowaniu presji toksycznej; przekroczenie wskazuje na ryzyko negatywnego wpływu na organizmy wodne oraz możliwość kumulacji kadmu w łańcuchu pokarmowym                                   | emisje i ścieki przemysłowe, spływ z terenów zurbanizowanych, nawozy fosforowe, odpady i składowiska, depozycja atmosferyczna, historyczne zanieczyszczenie osadów oraz ich wtórne uruchamianie                   |
|           | ołów i jego związki | toksyczny metal ciężki, trwały w środowisku, wiążący się z zawiesiną i osadami dennymi oraz mogący kumulować się w organizmach                                                        | o presji związanej z dopływem metali ciężkich do wód oraz o ryzyku toksycznego oddziaływania na organizmy wodne; może również wskazywać na uruchamianie historycznych zanieczyszczeń zdeponowanych w osadach                         | spływ z dróg i terenów zurbanizowanych, ścieki przemysłowe i komunalne, emisje atmosferyczne, odpady i zanieczyszczone grunty, korozja materiałów zawierających ołów, remobilizacja zanieczyszczonych osadów      |
|           | cypermetryna        | syntetyczny pyretroid stosowany jako substancja owadobójcza w środkach ochrony roślin i preparatach biobójczych; toksyczny dla wielu organizmów wodnych, zwłaszcza bezkręgowców i ryb | o dopływie pestycydów do środowiska wodnego i presji związanej przede wszystkim z użytkowaniem rolniczym; przekroczenie wskazuje na ryzyko silnego oddziaływania toksycznego na biocenozę wodną nawet przy bardzo niskich stężeniach | spływ powierzchniowy z pól po zastosowaniu środków ochrony roślin, znoszenie cieczy opryskowej, dopływ z systemów melioracyjnych, incydentalne zanieczyszczenia podczas przygotowania i mycia sprzętu opryskowego |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

#### 4.4.2. Wody podziemne – stan i jakość

Szczególne znaczenie dla obecnego i przyszłego zaopatrzenia w wodę mają główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) – są to zespoły przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, których granice wyznaczane są na podstawie parametrów hydrogeologicznych, warunków hydrodynamicznych oraz procesów formowania się zasobów. Zbiorniki te muszą spełniać określone kryteria ilościowe i jakościowe, m.in. wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m<sup>3</sup>/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m<sup>3</sup>/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej przekraczającą 10 m<sup>2</sup>/h oraz jakość wody umożliwiającą jej wykorzystanie do zaopatrzenia ludności – w stanie surowym lub po prostym, ekonomicznie uzasadnionym uzdatnieniu.

Gmina Lubliniec położona jest na obszarze dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), tj. GZWP nr 327 Zbiornik Lubliniec-Myszków oraz GZWP nr 328 Dolina Kopalna rzeki Mała Panew.

**GZWP nr 327 Zbiornik Lubliniec-Myszków** jest zbiornikiem krasowo-szczelinowym o powierzchni 2 111,4 km<sup>2</sup>, związanym z wodonośnymi utworami węglanowymi triasu, przede wszystkim wapieniami i dolomitami. Poziom zbiornikowy występuje w obrębie serii węglanowej triasu i je-dynie w części południowej oraz południowo-wschodniej pozostaje odkryty, natomiast w części północnej i centralnej jest przykryty utworami izolującymi. W rejonach tych występują znaczne ciśnienia piezometryczne. Zbiornik cechuje się stosunkowo dużą odpornością na zanieczyszczenia – na około 75% jego powierzchni poziom wodonośny uznano za bardzo mało podatny na antropopresję. Średnia głębokość ujęć wynosi około 135 m p.p.t., a szacunkowe zasoby dyspozycyjne określono na 222 176 m<sup>3</sup>/d. Dla GZWP nr 327 nie wyznaczono proponowanego obszaru ochronnego, co wynika z korzystnych warunków izolacji i ograniczonej podatności większości zbiornika na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

**GZWP nr 328 Dolina Kopalna rzeki Mała Panew** jest zbiornikiem porowym o powierzchni 133,5 km<sup>2</sup>, wykształconym w czwartorzędowych osadach piaszczysto-żwirowych związanych z kopalną doliną Małej Panwi. Warstwę wodonośną tworzą głównie piaski i żwiry pochodzenia wodnolodowcowego oraz holocenijskie utwory rzeczne, których miąższość wynosi od kilkunastu metrów do blisko 100 m w osi doliny kopalnej. Poziom zbiornikowy jest odsłonięty na całym obszarze i zasilany bezpośrednio poprzez infiltrację wód opadowych, co powoduje jego wysoką wrażliwość na oddziaływania z powierzchni terenu. W obrębie zbiornika występują zarówno obszary bardzo podatne na zanieczyszczenia, o czasie przesączania poniżej 5 lat, jak i obszary podatne, dla których czas ten wynosi od 5 do 25 lat. Średnia głębokość ujęć wynosi ok. 60 m p.p.t., natomiast szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 23 812 m<sup>3</sup>/d. Ze względu na dużą podatność zbiornika na zanieczyszczenia zaprojektowano dla niego obszar ochronny o powierzchni 215,8 km<sup>2</sup>, obejmujący zarówno sam zbiornik, jak i tereny położone w strefach jego zasilania. Główne potencjalne źródła zagrożeń stanowią obszary zurbanizowane oraz intensywnej gospodarki rolnej.

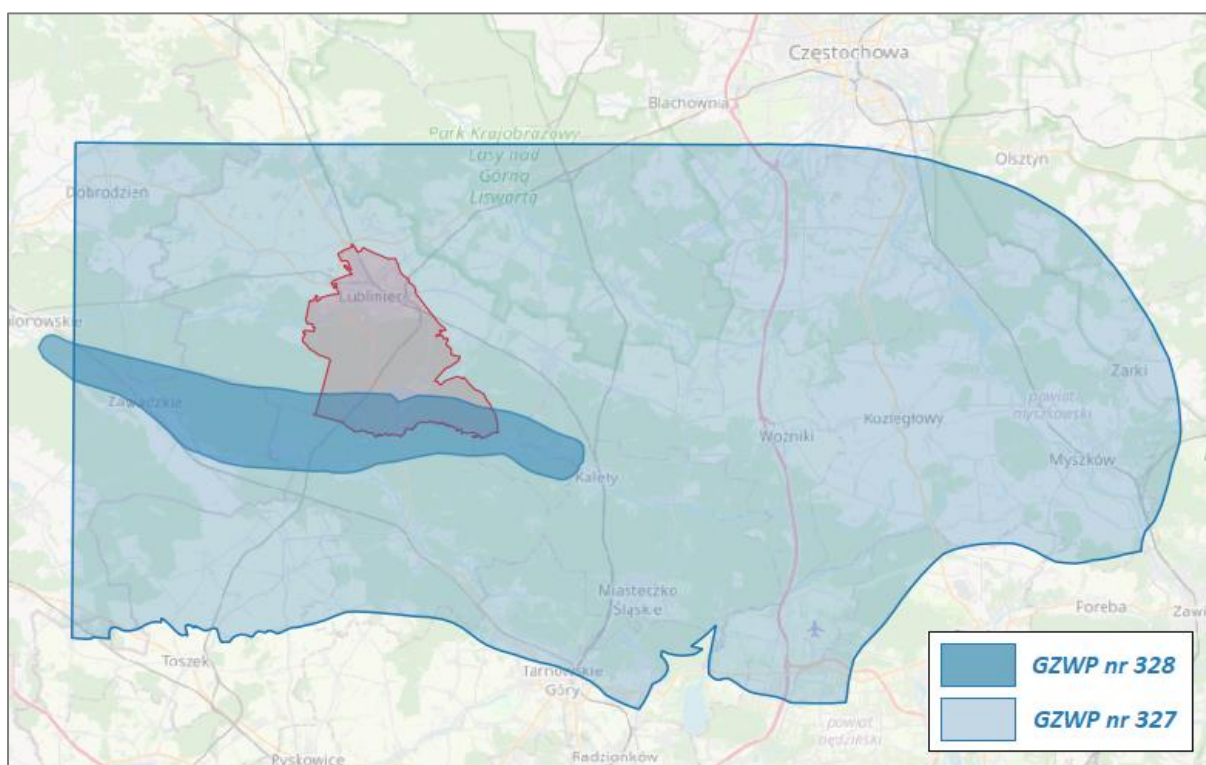
Położenie Lublińca w obrębie dwóch GZWP należy uznać za korzystne uwarunkowanie hydrogeologiczne, ponieważ oznacza dostęp do istotnych zasobów wód podziemnych, mogących stanowić stabilne źródło zaopatrzenia ludności i gospodarki w wodę. Jednocześnie obecność zbiorników, w szczególności bardzo podatnego na zanieczyszczenia GZWP nr 328, wymaga prowadzenia racjonalnej gospodarki przestrzennej i wodno-ściekowej oraz skutecznej ochrony zasobów wód podziemnych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z terenów zurbanizowanych, infrastruktury technicznej i działalności rolniczej.

**Tabela 22. Charakterystyka GZWP nr 327 i GZWP nr 328**

| Zbiornik                        | GZWP nr 327<br>Zbiornik Lubliniec-Myszków | GZWP nr 328<br>Dolina Kopalna<br>rzeki Mała Panew |
|---------------------------------|-------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Powierzchnia [km <sup>2</sup> ] | 2 111,4                                   | 133,5                                             |
| Stratygrafia                    | trias środkowy, trias dolny,<br>dewon     | czwartorzęd                                       |

| Zbiornik                                                   | GZWP nr 327<br>Zbiornik Lubliniec-Myszków | GZWP nr 328<br>Dolina Kopalna<br>rzeki Mała Panew |
|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Typ zbiornika                                              | krasowo-szczelinowy                       | porowy                                            |
| Podatność zbiornika na antropopresję<br>(zanieczyszczenie) | bardzo mało podatny                       | bardzo podatny, podatny                           |
| Proponowany obszar ochronny [km <sup>2</sup> ]             | 0,0                                       | 215,8                                             |
| Średnia głębokość ujęcia [m p.p.t.]                        | 135                                       | 60                                                |
| Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m <sup>3</sup> /d]         | 222 176                                   | 23 812                                            |

Źródło: „Informator PSH – Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce (PIG-PIB, Warszawa 2017)



**Grafika 15. Zasięg terytorialny GZWP w obrębie których położony jest Lubliniec**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Dla potrzeb gospodarowania wodami oraz oceny ich stanu wyznacza się jednolite części wód podziemnych (JCWPd), obejmujące określone objętości wód występujących w warstwach wodonośnych o zbliżonych uwarunkowaniach hydrogeologicznych. Jednostki te stanowią podstawę oceny stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych, identyfikacji występujących presji oraz planowania działań służących ochronie i racjonalnemu wykorzystaniu zasobów wodnych. Lubliniec położony jest w obrębie dwóch JCWPd, przy czym zdecydowana większość powierzchni miasta znajduje się w granicach JCWPd nr 110.

**JCWpd nr 110 (kod: GW6000110)** obejmuje około 99,5% powierzchni Lublińca, a więc zasadniczo determinuje lokalne uwarunkowania hydrogeologiczne miasta. Jednolita część wód podziemnych zajmuje powierzchnię 2 113,23 km<sup>2</sup> i rozciąga się na obszarze kilku powiatów województw śląskiego i opolskiego, w tym powiatu lublinieckiego. Jej główną zlewnią jest Mała Panew. W obrębie JCWPd nr 110 wyróżniono cztery piętra wodonośne: czwartorzędowe, neogeńskie, kredowe i triasowe. Zasoby dostępne do zagospodarowania wynoszą 124 266 tys. m<sup>3</sup>/rok według stanu na 31 grudnia 2025 r. Struktura zagospodarowania terenu wskazuje na przewagę obszarów leśnych, które zajmują 53,18% powierzchni JCWPd, oraz terenów rolnych – 39,69%, przy stosun-

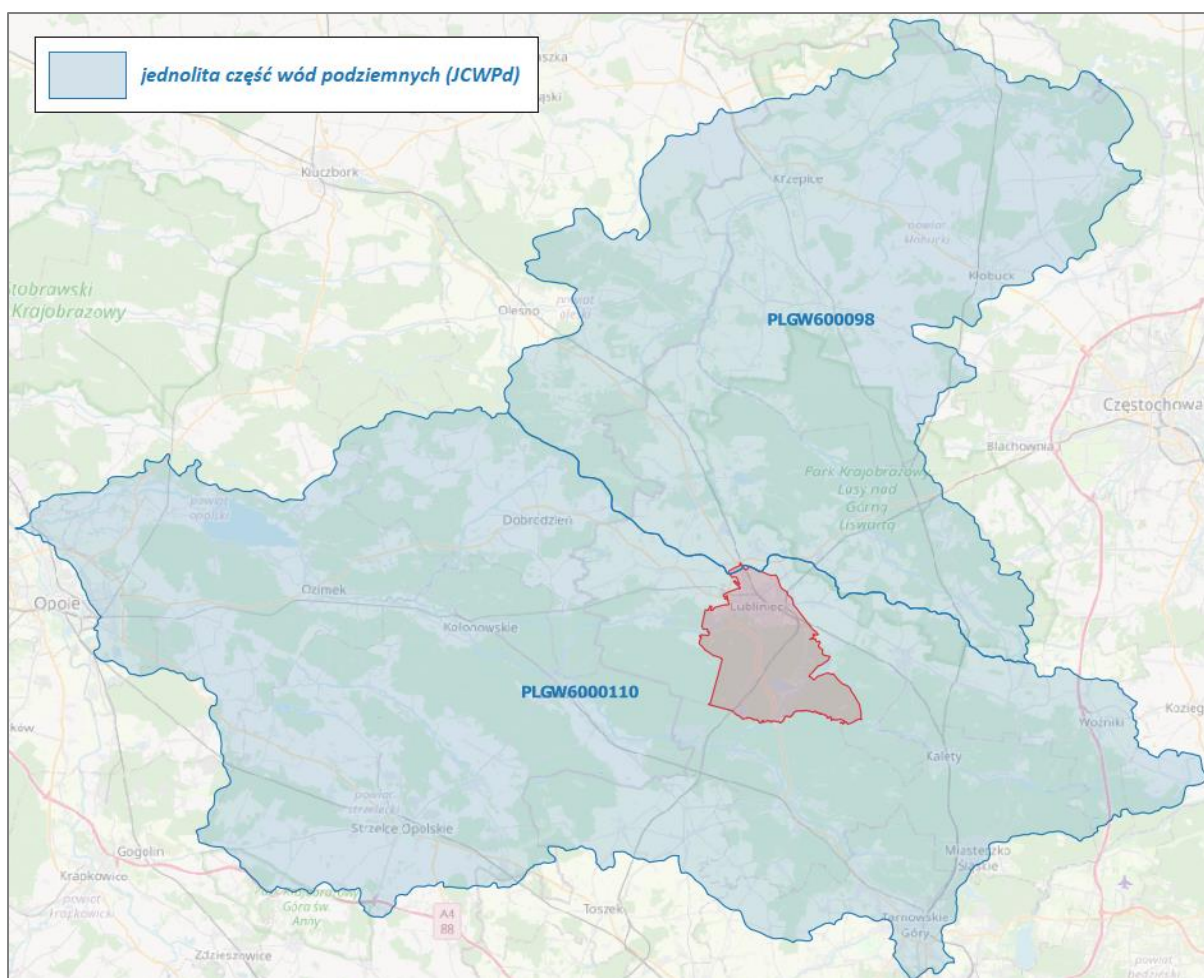
kowo niewielkim udziale obszarów antropogenicznych wynoszącym 5,93%. Do najważniejszych zidentyfikowanych presji należą punktowy pobór wód podziemnych z ujęć oraz rozproszona presja obszarowa związana z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem.

**JCWPD nr 98 (kod: GW600098)** obejmuje jedynie około 0,5% powierzchni Lublińca, dlatego jej znaczenie przestrzenne dla miasta jest marginalne. Jednolita część wód podziemnych ma powierzchnię 1 301,44 km<sup>2</sup>, a jej zasięg obejmuje m.in. powiat lubliniecki, częstochowski, kłobucki, pączański i oleski. Główną zlewnią jest Liswarta. W obrębie JCWPd nr 98 występują trzy piętra wodonośne: czwartorzędowe, jurajskie i triasowe. Zasoby dostępne do zagospodarowania wynoszą 70 546 tys. m<sup>3</sup>/rok według stanu na 31 grudnia 2025 r. W strukturze użytkowania terenu dominują grunty rolne, stanowiące 57,9% powierzchni JCWPd, oraz obszary leśne – 38,5%, natomiast udział terenów antropogenicznych wynosi 3,2%. Jako główną presję wskazano rozproszoną presję obszarową związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem.

**Tabela 23. Podstawowa charakterystyka JCWPd nr 110 i 98**

| JCWPd nr 110                        |                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kod                                 | GW6000110                                                                                                                                                                          |
| Powierzchnia                        | 2 113,23 km <sup>2</sup>                                                                                                                                                           |
| Zasięg administracyjny (powiaty)    | krapkowicki, oleski, m. Opole, opolski, strzelecki, m. Bytom, gliwicki, lubliniecki, myszkowski, tarnogórski                                                                       |
| Zagospodarowanie terenu             | udział obszarów antropogenicznych – 5,93%, udział obszarów rolnych – 39,69%, udział obszarów leśnych – 53,18%, udział obszarów podmokłych – 0,04%, udział obszarów wodnych – 1,16% |
| Największe miasta na obszarze JCWPd | Opole, Bytom, Tarnowskie Góry, Lubliniec, Strzelce Opolskie, Ozimek                                                                                                                |
| Główna zlewnia                      | Mała Panew                                                                                                                                                                         |
| Liczba pięter wodonośnych           | 4<br>(czwartorzędowe, neogeńskie, kredowe, triasowe)                                                                                                                               |
| Zasoby dostępne do zagospodarowania | 124 266 tys. m <sup>3</sup> /rok (stan na 31.12.2025 r.)                                                                                                                           |
| Zidentyfikowane presje              | (1) pobór punktowy z ujęć wód podziemnych, (2) presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem                                               |
| JCWPd nr 98                         |                                                                                                                                                                                    |
| Kod                                 | GW600098                                                                                                                                                                           |
| Powierzchnia                        | 1 301,44 km <sup>2</sup>                                                                                                                                                           |
| Zasięg administracyjny (powiaty)    | pączański, oleski, częstochowski, kłobucki, lubliniecki                                                                                                                            |
| Zagospodarowanie terenu             | udział obszarów antropogenicznych – 3,23%, udział obszarów rolnych – 57,88%, udział obszarów leśnych – 38,51%, udział obszarów podmokłych – 0,05%, udział obszarów wodnych – 0,33% |
| Największe miasta na obszarze JCWPd | Lubliniec, Kłobuck                                                                                                                                                                 |
| Główna zlewnia                      | Liswarta                                                                                                                                                                           |
| Liczba pięter wodonośnych           | 3<br>(czwartorzędowe, jurajskie, triasowe)                                                                                                                                         |
| Zasoby dostępne do zagospodarowania | 70 546 tys. m <sup>3</sup> /rok (stan na 31.12.2025 r.)                                                                                                                            |
| Zidentyfikowane presje              | presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem                                                                                            |

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/>



**Grafika 16. Położenie Lublińca na tle JCWPd nr 110 i 98**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) ma charakter kompleksowy i opiera się na wynikach dziewięciu testów klasyfikacyjnych, odnoszących się m.in. do stanu chemicznego i ilościowego wód oraz ich wpływu na poszczególne receptory, takie jak wody powierzchniowe, ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych czy zasoby wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę. Końcowa ocena JCWPd stanowi wynik agregacji rezultatów poszczególnych testów, przy czym warunkiem zaklasyfikowania jednolitej części wód podziemnych do stanu dobrego jest uzyskanie pozytywnej oceny we wszystkich analizowanych kryteriach.

Zgodnie z aktualną kompleksową oceną stanu JCWPd, wykonaną przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy według stanu na 2022 r., JCWPd nr 98 charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym, ilościowym i ogólnym, natomiast JCWPd nr 110 posiada dobry stan ilościowy, lecz słaby stan chemiczny, czego konsekwencją jest słaby stan ogólny tej jednostki. Z punktu widzenia uwarunkowań hydrogeologicznych miasta jest to informacja szczególnie istotna, ponieważ właśnie JCWPd nr 110 obejmuje niemal cały jego obszar.

**Tabela 24. Aktualna kompleksowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) obejmujących obszar miasta Lublińca**

| Stan      | JCWPd nr 98 | JCWPd nr 110 |
|-----------|-------------|--------------|
| chemiczny | dobry       | słaby        |
| ilościowy | dobry       | dobry        |
| OGÓLNY    | DOBRY       | SŁABY        |

Źródło: <https://mjwp.gios.gov.pl/>

Słaba ocena stanu chemicznego JCWPd nr 110 nie oznacza jednak, że zła jakość wód występuje na całej powierzchni tej rozległej jednostki ani we wszystkich występujących w niej poziomach wodonośnych. Zgodnie z wynikami kompleksowej oceny przekroczenia wartości progowych dobrego stanu chemicznego w pierwszym kompleksie wodonośnym mają charakter lokalny, natomiast w drugim kompleksie obszar występowania przekroczeń obejmuje około 15,15% jego powierzchni. Ostatecznie stan chemiczny JCWPd nr 110 oceniono jako słaby, przy dostatecznej wiarygodności tej oceny. Szczegółowe wyniki monitoringu wskazują jednocześnie na zróżnicowanie przestrzenne i rodzajowe występujących problemów jakościowych. Na obszarze JCWPd nr 110 stwierdzano m.in. zanieczyszczenie wód podziemnych tri- i tetrachloroetenem w rejonie powiatu tarnogórskiego, podwyższone stężenia azotanów na terenie gminy Wielowieś oraz podwyższone stężenia fluorków na terenie gmin Lubliniec i Pawonków. W przypadku fluorków ich podwyższone stężenia nie muszą być jednoznacznie związane z presją antropogeniczną. Mogą one wynikać również z naturalnych procesów hydrogeochemicznych, w tym wymywania związków fluoru z minerałów budujących ośrodek skalny i długotrwałego kontaktu wód ze skałami. Dlatego stwierdzone w rejonie Lublińca podwyższone stężenia fluorków należy traktować jako istotny problem jakościowy, wymagający dalszego monitorowania, jednak bez automatycznego przypisywania go określonej źródłu antropogenicznemu.

Podatność wód JCWPd nr 110 na zanieczyszczenia jest przy tym silnie zróżnicowana i zależy przede wszystkim od budowy geologicznej oraz stopnia izolacji poszczególnych poziomów wodonośnych od powierzchni terenu. Najbardziej podatny na antropopresję jest między morenowy poziom wodonośny Q1, który na znacznej części obszaru nie posiada skutecznej izolacji od powierzchni. Poziom związany z doliną kopalną Q2 jest natomiast w większości chroniony przez pakiet glin zwałowych, ograniczających możliwość migracji zanieczyszczeń w głąb profilu. Pozostałe użytkowe poziomy wodonośne również posiadają wychodnie na powierzchni terenu, w obrębie których są bezpośrednio narażone na oddziaływanie zanieczyszczeń. W miejscach przykrycia ich utworami słabo przepuszczalnymi zagrożenie jest mniejsze i zależy od obecności oraz miąższości warstw izolujących. Szczególnie wrażliwe są zatem obszary wychodni utworów wodonośnych, w tym utworów triasowych w południowej części jednostki oraz czwartorzędowych występujących na znacznej części JCWPd. Do terenów o zwiększonym potencjalnym zagrożeniu zaliczane są również obszary silniej zurbanizowane, w tym Lubliniec, gdzie koncentrują się presje związane z gospodarką komunalną, transportem, działalnością gospodarczą oraz przekształceniem powierzchni terenu.

Istotnym uzupełnieniem oceny całej JCWPd nr 110 są wyniki monitoringu prowadzonego bezpośrednio na terenie Lublińca. Przy ul. Krupówka, na terenie Stacji Uzdatniania Wody, zlokalizowany jest punkt monitoringu krajowego nr 1709, stanowiący studnię wierconą ujmującą czwartorzędowy poziom wodonośny. Strop warstwy wodonośnej występuje na głębokości około 2 m p.p.t., natomiast ujęty przedział warstwy wodonośnej znajduje się na głębokości 47–67 m p.p.t. Zwierciadło wody ma charakter swobodny, a ośrodek wodonośny jest porowy. Punkt zlokalizowany jest na terenie użytkowanym jako las. W latach 2022–2025 jakość wód podziemnych w tym punkcie była corocznie klasyfikowana do III klasy jakości, tj. jako wody o zadowalającej jakości. Oznacza to, że wartości części wskaźników jakości mogą być podwyższone wskutek naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego oddziaływania antropogenicznego, jednak nie świadczą o silnym zanieczyszczeniu ujmowanego poziomu wodonośnego.

**Tabela 25. Charakterystyka punktu badawczego jakości wód podziemnych zlokalizowanego na terenie Lublińca (wraz z uzyskaną klasą jakości za lata 2022-2025)**

| Parametr                                          | Wartość                 |
|---------------------------------------------------|-------------------------|
| Lokalizacja punktu pomiarowego                    | ul. Krupówka (przy SUW) |
| Numer punktu pomiarowego                          | 1709                    |
| Rodzaj punktu pomiarowego                         | studnia wiercona        |
| Numer JCWPd                                       | 110                     |
| Stratygrafia                                      | czwartorzęd             |
| Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m p.p.t.] | 2,00                    |

| Parametr                                       |         | Wartość            |
|------------------------------------------------|---------|--------------------|
| Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.] |         | 47,00-67,00        |
| Zwierciadło wody                               |         | swobodne           |
| Typ ośrodka wodonośnego                        |         | porowy             |
| Użytkowanie terenu                             |         | lasy               |
| Klasa jakości wód podziemnych                  | 2022 r. | III (zadowalająca) |
|                                                | 2023 r. | III (zadowalająca) |
|                                                | 2024 r. | III (zadowalająca) |
|                                                | 2025 r. | III (zadowalająca) |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

Wyniki uzyskane w punkcie nr 1709 należy przy tym interpretować łącznie z oceną całej JCWPd nr 110, ale nie można ich ze sobą utożsamiać. III klasa jakości utrzymująca się w latach 2022–2025 w punkcie zlokalizowanym w Lublińcu nie pozostaje w sprzeczności ze słabym stanem chemicznym całej JCWPd nr 110. Kompleksowa ocena JCWPd obejmuje bowiem bardzo rozległy obszar, różne poziomy i kompleksy wodonośne oraz szereg testów odnoszących się do różnych receptorów, natomiast pojedynczy punkt monitoringowy charakteryzuje stan wód w konkretnym miejscu i określonej warstwie wodonośnej. Stwierdzone problemy jakościowe JCWPd nr 110 mają ponadto w części charakter lokalny i występują również poza granicami Lublińca.

Podsumowując, stan wód podziemnych w rejonie Lublińca wymaga szczególnej uwagi przede wszystkim z uwagi na słaby stan chemiczny JCWPd nr 110, obejmującej niemal całą powierzchnię miasta, oraz występowanie poziomów wodonośnych miejscami słabo izolowanych od powierzchni terenu. Jednocześnie wyniki monitoringu prowadzonego bezpośrednio w Lublińcu wskazują na stabilną, zadowalającą jakość wód w punkcie nr 1709 w całym okresie 2022–2025. Uwarunkowania te wskazują na potrzebę dalszej ochrony zasobów wód podziemnych, ograniczania presji komunalnych, przemysłowych i obszarowych, szczególnej ochrony terenów o wysokiej podatności na infiltrację zanieczyszczeń oraz systematycznego monitorowania jakości wód, w tym obserwowanych w rejonie miasta podwyższonych stężeń fluorków.

#### 4.4.3. Zagrożenie suszą

Zgodnie z art. 183 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2025, poz. 960 ze zm.) przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej oraz Wód Polskich.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju – susze meteorologiczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- **susza atmosferyczna** – okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- **susza glebowa (rolnicza)** – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- **susza hydrologiczna** – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do **suszy hydrogeologicznej**.

Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy”, opracowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615), Lubliniec charakteryzuje się zróżnicowanym zagrożeniem poszczególnymi rodzajami suszy. Najwyższy poziom zagrożenia dotyczy suszy atmosferycznej, dla której określono stopień silny. Zagrożenie suszą hydrologiczną oceniono jako umiar-

kowane, natomiast suszą glebową – jako słabe. W przypadku suszy hydrogeologicznej oraz wynikowego stopnia zagrożenia zaznacza się przestrzenne zróżnicowanie miasta: północna, zurbanizowana część Lublińca charakteryzuje się zagrożeniem umiarkowanym, natomiast południowa, zalesiona – zagrożeniem słabym.

**Tabela 26. Zagrożenie miasta Lublińca poszczególnymi rodzajami suszy**

| Rodzaj suszy                   | Stopień zagrożenia*                                  |                                              |
|--------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| atmosferyczna                  | silny                                                |                                              |
| glebowa                        | słaby                                                |                                              |
| hydrologiczna                  | umiarkowany                                          |                                              |
| hydrogeologiczna               | umiarkowany<br>(północna zurbanizowana część miasta) | słaby<br>(południowa zalesiona część miasta) |
| WYNIKOWY STOPIEŃ<br>ZAGROŻENIA | umiarkowany<br>(północna zurbanizowana część miasta) | słaby<br>(południowa zalesiona część miasta) |

\*stopnie zagrożenia suszą: 1-słaby; 2-umiarkowany; 3-silny; 4-ekstremalny

Źródło: „Plan przeciwdziałania skutkom suszy” (Dz. U. 2021 poz. 1615)

Na tle wielu obszarów kraju i regionu uwarunkowania Lublińca w zakresie odporności na skutki suszy można uznać za relatywnie korzystne. Sprzyja temu przede wszystkim położenie miasta w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych – GZWP nr 327 Zbiornik Lubliniec–Myszków oraz GZWP nr 328 Dolina Kopalna rzeki Mała Panew – a także bardzo duży udział terenów leśnych. Lasy, dzięki zdolności zatrzymywania wody opadowej, zwiększania infiltracji, ograniczania spływu powierzchniowego oraz zmniejszania parowania z powierzchni gleby, pełnią istotną funkcję retencyjną i stabilizują lokalne stosunki wodne. Korzystne uwarunkowania nie eliminują jednak ryzyka suszy. Silne zagrożenie suszą atmosferyczną oraz umiarkowane zagrożenie suszą hydrologiczną i, w części miasta, hydrogeologiczną należy traktować jako istotny sygnał wskazujący na potrzebę dalszego wzmacniania zdolności retencyjnych miasta.

Znaczenie tego zagrożenia wzrasta w warunkach postępujących zmian klimatu. Wzrost średniej temperatury powietrza, częstsze i dłuższe okresy bezopadowe oraz coraz bardziej nieregularny rozkład opadów prowadzą do zwiększenia ewapotranspiracji, szybszego przesychania gleb i zmniejszenia efektywnego zasilania cieków, zbiorników powierzchniowych oraz wód podziemnych. Szczególnie niekorzystna jest sytuacja, w której znaczna część rocznej sumy opadów występuje w postaci krótkotrwałych i intensywnych deszczy. Woda taka w większym stopniu odpływa powierzchniowo, zamiast zasilać zasoby glebowe i podziemne. Długotrwałe niedobory wody mogą prowadzić również do osłabienia drzewostanów, ograniczenia ich odporności na choroby i szkodniki oraz pogorszenia kondycji siedlisk zależnych od wody.

Przykładem lokalnego ekosystemu szczególnie wrażliwego na zmiany warunków hydrologicznych jest Jezioro Piegża, w którym obserwowane są znaczne wahania poziomu wody, a w 2025 r. doszło do niemal całkowitego wyschnięcia zbiornika. Na pogarszającą się sytuację wpływa kilka czynników, w tym niewystarczające zasilanie wodami dopływającymi ciekami oraz warunki meteorologiczne. Jezioro jest zbiornikiem płytkim, przez co jego bilans wodny pozostaje silnie uzależniony od wielkości i rozkładu opadów oraz intensywności parowania. Sytuacja ta obrazuje, że pomimo ogólnie korzystnych uwarunkowań wodnych Lublińca lokalne ekosystemy wodne mogą wykazywać znaczną podatność na przedłużające się okresy niedoboru opadów i rosnącą temperaturę powietrza.

W związku z powyższym priorytetowe znaczenie powinny mieć działania zmierzające do zatrzymywania wody możliwie blisko miejsca opadu, spowalniania jej odpływu oraz zwiększania infiltracji. Obejmować powinny przede wszystkim rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, ochronę terenów biologicznie czynnych i obniżeń terenowych pełniących funkcje retencyjne, zwiększanie mikro- i małej retencji, ochronę i rozwój zadrzewień oraz racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi. Szczególnie istotne jest także ograniczanie dalszego uszczelniania powierzchni oraz uwzględnianie zagrożenia suszą w planowaniu przestrzennym,

gospodarce zielenią i projektowaniu inwestycji. Rozwiązania te powinny być projektowane w sposób wielofunkcyjny, tak aby jednocześnie zwiększały odporność miasta na suszę i fale upałów oraz ograniczały skutki intensywnych opadów i podtopień, które wraz ze zmianami klimatu coraz częściej występują naprzemiennie.

#### **4.4.4. Zagrożenie powodzią**

Ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej. Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz prowadzenie polityki informacyjnej w zakresie ochrony przed powodzią oraz ograniczania jej skutków.

Zgodnie z art. 16 pkt 33 Prawa wodnego obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi to obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi.

Natomiast przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią (art. 16 pkt 34 Prawa wodnego) rozumie się obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią przedstawiane są na mapach zagrożenia powodziowego (art. 169 ust. 2 pkt 2). Dla obszarów tych sporządza się również mapy ryzyka powodziowego.

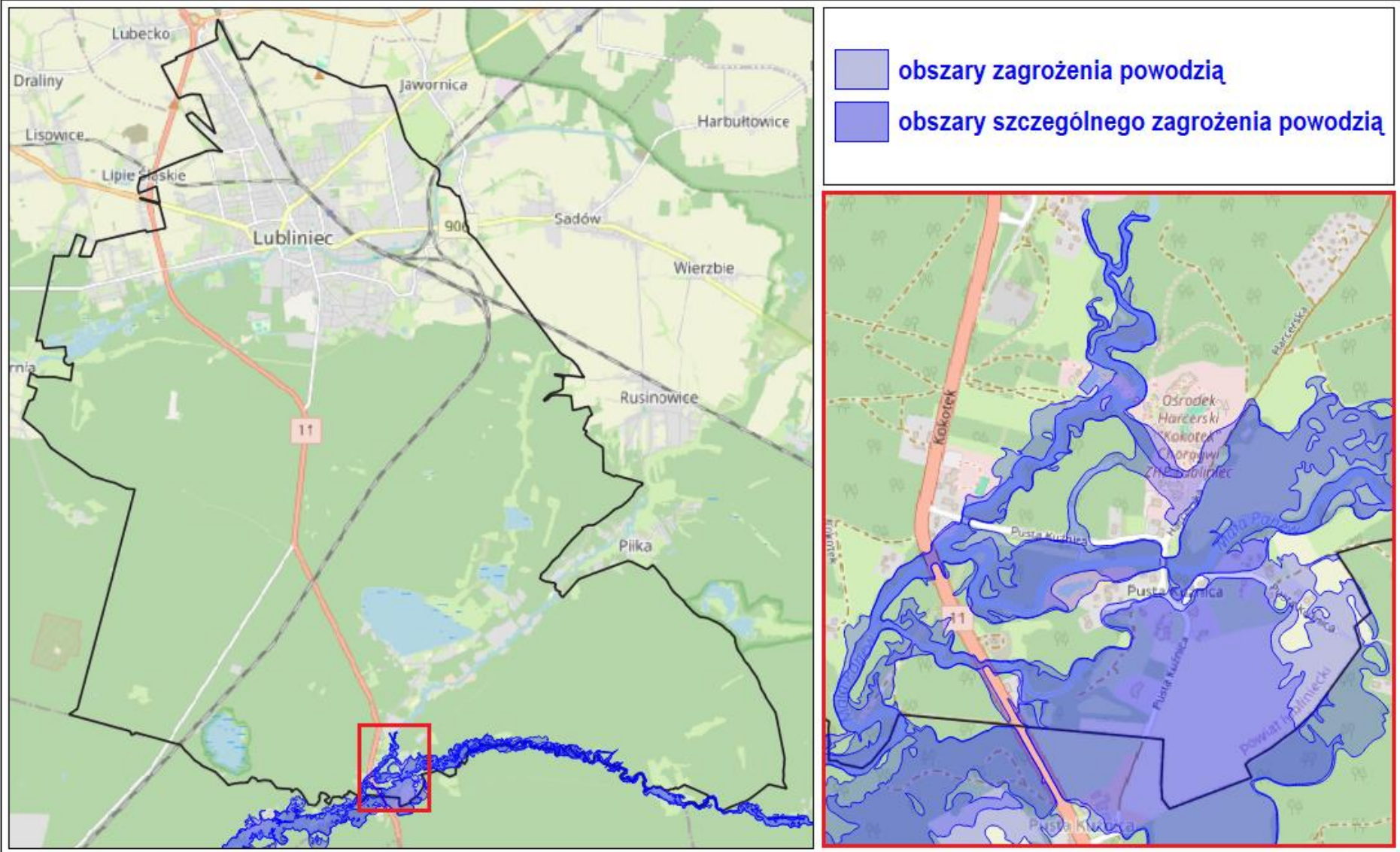
Art. 166 ust. 1 Prawa wodnego wskazuje, że w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się m.in. w strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, gminnym programie rewitalizacji, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz w decyzji o warunkach zabudowy;
- poziom zagrożenia powodziowego wynikający z wyznaczenia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, dotyczących nieruchomości w całości lub w części położonych na tych obszarach.

Projekty m.in. planu ogólnego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy czy decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Dokonując uzgodnień Wody Polskie uwzględniają prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, poziom zagrożenia powodziowego, proponowaną zabudowę i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, a także jego aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie. Uzgodnienia odmawia się, jeżeli planowana zabudowa lub planowane zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią m.in. naruszają ustalenia planu zarządzania ryzykiem powodziowym oraz utrudniają zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Zagrożenie powodziowe na terenie Lublińca ma charakter lokalny i koncentruje się w dolinie Małej Panwi, przebiegającej wzdłuż południowej granicy miasta. Wyznaczone obszary zagrożenia powodziowego, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obejmują głównie tereny leśne i słabo zurbanizowane, położone w znacznej odległości od zwartej zabudowy centralnej części Lublińca. Ogranicza to skalę potencjalnych strat w przypadku wystąpienia wezbrań

Największa ekspozycja zabudowy na zagrożenie powodziowe występuje w rejonie Pustej Kuźnicy, gdzie tereny zagrożone zalaniem obejmują również obszary zabudowane, w tym budynki mieszkalne. Rejon ten należy zatem uznać za najbardziej wrażliwy na skutki wezbrań Małej Panwi w granicach miasta.



**Grafika 17. Obszary zagrożenia powodzią na terenie Lublińca**

Źródło: opracowanie na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Lubliniec położony jest w górnej części biegu Małej Panwi, dlatego kształtowanie się przepływów rzeki jest silnie uzależnione od warunków meteorologicznych w stosunkowo niewielkiej części zlewni położonej powyżej miasta. Wezbrania mogą być powodowane zarówno przez intensywne lub długotrwałe opady atmosferyczne, jak i przez wiosenne roztopy pokrywy śnieżnej. W przypadku silnych opadów istotne znaczenie ma stopień nasycenia gruntu wodą oraz zdolność zlewni do czasowego zatrzymywania odpływu. Przy dużym uwilgotnieniu podłoża woda szybciej zasila koryta rzeczne, powodując wzrost stanów i przepływów. Lokalnie zagrożenie może być dodatkowo zwiększane przez ograniczoną przepustowość koryt, przepustów i innych urządzeń wodnych oraz przez utrudnienia w swobodnym odpływie wód.

Podstawowym kierunkiem ograniczania ryzyka powodziowego powinno być zapobieganie zwiększaniu ekspozycji ludzi i mienia na zalanie. Szczegółne znaczenie ma zatem uwzględnianie obszarów zagrożenia powodziowego w planowaniu przestrzennym oraz ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i obiektów wrażliwych na terenach narażonych na powódź. Istotne jest również zachowanie niezabudowanych terenów dolinnych, które mogą pełnić funkcję naturalnej retencji i umożliwiać okresowe rozlewanie się wód.

Działania prewencyjne powinny obejmować także bieżące utrzymanie Małej Panwi, jej dopływów oraz urządzeń wodnych, w szczególności zapewnienie odpowiedniej drożności koryt i przepustów, przy jednoczesnym zachowaniu funkcji przyrodniczych cieków. Uzupełnieniem tych działań powinno być zwiększanie retencji w zlewni oraz ograniczanie szybkiego odpływu wód opadowych z terenów uszczelnionych.

Niezależnie od zagrożenia powodziowego związanego z Małą Panwią, na obszarach zurbanizowanych Lublińca należy również uwzględniać ryzyko występowania powodzi miejskich i podtopień o charakterze błyskawicznym. Zjawiska te są związane przede wszystkim z występowaniem coraz częstszych i bardziej intensywnych opadów nawałnych, burz oraz krótkotrwałych ulew, których znaczenie wzrasta w warunkach postępujących zmian klimatu. Na terenach o dużym udziale powierzchni uszczelnionych woda opadowa ma ograniczoną możliwość infiltracji do gruntu i szybko spływa do kanalizacji deszczowej, rowów oraz lokalnych obniżień terenu. W przypadku przekroczenia przepustowości systemów odwodnienia może dochodzić do krótkotrwałych, lecz gwałtownych podtopień ulic, posesji i infrastruktury technicznej. Ograniczanie tego rodzaju zagrożeń wymaga przede wszystkim zwiększania retencji miejskiej, rozszczelniania powierzchni, stosowania błękitno-zielonej infrastruktury oraz dostosowywania systemów gospodarowania wodami opadowymi do rosnącej intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych.

#### **4.4.5. Działania adaptacyjne w zakresie gospodarowania wodami**

Gmina Lubliniec dostrzega rosnące znaczenie zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, w tym występowaniem okresów suszy, intensywnych opadów, lokalnych podtopień oraz innych zjawisk ekstremalnych wpływających na gospodarkę wodną miasta. W celu ograniczenia podatności miasta na ich skutki oraz zwiększenia zdolności adaptacyjnych, Rada Miejska w Lublińcu w dniu 20 listopada 2025 r. przyjęła „Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Lubliniec” (MPA). Dokument stanowi podstawę do planowania i wdrażania działań służących zwiększeniu odporności miasta, w tym m.in. poprzez poprawę retencji, racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi oraz ograniczanie skutków zarówno niedoboru, jak i nadmiaru wody. Koszt opracowania MPA w 2025 r. wyniósł 43 050,00 zł.

Praktycznym przykładem realizacji działań ukierunkowanych na zwiększenie lokalnej retencji jest program dotacyjny „Lubliniecka beczka”. W 2025 r. prowadzono nabór wniosków o udzielenie dotacji celowych na przedsięwzięcia służące ochronie zasobów wodnych, obejmujące zakup zbiorników do gromadzenia wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania, wykonywanie ogrodów deszczowych oraz systemów rozsączających. W ramach programu dofinansowano 23 inwestycje, w wyniku których zakupiono i zamontowano 50 zbiorników naziemnych i dekoracyjnych oraz 1 zbiornik podziemny, o łącznej pojemności 27 870 litrów (27,87 m<sup>3</sup>). Łączna wartość udzielonego dofinansowania wyniosła 29 249,73 zł. Działania te sprzyjają zatrzy-

mywaniu wody w miejscu opadu, ograniczaniu jej szybkiego odpływu oraz zwiększaniu możliwości wykorzystania wód opadowych w okresach bezdeszczowych.

Działania adaptacyjne prowadzone są również w większej skali infrastrukturalnej. W ramach zadania pn. „Budowa zbiorników retencyjnych przy ul. Witosa wraz z rewitalizacją dzielnicy Steblów” w 2025 r. wykonano prace przygotowawcze obejmujące roboty konserwacyjne na rowach melioracyjnych K-IV, K-IV/8/3, K-IV/8/1 oraz K-IV/8 w dzielnicy Steblów. Na realizację tych prac udzielono Powiatowemu Związkowi Spółek Wodnych w Lublińcu dotacji celowej w wysokości 100 000,00 zł.

Podjęmowane działania wskazują, że adaptacja do zmian klimatu w Lublińcu jest ukierunkowana nie tylko na reagowanie na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, ale również na zwiększanie retencji i poprawę lokalnego bilansu wodnego. Jest to szczególnie istotne w warunkach naprzemiennego występowania okresów niedoboru opadów oraz krótkotrwałych, intensywnych deszczy, które mogą prowadzić do lokalnych podtopień. Rozwój retencji przydomowej i miejskiej, utrzymanie urządzeń odwadniających oraz realizacja większych przedsięwzięć retencyjnych powinny zatem stanowić jeden z podstawowych kierunków zwiększania odporności Lublińca na skutki zmian klimatu.

#### 4.4.6. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna miasta, obejmująca Małą Panew, Lublinicę, Leśnicę, Wilczarnię, Rokitnicę oraz liczne mniejsze cieki i dopływy.</li> <li>➤ Występowanie licznych zbiorników wód powierzchniowych i kompleksów stawów, zwiększających lokalne możliwości retencjonowania wód.</li> <li>➤ Bardzo duży udział terenów leśnych i biologicznie czynnych, sprzyjających infiltracji, retencji oraz spowalnianiu odpływu powierzchniowego.</li> <li>➤ Położenie miasta w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).</li> <li>➤ Dobry stan ilościowy JCWPd nr 110, obejmującej około 99,5% powierzchni Lublińca, wskazujący na brak istotnego problemu w zakresie wielkości zasobów tej jednostki.</li> <li>➤ Stabilna jakość wód podziemnych w punkcie monitoringu krajowego nr 1709 przy ul. Krupówka – w latach 2022–2025 corocznie stwierdzano III klasę jakości, tj. wody o zadowalającej jakości.</li> <li>➤ Relatywnie korzystne uwarunkowania w zakresie zagrożenia suszą glebową oraz słabsze zagrożenie suszą hydrogeologiczną w południowej, silnie zalesionej części miasta.</li> <li>➤ Obszary szczególnego zagrożenia powodzią koncentrują się głównie w południowej, w znacznej części leśnej i słabo zurbanizowanej części Lublińca.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Zły stan ogólny wszystkich rzecznych JCWP związanych z obszarem Lublińca – występowanie licznych przekroczeń wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych, wskazujących na nakładanie się presji biogennej, organicznej i chemicznej.</li> <li>➤ Słaby stan chemiczny i ogólny JCWPd nr 110, obejmującej niemal cały obszar miasta.</li> <li>➤ Zróżnicowana i miejscami wysoka podatność użytkowych poziomów wodonośnych na zanieczyszczenia, zwłaszcza na obszarach pozbawionych skutecznej izolacji od powierzchni terenu oraz w strefach wychodni.</li> <li>➤ Koncentracja presji na wody podziemne na terenach zurbanizowanych, związanych m.in. z gospodarką komunalną, transportem, działalnością gospodarczą i przekształceniem powierzchni terenu.</li> <li>➤ Lokalna ekspozycja zabudowy na zagrożenie powodziowe, przede wszystkim w rejonie Pustej Kuźnicy.</li> <li>➤ Ryzyko lokalnych podtopień i powodzi miejskich na terenach zurbanizowanych podczas intensywnych i nawalnych opadów.</li> <li>➤ Znaczna podatność części lokalnych ekosystemów wodnych na niedobory wody, czego przykładem są duże wahania poziomu wody oraz niemal całkowite wyschnięcie Jeziora Piegża w 2025 r.</li> </ul> |

| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Aktywne podejście Gminy Lubliniec do adaptacji do zmian klimatu i gospodarowania wodami, potwierdzone przyjęciem Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu oraz realizacją działań zwiększających retencję, w tym programu „Lubliniecka beczka” i przygotowaniem inwestycji w zakresie zbiorników retencyjnych w dzielnicy Steblów.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Rosnąca dostępność programów finansujących retencję, adaptację do zmian klimatu i zieloną infrastrukturę.</li> <li>➤ Wzrost znaczenia retencji w polityce krajowej i regionalnej, szczególnie na obszarach zagrożonych suszą.</li> <li>➤ Rozwój technologii i dobrych praktyk w zakresie oszczędzania wody oraz wykorzystania wód opadowych.</li> <li>➤ Działalność kontrolna Wody Polskie i WIOŚ.</li> <li>➤ Prowadzenie przez Wody Polskie i inne instytucje odpowiedzialne za gospodarkę wodną działań w zakresie utrzymania cieków, ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy.</li> <li>➤ Rozwój państwowego monitoringu środowiska i badań hydrogeologicznych, umożliwiające dokładniejsze rozpoznanie źródeł i zasięgu problemów jakościowych wód.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Postępujące zmiany klimatu, skutkujące częstszymi i dłuższymi okresami suszy, wzrostem temperatury i ewapotranspiracji oraz zwiększeniem zmienności odpływu.</li> <li>➤ Wzrost częstotliwości opadów nawałnych, gwałtownych burz i ekstremalnych zjawisk hydrologicznych, zwiększający ryzyko podtopień i powodzi miejskich.</li> <li>➤ Dopływ zanieczyszczeń spoza granic Lublińca w obrębie zlewni rzecznych, ograniczający możliwość osiągnięcia poprawy stanu JCWP wyłącznie poprzez działania prowadzone na terenie miasta.</li> <li>➤ Występowanie problemów jakościowych w obrębie rozległej JCWPd nr 110 poza granicami Lublińca, wpływających na końcową ocenę stanu całej jednostki.</li> <li>➤ Presja urbanizacyjna, przemysłowa i rolnicza w obszarach zlewni położonych poza miastem, mogąca zwiększać dopływ biogenów i substancji chemicznych do wód.</li> </ul> |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 28. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami**

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu         | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Zwiększanie retencji przydomowej i na terenach zurbanizowanych.</li> <li>➤ Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni (retencja korytowa).</li> <li>➤ Budowa/rozbudowa systemów melioracyjnych nawadniająco-odwadniających.</li> <li>➤ Budowa/rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej.</li> <li>➤ Regularna konserwacja wód i urządzeń wodnych.</li> </ul> |
| Nadzwyczajne zagrożenia środowiska | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Pogodowe zjawiska ekstremalne (powódzie, podtopienia, susze).</li> <li>➤ Awarie infrastruktury kanalizacyjnej.</li> <li>➤ Nielegalne zrzuty ścieków.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                          |
| Działania edukacyjne               | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody i zapobiegania jej zanieczyszczeniu.</li> <li>➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu adaptacji do zmian klimatu.</li> </ul>                                                                                                                                                 |
| Monitoring środowiska              | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Państwowy Monitoring Środowiska (wód powierzchniowych i podziemnych).</li> <li>➤ Działalność kontrolna WIOŚ i PGW Wody Polskie.</li> <li>➤ Kontrole zbiorników bezodpływowych.</li> </ul>                                                                                                                                                                                |

Źródło: opracowanie własne

## 4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Za realizację zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Lublińca odpowiada Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych w Lublińcu (ZWUK). Zadania te realizowane są przede wszystkim przez działy wodociągów, kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków, odpowiedzialne za zapewnienie ciągłości i bezpieczeństwa świadczenia usług komunalnych związanych z zaopatrzeniem mieszkańców w wodę oraz odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.

Dział wodociągów odpowiada za eksploatację ujęć wody, produkcję i dostarczanie wody przeznaczonej do spożycia, utrzymanie sieci wodociągowej oraz realizację remontów, wymian i rozbudowy infrastruktury wodociągowej, w tym budowę nowych sieci i przyłączy. Proces ujmo-

wania i dystrybucji wody prowadzony jest z wykorzystaniem urządzeń i systemów sterujących umożliwiającą bieżącą kontrolę ilości i jakości dostarczanej wody.

Do zadań działu kanalizacji należy natomiast eksploatacja i utrzymanie sieci kanalizacji sanitarnej oraz przepompowni ścieków, a także remonty i wymiana zużytych odcinków sieci. ZWiUK realizuje również zadania powierzone przez Gminę Lubliniec w zakresie infrastruktury komunalnej, w tym związane z kanalizacją deszczową. Zakład uczestniczy ponadto w planowaniu przyszłych inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz prowadzi działania ukierunkowane na sukcesywne unowocześnianie infrastruktury, wyposażenia i stosowanych rozwiązań technologicznych. Celem tych działań jest zwiększanie niezawodności systemu wodno-ściekowego oraz efektywności świadczonych usług.

#### 4.5.1. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę

Zbiorowe zaopatrzenie mieszkańców Lublińca w wodę realizowane jest w ramach dwóch wodociągów sieciowych – Lubliniec oraz Kokotek. Wodociąg sieciowy Lubliniec zasilany jest z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych przy ul. Piaskowej oraz w Kokotku, natomiast wodociąg sieciowy Kokotek – z ujęć głębinowych położonych w Kokotku. Ujmowana woda przed wprowadzeniem do systemu dystrybucyjnego poddawana jest procesom uzdatniania. Łączna dobową zdolność produkcyjna czynnych urządzeń wodociągowych wynosi 6 500 m<sup>3</sup>/dobę. Stopień zwodociągowania miasta, według danych GUS, kształtuje się na poziomie około 93%, co wskazuje na szeroki dostęp mieszkańców do zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę.

W 2025 r. długość sieci wodociągowej na terenie Lublińca wynosiła 117,3 km, a liczba przyłączy wodociągowych – 4 582 szt. W ciągu roku pobrano łącznie 1 501,1 tys. m<sup>3</sup> wody, natomiast odbiorcom dostarczono 1 079,4 tys. m<sup>3</sup>, z czego 885,2 tys. m<sup>3</sup>, tj. około 82%, przypadło na gospodarstwa domowe. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wyniosło średnio 38,4 m<sup>3</sup> na mieszkańca w ciągu roku. W 2025 r. odnotowano ponadto 126 awarii sieci wodociągowej, a wielkość strat sieciowych wody wykazana w statystyce wyniosła 77,3 tys. m<sup>3</sup>.

W latach 2022–2025 następował stopniowy rozwój infrastruktury wodociągowej. Długość sieci zwiększyła się ze 114,9 km do 117,3 km, tj. o 2,4 km, natomiast liczba przyłączy wzrosła z 4 494 do 4 582, tj. o 88 szt. W tym samym okresie pobór wody zwiększył się o około 14,6%, z 1 309,4 tys. m<sup>3</sup> do 1 501,1 tys. m<sup>3</sup>, podczas gdy ilość wody dostarczonej odbiorcom wzrosła w mniejszym stopniu – o około 6,5%. Zużycie wody przez gospodarstwa domowe pozostawało natomiast względnie stabilne i podlegało wahaniom między poszczególnymi latami; w przeliczeniu na mieszkańca mieściło się w przedziale od 35,8 do 39,3 m<sup>3</sup>/rok.

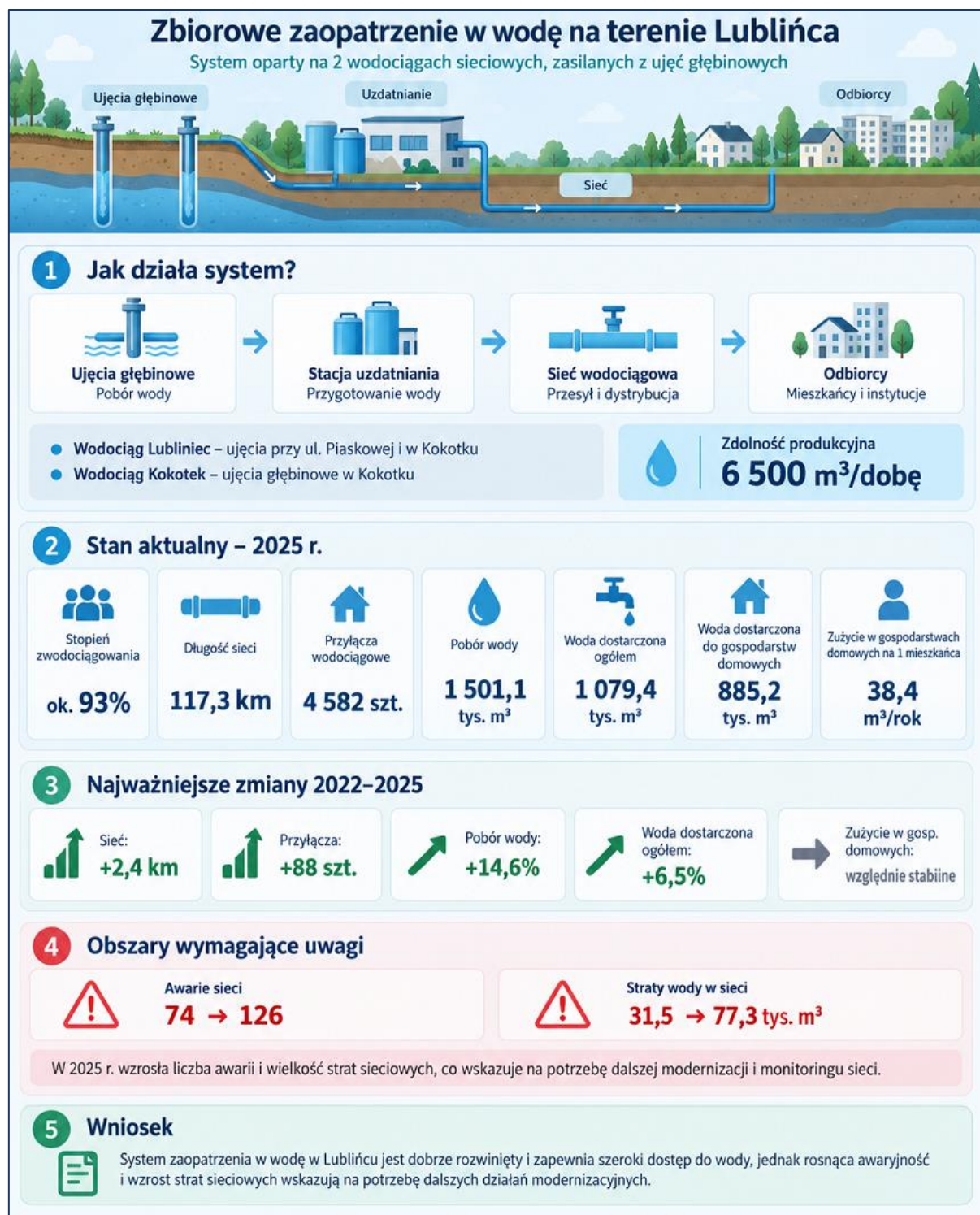
Niekorzystną tendencją obserwowaną w analizowanym okresie jest wzrost liczby awarii sieci wodociągowej, z 74 w 2022 r. do 126 w 2025 r. Szczególnie wyraźny wzrost nastąpił w ostatnich dwóch latach analizowanego okresu. Jednocześnie w 2025 r. istotnie zwiększyła się wykazana wielkość strat sieciowych wody – do 77,3 tys. m<sup>3</sup>, wobec 31,5–34,3 tys. m<sup>3</sup> w latach 2022–2024. Zjawiska te wskazują na potrzebę dalszego monitorowania stanu technicznego sieci oraz sukcesywnego prowadzenia prac remontowych i modernizacyjnych.

**Tabela 29. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie Lublińca w latach 2022-2025**

| Parametr                                             | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. | 2025 r. |
|------------------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Długość sieci wodociągowej [km]                      | 114,9   | 115,8   | 117,3   | 117,3   |
| Liczba przyłączy wodociągowych [szt.]                | 4 494   | 4 529   | 4 553   | 4 582   |
| Pobór wody [tys. m <sup>3</sup> ]                    | 1 309,4 | 1 318,7 | 1 445,2 | 1 501,1 |
| Woda dostarczona OGÓŁEM [tys. m <sup>3</sup> ]       | 1 013,4 | 1 000,3 | 1 075,4 | 1 079,4 |
| Woda dostarczona GOSP. DOMOWE [tys. m <sup>3</sup> ] | 880,4   | 837,7   | 912,7   | 885,2   |

| Parametr                                                                       | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. | 2025 r. |
|--------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Zużycie wody w gosp. domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca [m <sup>3</sup> ] | 37,6    | 35,8    | 39,3    | 38,4    |
| Awarie sieci wodociągowej                                                      | 74      | 74      | 97      | 126     |
| Straty sieciowe wody [tys. m <sup>3</sup> ]                                    | 31,5    | 32,4    | 34,3    | 77,3    |

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS



Grafika 18. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie Lublińca

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

W warunkach postępujących zmian klimatycznych – obejmujących m.in. coraz częstsze i dłuższe okresy suszy (bezopadowe), bezśnieżne zimy oraz wzrost średniorocznej temperatury powietrza – kluczowego znaczenia nabiera odpowiedzialnie prowadzona gospodarka wodociągowa, jak również racjonalne i świadome korzystanie z zasobów wodnych przez odbiorców. Szczególnie istotne jest ograniczanie wykorzystywania wody wodociągowej do celów poza konsumpcyjnych, takich jak podlewanie ogrodów czy napełnianie basenów, na rzecz alternatywnych rozwiązań, np. retencji przydomowej, zbierania wód opadowych czy systemów odzysku wody szarej. Takie działania mają bezpośredni wpływ na zwiększenie odporności lokalnych systemów wodociągowych na skutki deficytu wody oraz sprzyjają budowaniu zrównoważonej i bezpiecznej infrastruktury wodnej w skali gminy.

#### 4.5.2. Zbiorowe odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Sprawnie funkcjonujący system zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków ma kluczowe znaczenie dla ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Rozwój kanalizacji sanitarnej ogranicza ryzyko przedostawania się nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód, a tym samym zmniejsza presję komunalną na środowisko wodne. Szczególne znaczenie ma zarówno zapewnienie możliwie szerokiego dostępu mieszkańców do sieci kanalizacyjnej, jak i utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego istniejącej infrastruktury oraz wysokiej skuteczności oczyszczania ścieków.

Według danych GUS stopień skanalizowania Lublińca wynosi około 88%. W 2025 roku długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 130,2 km, a liczba przyłączy kanalizacyjnych – 4 238 szt. W ciągu roku systemem kanalizacyjnym odprowadzono 952,2 tys. m<sup>3</sup> ścieków. Odnotowano również 105 awarii sieci kanalizacyjnej.

W latach 2022–2025 następował dalszy rozwój infrastruktury kanalizacyjnej. Długość sieci zwiększyła się ze 119,6 km do 130,2 km, tj. o 10,6 km, przy czym największy przyrost nastąpił w 2024 r. Liczba przyłączy wzrosła w tym czasie z 4 045 do 4 238, czyli o 193 szt. Ilość ścieków odprowadzanych siecią podlegała niewielkim wahaniom, jednak w całym analizowanym okresie wzrosła z 888,2 tys. m<sup>3</sup> do 952,2 tys. m<sup>3</sup>. Mniej korzystnie przedstawia się liczba awarii – po spadku do 73 w 2023 r. wzrosła ona do 91 w 2024 r. i 105 w 2025 r. Wskazuje to na potrzebę dalszego monitorowania stanu technicznego sieci oraz sukcesywnej modernizacji najbardziej wyeksploatowanych jej odcinków.

**Tabela 30. Zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie Lublińca w latach 2022-2025**

| Parametr                                            | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. | 2025 r. |
|-----------------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej [km]        | 119,6   | 120,1   | 129,9   | 130,2   |
| Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]             | 4045    | 4088    | 4213    | 4238    |
| Ilość odprowadzonych ścieków [tys. m <sup>3</sup> ] | 888,2   | 866,9   | 925,6   | 952,2   |
| Liczba awarii sieci kanalizacyjnej                  | 99      | 73      | 91      | 105     |

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Istotnym elementem systemu gospodarki ściekowej jest Aglomeracja Lubliniec. Zgodnie z uchwałą nr 233/XXIII/2025 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie zmiany obszaru i granic Aglomeracji Lubliniec, jej równoważna liczba mieszkańców wynosi 23 797 RLM. Aglomeracja obejmuje teren Miasta Lubliniec, a także sołectwa Jawornica i Lubecko w gminie Kochanowice oraz Sadów w gminie Koszęcin. Głównym obiektem służącym oczyszczaniu ścieków z aglomeracji jest komunalna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Spokojnej 2 w Lublińcu.

Oczyszczalnia w Lublińcu jest obiektem mechaniczno-biologicznym z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu (PUB2), o wydajności 32 500 RLM i średniej przepustowości projektowej 7 500 m<sup>3</sup>/d. Maksymalna przepustowość dobową wynosi 8 597 m<sup>3</sup>/d, natomiast roczna – 2 737 500 m<sup>3</sup>. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Lublinicy na podstawie pozwolenia wodnoprawnego nr GL.ZUZ.3.4210.170.2021.BS z dnia 10 grudnia 2021 r., ważnego do 30 listopada 2031 r.

W 2024 r. z oczyszczalni odprowadzono do odbiornika 1 037 662 m<sup>3</sup> oczyszczonych ścieków, co odpowiadało średnio około 2 843 m<sup>3</sup>/d. W odniesieniu do średniej projektowej przepustowości obiektu wskazuje to na występowanie znacznej rezerwy hydraulicznej. Oczyszczalnia spełnia wymagania określone w pozwoleniu wodnoprawnym, a uzyskiwane efekty oczyszczania świadczą o wysokiej skuteczności redukcji podstawowych zanieczyszczeń. W 2024 r. redukcja BZT<sub>5</sub> wyniosła 98,7%, ChZT – 95,7%, zawiesiny ogólnej – 97,5%, fosforu ogólnego – 94,6%, a azotu ogólnego – 83,1%. Osiągane parametry mają szczególne znaczenie w kontekście ochrony Lublinicy oraz ograniczania dopływu substancji biogenych i materii organicznej do wód powierzchniowych.

Dobry stan techniczny i wysokie parametry oczyszczania są w dużej mierze efektem przeprowadzonej w latach 2018–2022 modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków, obejmującej również rozbudowę części osadowej. Całkowita wartość projektu wyniosła 35,8 mln zł, z czego 18,7 mln zł stanowiło dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Inwestycja pozwoliła na unowocześnienie procesów technologicznych oraz zwiększenie niezawodności i efektywności funkcjonowania obiektu.

Elementem gospodarki prowadzonej w oczyszczalni jest również zagospodarowanie osadów ściekowych. W 2024 r. wytworzono 1 436 t osadów, które poddawane są stabilizacji w wydzielonych komorach fermentacyjnych (WKF). Całość wytworzonych osadów przeznaczono następnie do produkcji kompostu, co pozwala na ich dalsze zagospodarowanie zamiast kierowania do unieszkodliwienia.

**Tabela 31. Podstawowe parametry techniczno-eksploatacyjne charakteryzujące funkcjonowanie komunalnej oczyszczalni ścieków w Lublińcu**

| Parametr                                                                          |                       | Wartość                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------|
| Lokalizacja                                                                       |                       | ul. Spokojna 2, Lubliniec |
| Aktualny rodzaj oczyszczalni                                                      |                       | PUB2                      |
| Wydajność oczyszczalni [RLM]                                                      |                       | 32 500                    |
| Przepustowość średnia dobową [m <sup>3</sup> /d]                                  |                       | 7 500                     |
| Przepustowość maksymalna dobową [m <sup>3</sup> /d]                               |                       | 8 597                     |
| Przepustowość maksymalna godzinową [m <sup>3</sup> /h]                            |                       | 518,4                     |
| Przepustowość maksymalna roczną [m <sup>3</sup> /rok]                             |                       | 2 737 500                 |
| Ilość ścieków oczyszczonych odprowadzonych z oczyszczalni do odbiornika (2024 r.) | [m <sup>3</sup> /rok] | 1 037 662                 |
|                                                                                   | [m <sup>3</sup> /d]   | 2 843                     |
| Bezpośredni odbiornik ścieków                                                     |                       | rz. Lublinica             |
| Termin ważności pozwolenia wodnoprawnego                                          |                       | 30.11.2031 r.             |
| Czy oczyszczalnia spełnia wymagania określone w pozwoleniu wodnoprawnym?          |                       | tak                       |

| Parametr                                                                                                                    |                                                       | Wartość              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|----------------------|
| Średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach dopływających / oczyszczonych (stopień redukcji zanieczyszczeń) (2024 r.) | BZT5 [mgO <sub>2</sub> /l]                            | 314,7 / 4,2 (98,7%)  |
|                                                                                                                             | ChZT [mgO <sub>2</sub> /l]                            | 696,2 / 29,8 (95,7%) |
|                                                                                                                             | Zawiesiny [mg/l]                                      | 300,5 / 7,5 (97,5%)  |
|                                                                                                                             | Fosfor ogólny [mgP/l]                                 | 9,3 / 0,5 (94,6%)    |
|                                                                                                                             | Azot ogólny [mgN/l]                                   | 56,3 / 9,5 (83,1%)   |
| Gospodarka osadami ściekowymi                                                                                               | Metoda stabilizacji i higienizacji                    | WKF**                |
|                                                                                                                             | Ilość osadów wytworzonych [t]                         | 1 436                |
|                                                                                                                             | Ilość osadów przeznaczonych do produkcji kompostu [t] | 1 436                |

\*PUB2 - oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji < 100 000 RLM;

\*\*WKF - wydzielona komora fermentacyjna

Źródło: opracowanie na podstawie „Sprawozdania z realizacji KPOŚK za 2024 r.”

#### Lokalna oczyszczalnia ścieków w Kokotku

Istotnym przedsięwzięciem poprawiającym dostęp do zbiorowego systemu kanalizacyjnego w południowej części miasta była realizacja zadania pn. „Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w Kokotku – I etap – dociążenie oczyszczalni ścieków”. Inwestycję prowadzono od czerwca 2021 r. do października 2024 r. i objęła ona budowę około 8,81 km kanalizacji sanitarnej, trzech przepompowni ścieków oraz lokalnej oczyszczalni ścieków. Całkowita wartość przedsięwzięcia wyniosła 13,05 mln zł.

Oczyszczalnia w Kokotku jest obiektem mechaniczno-biologicznym o przepustowości 135 m<sup>3</sup>/d i docelowym obciążeniu 1 130 RLM. Zastosowana technologia obrotowych złóż biologicznych (RBC) oraz dwa niezależne ciągi technologiczne umożliwiają dostosowanie pracy obiektu do sezonowych zmian ilości dopływających ścieków, co jest szczególnie istotne ze względu na turystyczno-rekreacyjny charakter tej części miasta. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Leśnica.

Podsumowując, system zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków w Lublińcu jest dobrze rozwinięty i w ostatnich latach podlegał znaczącym inwestycjom modernizacyjnym i rozwojowym. Szczególnie korzystnie należy ocenić wysoką skuteczność oczyszczania ścieków w głównej oczyszczalni, jej rezerwę przepustowości oraz budowę systemu kanalizacyjnego w Kokotku. Dalsze działania powinny koncentrować się na kontynuacji rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz modernizacji istniejących odcinków sieci, zwłaszcza w kontekście obserwowanego w ostatnich latach wzrostu liczby awarii. Ma to bezpośrednie znaczenie dla ograniczania presji komunalnej na wody powierzchniowe i podziemne oraz poprawy ich stanu.



Grafika 19. Zbiorowe odprowadzanie i oczyszczanie ścieków na terenie Lublińca

Źródło: opracowanie własne

#### 4.5.3. Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

Nieskanalizowane obszary Lublińca obsługiwane są przez indywidualne rozwiązania gospodarki ściekowej, tj. przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe (szamba). Prawidłowa eksploatacja zbiorników bezodpływowych polega na gromadzeniu w nich ścieków bytowych w szczelnym zbiorniku oraz ich regularnym wywozie przez uprawniony podmiot do punktu zlewnego na terenie oczyszczalni ścieków, z zachowaniem częstotliwości adekwatnej do liczby mieszkańców i ilości zużywanej wody. Przydomowe oczyszczalnie umożliwiają bieżące oczyszczanie ścieków w miejscu ich powstawania i – przy właściwej eksploatacji – redukcję ładunku zanieczyszczeń przed wprowadzeniem do gruntu.

Właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe mają obowiązek posiadania umowy na wywóz nieczystości ciekłych i dowodów uiszczenia opłat za tę usługę. Posiadane rachunki muszą potwierdzać regularność wywozu szamba, co reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jeżeli właściciel nie będzie mógł udowodnić, że wywoził ścieki ze swojej posesji regularnie, wówczas może zostać ukarany mandatem lub grzywną. Obowiązkiem gminy jest natomiast prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w celu prowadzenia kontroli częstotliwości ich opróżniania.

Według danych GUS w 2025 r. na terenie Lublińca znajdowało się 365 zbiorników bezodpływowych oraz 42 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W latach 2022–2025 liczba zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się z 414 do 365, tj. o 49 szt. (11,8%). Spadek ten można wiązać m.in. z rozwojem systemu kanalizacji sanitarnej i sukcesywnym podłączaniem kolejnych nieruchomości do sieci. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków pozostawała niewielka i podlegała wahaniom – po spadku z 38 obiektów w 2022 r. do 30 w 2023 r. wzrosła do 42 w 2025 r. Indywidualne systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków nadal stanowią zatem istotny element gospodarki ściekowej na terenach pozostających poza zasięgiem kanalizacji zbiorczej.

**Tabela 32. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Lublińca w latach 2022–2025**

| Rok  | Zbiorniki bezodpływowe [szt.] | Oczyszczalnie przydomowe [szt.] |
|------|-------------------------------|---------------------------------|
| 2022 | 414                           | 38                              |
| 2023 | 356                           | 30                              |
| 2024 | 344                           | 35                              |
| 2025 | 365                           | 42                              |

*Źródło: dane publikowane przez GUS*

Według danych GUS ze zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych na terenie miasta odbieranych jest około 6–7 tys. m<sup>3</sup> nieczystości ciekłych rocznie. W odniesieniu do liczby wykazywanych zbiorników jest to wartość stosunkowo niewielka. Przy 365 zbiornikach odpowiadałoby to średnio jedynie około 16–19 m<sup>3</sup> na jeden zbiornik w ciągu roku, czyli około 1,4–1,6 m<sup>3</sup> miesięcznie. Wskaźnika tego nie należy jednak interpretować wprost jako dowodu nieprawidłowego postępowania ze ściekami, ponieważ poszczególne nieruchomości mogą różnić się liczbą użytkowników, intensywnością użytkowania oraz częstotliwością opróżniania, a część obiektów może być użytkowana okresowo. Relatywnie niewielka ilość odbieranych nieczystości w zestawieniu z liczbą zbiorników uzasadnia jednak potrzebę dalszej kontroli prawidłowości ich eksploatacji i dokumentowania wywozu ścieków.

Kontrole w tym zakresie prowadzi Straż Miejska w Lublińcu. Obejmują one weryfikację sposobu odprowadzania ścieków z nieruchomości, wyposażenia posesji w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków, a także posiadania wymaganych umów i dokumentów potwierdzających regularne przekazywanie nieczystości ciekłych uprawnionym pod-

miotom. W 2024 r. przeprowadzono 310 kontroli, w wyniku których stwierdzono 24 wykroczenia, udzielono 5 pouczeń oraz nałożono 19 mandatów na łączną kwotę 3 500 zł. W 2025 r. przeprowadzono 217 kontroli, ujawniając 27 wykroczeń; zastosowano 10 pouczeń oraz 17 mandatów na łączną kwotę 4 100 zł.

**Tabela 33. Kontrole gospodarki ściekowej na nieruchomościach nieskanalizowanych na terenie Lublińca w latach 2024–2025**

| Rok  | Liczba kontroli | Liczba wykroczeń | Liczba pouczeń | Liczba i kwota mandatów |
|------|-----------------|------------------|----------------|-------------------------|
| 2024 | 310             | 24               | 5              | 19 / 3 500 zł           |
| 2025 | 217             | 27               | 10             | 17 / 4 100 zł           |

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Pomimo mniejszej liczby kontroli w 2025 r. liczba ujawnionych wykroczeń była nieco wyższa niż rok wcześniej. Udział kontroli zakończonych stwierdzeniem wykroczenia wzrósł z około 7,7% w 2024 r. do 12,4% w 2025 r. Wyniki te potwierdzają zasadność kontynuowania działań kontrolnych, szczególnie na nieruchomościach korzystających ze zbiorników bezodpływowych. Z punktu widzenia ochrony wód i powierzchni ziemi kluczowe znaczenie ma zapewnienie regularnego opróżniania zbiorników oraz przekazywania nieczystości ciekłych do uprawnionych instalacji, ponieważ nieprawidłowa eksploatacja takich urządzeń może prowadzić do przedostawania się nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód podziemnych.

#### 4.5.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wysoki poziom wyposażenia miasta w podstawową infrastrukturę komunalną – stopień zwodociągowania wynosi około 93%, a skanalizowania około 88%.</li> <li>➤ Rozwinięta infrastruktura sieciowa – w 2025 r. funkcjonowało 117,3 km sieci wodociągowej oraz 130,2 km sieci kanalizacji sanitarnej.</li> <li>➤ System zbiorowego zaopatrzenia w wodę oparty na ujęciach wód podziemnych oraz dwóch wodociągach sieciowych: Lubliniec i Kokotek.</li> <li>➤ Funkcjonowanie nowoczesnej komunalnej oczyszczalni ścieków przy ul. Spokojnej, charakteryzującej się wysoką skutecznością redukcji zanieczyszczeń oraz znaczną rezerwą przepustowości.</li> <li>➤ Przeprowadzona w latach 2018–2022 kompleksowa modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków, obejmująca również część osadową.</li> <li>➤ Rozbudowa systemu kanalizacyjnego w Kokotku, w tym budowa około 8,81 km</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Funkcjonowanie nadal znacznej liczby indywidualnych systemów gospodarki ściekowej – w 2025 r. 365 zbiorników bezodpływowych i 42 przydomowych oczyszczalni ścieków.</li> <li>➤ Występowanie wykroczeń związanych z gospodarowaniem nieczystościami ciekłymi, potwierdzone wynikami kontroli prowadzonych na nieruchomościach nieskanalizowanych.</li> <li>➤ Wzrost liczby awarii sieci wodociągowej – z 74 w 2022 r. do 126 w 2025 r.</li> <li>➤ Wzrost strat wody w sieci wodociągowej do 77,3 tys. m<sup>3</sup> w 2025 r.</li> <li>➤ Wzrost liczby awarii sieci kanalizacyjnej do 105 w 2025 r.</li> <li>➤ Konieczność dalszej modernizacji starszych odcinków infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.</li> </ul> |

| <p>sieci, trzech przepompowni oraz lokalnej oczyszczalni ścieków.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Sukcesywny rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz wzrost liczby przyłączy w latach 2022–2025.</li> <li>➤ Prowadzenie przez Straż Miejską kontroli nieruchomości w zakresie prawidłowego postępowania ze ściekami i nieczystościami ciekłymi.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Dostępność środków zewnętrznych na rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej.</li> <li>➤ Rozwój technologii monitoringu, automatyki i sterowania pracą systemów wodno-kanalizacyjnych.</li> <li>➤ Wzrost znaczenia retencji i błękitno-zielonej infrastruktury w gospodarowaniu wodami opadowymi.</li> <li>➤ Zaostrzanie standardów środowiskowych wspierające modernizację infrastruktury.</li> <li>➤ Rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania ze ściekami i oszczędzania wody.</li> <li>➤ Rozwój rozwiązań energooszczędnych i OZE w infrastrukturze (np. budowa instalacji PV przy obiektach).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ekstremalne zjawiska pogodowe: okresy suszy (presja na zasoby wód podziemnych, spadek ciśnienia w sieci) oraz epizody nawalnych opadów (ryzyko przeciążeń hydraulicznych i wzrostu dopływów przypadkowych).</li> <li>➤ Wysokie koszty rozbudowy kanalizacji sanitarnej na obszarach o rozproszonej zabudowie, ograniczające możliwość objęcia całej gminy zbiorowym systemem odprowadzania ścieków.</li> <li>➤ Ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych, podziemnych i gleby w przypadku niewłaściwej eksploatacji lub niebezpieczności zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.</li> <li>➤ Dalszy wzrost zapotrzebowania na wodę związany z rozwojem miasta.</li> </ul> |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 35. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa**

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu         | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Budowa/rozbudowa zbiorczych systemów wodno-kanalizacyjnych.</li> <li>➤ Budowa/rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej.</li> <li>➤ Prowadzenie działań zmierzających do wzrostu zdolności retencyjnej terenów zurbanizowanych (błękitno-zielona infrastruktura).</li> <li>➤ Stosowanie mechanizmów ekonomicznych w celu regulowania popytu na wodę – np. odpowiednio dobranych opłat za wodę.</li> <li>➤ Uszczelnianie, remonty i modernizacje infrastruktury wod.-kan.</li> </ul>                                                                                 |
| Nadzwyczajne zagrożenia środowiska | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury kanalizacyjnej i przedostaniem się do środowiska ścieków nieoczyszczonych.</li> <li>➤ Nielegalne zrzuty ścieków, wycieki ze zbiorników bezodpływowych.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Działania edukacyjne               | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego korzystania z kanalizacji, w tym niewprowadzania do sieci odpadów, tłuszczów, chemikaliów i wód opadowych.</li> <li>➤ Informowanie właścicieli nieruchomości o obowiązkach związanych z eksploatacją szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków.</li> <li>➤ Promowanie przyłączania nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej tam, gdzie istnieją techniczne możliwości podłączenia.</li> <li>➤ Upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie retencjonowania i wykorzystywania wód opadowych na posesjach.</li> </ul> |
| Monitoring środowiska              | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ W ramach działalności kontrolnej WIOŚ i PGW Wody Polskie.</li> <li>➤ W ramach monitoringu jakości wody dostarczanej do spożycia (PSSE).</li> <li>➤ W ramach prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich kontroli (Urząd Gminy, Straż Miejska).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                          |

Źródło: opracowanie własne

#### 4.6. Zasoby geologiczne

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2026, poz. 69) organami administracji geologicznej są: minister właściwy do spraw środowiska, marszałkowie województw oraz starostowie. Do zadań organów administracji geologicznej należy podejmowanie rozstrzygnięć oraz wykonywanie innych czynności niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy - Prawo geologiczne i górnicze, w tym udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin.

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2026, poz. 69) starosta udziela koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, jeżeli jednocześnie spełnione są następujące wymagania:

- obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górniczą nie przekracza 2 ha,
- wydobycie kopaliny ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m<sup>3</sup>,
- wydobywanie prowadzone metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych.

W pozostałych przypadkach koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż udziela minister właściwy do spraw środowiska lub marszałek województwa.

Zasoby geologiczne Lublińca są ograniczone. W granicach administracyjnych miasta znajduje się jedynie fragment udokumentowanego złoża piasku „Dziewcza Góra” (KN 19486), położonego na obszarze dwóch gmin – Pawonków i Lubliniec. Zdecydowana większość powierzchni złoża znajduje się na terenie gminy Pawonków, natomiast w granicach Lublińca położona jest jedynie jego mniejsza część. Złoże położone jest na terenach leśnych i nie jest eksploatowane.

Złoże „Dziewcza Góra” zostało rozpoznane szczegółowo i ma formę pokładową. Jego całkowita powierzchnia wynosi 34,70 ha, miąższość złoża mieści się w przedziale od 2,0 do 14,0 m, a grubość nakładu wynosi od 0,2 do 0,5 m. Zasoby geologiczne bilansowe całego złoża określono na 3 788 tys. ton piasku. Parametry te odnoszą się do całego złoża, a nie wyłącznie do jego części położonej w granicach miasta.

**Tabela 36. Charakterystyka złoża piasku „Dziewcza Góra”**

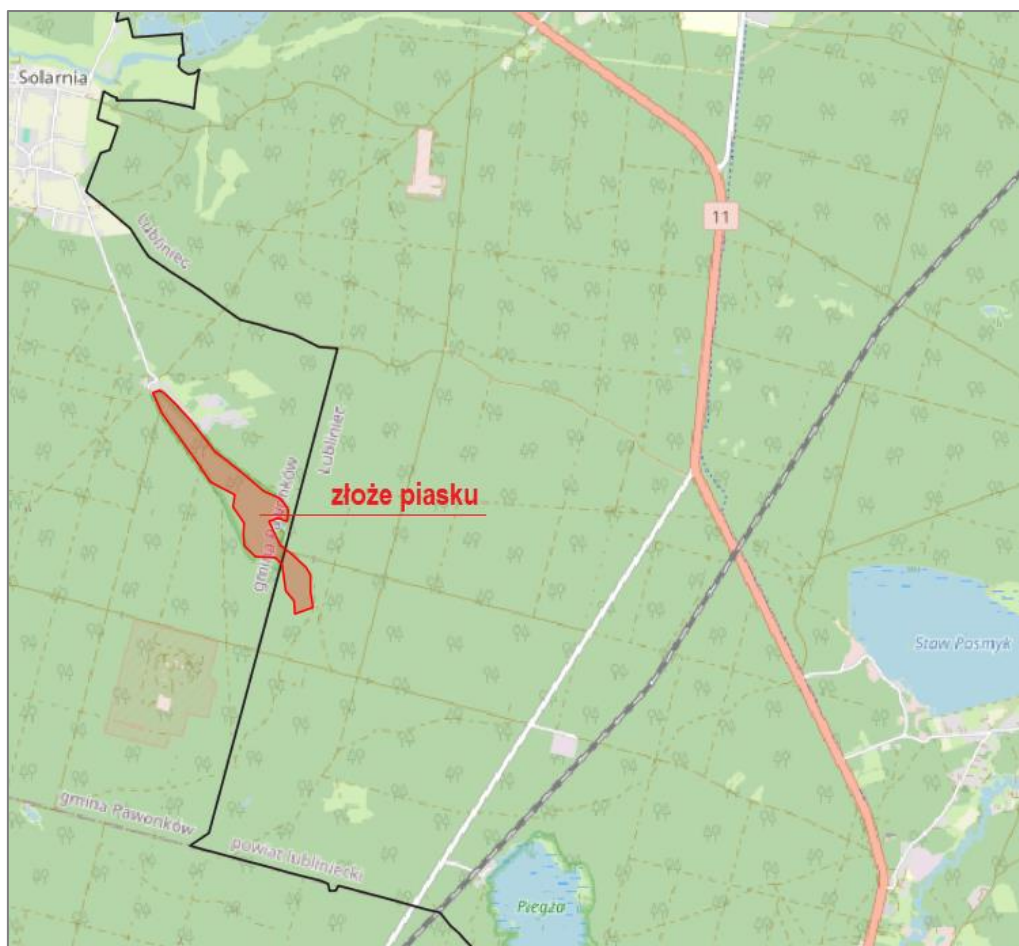
| Parametr                                | Wartość                      |
|-----------------------------------------|------------------------------|
| Nazwa złoża                             | Dziewcza Góra                |
| Numer złoża                             | KN 19486                     |
| Lokalizacja (gminy)                     | Pawonków, Lubliniec          |
| Kopalina                                | piasek                       |
| Stan zagospodarowania                   | złoże rozpoznane szczegółowo |
| Forma złoża                             | pokładowa                    |
| Powierzchnia złoża [ha]                 | 34,70                        |
| Miąższość złoża (min-max) [m]           | 2,00-14,00                   |
| Grubość nakładu (min-max) [m]           | 0,20-0,50                    |
| Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton] | 3 788                        |

*Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu MIDAS – wgląd w dniu 31.08.2026 r.*

Zgodnie z informacjami prezentowanymi w serwisie geologicznym Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, według stanu na dzień 31.08.2026 r., na terenie Lublińca nie wyznaczono również obszarów prognostycznych ani perspektywicznych występowania złóż kopalin. Oznacza to, że poza fragmentem złoża „Dziewcza Góra” na terenie miasta nie wskazano innych obszarów o rozpoznanym lub przewidywanym potencjale występowania kopalin.

Uzupełnieniem charakterystyki zasobów geologicznych jest informacja dotycząca niekoncesjonowanego wydobycia. Zgodnie z opracowaniem PIG-PIB pn. „Raport z monitoringu odkrywkowej eksploatacji kopalin w powiecie lublinieckim (woj. śląskie) – stan na październik 2019 rok”, na terenie gminy Lubliniec nie zinwentaryzowano miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin.

Podsumowując, Lubliniec nie posiada rozbudowanej bazy surowcowej. Jedynym udokumentowanym złożem związanym z obszarem miasta jest fragment złoża piasku „Dziewcza Góra”, którego zasadnicza część znajduje się poza jego granicami. Na terenie Lublińca nie prowadzi się eksploatacji udokumentowanego złoża, dlatego nie występuje presja środowiskowa związana z wydobyciem kopalin.



**Grafika 20. Lokalizacja złoża piasku „Dziewcza Góra”**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

#### 4.6.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 37. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Udokumentowane złożo piasku „Dziewcza Góra” jest szczegółowo rozpoznane, co zapewnia dobrą wiedzę o jego podstawowych parametrach geologicznych i zasobowych.</li> <li>➤ Na terenie Lublińca nie prowadzi się obecnie eksploatacji udokumentowanego złoża, a tym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Bardzo ograniczona baza surowcowa – w granicach miasta znajduje się jedynie niewielka część jednego udokumentowanego złoża piasku.</li> <li>➤ Zasadnicza część złoża „Dziewcza Góra” położona jest poza granicami Lublińca, na terenie gminy Pawonków.</li> </ul> |

| <p>samym nie występuje presja środowiskowa związana z wydobywaniem kopalin.</p> <p>➤ W ramach monitoringu odkrywkowej eksploatacji kopalin nie zinwentaryzowano miejsc niekoncesjonowanego wydobycia na terenie miasta.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>➤ Część złoża znajdująca się w granicach miasta położona jest na terenach leśnych, co ogranicza możliwości jego ewentualnego zagospodarowania.</p> <p>➤ Na terenie Lublińca nie wyznaczono obszarów prognostycznych ani perspektywicznych występowania złóż kopalin, co wskazuje na niewielki potencjał dalszego rozpoznania zasobów surowcowych.</p>                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>➤ Funkcjonowanie krajowego systemu dokumentowania i ewidencjonowania złóż kopalin, w tym baz prowadzonych przez PIG-PIB, umożliwiających aktualizację wiedzy o zasobach geologicznych i ich ochronę w planowaniu przestrzennym.</p> <p>➤ Obowiązujące przepisy dotyczące ochrony udokumentowanych złóż sprzyjające uwzględnianiu zasobów geologicznych w dokumentach planistycznych.</p> <p>➤ Dalszy rozwój metod rozpoznania geologicznego i aktualizacja krajowych opracowań geologicznych mogą w przyszłości uszczegółowić wiedzę o budowie geologicznej i zasobach miasta.</p> | <p>➤ Ewentualny wzrost zapotrzebowania na kruszywa naturalne może w przyszłości zwiększyć zainteresowanie gospodarczym wykorzystaniem złoża „Dziewcza Góra”.</p> <p>➤ Potencjalne uruchomienie eksploatacji części złoża położonej w granicach miasta mogłoby powodować konflikt z funkcją leśną terenu oraz wymagać uwzględnienia uwarunkowań środowiskowych.</p> <p>➤ Możliwe zmiany uwarunkowań prawnych lub gospodarczych dotyczących eksploatacji kopalin mogą wpływać na sposób ochrony i zagospodarowania udokumentowanych zasobów.</p> |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 38. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne**

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu | <p>➤ Uwzględnianie warunków geologicznych i geomorfologicznych przy planowaniu inwestycji oraz zagospodarowaniu terenów.</p> <p>➤ Ograniczanie trwałych przekształceń powierzchni ziemi podczas realizacji inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych.</p>                                                                                                  |
| Zagrożenia środowiska      | <p>➤ Na terenie gminy nie stwierdzono obecnie zagrożeń związanych z eksploatacją kopalin (brak działalności górniczej).</p> <p>➤ Potencjalne zagrożenia mogłyby dotyczyć niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin lub niekontrolowanych przekształceń powierzchni ziemi.</p>                                                                                   |
| Działania edukacyjne       | <p>➤ Upowszechnianie informacji o konieczności ochrony powierzchni ziemi przed niekontrolowanymi przekształceniami.</p> <p>➤ Uwzględnianie tematyki zasobów geologicznych i ochrony powierzchni ziemi w działaniach edukacyjnych dotyczących środowiska.</p>                                                                                                  |
| Monitoring środowiska      | <p>➤ Korzystanie z danych Państwowego Instytutu Geologicznego dotyczących złóż kopalin oraz obszarów perspektywicznych i prognostycznych.</p> <p>➤ Bieżące śledzenie informacji o ewentualnym rozpoznaniu nowych złóż lub zmianach w bazach danych geologicznych.</p> <p>➤ Kontrola terenu pod kątem ewentualnej niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin.</p> |

Źródło: opracowanie własne

## 4.7. Gleby i powierzchnia ziemi

### 4.7.1. Rzeźba terenu i krajobraz

Ukształtowanie powierzchni Lublińca jest wynikiem budowy geologicznej, procesów morfogenetycznych zachodzących w plejstocenie i holocenie, a także późniejszych przekształceń antropogenicznych. Pod względem geomorfologicznym obszar miasta położony jest w obrębie dwóch jednostek: Równiny Opolskiej, obejmującej zdecydowaną większość jego powierzchni, oraz Progu Woźnickiego, zaznaczającego się w północnej części Lublińca.

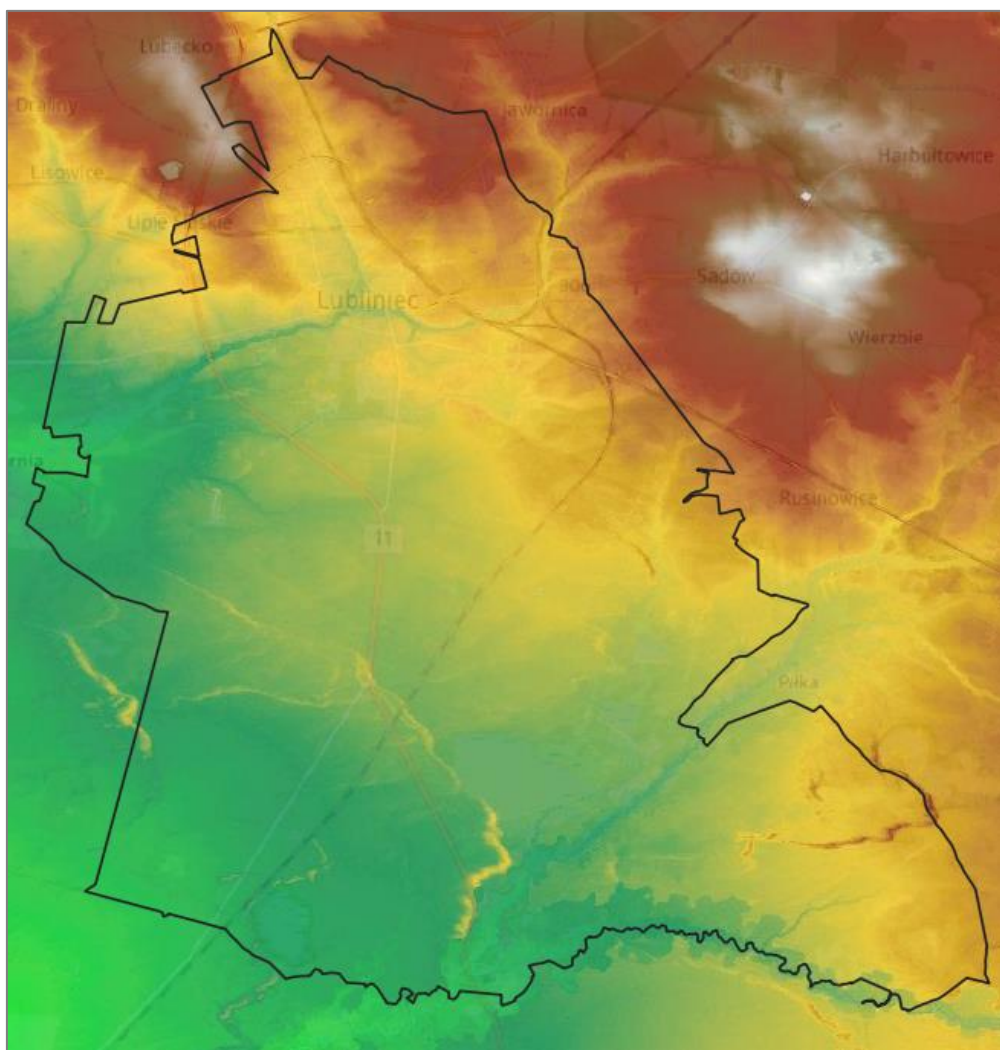
Równina Opolska charakteryzuje się stosunkowo łagodną rzeźbą terenu. Dominują tu płaskie i lekko faliste równiny pochodzenia wodnolodowcowego i peryglacialnego, lokalnie urozmaicone niewielkimi wysoczyznami morenowymi oraz formami wydmowymi. Wysokości bezwzględne kształtują się zasadniczo od około 220 m n.p.m. do poniżej 210 m n.p.m. Młodsze, holocenyjskie formy rzeźby związane są przede wszystkim z doliną Małej Panwi, a w mniejszym zakresie występują także wzdłuż Leśnicy i Lublinicy.

Odmienny charakter ma północna część miasta, znajdująca się w zasięgu Progu Woźnickiego. Jednostkę tę tworzy ciąg wzniesień o przebiegu zbliżonym do kierunku południowo-wschodniego – północno-zachodniego. W rzeźbie terenu występują formy związane przede wszystkim z działalnością lądolodu i wód roztopowych z okresu zlodowacenia środkowo-polskiego, w tym wysoczyzny morenowe, równiny wodnolodowcowe, wzgórza i tarasy kemowe oraz powierzchnie denudacyjne. Próg Woźnicki stanowi wyraźnie wyżej położoną część regionalnej rzeźby i w szerszym układzie geomorfologicznym wznosi się o ok. 40–60 m ponad Równinę Opolską.

Zróżnicowanie wysokościowe w granicach samego Lublińca jest jednak stosunkowo niewielkie – deniwelacje terenu nie przekraczają około 40 m. Obszar miasta wykazuje ogólną tendencję obniżania się w kierunku zachodnim, ku dolinie Małej Panwi. Układ ten jest dobrze widoczny na mapie hipsometrycznej: wyżej położone tereny koncentrują się przede wszystkim w północnej i północno-wschodniej części miasta, natomiast niższe wysokości występują w części południowej i zachodniej, w obrębie bardziej równinnego krajobrazu Równiny Opolskiej.

Naturalną morfologię terenu uzupełniają formy antropogeniczne, związane głównie z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Należą do nich nasypy i wykopy drogowe oraz kolejowe, lokalne obwałowania i inne przekształcenia powierzchni terenu. Mają one znaczenie przede wszystkim lokalne i nie zmieniają ogólnego, łagodnego charakteru rzeźby Lublińca.

Podsumowując, Lubliniec cechuje się mało urozmaiconą, przeważnie równinną rzeźbą terenu, z wyraźniejszym wzrostem wysokości w części północnej związanej z Progiem Woźnickim. Taki układ hipsometryczny sprzyja czytelnemu kierunkowi odpływu wód powierzchniowych ku niżej położonym fragmentom miasta i dolinie Małej Panwi.



**Grafika 21. Hipsometria miasta Lublińca**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. i wszedł w życie 22 września 2025 r. Dokument identyfikuje występujące na terenie województwa typy i podtypy krajobrazów, określa ich walory i zagrożenia, a także wskazuje krajobrazy priorytetowe wymagające szczególnej ochrony i zasad kształtowania.

Struktura krajobrazowa Lublińca jest zdecydowanie zdominowana przez krajobrazy leśne, które łącznie zajmują około 75,2% powierzchni miasta. Największy udział mają lasy z przewagą siedlisk borowych – 6 537,1 ha, tj. 73,1% powierzchni Lublińca, natomiast krajobrazy leśne z przewagą siedlisk lasowych obejmują kolejne 2,1%. Dominacja krajobrazów leśnych jest jedną z najbardziej charakterystycznych cech przestrzennych miasta.

Drugą pod względem udziału grupę stanowią krajobrazy wiejskie – łącznie około 12,6% powierzchni, reprezentowane przede wszystkim przez mozaikę użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości (10,3%). Mniejszy udział mają krajobrazy związane ze sztucznymi zbiornikami wodnymi (1,6%) oraz mozaiką małych pól (0,7%). Krajobrazy o charakterze bardziej zurbanizowanym zajmują stosunkowo niewielką część miasta: krajobraz mozaikowy podmiejski obejmuje 4,8%, a krajobraz miejski z zachowanym układem historycznym – 4,5% powierzchni. Uzupełnienie struktury stanowią krajobrazy przemysłowe i energetyczne (1,3%), bagienno-łąkowe (łącznie 1,1%) oraz leśno-osadnicze o charakterze willowym (0,5%).

Taka struktura wskazuje, że mimo miejskiego charakteru Lublińca jego krajobraz jest wyraźnie zdominowany przez komponent leśny. Krajobrazy leśne zajmują ponad trzy czwarte powierzchni miasta, podczas gdy tereny o charakterze miejskim, podmiejskim i przemysłowym mają znacznie mniejszy udział. Uzupełnieniem tej struktury są krajobrazy rolnicze, wodne i bagienno-łąkowe, w tym szczególnie cenne fragmenty doliny Małej Panwi.

**Tabela 39. Typy i podtypy krajobrazów występujące na terenie Lublińca**

| Typ krajobrazu             | Podtyp krajobrazu                                                                       | Pow. [ha] | Udział |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------|
| leśny                      | z przewagą siedlisk borowych                                                            | 6 537,1   | 73,1%  |
| wiejski                    | z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości | 923,1     | 10,3%  |
| mozaikowy                  | podmiejski                                                                              | 433,1     | 4,8%   |
| miejski                    | miejsowości z zachowanym układem historycznym                                           | 405,4     | 4,5%   |
| leśny                      | z przewagą siedlisk lasowych                                                            | 185,4     | 2,1%   |
| wiejski                    | sztuczne zbiorniki wodne                                                                | 138,8     | 1,6%   |
| przemysłowy i energetyczny | duże kompleksy przemysłowe                                                              | 114,4     | 1,3%   |
| bagienno-łąkowy            | z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk                                                | 86,4      | 1,0%   |
| wiejski                    | z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola               | 61,1      | 0,7%   |
| podmiejski i osadniczy     | leśno-osadniczy o charakterze willowym                                                  | 44,1      | 0,5%   |
| bagienno-łąkowy            | z dominacją szuwarów i turzycowisk                                                      | 7,8       | 0,1%   |
| SUMA                       |                                                                                         | 8 936,6   | 100,0% |

*Źródło: „Audyt krajobrazowy województwa śląskiego”*

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym krajobraz priorytetowy oznacza krajobraz szczególnie cenny ze względu na wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, wymagający zachowania albo określenia zasad i warunków jego kształtowania.

Na terenie Lublińca Audyt wskazał dwa krajobrazy priorytetowe, oba związane z doliną Małej Panwi: Mała Panew – Kokotek (ID 32), obejmujący 86,4 ha w granicach miasta, oraz Mała Panew – Krywałd (ID 897), obejmujący 7,8 ha. Łącznie krajobrazy priorytetowe zajmują około 94,2 ha, tj. około 1,1% powierzchni Lublińca.

### **Krajobraz priorytetowy „Mała Panew – Kokotek” (ID 32)**

Krajobraz „Mała Panew – Kokotek” należy do typu bagienno-łaskowego, głównie bezleśnego, z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk. Cała jednostka krajobrazowa ma powierzchnię 197 ha i obejmuje tereny gmin Lubliniec, Krupski Młyn i Tworóg, przy czym w granicach Lublińca znajduje się 86,4 ha. Jego osią jest środkowy odcinek doliny Małej Panwi, w którym zachowały się kompleksy łąk, szuwarów, zbiorowisk wodnych i nadrzecznych łęgów. Szczególną wartość stanowi nieuregulowane, naturalnie meandrujące koryto rzeki, zachowujące wysoki stopień naturalności.

Walory przyrodnicze wynikają przede wszystkim z zachowania naturalnych procesów rzecznych oraz znacznego różnicowania siedlisk. W dolinie występują liczne starorzecza i zakola, łąki świeże i zmiennowilgotne, torfowiska, szuvary, zbiorowiska wodne oraz fragmenty lasów grądowych i łęgów jesionowo-olszowych. Starorzecza stanowią siedliska rozrodu płazów i ptaków wodnych, a wśród wskazanych w Audycie gatunków występują m.in. bocian czarny, zimorodek, żuraw, bóbr europejski, wydra, kumak nizinny i żółw błotny. Ważną cechą krajobrazu są także naturalne formy koryta i strefy brzegowej – wyspy i ławice piasku, żwiru i mułu, skarpy oraz wyrwy brzegowe – powstające w wyniku swobodnych procesów erozji i akumulacji.

Do głównych zagrożeń należą osuszanie terenów podmokłych, degradacja i zanikanie siedlisk nieleśnych, zarastanie łąk i innych terenów otwartych wskutek sukcesji, fragmentacja ekosystemów oraz przekształcanie naturalnej rzeźby doliny. Audyt wskazuje również na presję związaną z rozwojem zabudowy i infrastruktury, zanieczyszczeniem wód i odpadami oraz utratą tradycyjnej struktury krajobrazu.

Ochrona tego krajobrazu powinna koncentrować się na zachowaniu naturalnego charakteru doliny i koryta Małej Panwi, utrzymaniu właściwych warunków wodnych oraz ochronie mozaiki siedlisk łąkowych, bagiennych, wodnych i leśnych. Audyt rekomenduje m.in. zaniechanie odwadniania bagien i torfowisk, ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk, niezalesianie terenów otwartych, zachowanie korytarzy ekologicznych i ograniczanie fragmentacji siedlisk. W zakresie zagospodarowania przestrzennego wskazano m.in. potrzebę ograniczenia nowej zabudowy w dolinie i zachowania strefy wolnej od zabudowy w odległości co najmniej 50 m od koryta Małej Panwi. Audyt rekomenduje również ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Małej Panwi”.

### **Krajobraz priorytetowy „Mała Panew – Krywałd” (ID 897)**

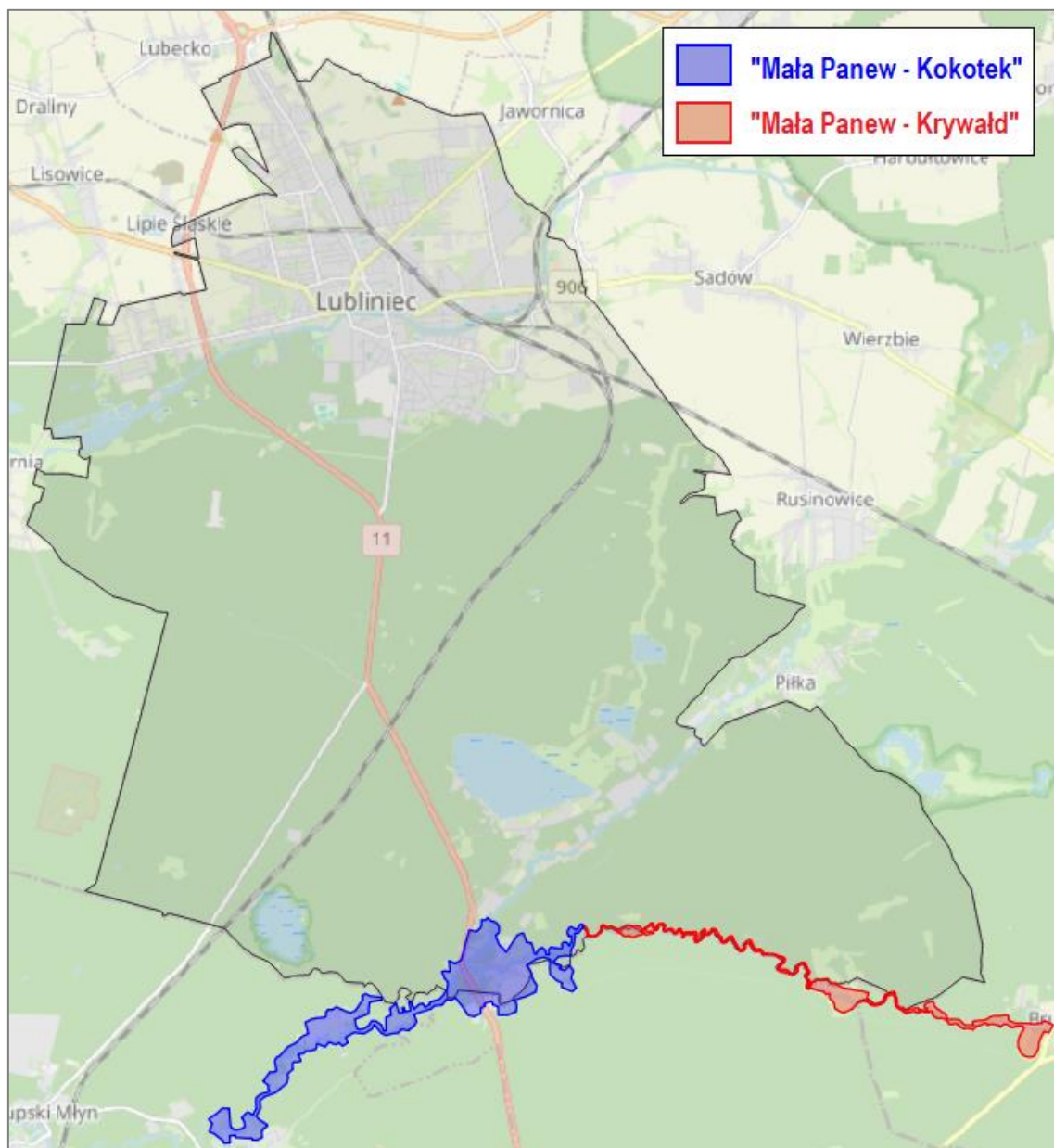
Krajobraz „Mała Panew – Krywałd” reprezentuje podtyp bagienno-łaskowy z dominacją szuwarów i turzycowisk. Cała jednostka obejmuje 54,02 ha na terenie gmin Lubliniec, Tworóg i Koszęcin, z czego 7,8 ha znajduje się w granicach Lublińca. Jest to środkowy fragment doliny Małej Panwi z kompleksami szuwarów, zbiorowisk wodnych, nadrzecznych łęgów i łąk. Krajobraz cechuje bardzo wysoki stopień naturalności, niewielki udział zabudowy oraz zachowane stosunki wodne, warunkujące rozwój roślinności szuwarowej i turzycowej.

Najważniejszym walorem jest naturalna, silnie meandrująca Mała Panew wraz ze starorzeczami, rozlewiskami i terenami zalewowymi. Zachodzą tu swobodnie procesy erozji i akumulacji rzecznej, kształtujące zmienną linię brzegową, skarpy i ławice osadów. Występują liczne siedliska wodne i zależne od wód, w tym szuvary, turzycowiska, torfowiska, łąki zmiennowilgotne, łęgi i grądy. W granicach jednostki znajdują się również dwa pomniki przyrody. Krajobraz ma bardzo wysokie walory fizjonomiczne, choć ze względu na silne zalesienie i brak rozwiniętej sieci dróg oraz szlaków możliwości jego ekspozycji są ograniczone.

Najważniejsze zagrożenia dotyczą przekształcenia naturalnego koryta i form dolinnych, zanikania drobnych siedlisk nieleśnych, zmniejszania powierzchni ekosystemów naturalnych i półnaturalnych oraz ich fragmentacji. Wskazano również możliwość powstawania barier ekologicznych oraz zagrożenie zanieczyszczeniem wód.

Podstawą ochrony krajobrazu powinno być zachowanie nieuregulowanego koryta Małej Panwi i naturalnych procesów rzecznych, ochrona starorzeczy i doliny, utrzymanie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk oraz zachowanie szuwarów, łęgów i terenów otwartych. Rekomenduje się również utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych, ograniczanie barier migracyjnych, uwzględnianie wartości krajobrazowych w planowaniu przestrzennym oraz zachowanie naturalnych stref buforowych wzdłuż rzeki i zbiorników wodnych.

Oba krajobrazy priorytetowe tworzą funkcjonalnie powiązany system doliny Małej Panwi, którego wartość wynika przede wszystkim z zachowania naturalnego charakteru rzeki, jej procesów fluwialnych oraz mozaiki siedlisk zależnych od wody. Z punktu widzenia ochrony krajobrazu kluczowe jest więc nie tyle kształtowanie nowych elementów, ile zachowanie istniejącej struktury doliny, stosunków wodnych, terenów otwartych i ciągłości ekologicznej oraz niedopuszczanie do regulacji koryta i ekspansji zabudowy.



**Grafika 22. Lokalizacja krajobrazów priorytetowych na terenie Lublińca**

Źródło: „Audyt krajobrazowy województwa śląskiego”

#### 4.7.2. Grunty rolne

Grunty rolne zajmują na terenie Lublińca łącznie 1 274,2 ha, tj. około 14,3% powierzchni miasta. W ich strukturze zdecydowanie dominują grunty orne, obejmujące 926,7 ha, co odpowiada około 10,4% powierzchni Lublińca. Łąki zajmują 257,3 ha (2,9% powierzchni miasta), natomiast pastwiska – 90,2 ha (1,0%). Użytki rolne mają więc znaczenie uzupełniające w strukturze przestrzennej miasta, wyraźnie ustępując rozległym terenom leśnym.

Pod względem jakości bonitacyjnej grunty rolne Lublińca charakteryzują się przewagą gleb średnich i słabszych klas. Na terenie miasta nie występują grunty klas I i II, natomiast najwyższą stwierdzoną klasą bonitacyjną jest klasa III. W przypadku gruntów ornych największy udział mają gleby klasy IVa – 253,9 ha (27,4% gruntów ornych) oraz klasy IIIb – 211,2 ha (22,8%). Grunty orne klasy IIIa zajmują 57,2 ha. Wśród łąk dominują klasy IV i V, natomiast ponad połowę powierzchni pastwisk stanowią grunty klasy VI. Struktura ta wskazuje, że potencjał produkcyjny gruntów rolnych jest zróżnicowany, a najbardziej wartościowe gleby koncentrują się przede wszystkim w obrębie gruntów ornych klasy III.

**Tabela 40. Struktura gruntów rolnych na terenie Lublińca według rodzaju użytku i klasy bonitacyjnej**

| Użytek      | Klasa | Pow. [ha] | Udział danej klasy w pow. użytku | Udział danego użytku w pow. miasta |
|-------------|-------|-----------|----------------------------------|------------------------------------|
| pastwiska   | III   | 7,6       | 8,4%                             | 1,0%                               |
|             | IV    | 12,8      | 14,2%                            |                                    |
|             | V     | 21,6      | 23,9%                            |                                    |
|             | VI    | 48,2      | 53,4%                            |                                    |
|             | Razem | 90,2      | 100,0%                           |                                    |
| grunty orne | IIIa  | 57,2      | 6,2%                             | 10,4%                              |
|             | IIIb  | 211,2     | 22,8%                            |                                    |
|             | IVa   | 253,9     | 27,4%                            |                                    |
|             | IVb   | 176,6     | 19,1%                            |                                    |
|             | V     | 139,1     | 15,0%                            |                                    |
|             | VI    | 88,7      | 9,6%                             |                                    |
|             | Razem | 926,7     | 100,0%                           |                                    |
| łąki        | III   | 47,0      | 18,3%                            | 2,9%                               |
|             | IV    | 96,3      | 37,4%                            |                                    |
|             | V     | 87,2      | 33,9%                            |                                    |
|             | VI    | 26,8      | 10,4%                            |                                    |
|             | Razem | 257,3     | 100,0%                           |                                    |
| RAZEM       |       | 1 274,2   | -                                | 14,3                               |

Źródło: na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego miasta Lubliniec” (marzec 2025 r.)

Podstawowym zagrożeniem dla gruntów rolnych na terenie miasta jest presja inwestycyjna i stopniowe przekształcanie terenów niezabudowanych na cele mieszkaniowe, usługowe i komunikacyjne. Proces rozpraszania zabudowy może prowadzić do trwałej utraty powierzchni biologicznie czynnych, fragmentacji kompleksów rolnych oraz wyłączenia z użytkowania gleb o najwyższej lokalnie wartości produkcyjnej.

Szczegółnej uwagi wymagają grunty klasy III, stanowiące najwyższą klasę bonitacyjną występującą na terenie Lublińca. W procesie planowania przestrzennego zasadne jest ograniczanie przeznaczania takich terenów pod nową zabudowę, zwłaszcza gdy możliwe jest wykorzystanie terenów już zurbanizowanych, niezagospodarowanych lub przekształconych. Ochrona gruntów rolnych powinna obejmować również przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy, zachowanie zwartych kompleksów użytków rolnych oraz ograniczanie fragmentacji przestrzeni otwartych.

Z punktu widzenia ochrony gleb istotne jest także minimalizowanie uszczelniania powierzchni, ograniczanie degradacji mechanicznej i chemicznej gleb oraz uwzględnianie ich jakości i funkcji przyrodniczych w dokumentach planistycznych. W warunkach miejskich grunty rolne pełnią bowiem nie tylko funkcję produkcyjną, ale również retencyjną, klimatyczną i krajobrazową, stanowiąc ważny element systemu terenów otwartych Lublińca.

#### 4.7.3. Grunty leśne

Grunty leśne stanowią najważniejszy zasób przyrodniczy Lublińca i jeden z najbardziej charakterystycznych elementów struktury przestrzennej miasta. Wysoki stopień lesistości wyraźnie wyróżnia Lubliniec na tle typowych obszarów miejskich i ma znaczenie nie tylko przyrodnicze, ale również klimatyczne, retencyjne, krajobrazowe i rekreacyjne. Rozległe kompleksy leśne tworzą siedliska wielu gatunków roślin i zwierząt, uczestniczą w kształtowaniu lokalnego mikroklimatu, ograniczają nagrzewanie powierzchni, zatrzymują wodę opadową oraz wspomagają infiltrację i ochronę zasobów wodnych.

W 2025 r. powierzchnia gruntów leśnych na terenie Lublińca wynosiła 6 389,32 ha, a stopień lesistości osiągnął 69,4%. Zdecydowaną większość stanowiły grunty leśne publiczne – 6 159,61 ha, natomiast grunty prywatne zajmowały 229,71 ha.

Analiza zmian w perspektywie dziesięcioletniej wskazuje na stabilność zasobu leśnego, z niewielką tendencją wzrostową. W latach 2015–2025 powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się łącznie o 50,66 ha, tj. o 0,8%, natomiast lesistość wzrosła z 69,0% do 69,4%, czyli o 0,4 punktu procentowego. Wzrost dotyczył gruntów leśnych publicznych, których powierzchnia zwiększyła się o 56,58 ha, podczas gdy powierzchnia gruntów prywatnych zmniejszyła się o 5,92 ha. W całym analizowanym okresie nie wystąpił zatem trend prowadzący do trwałego zmniejszania powierzchni gruntów leśnych.

**Tabela 41. Powierzchnia gruntów leśnych i stopień lesistości Lublińca w latach 2015–2025 – ujęcie długookresowe**

| Rok              | Grunty leśne publiczne [ha] | Grunty leśne prywatne [ha] | Grunty leśne ogółem [ha] | Stopień lesistości |
|------------------|-----------------------------|----------------------------|--------------------------|--------------------|
| 2015             | 6 103,03                    | 235,63                     | 6 338,66                 | 69,0%              |
| 2016             | 6 102,98                    | 235,63                     | 6 338,61                 | 69,0%              |
| 2017             | 6 103,78                    | 229,71                     | 6 333,49                 | 68,9%              |
| 2018             | 6 107,79                    | 229,71                     | 6 337,50                 | 69,0%              |
| 2019             | 6 107,82                    | 229,71                     | 6 337,53                 | 69,0%              |
| 2020             | 6 106,51                    | 229,71                     | 6 336,22                 | 69,0%              |
| 2021             | 6 126,35                    | 229,71                     | 6 356,06                 | 69,2%              |
| 2022             | 6 111,59                    | 229,71                     | 6 341,30                 | 69,1%              |
| 2023             | 6 117,78                    | 229,71                     | 6 347,49                 | 69,1%              |
| 2024             | 6 121,42                    | 229,71                     | 6 351,13                 | 69,2%              |
| 2025             | 6 159,61                    | 229,71                     | 6 389,32                 | 69,4%              |
| Zmiana 2015-2025 | +56,58                      | -5,92                      | +50,66                   | +0,4 pp.           |
|                  | +0,9%                       | -2,5%                      | +0,8%                    |                    |

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Podstawowym zagrożeniem dla gruntów leśnych jest ich trwałe wyłączenie z użytkowania leśnego i przeznaczanie na cele nieleśne, przede wszystkim pod zabudowę oraz infrastrukturę komunikacyjną i techniczną. W przypadku Lublińca, gdzie grunty leśne zajmują blisko 70% powierzchni miasta, szczególnego znaczenia nabiera ograniczanie nieuzasadnionej presji inwestycyjnej na te tereny oraz zachowanie ich dotychczasowego sposobu użytkowania.

Ochrona gruntów leśnych powinna być realizowana przede wszystkim poprzez uwzględnianie ich w planowaniu przestrzennym, ograniczanie zmian przeznaczenia na cele nieleśne oraz racjonalne lokalizowanie nowych inwestycji poza zwartymi kompleksami leśnymi. Uzupełniając istotne jest przeciwdziałanie zanieczyszczeniu i lokalnej degradacji gleb leśnych oraz minimalizowanie przekształceń powierzchni ziemi związanych z realizacją infrastruktury.

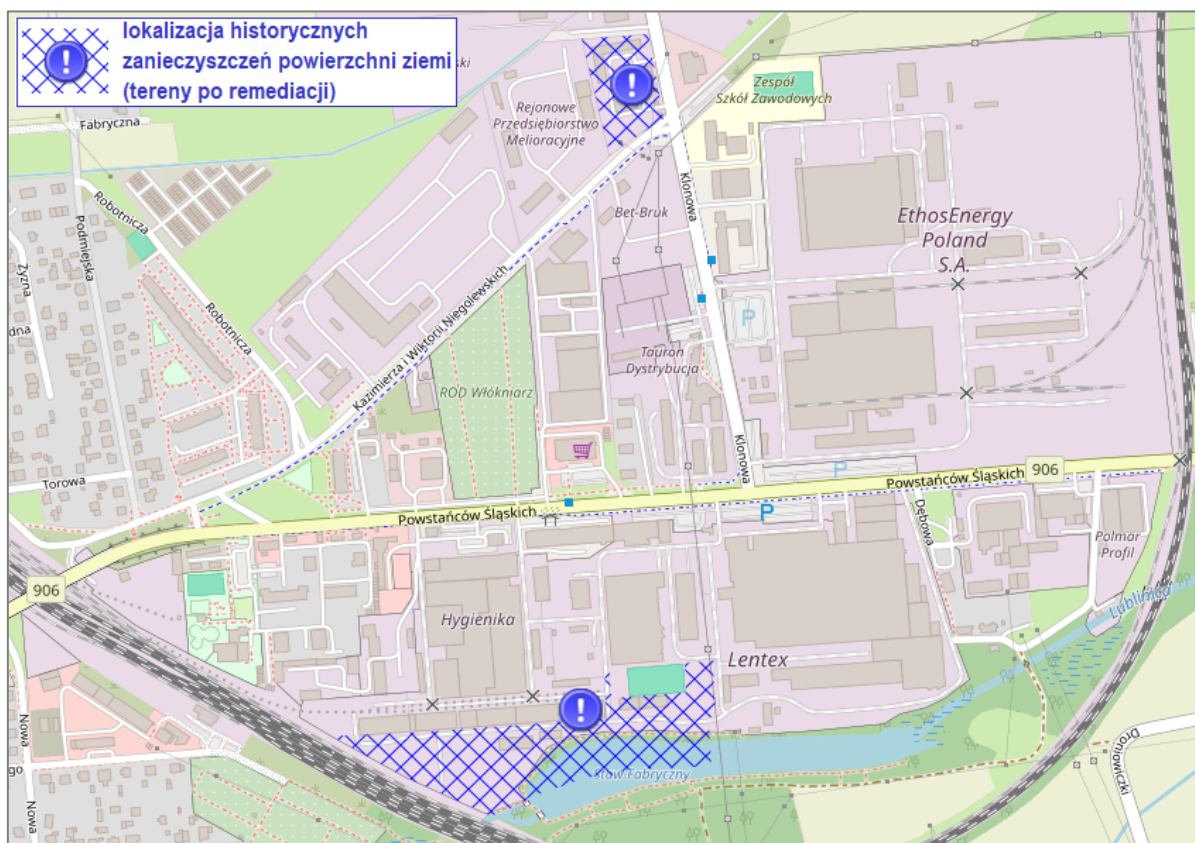
W przypadku Lublińca, ze względu na bardzo wysoki udział gruntów leśnych w powierzchni miasta, ich ochrona przed trwałym przekształceniem i degradacją powinna stanowić jeden z podstawowych elementów ochrony powierzchni ziemi.

#### 4.7.4. Grunty miejskie (zurbanizowane)

Grunty miejskie obejmują przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej, układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej, a także towarzyszące im powierzchnie biologicznie czynne. W odróżnieniu od gruntów rolnych i leśnych są one w największym stopniu przekształcone wskutek działalności człowieka. Przekształcenia dotyczą zarówno sposobu użytkowania powierzchni, jak i właściwości gleb – ich profilu, struktury, przepuszczalności oraz warunków wodnych. Szczególnie silnie zmienione są tereny zwartej zabudowy, przemysłowe i komunikacyjne, gdzie znaczna część powierzchni została uszczelniona lub zajęta przez obiekty budowlane i infrastrukturę.

Do głównych zagrożeń należy dalsze zwiększanie powierzchni zabudowanych i uszczelnionych, zwłaszcza kosztem terenów niezabudowanych i biologicznie czynnych. Prowadzi to do trwałego przekształcenia powierzchni ziemi, ograniczenia infiltracji wód opadowych, zwiększenia spływu powierzchniowego oraz pogorszenia lokalnych warunków retencyjnych. Niekorzystnym zjawiskiem jest również rozpraszanie zabudowy, powodujące zajmowanie kolejnych terenów otwartych i zwiększające zapotrzebowanie na nową infrastrukturę.

Lokalne zagrożenie stanowią także zanieczyszczenia gleb i ziemi związane z historyczną lub współczesną działalnością przemysłową, transportem, magazynowaniem paliw i substancji chemicznych czy niewłaściwym gospodarowaniem odpadami. Zgodnie z danymi Geoserwisu GDOŚ, według stanu na sierpień 2026 r., na terenie Lublińca nie występują obszary bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku ani szkód w środowisku dotyczących gleb i powierzchni ziemi. Zidentyfikowano natomiast dwa tereny, na których w przeszłości występowało zanieczyszczenie powierzchni ziemi – we wschodniej, przemysłowej części miasta, w rejonie ul. Powstańców Śląskich oraz ul. Klonowej. Stwierdzano tam m.in. sumę węglowodorów C12–C35 stanowiących składniki frakcji olejowej, sumę węglowodorów C6–C12 stanowiących składniki frakcji benzynowej oraz ftalany. Remediacja obu terenów została zakończona, dlatego nie należy ich obecnie traktować jako czynnych źródeł zanieczyszczenia powierzchni ziemi.



**Grafika 23. Lokalizacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Lublińca**  
<https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Podstawowym narzędziem ochrony gruntów miejskich jest racjonalne planowanie przestrzenne, ukierunkowane na ograniczanie nadmiernego zajmowania nowych terenów oraz możliwie efektywne wykorzystanie obszarów już zurbanizowanych. Istotne jest kształtowanie zabudowy w sposób zapewniający odpowiedni udział powierzchni biologicznie czynnej w granicach działek, ograniczanie nieuzasadnionego uszczelniania terenu oraz przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy na tereny otwarte.

W istniejącej strukturze miejskiej znaczenie mają działania służące rozszczelnianiu powierzchni i przywracaniu funkcji glebowych, m.in. poprzez stosowanie nawierzchni przepuszczalnych, zwiększanie powierzchni zieleni oraz zagospodarowywanie wód opadowych w miejscu ich powstawania. Ważne jest również zachowanie, ochrona i rewitalizacja terenów zieleni miejskiej, które ograniczają skutki uszczelnienia, poprawiają retencję i utrzymują funkcje biologiczne gleb.

W przypadku terenów przemysłowych i poprzemysłowych szczególnego znaczenia nabiera preferowanie ponownego wykorzystania terenów już przekształconych zamiast zajmowania kolejnych powierzchni niezabudowanych, przy jednoczesnym rozpoznaniu ich stanu środowiskowego i, w razie potrzeby, prowadzeniu działań remediacyjnych. Takie podejście pozwala ograniczać presję przestrzenną na grunty rolne, leśne i inne tereny otwarte, a jednocześnie racjonalizować gospodarowanie powierzchnią ziemi w granicach miasta.



**Grafika 24. Gleby i powierzchnia ziemi – podsumowanie obszaru interwencji**

Źródło: opracowanie własne

#### 4.7.5. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby i powierzchni ziemi

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby i powierzchni ziemi przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 42. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gleby i powierzchni ziemi**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Bardzo wysoki udział gruntów leśnych – 69,4% powierzchni miasta, stanowiących dominujący element struktury użytkowania terenu.</li> <li>➤ Stabilność powierzchni gruntów leśnych w dłuższej perspektywie – w latach 2015–2025 ich powierzchnia wzrosła o 50,66 ha, a lesistość o 0,4 pkt proc.</li> <li>➤ Grunty rolne zajmujące około 14,3% powierzchni miasta, stanowiące istotny element terenów otwartych.</li> <li>➤ Brak zidentyfikowanych obszarów bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku oraz szkód w środowisku dotyczących gleb i powierzchni ziemi.</li> <li>➤ Zakończona remediacja dwóch terenów zanieczyszczonych we wschodniej, przemysłowej części miasta.</li> <li>➤ Występowanie na terenie miasta dwóch krajobrazów priorytetowych: „Mała Panew – Kokotek” i „Mała Panew – Krywałd”</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Występowanie terenów miejskich, komunikacyjnych i przemysłowych o silnie przekształconej powierzchni ziemi; grunty miejskie zajmują około 12,6% powierzchni Lublińca.</li> <li>➤ Presja zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane, mogąca prowadzić do trwałej zmiany sposobu użytkowania gruntów.</li> <li>➤ Obecność terenów historycznie zanieczyszczonych świadcząca o wcześniejszej presji przemysłowej na powierzchnię ziemi, mimo zakończenia działań remediacyjnych.</li> <li>➤ Wysoki stopień pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.</li> </ul> |
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzmacnianie narzędzi planowania przestrzennego ograniczających rozlewanie się zabudowy.</li> <li>➤ Wykorzystywanie terenów już przekształconych pod nowe inwestycje zamiast zajmowania terenów otwartych.</li> <li>➤ Realizacja „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”.</li> <li>➤ Przyjęcie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, stanowiącego zewnętrzną podstawę do uwzględniania ochrony walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym i dokumentach strategicznych.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Presja inwestycyjna na przekształcanie terenów otwartych pod zabudowę i infrastrukturę.</li> <li>➤ Zmiany klimatu nasilające ekstremalne zjawiska, takie jak długotrwałe susze i nawalne deszcze, pogłębiające zarówno erozję, jak i okresowe zjawiska przesuszenia lub podtopień gleb.</li> <li>➤ Nielegalne postępowanie z odpadami (np. magazynowanie, składowanie, powstawanie „dzikich wysypisk”).</li> <li>➤ Wypalanie łąk i innych użytków rolnych.</li> </ul>                                                                                                                       |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 43. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby i powierzchni ziemi**

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu         | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ograniczanie dalszego uszczelniania powierzchni poprzez racjonalne planowanie zabudowy, uzupełnianie istniejącej struktury urbanistycznej oraz wykorzystywanie terenów już przekształconych.</li> <li>➤ Zwiększanie retencji glebowej i infiltracji wód opadowych, m.in. przez nawierzchnie przepuszczalne, ogrody deszczowe, niecki retencyjne, zieleń urządzoną oraz błękitno-zieloną infrastrukturę.</li> <li>➤ Zachowanie i rozwój terenów biologicznie czynnych, w tym lasów, zadrzewień, zieleni osiedlowej, parkowej i przyulicznej.</li> </ul> |
| Nadzwyczajne zagrożenia środowiska | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Możliwość lokalnego zanieczyszczenia gruntu w wyniku awarii transportowych z udziałem paliw, olejów lub substancji chemicznych, szczególnie w rejonie głównych ciągów komunikacyjnych.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | ➤ Ryzyko zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenach przemysłowych, magazynowych, warsztatowych i usługowych w przypadku niewłaściwego postępowania z substancjami niebezpiecznymi lub odpadami.                                                                                                                                               |
| Działania edukacyjne  | ➤ Edukacja mieszkańców w zakresie ochrony powierzchni ziemi przed zaśmiecaniem, nielegalnym deponowaniem odpadów oraz zanieczyszczaniem gleby substancjami niebezpiecznymi.<br>➤ Promowanie rozwiązań ograniczających uszczelnianie posesji prywatnych, w tym stosowania nawierzchni przepuszczalnych, retencji deszczówki i zieleni przydomowej. |
| Monitoring środowiska | ➤ Kontrole WIOŚ oraz właściwych organów administracji w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska przez podmioty korzystające ze środowiska.<br>➤ Monitoring osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi.                                                                                                                        |

Źródło: opracowanie własne

## 4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

### 4.8.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Lublińca obejmuje nieruchomości zamieszkałe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne, funkcjonują poza gminnym systemem i zobowiązani są do zawarcia indywidualnej umowy na odbiór odpadów z uprawnionym przedsiębiorcą. Oznacza to, że analizując ilość odpadów komunalnych powstających na terenie miasta, należy rozróżnić strumień obsługiwany bezpośrednio w ramach gminnego systemu od całkowitej masy odpadów komunalnych zebranych i odebranych z obszaru Lublińca.

W ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina zapewnia mieszkańcom odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów pochodzących z gospodarstw domowych. W zabudowie jednorodzinnej podstawowe frakcje odbierane są zasadniczo co dwa tygodnie, z wyjątkiem papieru i szkła odbieranych raz w miesiącu. W zabudowie wielorodzinnej zmieszane odpady komunalne oraz bioodpady odbierane są raz lub dwa razy w tygodniu, zależnie od wielkości zabudowy, pozostałe odpady zbierane selektywnie – raz w tygodniu, natomiast szkło – raz na dwa tygodnie. System uzupełnienia prowadzona dwa razy w roku zbiórka odpadów wielkogabarytowych sprzed nieruchomości oraz możliwość bezpłatnego przekazywania określonych rodzajów odpadów do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Według stanu na koniec 2025 r. gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objętych było 4 135 budynków zamieszkałych, w tym 3 886 budynków w zabudowie jednorodzinnej oraz 249 w zabudowie wielorodzinnej. Liczba mieszkańców objętych systemem wynosiła 19 948 osób.

W 2025 r. na terenie Lublińca zebrano i odebrano łącznie 11 756,2 Mg odpadów komunalnych. Wielkość ta obejmuje nie tylko odpady z nieruchomości zamieszkałych obsługiwanych przez Gminę, ale również odpady z nieruchomości niezamieszkałych, odpady przyjęte w punktach selektywnego zbierania i punktach skupu, a także odpady pochodzące ze zbiórek akcyjnych, nieprofesjonalnych oraz systemu kaucyjnego.

W strukturze całego strumienia zdecydowanie największy udział miały zmieszane odpady komunalne – 6 203,4 Mg, tj. 52,8%. Drugą pod względem masy grupę stanowiły odpady ulegające biodegradacji – 1 587,0 Mg (13,5%). Istotny udział miały również odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych oraz tworzywa sztuczne – każda z tych grup odpowiadała za około 6,8% całego strumienia. Papier i tektura stanowiły 6,2%, natomiast szkło 4,1%.

Struktura ta wskazuje, że pomimo funkcjonowania selektywnej zbiórki odpady zmieszane nadal stanowią ponad połowę całkowitej masy odpadów komunalnych zbieranych na terenie miasta. Jest to istotne z punktu widzenia dalszego zwiększania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, ponieważ część surowców znajdujących się w strumieniu odp-

dów zmieszanych jest trudniejsza lub niemożliwa do odzyskania w dalszych procesach zagospodarowania. Wysoki udział frakcji zmieszanej ma również negatywny wymiar ekonomiczny, ponieważ podnosi koszty zagospodarowania odpadów.

**Tabela 44. Łączna ilość odpadów komunalnych zebranych i odebranych z terenu Lublińca w 2025 r.**

| Rodzaj                                                | Ilość [Mg]      | Udział        |
|-------------------------------------------------------|-----------------|---------------|
| zmieszane odpady komunalne                            | 6 203,4         | 52,8%         |
| odpady ulegające biodegradacji                        | 1 587,0         | 13,5%         |
| odpady wielkogabarytowe                               | 804,2           | 6,8%          |
| odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych | 803,1           | 6,8%          |
| tworzywa sztuczne                                     | 800,4           | 6,8%          |
| papier i tektura                                      | 733,9           | 6,2%          |
| szkło                                                 | 479,1           | 4,1%          |
| popiół z palenisk domowych                            | 128,4           | 1,1%          |
| inne odpady nieulegające biodegradacji                | 69,8            | 0,6%          |
| elektroodpady                                         | 56,3            | 0,5%          |
| zużyte opony                                          | 31,0            | 0,3%          |
| tekstylia                                             | 28,2            | 0,2%          |
| metal                                                 | 25,9            | 0,2%          |
| chemikalia i inne odpady niebezpieczne                | 4,2             | <0,1%         |
| przeterminowane leki                                  | 0,9             | <0,1%         |
| zmieszane odpady opakowaniowe                         | 0,4             | <0,1%         |
| <b>RAZEM</b>                                          | <b>11 756,2</b> | <b>100,0%</b> |

*Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Lubliniec za 2025 rok”*

W samym gminnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi w 2025 r. odebrano i zebrano 9 186,1 Mg odpadów, co stanowiło około 78,1% całkowitego strumienia odpadów komunalnych z terenu Lublińca. Z nieruchomości zamieszkałych odebrano 7 262,9 Mg, natomiast do PSZOK mieszkańcy przekazali 1 923,2 Mg. Oznacza to, że PSZOK obsłużył około 20,9% masy odpadów znajdujących się w gminnym systemie, co potwierdza jego istotną rolę w selektywnym zbieraniu frakcji problemowych, które nie są odbierane regularnie bezpośrednio z nieruchomości.

Również w gminnym systemie największą frakcję stanowiły zmieszane odpady komunalne – 4 397,3 Mg, tj. 47,9%. Kolejne miejsca zajmowały bioodpady – 1 577,1 Mg (17,2%), odpady budowlane i rozbiórkowe – 803,1 Mg (8,7%), odpady wielkogabarytowe – 779,2 Mg (8,5%) oraz tworzywa sztuczne – 591,4 Mg (6,4%). Szkło stanowiło 4,8%, a papier i tektura 4,0% masy odpadów w systemie.

Na jednego mieszkańca objętego gminnym systemem przypadało w 2025 r. około 461 kg odebranych i zebranych odpadów komunalnych. Jest to znacząca ilość, wskazująca, że obok poprawy selektywnej zbiórki istotnym kierunkiem działań powinno pozostawać również zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości u źródła.

Elementem ograniczającym ilość bioodpadów trafiających do systemu jest ich zagospodarowanie na terenie nieruchomości. Według stanu na 31 grudnia 2025 r. ze zwolnienia z części

opłaty z tytułu kompostowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach korzystało 925 właścicieli nieruchomości jednorodzinnych, obejmujących łącznie 2 817 mieszkańców. Oznacza to, że z rozwiązań korzystała blisko jedna czwarta nieruchomości jednorodzinnych objętych systemem, co należy ocenić jako istotny element lokalnego zagospodarowania bioodpadów.

**Tabela 45. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Lublińca w 2025 r. w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi**

| Rodzaj                                                | Odebrane z nieruchomości | Zebrane w PSZOK | ŁĄCZNIE | Udział |
|-------------------------------------------------------|--------------------------|-----------------|---------|--------|
|                                                       | (Mg)                     | (Mg)            | (Mg)    |        |
| zmieszane odpady komunalne                            | 4 397,3                  | 0,0             | 4 397,3 | 47,9%  |
| odpady ulegające biodegradacji                        | 1 174,2                  | 402,9           | 1 577,1 | 17,2%  |
| odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych | 0,0                      | 803,1           | 803,1   | 8,7%   |
| odpady wielkogabarytowe                               | 213,9                    | 565,3           | 779,2   | 8,5%   |
| tworzywa sztuczne                                     | 567,8                    | 23,6            | 591,4   | 6,4%   |
| szkło                                                 | 434,3                    | 8,2             | 442,5   | 4,8%   |
| papier i tektura                                      | 346,7                    | 18,4            | 365,1   | 4,0%   |
| popiół z palenisk domowych                            | 128,4                    | 0,0             | 128,4   | 1,4%   |
| elektroodpady                                         | 0,0                      | 37,7            | 37,7    | 0,4%   |
| zużyte opony                                          | 0,0                      | 31,0            | 31,0    | 0,3%   |
| tekstylia                                             | 0,0                      | 28,2            | 28,2    | 0,3%   |
| chemikalia i inne odpady niebezpieczne                | 0,0                      | 4,2             | 4,2     | 0,0%   |
| przeterminowane leki                                  | 0,3                      | 0,6             | 0,9     | 0,0%   |
| metal                                                 | 0,0                      | 0,0             | 0,0     | 0,0%   |
| RAZEM                                                 | 7 262,9                  | 1 923,2         | 9 186,1 | 100,0% |

Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Lubliniec za 2025 rok”

Ważnym elementem systemu jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Spokojnej 2A, uruchomiony 12 sierpnia 2025 r. Obiekt jest prowadzony samodzielnie przez Gminę Lubliniec, a jego realizacja została wsparta dofinansowaniem z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Uruchomienie własnego PSZOK zwiększyło możliwości organizacyjne Gminy w zakresie selektywnego zbierania odpadów problemowych i niebezpiecznych.

Znaczenie PSZOK jest szczególnie widoczne w strukturze zbieranych odpadów. W 2025 r. przyjęto w nim m.in. 803,1 Mg odpadów budowlanych i rozbiórkowych, 565,3 Mg odpadów wielkogabarytowych oraz 402,9 Mg bioodpadów, a także elektroodpady, zużyte opony, tekstylia, chemikalia i przeterminowane leki. Funkcjonowanie PSZOK zapewnia mieszkańcom możliwość przekazywania odpadów problemowych oraz niebezpiecznych do właściwego zagospodarowania, a tym samym ogranicza ryzyko ich porzucania w miejscach do tego nieprzeznaczonych i przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska.

Na terenie PSZOK funkcjonuje również punkt „Drugie Życie Rzeczy”, umożliwiający pozostawienie przedmiotów nadających się do dalszego użytkowania i ich bezpłatne przejęcie przez kolejnych mieszkańców. W 2025 r. w ten sposób przekazano do ponownego wykorzystania

95,5 kg przedmiotów. Skala ilościowa jest na razie niewielka, jednak rozwiązanie wpisuje się bezpośrednio w hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w której zapobieganie powstawaniu odpadów i ponowne użycie powinny poprzedzać recykling i pozostałe sposoby zagospodarowania.

Jednym z podstawowych mierników efektywności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Wymagania w tym zakresie są stopniowo podnoszone – w 2025 r. minimalny poziom wynosił 55% wagowo, natomiast od 2035 r. wynosić będzie 65%.

**Tabela 46. Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięte przez miasto Lubliniec w latach 2021-2025**

| Rok  | Poziom wymagany | Poziom osiągnięty przez miasto | Osiągnięcie wymaganego poziomu |
|------|-----------------|--------------------------------|--------------------------------|
| 2021 | 20,0%           | 19,53%                         | NIE                            |
| 2022 | 25,0%           | 24,36%                         | NIE                            |
| 2023 | 35,0%           | 29,08%                         | NIE                            |
| 2024 | 45,0%           | 45,49%                         | TAK                            |
| 2025 | 55,0%           | 50,56%                         | NIE                            |

Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Lubliniec za 2025 rok”

W latach 2021–2025 poziom osiągany przez Lubliniec wzrósł z 19,53% do 50,56%, a więc o ponad 31 punktów procentowych. Trend należy ocenić jako wyraźnie wzrostowy. Nie oznacza to jednak, że wymagania ustawowe były każdorazowo spełniane. W 2021 i 2022 r. wartości osiągnięte przez miasto były nieznacznie niższe od wymaganych, w 2023 r. różnica zwiększyła się do niemal 6 punktów procentowych, natomiast w 2024 r. wymagany poziom został osiągnięty – 45,49% wobec wymaganego 45%.

W 2025 r. poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wzrósł ponownie, do 50,56%, jednak jednocześnie wymagany poziom ustawowy zwiększył się z 45% do 55%. W konsekwencji Lubliniec nie osiągnął wymaganego poziomu, a różnica wyniosła 4,44 punktu procentowego. Sytuacja ta pokazuje, że mimo systematycznej poprawy efektów systemu tempo wzrostu poziomu recyklingu musi być większe, aby nadążać za rosnącymi wymaganiami ustawowymi.

Kluczowym problemem pozostaje przy tym wysoki udział zmieszanych odpadów komunalnych. Dalsza poprawa wyników wymaga przede wszystkim zwiększania jakości selektywnej zbiórki, ograniczania ilości surowców kierowanych do frakcji zmieszanej, zwiększania zagospodarowania bioodpadów u źródła oraz rozwijania ponownego użycia. Szczęólnego znaczenia nabiera również edukacja mieszkańców dotycząca prawidłowej segregacji oraz konsekwentna kontrola przestrzegania zasad systemu.



Grafika 25. Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Lublińca

Źródło: opracowanie własne

#### 4.8.2. Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, do końca 2032 r. obiekty i instalacje zawierające azbest powinny zostać oczyszczone z wyrobów azbestowych w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia ludzi. Narzędziem służącym do gromadzenia i przetwarzania informacji pochodzących z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, a także do monitorowania realizacji zadań wynikających z programu, jest Baza Azbestowa prowadzona przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Zgodnie z danymi Bazy Azbestowej, wg stanu na wrzesień 2026 r. na terenie Lublińca zinwentaryzowano 277,3 Mg wyrobów zawierających azbest. Dotychczas unieszkodliwiono 126,0 Mg, co stanowi ok. 45 % zinwentaryzowanej ilości. Do usunięcia i unieszkodliwienia pozostaje 151,3 Mg, tj. ok. 54% zinwentaryzowanych wyrobów. Są to przede wszystkim faliste płyty azbestowo-cementowe stosowane jako pokrycia dachowe.

Obowiązek inwentaryzacji, utrzymywania we właściwym stanie oraz usuwania wyrobów zawierających azbest spoczywa na właścicielu nieruchomości. Demontaż wyrobów azbestowych odbywa się najczęściej w trakcie prac remontowych lub rozbiórkowych i może być wykonywany wyłącznie przez wyspecjalizowane podmioty posiadające odpowiednie wyposażenie oraz przeszkolony personel. Przed rozpoczęciem prac konieczne jest dopełnienie wymaganych procedur, w tym zgłoszenie robót do właściwego organu nadzoru budowlanego, sporządzenie ewidencji ilościowo-jakościowej wyrobów oraz opracowanie planu prowadzenia prac.

Gmina Lubliniec wspiera właścicieli nieruchomości poprzez udzielanie dotacji na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych położonych na terenie miasta. Dofinansowanie przyznawane jest na podstawie składanych wniosków.

W latach 2022–2023 nie złożono wniosków o dofinansowanie. W 2024 roku usunięto 5,44 Mg wyrobów azbestowych w ramach 4 dotacji o łącznej wartości 7 468,76 zł, natomiast w 2025 roku – 2,60 Mg w ramach 3 dotacji o wartości 4 793,76 zł. Łącznie w latach 2022–2025 usunięto więc 8,04 Mg azbestu, przy udzieleniu 7 dotacji na kwotę 12 262,52 zł.

**Tabela 47. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest z terenu Lublińca w latach 2022-2025**

| Rok             | Ilość usuniętych wyrobów azbestowych [Mg] | Liczba / kwota udzielonych dofinansowań |
|-----------------|-------------------------------------------|-----------------------------------------|
| 2022            | <i>brak wniosków</i>                      | <i>brak wniosków</i>                    |
| 2023            | <i>brak wniosków</i>                      | <i>brak wniosków</i>                    |
| 2024            | 5,44                                      | 4 / 7 468,76 zł                         |
| 2025            | 2,60                                      | 3 / 4 793,76 zł                         |
| RAZEM 2022-2025 | 8,04                                      | 7 / 12 262,52                           |

*Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu*

Podsumowując, na terenie Lublińca ilość wyrobów zawierających azbest jest stosunkowo niewielka. Należy jednak kontynuować ich sukcesywne usuwanie i bezpieczne unieszkodliwianie, ponieważ ogranicza to ryzyko uwalniania włókien azbestowych do powietrza oraz wtórnego zanieczyszczenia otoczenia. Istotne znaczenie ma przy tym dalsze wspieranie właścicieli nieruchomości poprzez dotacje na demontaż, transport i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych, w szczególności przy wymianie pokryć dachowych.

#### 4.8.3. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne

Od 1 stycznia 2020 r. wszystkie obowiązki ewidencyjne i sprawozdawcze w zakresie gospodarki odpadami realizowane są wyłącznie w formie elektronicznej za pośrednictwem *Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (baza BDO)*, prowadzonej przez ministra właściwego do spraw klimatu. Integralną część bazy stanowi *rejestr BDO*, obejmujący

podmioty wprowadzające produkty, produkty w opakowaniach oraz gospodarujące odpadami. System został wprowadzony, aby uszczelnić krajowy rynek odpadów, skuteczniej przeciwdziałać szarej strefie i dzikim wysypiskom oraz ułatwić monitorowanie poziomów recyklingu.

Zgodnie z danymi Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), według stanu na wrzesień 2026 r., na terenie Lublińca siedzibę posiada 536 podmiotów wpisanych do rejestru BDO, natomiast działalność prowadzi 660 podmiotów ujętych w tym rejestrze. Zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowią podmioty wytwarzające odpady, zobowiązane do prowadzenia ewidencji odpadów, które jednocześnie nie podlegają obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

Na terenie Lublińca w latach 2022–2025 obserwowano systematyczny wzrost ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne – z 12,8 tys. Mg w 2022 r. do 17,7 tys. Mg w 2025 r., czyli o około 38%. Zdecydowana większość tych odpadów była przekazywana innym podmiotom w celu dalszego zagospodarowania. W 2025 r. dotyczyło to 15,0 tys. Mg, czyli około 85% całej wytworzonej masy.

Od 2024 r. niewielka część odpadów była również poddawana odzyskowi bezpośrednio przez ich wytwórców – 1,1 tys. Mg w 2024 r. i 2,7 tys. Mg w 2025 r. Jednocześnie po 2022 r. nie wykazywano odpadów pozostających w magazynowaniu na koniec roku. Dane wskazują więc na wzrost ilości wytwarzanych odpadów, przy jednoczesnym bieżącym kierowaniu ich do dalszego zagospodarowania.

**Tabela 48. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne na terenie Lublińca w latach 2022–2025**

| Parametr                             | 2022 r. | 2023 r. | 2024 r. | 2025 r. |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Wytworzone [tys. Mg]                 | 12,8    | 13,4    | 15,3    | 17,7    |
| Poddane odzyskowi [tys. Mg]          | 0,0     | 0,0     | 1,1     | 2,7     |
| Przekazane innym podmiotom [tys. Mg] | 11,4    | 13,4    | 14,2    | 15,0    |
| Magazynowane [tys. Mg]               | 1,4     | 0,0     | 0,0     | 0,0     |

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Niewłaściwe postępowanie z odpadami innymi niż komunalne, w szczególności z odpadami niebezpiecznymi, może powodować istotne zagrożenia dla środowiska. Nieprawidłowy transport, przetwarzanie, magazynowanie, porzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych lub przekazywanie ich podmiotom nieuprawnionym zwiększa ryzyko zanieczyszczenia gleby, wód powierzchniowych i podziemnych oraz powstawania trudnych do usunięcia szkód środowiskowych.

Ograniczenie tego ryzyka wymaga konsekwentnego egzekwowania przepisów dotyczących gospodarki odpadami, w tym kontroli przestrzegania warunków decyzji administracyjnych, pozwoleń i zezwoleń wydawanych przez właściwe organy.

#### 4.8.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 49. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami**

| Mocne strony                                                                                                                     | Słabe strony                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ➤ Funkcjonujący system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz odbioru poszczególnych frakcji bezpośrednio z nieruchomości. | ➤ Nieosiągnięcie w 2025 r. wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 50,56% przy wymaganych 55%. |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Funkcjonowanie nowego gminnego PSZOK przy ul. Spokojnej, umożliwiającego mieszkańcom przekazywanie odpadów problemowych i niebezpiecznych.</li> <li>➤ Wyraźny wzrost poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – z 19,53% w 2021 r. do 50,56% w 2025 r..</li> <li>➤ Stosowanie kompostowania przydomowego – w 2025 r. z ulgi z tego tytułu korzystali właściciele 925 nieruchomości jednorodzinnych.</li> <li>➤ Udzielanie przez gminę dotacji na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.</li> </ul>                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wysoki udział odpadów zmieszanych – 47,9% odpadów w systemie gminnym i 52,8% wszystkich odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta.</li> <li>➤ Stosunkowo duża ilość odpadów komunalnych przypadająca na mieszkańca – około 461 kg w 2025 r.;</li> <li>➤ Wzrost ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne – z 12,8 tys. Mg w 2022 r. do 17,7 tys. Mg w 2025 r.;</li> </ul>                                                                                                                            |
| <b>Szanse</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>Zagrożenia</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Dostępność środków zewnętrznych na rozwój PSZOK-ów, recyklingu i gospodarki obiegu zamkniętego.</li> <li>➤ Rozwój technologii sortowania, doczyszczania i przetwarzania selektywnie zebranych frakcji.</li> <li>➤ Wzrost znaczenia systemów kaucyjnych i rozszerzonej odpowiedzialności producenta.</li> <li>➤ Możliwość zwiększenia odzysku bioodpadów poprzez rozwój przydomowego kompostowania.</li> <li>➤ Rosnąca świadomość społeczna dotycząca ograniczania ilości odpadów i poprawnej segregacji.</li> <li>➤ Wzmocnienie kontroli i sprawozdawczości dzięki systemom ewidencji, w tym BDO.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzrost kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.</li> <li>➤ Wysokie koszty wymiany azbestowych pokryć dachowych.</li> <li>➤ Wzrost ilości wytwarzanych odpadów wskutek rozwoju społeczno-gospodarczego.</li> <li>➤ Ryzyko kar lub dodatkowych obciążeń finansowych dla gminy w przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów.</li> <li>➤ Niestabilność rynku surowców wtórnych ograniczająca opłacalność recyklingu.</li> <li>➤ Ryzyko nieprawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami.</li> </ul> |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 50. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami**

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Zapobieganie powstawaniu odpadów.</li> <li>➤ Ponowne wykorzystanie materiałów i produktów pochodzących z recyklingu.</li> <li>➤ Wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                       |
| Zagrożenia środowiska      | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Związane z niewłaściwym postępowaniem z wytworzonymi odpadami (w szczególności dotyczy odpadów niebezpiecznych – np. niewłaściwe i nielegalne magazynowanie/składowanie, powstawanie „dzikich wysypisk”).</li> <li>➤ Ryzyko pożarowe, odorowe i sanitarne w miejscach czasowego magazynowania odpadów, nasilane przez wysokie temperatury, długotrwałe okresy bezopadowe oraz nieprawidłową segregację frakcji organicznej.</li> </ul> |
| Działania edukacyjne       | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami i selektywnego zbierania odpadów (szczególnie wśród dzieci i młodzieży).</li> <li>➤ Promowanie przydomowego kompostowania bioodpadów jako działania ograniczającego ilość odpadów odbieranych z nieruchomości oraz wspierającego lokalne zagospodarowanie materii organicznej.</li> </ul>                |
| Monitoring środowiska      | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Kontrola podmiotów i instalacji gospodarujących odpadami.</li> <li>➤ Prowadzenie kontroli nad gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.</li> <li>➤ Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie postępów ich usuwania</li> </ul>                                                                                                                                                            |

Źródło: opracowanie własne

## 4.9. Zasoby przyrodnicze

### 4.9.1. Zieleń urządzona

Istotną rolę w kontekście ochrony, kształtowania oraz wzrostu zasobów przyrodniczych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych, pełni zieleń urządzona, która powinna być właściwie zaplanowana i pielęgnowana. Zgodnie z danymi GUS (stan na dzień 31.12.2025 r.) powierzchnia terenów zieleni urządzonej na obszarze Lublińca wynosi 46,90 ha.

**Tabela 51. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na obszarze Lublińca (stan na 31.12.2025 r.)**

| Rodzaj                       | Powierzchnia [ha] |
|------------------------------|-------------------|
| zieleńce                     | 34,20             |
| parki spacerowo-wypoczynkowe | 10,00             |
| zieleń uliczna               | 2,70              |
| SUMA                         | 46,90             |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miasto Lubliniec prowadzi coroczne działania związane z utrzymaniem, pielęgnacją i rozwojem zieleni miejskiej. Obejmują one zarówno bieżące utrzymanie terenów zieleni, jak i nowe nasadzenia, pielęgnację drzew, wykonywanie ekspertyz dendrologicznych oraz działania służące poprawie warunków wzrostu istniejącej roślinności. W latach 2024–2025 na zadania związane z zielenią miejską przeznaczono łącznie 1,78 mln zł.

**Tabela 52. Działania Miasta Lubliniec w zakresie utrzymania i rozwoju zieleni miejskiej w latach 2024–2025**

| Rodzaj działania                                | 2024 r.                                                                                                             | 2025 r.                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Utrzymanie i pielęgnacja terenów zieleni        | 798 217,15 zł                                                                                                       | 614 498,07 zł                                                                                                                                                           |
| Zakup, posadzenie i pielęgnacja drzew i krzewów | 43 drzewa / 106 714,80 zł                                                                                           | 86 drzew i 263 krzewy / 98 789,94 zł                                                                                                                                    |
| Utrzymanie zieleni w obrębie rond               | 9 926,82 zł                                                                                                         | 8 879,76 zł                                                                                                                                                             |
| Ekspertyzy i zabezpieczenia drzew               | Ekspertyzy dendrologiczne 14 drzew – 26 399,00 zł; założenie 5 wiązań na lipie przy ul. Plebiscytowej – 3 240,00 zł | Zabezpieczenie drzew na psim wybiegu – 5 500,00 zł                                                                                                                      |
| Działania poprawiające warunki wzrostu drzew    | Rozszczelnienie płyty rynku pod drzewem będącym pomnikiem przyrody – 12 226,20 zł                                   | Zagospodarowanie terenu na rynku pod drzewem będącym pomnikiem przyrody – 29 963,00 zł; przygotowanie systemu nawodnienia pod nasadzenia na Placu Kopernika – 712,80 zł |
| Pozostałe działania                             | Montaż 49 zielonych ekranów z bluszczu – 53 784,00 zł                                                               | Przygotowanie terenu pod instalację fotowoltaiczną przy Lubitece w związku z usunięciem drzew – 15 000,30 zł                                                            |
| Łączne wydatki                                  | 1 010 507,97 zł                                                                                                     | 773 343,87 zł                                                                                                                                                           |

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Poza zadaniami ujętymi w kosztach utrzymania zieleni realizowano również inne działania związane z nasadzeniami i zagospodarowaniem terenów zieleni. W 2024 r. w ramach modernizacji ul. Spokojnej i ul. Cyrana posadzono 88 drzew, zorganizowano akcję sadzenia drzewa na Bulwarze Europejskim z okazji Święta Drzewa oraz urządzono teren z nasadzeniami bylin i traw ozdobnych przy Centrum Sportowo-Rekreacyjnym, sfinansowany przez firmę Sibelco Green Solutions Poland S.A. W 2025 r. przy ul. Zwycięstwa, w ramach akcji „Elektryczny Las”, posadzono 20 drzew ufundowanych przez Fundację Odzyskaj Środowisko, natomiast na zieleńcu przy ul. Niegolewskich – 10 drzew ufundowanych przez Sibelco Green Solutions Poland S.A. Ponadto podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w ramach decyzji warunkowych, wykonały nasadzenia 25 drzew.

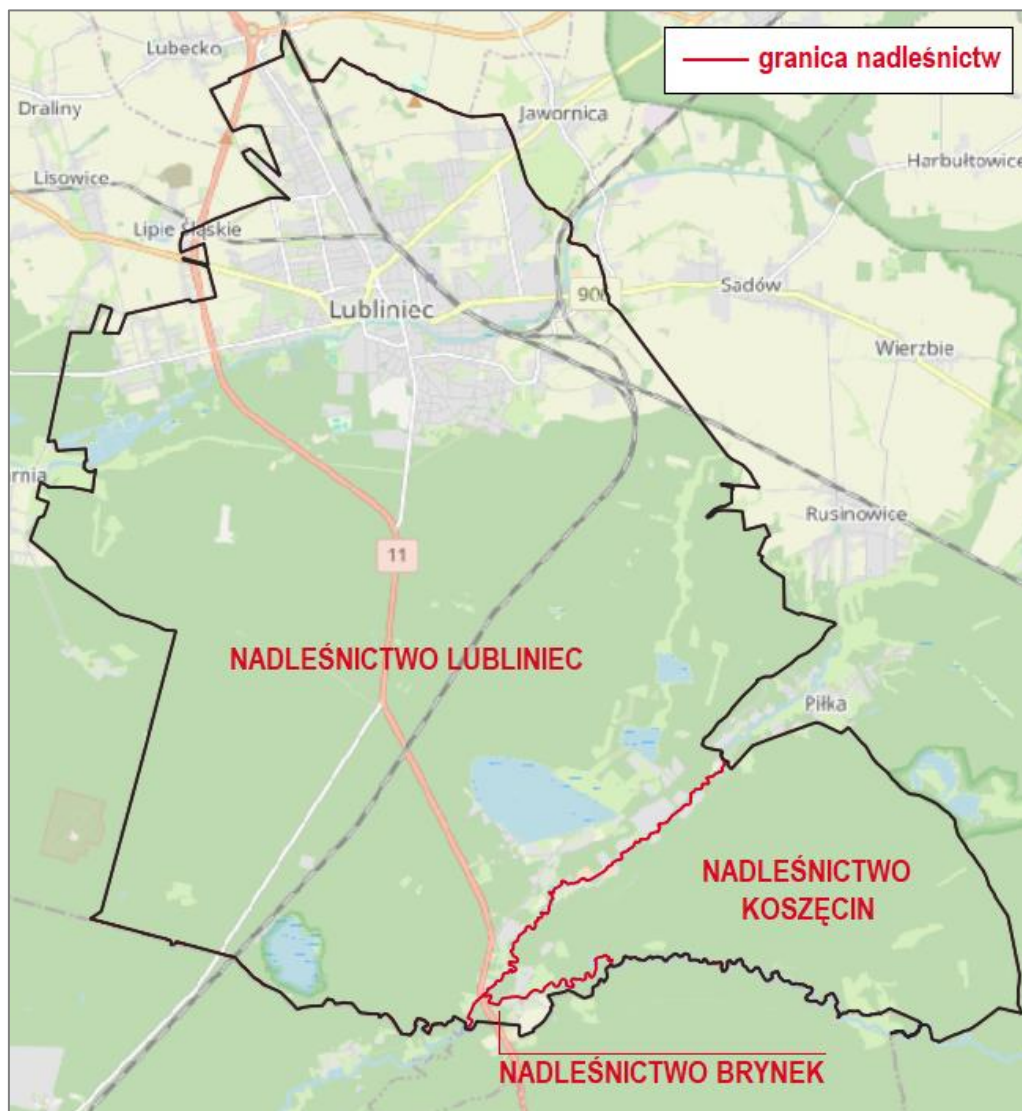
Podsumowując, tereny zieleni urządzonej stanowią ważny element zielonej infrastruktury miasta. Ograniczają nagrzewanie się przestrzeni zurbanizowanej, zapewniają zacienienie, wspo-

magają retencję wód opadowych oraz wpływają na poprawę jakości powietrza i ograniczenie uciążliwości hałasu. Pełnią również funkcję rekreacyjną i poprawiają jakość przestrzeni publicznej. Dlatego istotne jest dalsze prowadzenie prac pielęgnacyjnych, nowych nasadzeń oraz działań poprawiających warunki wzrostu istniejących drzew.

Ważnym elementem ochrony zieleni jest również właściwe prowadzenie postępowań dotyczących usuwania drzew i krzewów. Ich usunięcie następuje zgodnie z obowiązującymi przepisami, po uzyskaniu wymaganego zezwolenia lub dokonaniu zgłoszenia. W przypadku osób fizycznych usuwających drzewa na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą organ przeprowadza oględziny, a usunięcie drzewa może nastąpić po upływie 14 dni od ich przeprowadzenia, jeżeli nie zostanie wniesiony sprzeciw.

#### 4.9.2. Lasy

Powierzchnia lasów na terenie Lublińca wynosi 6 203,69 ha (wg danych GUS stan na dzień 31.12.2025 r.). Stopień lesistości miasta jest bardzo wysoki i wynosi 69,4%. W strukturze własnościowej lasów na terenie miasta dominują lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – 5 833,32 ha (co stanowi 94,0%). Lubliniec położony jest na terenie Nadleśnictw Lubliniec, Koszęcin i Brynek.



**Grafika 26. Zasięg nadleśnictw na terenie Lublińca**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

**Tabela 53. Struktura własnościowa lasów na terenie Lublińca (stan na 31.12.2025 r.)**

| Własność                                                   | Pow. [ha] | Udział |
|------------------------------------------------------------|-----------|--------|
| las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych | 5 833,32  | 94,0%  |
| las prywatne                                               | 229,71    | 3,7%   |
| las gminne                                                 | 124,11    | 2,0%   |
| las publiczne Skarbu Państwa inne                          | 16,55     | 0,3%   |
| SUMA                                                       | 6 203,69  | 100,0% |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powierzchnia lasów prywatnych na terenie Lublińca wynosi 229,71 ha, natomiast lasów gminnych 124,11 ha. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach, które nie są własnością Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Zgodnie z ustawą o lasach gospodarowanie w lasach prywatnych jest prowadzone przez właścicieli według uproszczonego planu urządzenia lasu (UPUL) lub decyzji Starosty wydanej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów (ISL). Ustawa o lasach nakłada na właścicieli, w tym lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, szereg obowiązków związanych z zasadami powszechnej ochrony lasów, trwałości ich utrzymania, ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów oraz zasady powiększania zasobów leśnych. Kluczowym elementem tego systemu jest właściwie sprawowany nadzór. Przez nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych rozumie się zarówno nadzór administracyjny, jak i działania wobec właścicieli lasów wspierające i zapewniające wykonanie ciężących na nich ustawowych zadań i obowiązków. Cechą charakterystyczną lasów prywatnych jest ich duże rozdrobnienie i rozproszenie, co utrudnia nadzór nad nimi.

Lasy położone na terenie Lublińca wchodzą w skład Lasów Lublinieckich, jednego z największych zwartych kompleksów leśnych południowej Polski i największego kompleksu leśnego województwa śląskiego, o łącznej powierzchni około 80 tys. ha. Kompleks rozciąga się na obszarze województw śląskiego i opolskiego, głównie wzdłuż doliny Małej Panwi, od rejonu Siewierza i Tarnowskich Gór w kierunku Lublińca, Kalet, Zawadzkiego i Turawy. W regionalizacji przyrodniczo-leśnej wyodrębniono mezoregion Lasów Lublinieckich, charakteryzujący się lesistością na poziomie około 70%. Dominują tu bory sosnowe i mieszane, uzupełniane przez doliny rzeczne, tereny podmokłe, torfowiska i śródleśne zbiorniki wodne. Duża powierzchnia i zwartość kompleksu mają istotne znaczenie dla zachowania ciągłości siedlisk, retencji wód i funkcjonowania regionalnych powiązań przyrodniczych. Lasy Lublinieckie pełnią jednocześnie ważne funkcje gospodarcze, rekreacyjne i krajobrazowe w skali ponadlokalnej.

Struktura gatunkowa lasów na terenie Lublińca jest silnie zdominowana przez sosnę, która jako gatunek panujący zajmuje 97,6% powierzchni. Pozostałe gatunki mają niewielki udział powierzchniowy – największy spośród nich przypada na brzozę (0,8%) i świerk (0,6%).

**Tabela 54. Struktura gatunków lasotwórczych na terenie Lublińca - stan na 01.01.2025 r.**

| Gatunek panujący | Powierzchnia [ha] | Udział |
|------------------|-------------------|--------|
| sosna            | 6 036,26          | 97,6%  |
| brzoza           | 49,99             | 0,8%   |
| świerk           | 37,75             | 0,6%   |
| dąb              | 26,23             | 0,4%   |
| olsza            | 19,10             | 0,3%   |
| buk              | 13,22             | 0,2%   |
| OGÓŁEM           | 6 182,55          | 100,0% |

Źródło: PGL Lasy Państwowe

Dominacja sosny pozostaje w ścisłym związku ze strukturą siedliskową lasów. Siedliska borowe zajmują 97,1% ich powierzchni, przy czym największy udział mają bór wilgotny (37,1%), bór świeży (30,4%) i bór mieszany wilgotny (18,3%). Łącznie siedliska wilgotne i bagienne obejmują około 61% powierzchni lasów, co wynika m.in. z układu dolin rzecznych i obniżen terenowych, przede wszystkim w zlewni Małej Panwi. Obecność cieków, śródleśnych zbiorników, terenów podmokłych i torfowisk zwiększa zróżnicowanie przyrodnicze kompleksów leśnych, sprzyja występowaniu bogatszej roślinności runa i gatunków związanych z terenami wilgotnymi, a jednocześnie wzmacnia ich funkcję retencyjną. Duży udział tych siedlisk sprawia również, że zachowanie właściwych stosunków wodnych ma kluczowe znaczenie dla utrzymania dobrego stanu drzewostanów.

**Tabela 55. Struktura typów siedliskowych lasów na terenie Lublińca – stan na 01.01.2025 r.**

| Grupa            | Typ siedliskowy lasu        | Powierzchnia [tys. ha] | Udział |
|------------------|-----------------------------|------------------------|--------|
| Siedliska borowe | bór wilgotny (Bw)           | 2,29                   | 37,1%  |
|                  | bór świeży (Bśw)            | 1,88                   | 30,4%  |
|                  | bór mieszany wilgotny (BMw) | 1,13                   | 18,3%  |
|                  | bór mieszany świeży (BMśw)  | 0,48                   | 7,8%   |
|                  | bór mieszany bagienny (BMb) | 0,15                   | 2,4%   |
|                  | bór bagienny (Bb)           | 0,07                   | 1,1%   |
|                  | RAZEM SIEDLISKA BOROWE      | 6,00                   | 97,1%  |
| Siedliska lasowe | las mieszany wilgotny (LMw) | 0,13                   | 2,1%   |
|                  | las mieszany świeży (LMśw)  | 0,04                   | 0,6%   |
|                  | las świeży (Lśw)            | 0,01                   | 0,2%   |
|                  | RAZEM SIEDLISKA LASOWE      | 0,18                   | 2,9%   |
| OGÓŁEM           |                             | 6,18                   | 100,0% |

Źródło: PGL Lasy Państwowe

Struktura wiekowa lasów na terenie miasta jest stosunkowo zrównoważona. Drzewostany najmłodsze do 40 lat stanowią 29,4% powierzchni, natomiast lasy najstarsze w wieku powyżej 80 lat – 35,9%, przy czym największy udział ma V klasa wieku (81–100 lat) – 27,7%. Niewielki udział KO, KDO i BP wskazuje, że tylko mała część powierzchni znajduje się obecnie w fazie odnowienia lub przebudowy. Taki układ jest korzystny z punktu widzenia trwałości lasów – zapewnia ciągłość pokoleń drzewostanu, a jednocześnie pozwala zachować znaczny udział starszych drzewostanów, szczególnie cennych pod względem przyrodniczym. Struktura ta jest spójna z prowadzeniem gospodarki leśnej ukierunkowanej na zachowanie trwałości i ciągłości zasobów leśnych.

**Tabela 56. Powierzchnia lasów na terenie Lublińca według klas wieku – stan na 01.01.2025 r.**

| Klasa wieku lub kategoria | Przedział wieku | Powierzchnia [ha] | Udział |
|---------------------------|-----------------|-------------------|--------|
| I klasa wieku             | 1-20 lat        | 932,07            | 15,1%  |
| II klasa wieku            | 21-40 lat       | 881,81            | 14,3%  |
| III klasa wieku           | 41-60 lat       | 783,63            | 12,7%  |
| IV klasa wieku            | 61-80 lat       | 985,76            | 15,9%  |
| V klasa wieku             | 81-100 lat      | 1 714,72          | 27,7%  |
| VI klasa wieku            | 101-120 lat     | 304,85            | 4,9%   |

| Klasa wieku lub kategoria       | Przedział wieku | Powierzchnia [ha] | Udział |
|---------------------------------|-----------------|-------------------|--------|
| VII klasa wieku i starsze       | powyżej 120 lat | 205,84            | 3,3%   |
| KO, KDO i BP*                   | –               | 24,95             | 0,4%   |
| Powierzchnia leśna zalesiona    | –               | 5 833,63          | 94,4%  |
| Powierzchnia leśna niezalesiona | –               | 348,92            | 5,6%   |
| LASY OGÓŁEM                     | –               | 6 182,55          | 100,0% |

\*KO – klasa odnowienia, KDO – klasa do odnowienia, BP – budowa przerębowa

Źródło: PGL Lasy Państwowe

Szczególnie istotną cechą lasów Lublińca jest bardzo duży udział lasów ochronnych. Obejmują one 5 659,56 ha, tj. 91,5% powierzchni, a zdecydowanie największą grupę stanowią lasy podmiejskie – 5 536,16 ha. Pozostałe 8,5% powierzchni stanowią lasy niezaliczone do kategorii ochronnych. Tak duży udział lasów ochronnych dobrze odzwierciedla znaczenie kompleksów leśnych w strukturze miasta. Poza funkcją gospodarczą lasy wpływają na lokalne warunki klimatyczne i wodne, ograniczają nagrzewanie powierzchni, zatrzymują część zanieczyszczeń powietrza i stanowią miejsce bytowania wielu gatunków. Ważna jest również ich funkcja retencyjna – gleby leśne, tereny podmokłe i torfowiska sprzyjają zatrzymywaniu wody i spowalnianiu odpływu. Jednocześnie lasy stanowią rozległe zaplecze rekreacyjne dla mieszkańców, szczególnie w sąsiedztwie terenów zabudowanych i w rejonie Kokotka.

**Tabela 57. Powierzchnia lasów na terenie Lublińca według dominującej kategorii ochronności – stan na 01.01.2025 r.**

| Kategoria lasu      | Powierzchnia [ha] | Udział |
|---------------------|-------------------|--------|
| podmiejskie         | 5 536,16          | 89,5%  |
| obronne             | 97,57             | 1,6%   |
| ostoje              | 25,83             | 0,4%   |
| LASY OCHRONNE RAZEM | 5 659,56          | 91,5%  |
| pozostałe           | 522,99            | 8,5%   |
| LASY OGÓŁEM         | 6 182,55          | 100,0% |

Źródło: PGL Lasy Państwowe

Najważniejszym długoterminowym zagrożeniem dla lasów są zmiany warunków klimatycznych i wodnych. Wzrost temperatury oraz częstsze i dłuższe okresy bezopadowe mogą prowadzić do pogorszenia uwilgotnienia gleb i zwiększenia stresu wodnego drzew. Ma to szczególne znaczenie w Lublińcu ze względu na dominację sosny oraz duży udział siedlisk wilgotnych, których stan zależy od utrzymania właściwych stosunków wodnych. Osłabienie drzewostanów może zwiększać ich podatność na choroby i organizmy szkodliwe, a okresy suszy powodują jednocześnie wzrost zagrożenia pożarowego.

Lokalne uszkodzenia drzewostanów mogą być również powodowane przez silny wiatr, burze i nawalne opady, prowadzące do powstawania wiatrołomów i wywrotów. Wraz ze zmianą warunków klimatycznych może także nasilać się presja ze strony chorób roślin, organizmów szkodliwych i gatunków obcych.

Istotne znaczenie ma zachowanie zwartości Lasów Lublinieckich. Powstawanie nowych korytarzy transportowych, zabudowy lub infrastruktury liniowej przecinającej kompleksy leśne może prowadzić do ich fragmentacji, utraty części siedlisk oraz ograniczenia możliwości przemieszczania się zwierząt. Ochrona terenów leśnych powinna więc obejmować nie tylko zachowanie ich powierzchni, ale również utrzymanie ciągłości przestrzennej.

Zagrożenie stanowi również presja związana z rekreacyjnym wykorzystywaniem lasów, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie miasta oraz w rejonie Kokotka. Nie ma podstaw do uzna-

nia rekreacji za zagrożenie dla całego kompleksu, jednak jej niekontrolowana koncentracja może lokalnie powodować płoszenie zwierząt, penetrację siedlisk wrażliwych, niszczenie runa, zaśmianie i zwiększenie zagrożenia pożarowego. Jednocześnie wysoka społeczna wartość tych lasów powoduje występowanie konfliktów między ich funkcją produkcyjną, ochronną i rekreacyjną.

W ochronie lasów na terenie Lublińca najważniejsze pozostaje zachowanie ich powierzchni i zwartości, ochrona stosunków wodnych oraz zwiększanie odporności drzewostanów na suszę, pożary, choroby i organizmy szkodliwe. Gospodarka leśna powinna uwzględniać jednocześnie funkcje ochronne, gospodarcze i społeczne lasów.

**Tabela 58. Rekomendowane kierunki działań ochronnych lasów na terenie Lublińca**

| Kierunek działań                                                                             | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ochrona zwartości i ciągłości przestrzennej kompleksów leśnych                               | W dokumentach planistycznych miasta należy ograniczać przeznaczanie zwartych kompleksów leśnych pod zabudowę oraz lokalizację nowej infrastruktury. W przypadku inwestycji, których przeprowadzenie przez tereny leśne jest niemożliwe do uniknięcia, należy wymagać minimalizacji zajęcia terenu, zachowania istniejących korytarzy ekologicznych oraz budowy odpowiednio zaprojektowanych przejść dla zwierząt.                                                                                                                                                                                   |
| Zwiększanie odporności i różnorodności drzewostanów                                          | Należy kontynuować stopniową przebudowę drzewostanów niedostosowanych do siedliska, zwiększać udział rodzimych gatunków domieszkowych oraz różnicować strukturę wiekową i przestrzenną lasów. Preferowane powinno być odnowienie naturalne wszędzie tam, gdzie zapewnia ono właściwy skład przyszłego drzewostanu. Działania nie powinny polegać na mechanicznym ograniczaniu udziału sosny, lecz na dostosowaniu składu gatunkowego do rzeczywistych warunków siedliskowych.                                                                                                                       |
| Ochrona zasobów wodnych i zwiększanie retencji leśnej                                        | Należy ograniczać przyspieszony odpływ wód z terenów leśnych, chronić mokradła, torfowiska, śródleśne zbiorniki i naturalne obniżenia retencyjne oraz – tam, gdzie jest to uzasadnione przyrodniczo – podejmować działania służące ponownemu uwodnieniu przesuszonych siedlisk. Kierunek ten jest zgodny z realizowanym przez Nadleśnictwo Lubliniec projektem MRN3 na lata 2024–2028, w ramach którego zaplanowano m.in. 28 zastawek spowalniających odpływ wód z terenów leśnych. Lokalizację tego rodzaju obiektów należy każdorazowo poprzedzać oceną ich wpływu na siedliska i stosunki wodne. |
| Ochrona siedlisk podmokłych oraz użytków ekologicznych                                       | Priorytetem powinno być utrzymanie właściwych warunków wodnych „Piegży” i kompleksu stawowego w Kokotku oraz niedopuszczanie do ich odwodnienia, zarastania wskutek niekorzystnych zmian hydrologicznych lub nadmiernej presji rekreacyjnej. Dla najcenniejszych siedlisk wskazane jest prowadzenie okresowego monitoringu hydrologicznego i przyrodniczego, pozwalającego na ocenę rzeczywistego trendu zmian.                                                                                                                                                                                     |
| Zachowanie elementów zwiększających różnorodność biologiczną lasu                            | Poza strefami, w których przemawiają przeciw temu względy bezpieczeństwa lub ochrony przeciwpożarowej, należy pozostawiać drzewa dziuplaste, biocenotyczne i zamierające oraz odpowiednią ilość martwego drewna. Szczególnej ochrony wymagają starodrzewy, drzewa z miejscami rozrodu ptaków i nietoperzy oraz niewielkie płaty siedlisk liściastych, bagiennych i łągowych występujące w obrębie dominujących drzewostanów sosnowych.                                                                                                                                                              |
| Wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej przy jednoczesnym zachowaniu funkcji ekologicznych lasu | Należy utrzymywać dojazdy pożarowe, punkty czerpania wody i pasy przeciwpożarowe oraz rozwijać system informacji i ostrzegania w okresach najwyższego zagrożenia. Nie należy jednak utożsamiać ochrony przeciwpożarowej z koniecznością usuwania całego martwego drewna z lasu – zakres jego pozostawiania powinien być różnicowany w zależności od siedliska, położenia względem zabudowy i infrastruktury oraz kategorii zagrożenia pożarowego.                                                                                                                                                   |
| Monitoring stanu zdrowotnego i zagrożeń biologicznych                                        | Wskazane jest systematyczne monitorowanie zamierania drzew, występowania organizmów szkodliwych i patogenów oraz ekspansji inwazyjnych gatunków obcych. Reakcja powinna być oparta na rozpoznaniu przyczyn zjawiska, a zabiegi sanitarne stosowane w zakresie niezbędnym dla utrzymania trwałości drzewostanu, bezpieczeństwa ludzi lub ograniczenia rzeczywistego zagrożenia fitosanitarnego.                                                                                                                                                                                                      |

| Kierunek działań                                                                 | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wyznaczenie i rozwijanie lasów o zwiększonej funkcji społecznej                  | W bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych oraz na obszarach szczególnie intensywnie wykorzystywanych rekreacyjnie celowe jest preferowanie funkcji społecznych, krajobrazowych i ochronnych nad funkcją produkcyjną. Powinno to oznaczać m.in. ograniczenie intensywności użytkowania rębego, preferowanie zabiegów o mniejszej skali przestrzennej, ochronę walorów krajobrazowych oraz odpowiednie ukierunkowanie ruchu turystycznego. Proces ten powinien być prowadzony wspólnie przez miasto, Lasy Państwowe i stronę społeczną.                                   |
| Stała koordynacja gospodarki leśnej z polityką przestrzenną i klimatyczną miasta | Z uwagi na strukturę własnościową gmina nie może samodzielnie kształtować sposobu gospodarowania większością lasów. Wskazane jest zatem stworzenie stałego mechanizmu współpracy z nadleśnictwami Lubliniec, Koszęcin i Brynek, obejmującego konsultowanie planowanych działań gospodarczych, inwestycji, przebiegu szlaków rekreacyjnych, ochrony siedlisk i retencji wodnej. Dla lasów komunalnych działania takie powinny być realizowane bezpośrednio przez gminę, natomiast w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa powinny stanowić przedmiot współpracy z ich zarządcami. |

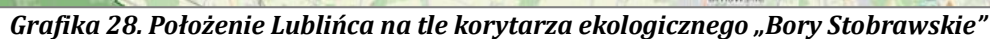
Źródło: opracowanie własne



Grafika 27. Lasy na terenie Lublińca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGL Lasy Państwowe

Korytarz Południowo-Centralny tworzy rozległe powiązanie przyrodnicze biegnące od Roztocza w kierunku zachodnim, przez m.in. Puszcze Świętokrzyską, Przedborski i Załęczański Park Krajobrazowy, Lasy Lublinieckie i Bory Stobrowskie, dalej przez Lasy Milickie i Dolinę Baryczy do Borów Dolnośląskich. Oznacza to, że kompleksy leśne Lublińca stanowią część znacznie większego układu umożliwiającego przemieszczanie się zwierząt pomiędzy dużymi obszarami leśnymi południowej i zachodniej Polski.



Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2026, poz. 13 ze zm.) formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe - określenie i zmiana granic parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów;
- 2) rezerваты przyrody - uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 3) parki krajobrazowe - utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa;

- 4) obszary chronionego krajobrazu - wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa;
- 5) obszary Natura 2000 - wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska;
- 6) stanowiska dokumentacyjne - ustanowienie stanowiska dokumentacyjnego następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 7) użytki ekologiczne - ustanowienie użytku następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 8) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe - ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 9) pomniki przyrody - ustanowienie pomnika następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów - określenie gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska.

#### UŻYTKI EKOLOGICZNE

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie Lublińca ustanowiono 3 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 133,11 ha: „Piegża”, „Wydmy Kokotek” oraz „Kompleks stawowy Kokotek I i II”. Obejmują one obszary o zróżnicowanym charakterze – od siedlisk wodno-błotnych i torfowiskowych po formy wydymowe wraz z towarzyszącymi im zbiorowiskami roślinnymi.

**Tabela 59. Użytki ekologiczne ustanowione na terenie Lublińca**

| Nazwa użytku ekologicznego      | Pow. [ha] | Rok utworzenia | Przedmiot i cel ochrony                                                                                         |
|---------------------------------|-----------|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Piegża                          | 57,57     | 2004           | Staw i torfowisko ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.                          |
| Kompleks stawowy Kokotek I i II | 45,45     | 2021           | Obszar wodno-błotny wraz z cennymi siedliskami oraz stanowiskami chronionych gatunków fauny i flory.            |
| Wydmy Kokotek                   | 30,09     | 2021           | Pleystoceńskie formy wydymowe wraz z właściwymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi oraz walorami krajobrazowymi. |
| RAZEM                           | 133,11    |                | –                                                                                                               |

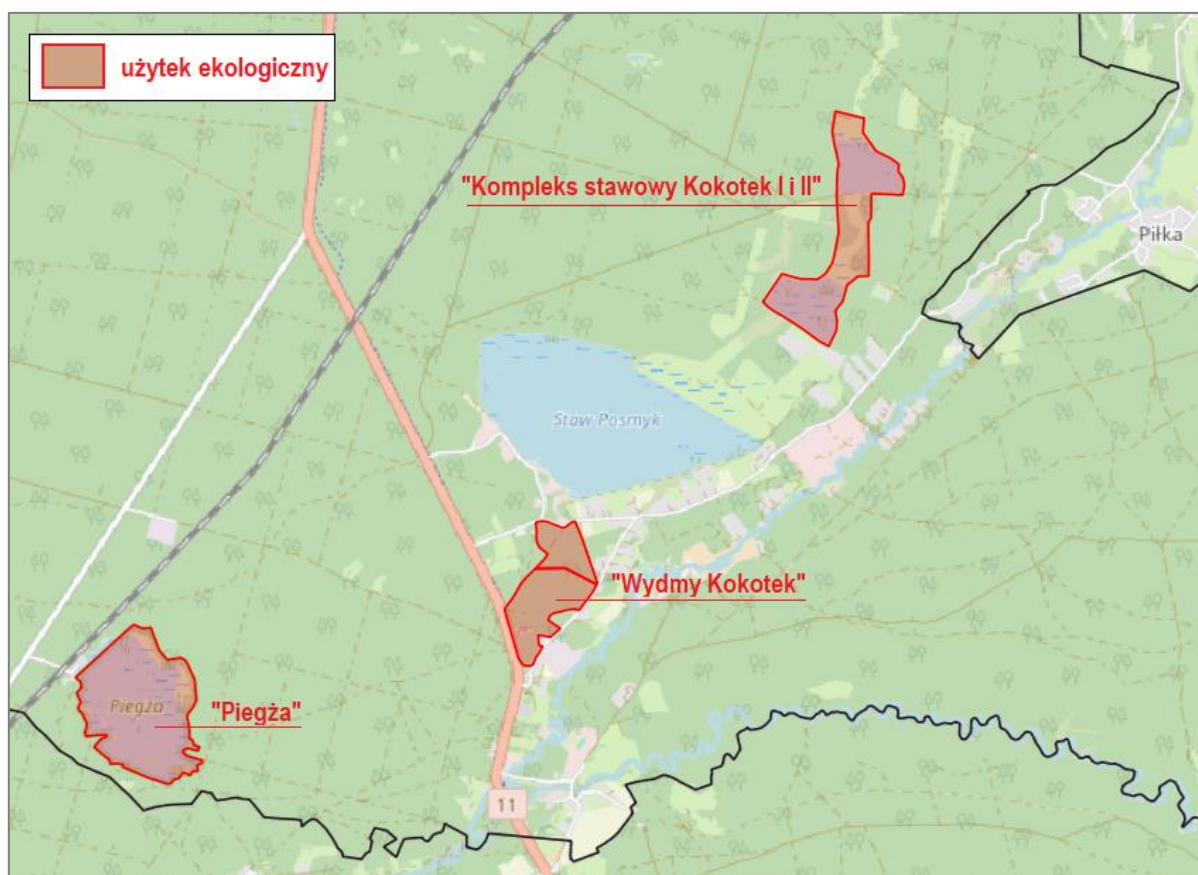
Źródło: opracowanie na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

**Użytek ekologiczny „Piegża”** został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 40/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r., zmienionym Rozporządzeniem Nr 65/04 Wojewody Śląskiego z dnia 23 września 2004 r. Obejmuje 57,57 ha stawu i torfowiska, a celem ochrony jest zachowanie tego ekosystemu ze względu na jego walory przyrodnicze, naukowe, dydaktyczne i krajobrazowe oraz występowanie regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin. Około połowę powierzchni użytku stanowi otwarte lustro wody, natomiast pozostałą część zajmują zbiorowiska roślin wynurzonych, torfowiska przybrzeżne oraz rozwijająca się roślinność drzewiasta i krzewiasta. Występuje tu m.in. rzadki w regionie węglik pływający, a także grążel żółty, rdestnice, oczeret jeziorny, manna mielec, skrzyp bagienny i krwawnica pospolita. Z siedliskami torfowiskowymi związane są m.in. wełnianka pochwowata, żurawina błotna, rosiczka okrągłolistna, borówka bagienna i bagno zwyczajne. Obszar stanowi również siedlisko wielu gatunków

zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym i podmokłym. Występują tu m.in. zausznik, rybitwa czarna, błotniak stawowy, cyraneczka i gągoł, a także wydra, bóbr oraz liczne płazy i gady. Połączenie otwartego zbiornika wodnego, torfowisk i roślinności szuwarowej powoduje, że „Piegża” jest jednym z najcenniejszych obszarów wodno-błotnych na terenie miasta.

**Użytek ekologiczny „Kompleks stawowy Kokotek I i II”** został ustanowiony Uchwałą Nr 391/XXXIV/2021 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 maja 2021 r. i zajmuje powierzchnię 45,45 ha. Ochroną objęto kompleks wodno-błotny, którego dotychczasowy sposób użytkowania sprzyja zachowaniu wartości przyrodniczych, krajobrazowych i estetycznych oraz stanowisk chronionych gatunków fauny i flory. Ochrona użytku koncentruje się przede wszystkim na zachowaniu istniejących siedlisk i stosunków wodnych. Obowiązujące zakazy obejmują m.in. niszczenie i przekształcanie obiektu, trwałe zniekształcanie rzeźby terenu, uszkodzanie i zanieczyszczanie gleby, nieuzasadnione zmiany stosunków wodnych oraz zmianę sposobu użytkowania ziemi. Ograniczenia dotyczą również działań mogących prowadzić do niszczenia siedlisk zwierząt i pogorszenia walorów krajobrazowych obszaru.

**Użytek ekologiczny „Wydmy Kokotek”** został ustanowiony Uchwałą Nr 431/XXXVII/2021 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 30 sierpnia 2021 r. i obejmuje powierzchnię 30,09 ha. Przedmiotem ochrony są powstałe w plejstocenie formy wydmore wraz z właściwymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi. Celem ustanowienia użytku jest zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej kompleksu leśnego w rejonie Kokotka, a także ochrona jego wartości przyrodniczych, krajobrazowych i naukowo-dydaktycznych. Szczególne znaczenie ma ochrona rzeźby wydmorej oraz związanych z nią siedlisk przed przekształceniem i zmianą sposobu użytkowania. Na terenie użytku obowiązują m.in. zakazy niszczenia i przekształcania obiektu, prowadzenia prac ziemnych trwale zmieniających rzeźbę terenu, uszkodzania i zanieczyszczania gleby, nieuzasadnionego przekształcania stosunków wodnych, zmiany sposobu użytkowania ziemi oraz gospodarczego wydobywania skał i minerałów. Ograniczenia te służą przede wszystkim zachowaniu naturalnej rzeźby terenu oraz związanych z nią siedlisk.



**Grafika 29. Lokalizacja użytków ekologicznych na terenie Lublińca**

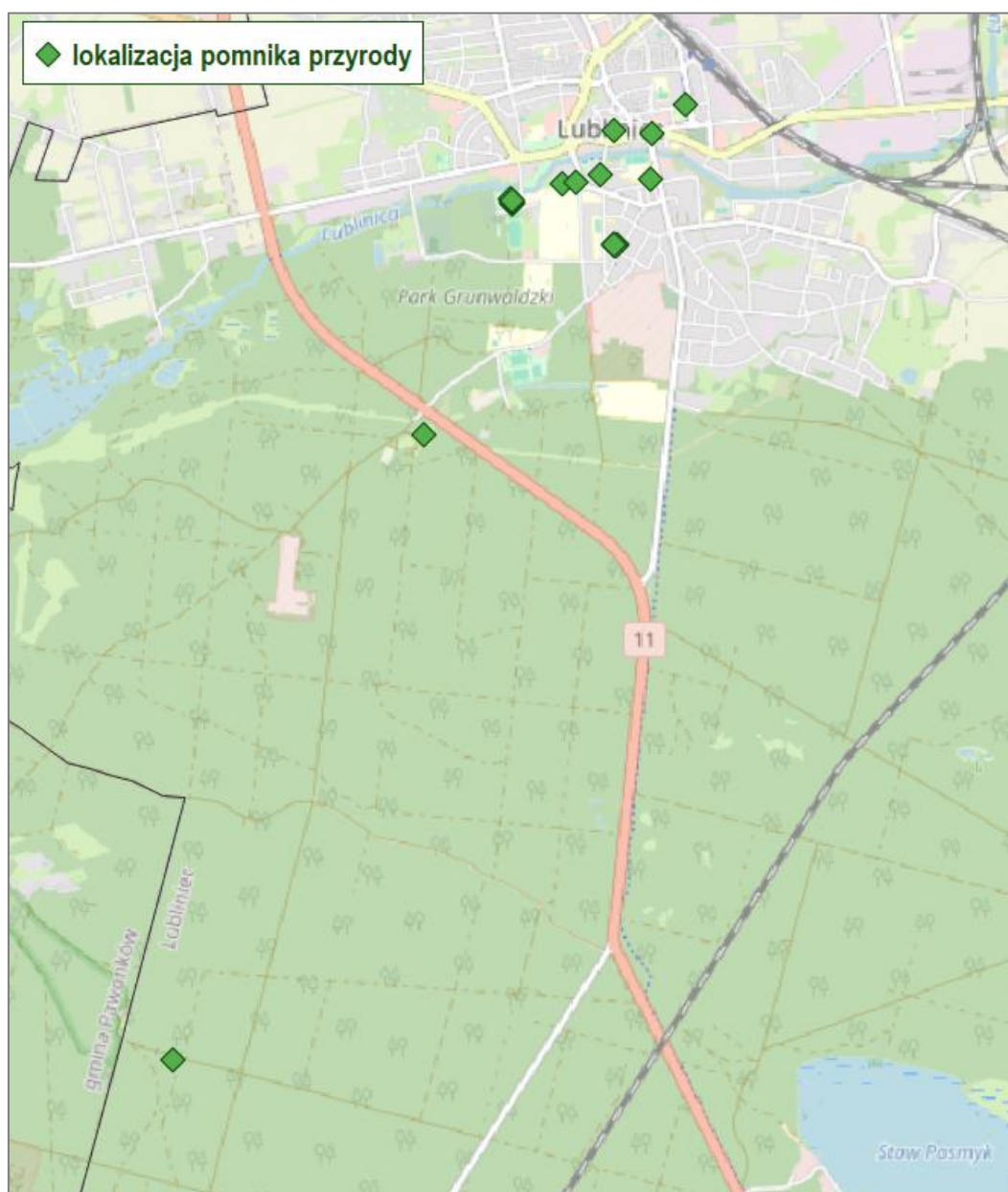
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

### POMNIKI PRZYRODY

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Lublińca ustanowiono 12 pomników przyrody. Ochroną objęto przede wszystkim drzewa – 7 pojedynczych okazów oraz dwie grupy liczące łącznie 15 drzew. Ponadto pomnikami przyrody są dwa stanowiska różanecznika katawbijskiego oraz głąz narzutowy z granitu biotytowego. Wśród chronionych drzew występują dęby szypułkowe, klon pospolity, cis pospolity, buk pospolity, lipa drobnolistna i żywotniki zachodnie.

Najstarszym pomnikiem przyrody jest klon pospolity na Rynku – Placu Konrada Mańki, objęty ochroną w 1953 r. Kolejne pomniki ustanawiano w latach 1957, 1977, 1989 i 1991. W roku 2021 ochroną objęto dwa stanowiska różanecznika katawbijskiego – w Leśnictwie Kokotek i przy ul. Paderewskiego – oraz grupę 9 dębów szypułkowych na Bulwarze im. Ludwika Okwieki.



**Grafika 30. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Lublińca**

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

**Tabela 60. Wykaz pomników przyrody ustanowionych na terenie Lublińca**

| Lp. | Rodzaj                                                 | Wysokość [m] | Pierśnica [cm] | Obwód [cm] | Lokalizacja                                              | Rok utworzenia | Dane aktu prawnego o ustanowieniu                                                                                                           |
|-----|--------------------------------------------------------|--------------|----------------|------------|----------------------------------------------------------|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.  | Klon pospolity                                         | 20           | 109            | 342        | Rynek - Plac Konrada Mańki                               | 1953           | Orzeczenie nr 13/57/55 z 12.12.1953 r. o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Stalinogrodzie                                                   |
| 2.  | Głaz narzutowy - granit biotytowy                      | -            | -              | -          | Róg ul. Paderewskiego - K. Miarki obok Urzędu Miejskiego | 1957           | Orzeczenie nr 13b/16/57 z 27.06.1957 r. o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Stalinogrodzie                                                  |
| 3.  | Cis pospolity                                          | 11           | 46             | 145        | Na terenie Zamku Lublinieckiego ul. Grunwaldzka 40       | 1977           | Rozporządzenie nr 1/77 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.06.1977 r                                                                        |
| 4.  | Dąb szypułkowy                                         | 24           | 171            | 537        | Plac H. Sienkiewicza                                     | 1977           | Rozporządzenie nr 3/77 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.06.1977 r                                                                        |
| 5.  | Dąb szypułkowy                                         | 26           | 145            | 456        | Przy leśniczówce Park Leśny                              | 1977           |                                                                                                                                             |
| 6.  | Buk pospolity                                          | 26           | 141            | 443        | Przy ul. Sobieskiego 7 obok budynku Sądu                 | 1989           | Zarządzenie nr 42/89 Wojewody Częstochowskiego z dnia 12 grudnia 1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody                              |
| 7.  | Dąb szypułkowy                                         | 27           | 133            | 418        | Na terenie Szpitala Neuropsychiatrycznego                | 1991           | Zarządzenie nr 6/91 Wojewody Częstochowskiego z dnia 04.02.1991 r.                                                                          |
| 8.  | Lipa drobnolistna                                      | 19           | 109            | 342        | Przy ul. Sokoła 6 na terenie Szkoły Podstawowej          | 1991           |                                                                                                                                             |
| 9.  | Żywotnik zachodni (grupa 6 drzew)                      | 12-19        | 21-43          | 66-135     | Na terenie byłego cmentarza żydowskiego                  | 1991           |                                                                                                                                             |
| 10. | Krzewy różanecznika katawbijskiego (na pow. 0,02 ha)   | -            | -              | -          | Leśnictwo Kokotek, oddział leśny 778a                    | 2021           | Uchwała Nr 333/XXX/2021 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia krzewów różanecznika pomnikami przyrody |
| 11. | Krzewy różanecznika katawbijskiego (na pow. 0,0025 ha) | -            | -              | -          | przy ul. Paderewskiego 5, obok Urzędu Miejskiego         | 2021           |                                                                                                                                             |
| 12. | Dąb szypułkowy (grupa 9 drzew)                         | b.d.         | 83-107         | 261-336    | Bulwar im. Ludwika Okwieki                               | 2021           | Uchwała Nr 474/XL/2021 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 18 listopada 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody                        |

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://crfop.gdos.gov.pl/>

**PROJEKTOWANE/PROPONOWANE OBSZARY DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ**

Na terenie Lublińca wskazano kilka obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych, które dotychczas nie zostały objęte ustawowymi formami ochrony przyrody. Propozycje ich ochrony wynikają m.in. z „Opracowania ekofizjograficznego miasta Lubliniec” z marca 2025 r. oraz Audytu krajobrazowego województwa śląskiego.

W 2025 r. Rada Miejska w Lublińcu przyjęła uchwałę w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „**Torfowisko Rosiczka**”. Uchwałą Nr 212/XX/2025 z dnia 30 października 2025 r. ochroną planowano objąć obszar wodno-błotny o powierzchni 6,30 ha, położony na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lubliniec. Celem ustanowienia użytku miało być zachowanie walorów przyrodniczych, w tym stanowisk gatunków flory objętych ochroną ścisłą, oraz walorów krajobrazowych i estetycznych. Uchwała została jednak w całości unieważniona Rozstrzygnięciem Nadzorczym Wojewody Śląskiego Nr NPII.4131.1.701.2025 z dnia 4 grudnia 2025 r., ponieważ projekt uchwały nie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach. „Torfowisko Rosiczka” nie jest więc obecnie użytkiem ekologicznym.

W „Opracowaniu ekofizjograficznym miasta Lubliniec” wskazano również inne obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

**Tabela 61. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną na terenie Lublińca**

| Obszar / obiekt                                    | Proponowana forma ochrony        | Lokalizacja / charakterystyka                                                                                              |
|----------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dolina Małej Panwi                                 | nie wskazano                     | południowa część miasta, wzdłuż jego granic administracyjnych                                                              |
| Górka Kochcicka                                    | nie wskazano                     | północno-wschodnia część Lublińca.                                                                                         |
| Łąki w Droniowiczkach                              | zespół przyrodniczo-krajobrazowy | tereny położone na południe od ul. Droniowickiej, na północ od kompleksów leśnych                                          |
| Zespół stawów Wymysłacz-Zagłówek wraz z otoczeniem | zespół przyrodniczo-krajobrazowy | zachodnia część miasta                                                                                                     |
| Torfowisko Leśne                                   | użytek ekologiczny               | tereny leśne w centralnej części Lublińca                                                                                  |
| Torfowisko Wypalanki                               | użytek ekologiczny               | tereny leśne w centralnej części Lublińca                                                                                  |
| Drzewa przy ul. płk. Wacława Wilniewczyca          | pomnik przyrody                  | drzewa o wysokich wartościach przyrodniczych, objęte ochroną ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego |

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne miasta Lubliniec”, marzec 2025 r.

Dodatkowe wskazania w zakresie ochrony cennych obszarów zawiera Audyt krajobrazowy województwa śląskiego, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r., który wszedł w życie 22 września 2025 r. W odniesieniu do obszaru Lublińca Audyt rekomenduje ustanowienie **zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Małej Panwi”** oraz **obszaru chronionego krajobrazu „Lasy obniżenia Małej Panwi”**. Rekomendacje te są związane z potrzebą zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych doliny Małej Panwi oraz rozległych kompleksów leśnych związanych z jej obniżeniem.

Wskazane propozycje pokazują, że na terenie Lublińca nadal występują obszary o walorach uzasadniających rozważenie objęcia ich dodatkowymi formami ochrony. Dotyczy to przede wszystkim terenów wodno-błotnych i torfowiskowych, doliny Małej Panwi, kompleksów leśnych oraz cennych elementów krajobrazu.

#### 4.9.4. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 62. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Bardzo wysoka lesistość miasta – lasy zajmują 69,4% powierzchni Lublińca.</li> <li>➤ Położenie w obrębie Lasów Lublinieckich, jednego z największych zwartych kompleksów leśnych południowej Polski.</li> <li>➤ Bardzo wysoki udział lasów ochronnych – 91,5% powierzchni lasów według danych PGL LP.</li> <li>➤ Występowanie cennych siedlisk wodno-błotnych, torfowiskowych, dolin rzecznych, stawów i terenów podmokłych, zwiększających różnorodność biologiczną miasta.</li> <li>➤ Obecność korytarza ekologicznego „Bory Stobrawskie” (GKPD-12), zapewniającego powiązania przyrodnicze Lublińca z rozległymi kompleksami leśnymi regionu.</li> <li>➤ Występowanie trzech użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 133,11 ha oraz 12 pomników przyrody.</li> <li>➤ Objęcie części najcenniejszych terenów wskazaniami Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, w tym krajobrazów priorytetowych związanych z doliną Małej Panwi.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Bardzo duża dominacja sosny w strukturze drzewostanów – 97,6% powierzchni lasów według gatunku panującego.</li> <li>➤ Duży udział siedlisk wilgotnych i bagiennych, których stan jest silnie uzależniony od zachowania właściwych stosunków wodnych.</li> <li>➤ Brak ochrony prawnej części obszarów o wysokich walorach przyrodniczych wskazanych w opracowaniach planistycznych i przyrodniczych.</li> <li>➤ Lokalna presja rekreacyjna na kompleksy leśne i tereny wodne, szczególnie w rejonie Kokotka.</li> <li>➤ Fragmentacja części siedlisk i powiązań przyrodniczych przez zabudowę oraz infrastrukturę komunikacyjną.</li> </ul> |
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Rozwój zielononiebieskiej infrastruktury zwiększający retencję, bioróżnorodność i odporność gminy na suszę.</li> <li>➤ Ustanawianie nowych form ochrony przyrody w celu ochrony najcenniejszych obiektów i obszarów przyrodniczych na terenie gminy.</li> <li>➤ Nowe nasadzenia i zadrzewienia wzmacniające lokalne powiązania ekologiczne.</li> <li>➤ Rosnące znaczenie adaptacji do zmian klimatu sprzyja ochronie terenów wilgotnych, zieleni i małej retencji.</li> <li>➤ Dostępność środków zewnętrznych wspierających inwestycje w tereny zieleni, retencję i ochronę przyrody.</li> <li>➤ Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców może sprzyjać ochronie lasów, zadrzewień, cieków, parków i terenów rekreacyjnych.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Postępująca presja urbanizacyjna prowadząca do fragmentacji siedlisk i ograniczania terenów biologicznie czynnych.</li> <li>➤ Eutrofizacja jezior, stawów i cieków wskutek dopływu biogenów z terenów rolniczych i nieskanalizowanych.</li> <li>➤ Susze i obniżanie poziomu wód gruntowych mogą osłabiać siedliska wilgotne, lasy i zadrzewienia.</li> <li>➤ Rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych i wypieranie rodzimej roślinności.</li> <li>➤ Presja rekreacyjna na lasy i tereny zieleni może powodować degradację runa, gleby i płoszenie zwierząt.</li> <li>➤ Wypalanie użytków rolnych.</li> </ul>                     |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 63. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze**

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia oraz zieleni na terenach zabudowanych.</li> <li>➤ Utrzymywanie właściwego stanu siedlisk (w szczególności wodno-błotnych oraz związanych z dolinami rzek i cieków).</li> <li>➤ Podejmowanie działań służących dobrej kondycji lasów, tj. np. przebudowa drzewostanów i odpowiedni dobór gatunków.</li> <li>➤ Ochrona zasobów wodnych i zwiększanie retencji leśnej.</li> <li>➤ Ochrona struktur przyrodniczych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej.</li> <li>➤ Ograniczanie rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych.</li> </ul> |
|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | ➤ Wzmacnianie odporności zieleni urządzonej na suszę, fale upałów i zjawiska ekstremalne poprzez odpowiednią pielęgnację oraz dobór gatunków odpornych na zmieniające się warunki klimatyczne.                                                  |
| Zagrożenia środowiska | ➤ Związane z wielkoobszarowymi pożarami lasów oraz wypalaniem użytków rolnych.<br>➤ Ekspansja gatunków obcych i inwazyjnych.                                                                                                                    |
| Działania edukacyjne  | ➤ Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie ochrony i promocji zasobów przyrodniczych (np. roli zjawisk przyrodniczych, presji turystycznej, prawnych podstawach funkcjonowania obszarów chronionych, roli lasów i ich ochrony). |
| Monitoring środowiska | ➤ Monitoring form ochrony przyrody, siedlisk i gatunków chronionych przez RDOŚ, Nadleśnictwa oraz Miasto.                                                                                                                                       |

Źródło: opracowanie własne

#### 4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, przez poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe podczas procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje co najmniej jedna substancja niebezpieczna, prowadzące do zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo środowiska. Poważna awaria przemysłowa oznacza natomiast poważną awarię występującą na terenie zakładu.

##### Zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii

Zgodnie z wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, według stanu na 31 grudnia 2025 r., na terenie Lublińca nie funkcjonują zakłady o dużym ryzyku (ZDR) ani zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Jedynym zakładem ZDR na terenie powiatu lublinieckiego jest PERN S.A. Baza Paliw Nr 3 w Boronowie. Baza Paliw w Boronowie znajduje się ok. 11 km od granic miasta. Z aktualnej informacji Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP wynika ponadto, że w przypadku tego zakładu możliwe oddziaływanie skutków poważnej awarii poza jego granicami obejmuje jedynie niewielki, niezabudowany obszar, a przeprowadzona analiza nie wykazała bezpośredniego zagrożenia dla życia ludzi i środowiska poza tym obszarem. Z punktu widzenia Lublińca zakład ten nie stanowi więc źródła zagrożenia poważną awarią przemysłową.

##### Występowanie poważnych awarii

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi rejestry zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awarii. Publicznie dostępne wykazy obejmują obecnie lata 1998–2024. Przegląd tych rejestrów nie wykazał zdarzenia wskazanego jako zlokalizowane na terenie miasta Lubliniec.

Brak zakładów ZDR i ZZR oraz brak Lublińca w dotychczasowych rejestrach GIOŚ jest korzystnym uwarunkowaniem, jednak nie wyklucza wystąpienia innych zdarzeń mogących powodować zagrożenie dla ludzi i środowiska. W przypadku miasta dotyczą one przede wszystkim transportu drogowego i kolejowego, infrastruktury gazowej, działalności produkcyjnej i magazynowej oraz zagrożeń pożarowych.

##### Transport drogowy

Przez Lubliniec przebiegają drogi krajowe nr 11 i 46, które krzyżują się w północnej części miasta. Są to ciągi wykorzystywane również przez transport ciężarowy. Potencjalne zagrożenie wiąże się z możliwością przewozu nimi paliw, gazów i innych materiałów niebezpiecznych. W przypadku wypadku pojazdu przewożącego takie substancje możliwe są m.in. wyciek, pożar lub eksplozja oraz przedostanie się zanieczyszczeń do gleby, kanalizacji, rowów i wód.

Znaczenie zagrożeń drogowych potwierdzają dane Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu. W 2025 r. najwięcej zdarzeń drogowych na terenie powiatu odnotowano w gminach Lubliniec i Woźniki, natomiast DK11 i DK46 należały do ciągów komunikacyjnych, na których dochodziło

do największej liczby kolizji i wypadków. Brak jest natomiast publicznych danych pozwalających określić skalę przewozu materiałów niebezpiecznych przez Lubliniec.

#### Transport kolejowy

Lubliniec jest również ważnym węzłem kolejowym. Do stacji Lubliniec dochodzą linie kolejowe nr 61 Kielce–Fosowskie, 143 Kalety–Wrocław Popowice oraz 152 Paczyna–Lubliniec. Linia nr 152 była modernizowana w ramach przedsięwzięcia dotyczącego udrożnienia podstawowych ciągów wywozowych dla ruchu towarowego na Śląsku.

Transport kolejowy należy zatem uwzględniać jako potencjalne źródło zdarzeń z udziałem materiałów niebezpiecznych. Awaria cysterny lub wagonu przewożącego substancje chemiczne albo paliwa może prowadzić do pożaru, emisji substancji do powietrza lub skażenia gruntu i wód. Również materiały Urzędu Miejskiego dotyczące zarządzania kryzysowego wskazują cysterny kolejowe i samochodowe jako ruchome źródła potencjalnego zagrożenia chemicznego. Nie są dostępne dane pozwalające określić ilość materiałów niebezpiecznych przewożonych koleją przez Lubliniec.

#### Infrastruktura gazowa

Na terenie Lublińca znajduje się infrastruktura przesyłowa gazu wysokiego ciśnienia. W 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia dotyczącego gazociągu Tworóg–Komorzno i stacji gazowej SP Lubliniec. Dokumentacja obejmuje istniejące gazociągi DN500 oraz projektowane elementy DN100, pracujące przy maksymalnym ciśnieniu roboczym MOP 5,5 MPa.

Przy prawidłowej eksploatacji infrastruktura gazowa nie stanowi źródła bieżącej presji na środowisko, jednak jej uszkodzenie lub rozszczelnienie może powodować zagrożenie pożarowe i wybuchowe. Istotne pozostają więc właściwy stan techniczny sieci, przestrzeganie zasad zagospodarowania w strefach kontrolowanych oraz zapewnienie dostępu do infrastruktury na potrzeby jej obsługi i działań ratowniczych.

#### Zagrożenia związane z działalnością gospodarczą i gospodarką odpadami

Potencjalne zdarzenia awaryjne mogą występować również w zakładach, które ze względu na rodzaj i ilość stosowanych substancji nie są zaliczone do ZDR ani ZZR. Dotyczy to przede wszystkim miejsc, w których magazynowane lub wykorzystywane są paliwa, oleje, substancje chemiczne i materiały palne, a także obiektów związanych z magazynowaniem i przetwarzaniem odpadów. Możliwe zdarzenia obejmują przede wszystkim pożary, wycieki oraz rozszczelnienia zbiorników lub instalacji.

Przykładem lokalnego zdarzenia awaryjnego był pożar przyzmy odpadów przeznaczonych do produkcji paliwa alternatywnego, do którego doszło 26 sierpnia 2026 r. na terenie zakładu przy ul. Inwestycyjnej w Lublińcu. Pożarem objęta została część magazynowanych odpadów o powierzchni około 200 m<sup>2</sup>. W kulminacyjnym momencie w działaniach uczestniczyło 14 zastępów PSP i OSP, a sytuację opanowano po niespełna dwóch godzinach.

#### Wpływ zjawisk ekstremalnych

Zdarzenia awaryjne mogą być inicjowane lub nasilane przez ekstremalne zjawiska pogodowe. Przyjęty w 2025 r. Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Lubliniec uwzględnia m.in. zagrożenia związane z suszą, intensywnymi opadami i zjawiskami burzowymi. Długotrwałe okresy suche i wysokie temperatury zwiększają zagrożenie pożarowe, co ma szczególne znaczenie przy bardzo wysokiej lesistości Lublińca. Silny wiatr może powodować uszkodzenia sieci elektroenergetycznych i innych elementów infrastruktury, natomiast intensywne opady mogą prowadzić do podtopień oraz przemieszczania zanieczyszczeń z terenów komunikacyjnych, magazynowych i przemysłowych.

#### System reagowania

Istotnym elementem bezpieczeństwa jest lokalizacja w Lublińcu Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej. Stanowisko Kierowania

Komendanta Powiatowego PSP pracuje całodobowo. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na poziomie powiatu tworzą ponadto Wojskowa Straż Pożarna Jednostki Wojskowej Komandosów w Lublińcu oraz 22 jednostki OSP z terenu powiatu.

Komenda prowadzi także rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń, opracowuje analizy zagrożeń oraz wykonuje zadania kontrolno-rozpoznawcze związane z przeciwdziałaniem poważnym awariom przemysłowym. W działaniach tych współpracuje m.in. z Policją, Inspekcją Ochrony Środowiska, Nadzorem Budowlanym oraz innymi służbami i organami administracji.

Podsumowując, na terenie Lublińca nie występują zakłady ZDR ani ZZR, dlatego ryzyko poważnej awarii przemysłowej związanej z dużą koncentracją substancji niebezpiecznych jest ograniczone. Główne potencjalne zagrożenia dotyczą transportu drogowego i kolejowego, infrastruktury gazowej oraz pożarów i awarii w obiektach produkcyjnych, magazynowych i odpadowych. W działaniach zapobiegawczych najważniejsze pozostają utrzymanie sprawności infrastruktury, właściwe magazynowanie substancji i materiałów palnych, ograniczanie ryzyka pożarowego oraz utrzymanie gotowości służb ratowniczych.

#### 4.10.1. Analiza SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Analizę SWOT oraz zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami przedstawiono w kolejnych tabelach.

**Tabela 64. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami**

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Brak zakładów ZDR i ZZR na terenie Lublińca.</li> <li>➤ Brak zidentyfikowanych w publicznych rejestrach GIOŚ poważnych awarii i zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie miasta.</li> <li>➤ Lokalizacja w Lublińcu Komendy Powiatowej PSP i Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej oraz funkcjonowanie całodobowego Stanowiska Kierowania.</li> <li>➤ Funkcjonowanie na poziomie powiatu rozwiniętego systemu ratowniczo-gaśniczego, obejmującego również Wojskową Straż Pożarną i 22 jednostki OSP włączone do KSRG.</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Przebieg przez miasto dróg krajowych nr 11 i 46, na których występuje znaczny ruch samochodowy, w tym ciężarowy.</li> <li>➤ Funkcjonowanie węzła kolejowego obsługującego zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy.</li> <li>➤ Przebieg infrastruktury gazowej wysokiego ciśnienia.</li> <li>➤ Wysoka lesistość i dominacja drzewostanów sosnowych zwiększające podatność miasta na pożary w okresach suszy.</li> <li>➤ Występowanie obiektów magazynowych i odpadowych, w których możliwe są lokalne zdarzenia pożarowe</li> </ul> |
| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wyposażenie służb ratowniczych i systemów ostrzegania.</li> <li>➤ Rozwój monitoringu, systemów alarmowania i cyfrowych narzędzi zarządzania kryzysowego.</li> <li>➤ Modernizacja dróg, odwodnienia i infrastruktury technicznej ograniczająca skutki zdarzeń awaryjnych.</li> <li>➤ Wzmocnienie kontroli transportu, magazynowania i gospodarowania substancjami oraz odpadami niebezpiecznymi.</li> <li>➤ Współpraca z PSP, WIOŚ, Wodami Polskimi, zarządcami dróg i infrastruktury energetycznej.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ekstremalne zjawiska pogodowe (burze, huragany, ulewne deszcze) powodujące wzrost ryzyka wystąpienia poważnej awarii.</li> <li>➤ Możliwość niewłaściwego magazynowania odpadów i substancji niebezpiecznych przez podmioty gospodarcze.</li> <li>➤ Możliwość wystąpienia awarii infrastruktury wodno-ściekowej i elektroenergetycznej powodujących wtórne zagrożenia dla środowiska.</li> <li>➤ Zwiększające się natężenie ruchu tranzytowego może podnosić ryzyko wypadków z udziałem materiałów niebezpiecznych.</li> </ul>      |

*Źródło: opracowanie własne*

**Tabela 65. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami**

|                                    |                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Adaptacja do zmian klimatu         | ➤ Uwzględnianie ryzyka pożarów, intensywnych opadów i silnego wiatru w utrzymaniu i modernizacji infrastruktury technicznej oraz w planowaniu działań ratowniczych.                            |
| Nadzwyczajne zagrożenia środowiska | ➤ Możliwość wystąpienia pożarów, wybuchów, wycieków i emisji substancji niebezpiecznych związanych z transportem, infrastrukturą gazową oraz działalnością produkcyjną, magazynową i odpadową. |

|                       |                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Działania edukacyjne  | ➤ Informowanie mieszkańców i podmiotów gospodarczych o zasadach postępowania w przypadku pożaru, wycieku substancji niebezpiecznej, skażenia lub konieczności ewakuacji oraz prowadzenie ćwiczeń i szkoleń służb.            |
| Monitoring środowiska | ➤ Kontrole prowadzone przez PSP i Inspekcję Ochrony Środowiska, monitoring zagrożeń przez służby ratownicze oraz bieżące rozpoznawanie stanu bezpieczeństwa infrastruktury i obiektów mogących powodować zdarzenia awaryjne. |

Źródło: opracowanie własne

#### 4.11. Istniejące problemy środowiskowe oraz prognoza stanu środowiska

Na podstawie przeprowadzonego opisu stanu środowiska oraz analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano najistotniejsze problemy środowiskowe, które w skali miasta Lublińca należy traktować jako priorytetowe. Problemy te wymagają pilnego podjęcia działań naprawczych lub prewencyjnych w ramach niniejszego „Programu Ochrony Środowiska”. Stanowią one podstawę do określenia kierunków działań niezbędnych dla poprawy jakości środowiska oraz zwiększenia odporności ekosystemów i społeczności lokalnych na skutki zmian klimatycznych i presji urbanizacyjnej.

Zidentyfikowane na podstawie diagnozy i analizy środowiskowej kluczowe problemy ekologiczne na terenie gminy przedstawiono w kolejnej tabeli.

**Tabela 66. Kluczowe problemy środowiskowe na terenie Lublińca**

| Problem kluczowy                                            | Charakterystyka                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w powietrzu | <p><u>Opis:</u><br/>Głównym problemem jakości powietrza na terenie Lublińca pozostaje przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. W 2025 r. obszar przekroczenia obejmował 23,4 km<sup>2</sup>, a maksymalne średnioroczne stężenie B(a)P wyniosło 2,68 ng/m<sup>3</sup> przy poziomie docelowym 1 ng/m<sup>3</sup>. W latach 2023–2025 powierzchnia obszaru przekroczenia zwiększyła się z 14,5 do 23,4 km<sup>2</sup>, natomiast maksymalne stężenia utrzymywały się na zbliżonym, wysokim poziomie: 2,46 ng/m<sup>3</sup> w 2023 r., 2,71 ng/m<sup>3</sup> w 2024 r. i 2,68 ng/m<sup>3</sup> w 2025 r. Jednocześnie na terenie miasta nie wyznaczono obszarów przekroczeń dla pyłu PM10 i PM2,5, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu oraz metali oznaczanych w pyłe PM10.</p> <p><u>Synteza i wnioski:</u><br/>Problem jakości powietrza w Lublińcu koncentruje się przede wszystkim na benzo(a)pirenie, a wyniki z ostatnich lat nie wskazują na trwałe ograniczenie jego ponadnormatywnych stężeń. Konieczna jest dalsza redukcja emisji z sektora komunalno-bytowego poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków i rozwój nisko- oraz zero-emisyjnych systemów ogrzewania.</p> |
| Zły stan wód powierzchniowych i presja gospodarki ściekowej | <p><u>Opis:</u><br/>Wszystkie sześć rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych związanych z obszarem Lublińca posiada zły stan ogólny. Dla JCWP Jezioro Piegza nie wykonano pełnej klasyfikacji ze względu na brak kompletnej serii pomiarowej, związany m.in. z bardzo niskim stanem wody w 2025 r. W 2025 r. funkcjonowało nadal 365 zbiorników bezodpływowych i 42 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Pozytywnym uwarunkowaniem jest prawidłowa praca oczyszczalni ścieków przy ul. Spokojnej oraz rozbudowa systemu kanalizacyjnego i uruchomienie oczyszczalni w Kokotku.</p> <p><u>Synteza i wnioski:</u><br/>Poprawa stanu wód wymaga ograniczania zarówno presji lokalnych, jak i oddziaływań powstających w całych zlewniach. W zakresie pozostającym w kompetencjach lokalnych należy kontynuować rozbudowę kanalizacji, przyłączanie nieruchomości do sieci oraz kontrolę sposobu opróżniania zbiorników bezodpływowych. Znaczenie ma również ograniczanie spływu zanieczyszczeń z terenów komunikacyjnych i zurbanizowanych oraz zwiększanie retencji i infiltracji wód opadowych.</p>                                                                                                                                                                   |

| Problem kluczowy                                                 | Charakterystyka                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Negatywne oddziaływanie hałasu drogowego                         | <p><u>Opis:</u><br/>Hałas drogowy jest jednym z głównych źródeł presji akustycznej w Lublinie. Największe znaczenie mają DK 11, DK 46 oraz DW 906, przy czym najbardziej niekorzystne oddziaływanie występuje wzdłuż DW 906 przebiegającej przez zwartą i centralną część miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Strategiczna mapa hałasu z 2022 r. wykazała wzdłuż tej drogi przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, głównie do 5 dB, lokalnie 5–10 dB. W 2025 r. najwyższe natężenie ruchu również odnotowano na odcinkach DW 906 – do 10 789 poj./dobę. Jednocześnie wzrost ruchu wystąpił na wszystkich analizowanych odcinkach DK 11 oraz na DK 46, gdzie na odcinku w kierunku Kochanowic wyniósł 37%.</p> <p><u>Synteza i wnioski:</u><br/>Największy problem akustyczny dotyczy terenów zabudowanych położonych przy DW 906, natomiast wzrost natężenia ruchu na DK 11 i DK 46 wskazuje na utrzymywanie się presji także na pozostałych głównych trasach. Działania powinny obejmować ograniczanie hałasu u źródła, poprawę stanu nawierzchni i organizacji ruchu oraz uwzględnianie ochrony akustycznej w planowaniu przestrzennym.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Susza i zaburzenia stosunków wodnych                             | <p><u>Opis:</u><br/>Lubliniec jest narażony zarówno na okresowe niedobory wody, jak i skutki intensywnych opadów. Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy zagrożenie suszą atmosferyczną określono jako silne, hydrologiczną jako umiarkowane, a glebową jako słabe. W ujęciu przestrzennym wynikowe zagrożenie suszą jest umiarkowane przede wszystkim w północnej zurbanizowanej części miasta, a słabe na znacznej części południowych terenów leśnych. O skali okresowych deficytów wody świadczy sytuacja Jeziora Piegża, które w 2025 r. było niemal całkowicie pozbawione wody. Jednocześnie intensywne opady mogą powodować lokalne podtopienia. Obszary zagrożenia powodziowego związane z Małą Panwią koncentrują się głównie w południowej części miasta i obejmują przede wszystkim lasy, przy czym większa ekspozycja zabudowy występuje w rejonie Pustej Kuźnicy.</p> <p><u>Synteza i wnioski:</u><br/>Głównym wyzwaniem jest zwiększenie zdolności miasta do zatrzymywania wody w okresach opadowych i ograniczania jej deficytu podczas długich okresów bezopadowych. Działania powinny obejmować rozwój małej retencji i błękitno-zielonej infrastruktury, ograniczanie uszczelniania powierzchni, ochronę terenów podmokłych i naturalnych obniżen oraz zachowanie właściwych stosunków wodnych w kompleksach leśnych. Szczegółowej ochrony wymagają siedliska bezpośrednio zależne od poziomu wód gruntowych i powierzchniowych.</p> |
| Nieosiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu odpadów komunalnych | <p><u>Opis:</u><br/>W 2025 roku w gminnym systemie gospodarowania odpadami zebrano 9 186,1 Mg odpadów komunalnych, z czego 4 397,3 Mg stanowiły odpady niesegregowane zmieszane. Ich udział wyniósł 47,9% strumienia objętego systemem. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wyniósł 50,56%, przy wymaganym poziomie 55%. Oznacza to, że miasto nie osiągnęło obowiązującego poziomu, podobnie jak w latach 2021–2023; wymóg został spełniony jedynie w 2024 r. Ilość odpadów komunalnych objętych systemem odpowiadała około 461 kg na mieszkańca.</p> <p><u>Synteza i wnioski:</u><br/>Podstawowym problemem pozostaje wysoki udział frakcji zmieszanej, który ogranicza możliwość zwiększania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Priorytetem powinno być ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów, poprawa jakości segregacji u źródła, zwiększanie zagospodarowania bioodpadów w miejscu ich powstawania oraz rozwój ponownego użycia. Znaczenie tych działań będzie rosło wraz ze wzrostem wymaganych poziomów recyklingu, które od 2035 r. mają wynosić 65%.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

Źródło: opracowanie własne



**Grafika 31. Kluczowe problemy środowiskowe na terenie Lublińca**

Źródło: opracowanie własne

W kolejnej tabeli przedstawiono prognozę zmian stanu komponentów środowiska na obszarze miasta Lublińca, uwzględniając aktualne trendy, dostępne dane monitoringowe oraz przewidywane kierunki rozwoju przestrzennego i gospodarczego. Prognoza ta została sporządzona w oparciu o ocenę istniejących uwarunkowań oraz identyfikację potencjalnych presji środowiskowych w perspektywie najbliższych lat. Wskazuje ona kierunki możliwych zmian jakości poszczególnych elementów środowiska przy założeniu kontynuacji obecnych trendów oraz poziomu działań ochronnych.

**Tabela 67. Prognoza stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Lublińca**

| Komponent środowiska                    | Prognoza/zmiana stanu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| klimate                                 | Wyniki analiz naukowych oraz scenariusze klimatyczne wykonane w ramach „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) jednoznacznie wskazują, iż klimat Polski ulega systematycznej zmianie. Największe zagrożenie dla gospodarki oraz społeczeństwa stanowią: wzrost średniej rocznej temperatury powietrza; zmiana struktury opadów – opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe oraz nieregularne; wzrost częstotliwości występowania oraz nasilenia zjawisk ekstremalnych takich jak: silne wiatry, nawałne deszcze, burze, fale upałów.                                                                                                                                                                                                                                 |
| powietrze                               | W kontekście prognozowania zmiany jakości powietrza kluczowe znaczenie ma obserwowana tendencja wzrostu średniej rocznej temperatury powietrza. Wyższe temperatury powietrza zmniejszają zapotrzebowanie na energię grzewczą w sezonie zimowym. W związku z czym mniejsze zużycie paliw opałowych przełoży się na mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz na poprawę jego jakości. Również wprowadzane i obowiązujące obecnie przepisy prawne ustalające wymagania w zakresie stosowania nisko-emisyjnych paliw oraz urządzeń grzewczych (np. „uchwała antysmogowa”) wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń z sektora komunalnego (emisja powierzchniowa), który stanowi główne źródło zanieczyszczeń powietrza na terenie kraju (szczególnie w zakresie pyłów oraz benzopirenu).                                                                          |
| wody powierzchniowe i podziemne         | Prognozowane zmiany klimatyczne, obejmujące wzrost średniej rocznej temperatury powietrza oraz zmianę rozkładu i charakteru opadów (częstsze okresy bezopadowe przy jednoczesnym nasileniu opadów nawałnych), będą sprzyjały nasilaniu się zjawiska suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej. W konsekwencji należy oczekiwać stopniowego obniżania dostępności zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla wszystkich sektorów gospodarki oraz wzrostu konkurencji pomiędzy poszczególnymi formami użytkowania wód. Dodatkowo postępujący proces urbanizacji, związany z uszczelnianiem powierzchni terenu i zwiększaniem odpływu powierzchniowego, będzie przyczyniał się zarówno do ilościowej degradacji zasobów wodnych (ograniczenie infiltracji i zasilania wód podziemnych), jak i do pogorszenia ich jakości (większy ładunek zanieczyszczeń spływowych). |
| klimate akustyczny                      | Zakłada się, że kontynuacja i intensyfikacja procesów urbanizacyjnych, w szczególności rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz infrastruktury komunikacyjnej, będzie prowadziła do wzrostu natężenia ruchu drogowego i aktywności transportowej. W efekcie prognozuje się stopniowe pogorszenie klimatu akustycznego, przejawiające się zwiększeniem poziomów hałasu środowiskowego, zwłaszcza wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz w strefach rozwoju nowej zabudowy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) | Postępujący rozwój funkcji osadniczych i gospodarczych będzie wiązał się ze wzrostem liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych, takich jak stacje transformatorowe, napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej oraz radiowe i telewizyjne stacje nadawcze. Skutkować to będzie stopniowym zwiększaniem poziomów PEM w środowisku. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na wzrost natężenia PEM będzie wdrażanie i rozwój technologii mobilnej piątej generacji (5G), wymagającej rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| gleby i powierzchnia ziemi              | Przewiduje się, że kontynuacja procesów urbanizacyjnych będzie prowadziła do dalszego zmniejszania powierzchni gleb i gruntów czynnych biologicznie wskutek ich zabudowy, uszczelniania oraz przekształcania w tereny komunikacyjne i techniczne. Jednocześnie obserwowane i prognozowane zmiany klimatyczne – w szczególności częstsze i dłuższe okresy suszy oraz epizody opadów nawałnych – będą zwiększać ryzyko erozji wodnej i wietrznej gleb, a tym samym sprzyjać degradacji jakościowej pokrywy glebowej oraz obniżeniu jej potencjału produkcyjnego i retencyjnego.                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

| Komponent środowiska | Prognoza/zmiana stanu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| zasoby przyrodnicze  | Środowisko biotyczne podlega bardzo różnorodnym oddziaływaniom człowieka. Postępujący wzrost presji urbanizacji, w przypadku braku podejmowania kompleksowych działań ochronnych, może prowadzić do stopniowego zmniejszania się różnorodności biologicznej. Dotyczy to w szczególności zaniku gatunków rzadkich, kosztem wzrostu liczby gatunków synantropijnych i pospolitych. W świetle przewidywanego wzrostu udziału powierzchni zabudowanych i zainwestowanych, a także innych presji (np. turystycznej i rekreacyjnej), można się spodziewać utrzymywania lub nasilenia niekorzystnych skutków tych zjawisk dla przyrody ożywionej. Często niekontrolowany rozwój struktury osadniczej oraz rozwój układów komunikacyjnych wpływa niekorzystnie na istniejącą sieć korytarzy ekologicznych oraz prowadzi do defragmentacji przestrzeni przyrodniczej. Należy podkreślić, iż coraz większe zagrożenie dla ekosystemów (zwłaszcza wodnych) stanowią zjawiska naturalne związane ze zmianami klimatu – przede wszystkim ekstremalne temperatury, susze, bezśnieżne zimy. Obserwowana jest również postępująca ekspansja gatunków obcych, w szczególności zagrażających rodzimym gatunkom i siedliskom przyrodniczym. |

Źródło: opracowanie własne

Prognozowane negatywne zmiany stanu i jakości większości analizowanych w powyższej tabeli komponentów środowiska na terenie Lublina powodują konieczność intensyfikacji podejmowania działań naprawczych i zapobiegawczych określonych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska”.

## 5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

### 5.1. Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi

Cele i zadania ujęte w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” pozostają w pełnej zgodności z priorytetami i kierunkami działań określonymi w obowiązujących krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych oraz sektorowych. W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe powiązania „Programu...” z celami i założeniami kluczowych dokumentów strategicznych wyższego rzędu, obowiązujących na poziomie krajowym i regionalnym.

**Tabela 68. Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego**

| Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| W Strategii jako pierwsze z wyzwań rozwojowych kraju do 2030 roku określono adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska. Zmiany klimatu należy traktować jako dynamiczny proces, który stwarza równocześnie problemy i szanse rozwojowe dla kraju i regionów. Niekorzystnym zjawiskiem związanym ze zmianami klimatycznymi jest ocieplanie się klimatu. Zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi wynikają, przede wszystkim, ze zwiększenia częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych (np. deszczy nawalnych, suszy, wichur). Powodują one straty dla gospodarki i są kosztowne dla administracji. Można, przynajmniej w części, minimalizować ich negatywne skutki, a w sprzyjających warunkach terenowych można te skutki pożytecznie wykorzystać, w szczególności w miastach (np. zagospodarowanie wód opadowych poprzez ogrody deszczowe, oczka wodne, suche i podziemne zbiorniki, zielone dachy i ściany itp.). Ryzyko utraty różnorodności biologicznej to również globalny problem, który znajduje swój wyraz na poziomie regionalnym. Przyroda odgrywa istotną rolę m.in. w adaptacji do skutków zmian klimatu oraz w zapobieganiu zmianom klimatycznym (zwłaszcza poprzez ekosystemy leśne), a także jest podstawą rozwoju sektorów bazujących |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”</b></p> <p>na usługach ekosystemowych, charakterystycznych dla danych regionów, np. leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki. Zagrożenia stwarzane przez zmiany klimatyczne mogą wywoływać również pozytywne bodźce dla rozwoju poprzez wykreowanie popytu na nowe produkty, jak chociażby wytrzymalsze materiały budowlane oraz nowe rodzaje usług związanych z działaniami minimalizującymi negatywne skutki zmian klimatu (np. projektowanie błękitnozielonej infrastruktury). W tym kontekście zmiany klimatu będą sprzyjać rozwojowi „zielonej gospodarki” oraz tworzeniu „zielonych innowacji”, poczynając od sfery ekoprojektowania. Należy je zatem uwzględniać w bilansie potencjałów rozwojowych w skali całego kraju. Dobrze zaprojektowane rozwiązania służące przeciwdziałaniu negatywnym skutkom zmian klimatu (adaptacji do tych zmian) mogą równocześnie służyć innym celom, m.in. społecznym – rekreacji i poprawie jakości życia. Ponadto, kształtowanie przyrodniczych struktur przestrzennych, zapewniających nie tylko spójność najcenniejszych obszarów przyrodniczych, ale również podnoszących odporność najwartościowszych obszarów (Natura 2000, wielkoobszarowe formy ochrony przyrody, kompleksy leśne) jest kluczowe dla przeciwdziałania zmianom klimatycznym.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</b></p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód.</li> <li>• Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza.</li> <li>• Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb.</li> <li>• Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.</li> </ul> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.</li> <li>• Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.</li> <li>• Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.</li> <li>• Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa.</li> <li>• Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.</li> </ul> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu.</li> <li>• Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</li> </ul> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.</li> </ul> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.</li> </ul> |
| <p><b>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</b></p> <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko (określone kierunki interwencji)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód.</li> <li>• Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania.</li> <li>• Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego.</li> <li>• Ochrona gleb przed degradacją.</li> <li>• Gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.</li> <li>• Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p><b>Krajowa Polityka Miejska 2030</b></p> <p>Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030) jest dokumentem ukierunkowanym na zrównoważony rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych. Koncentruje się na działaniach i instrumentach zorientowanych terytorialnie, które odpowiadają aktualnym wyzwaniom stojącym przed miastami oraz miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Polityki publiczne realizowane przez liczne instytucje, szczególnie rządowe, powinny umożliwiać jak najlepsze wykorzystanie potencjałów oraz przewag konkurencyjnych polskich miast dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego. Wyzwania KPM2030 spójne z niniejszym POŚ:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dbłość o ład przestrzenny i estetyczny.</li> <li>• Niwelowanie procesów chaotycznej suburbanizacji.</li> <li>• Niwelowanie negatywnych skutków zmian klimatu w miastach.</li> <li>• Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach.</li> <li>• Zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

| Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: 1. Bezpieczeństwa energetycznego, 2. Wewnętrznego rynku energii, 3. Efektywności energetycznej, 4. Obniżenia emisyjności, 5. Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.</li> <li>„Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030” wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.: redukcja emisji gazów cieplarnianych; wzrost udziału OZE w finalnym zużyciu energii; wzrost efektywności energetycznej; redukcja udziału węgla w produkcji energii.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Polityka energetyczna Polski do 2040 roku                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>Poprzez realizację celów i działań wskazanych w PEP2040 przeprowadzona zostanie niskoemisyjna transformacja energetyczna przy aktywnej roli odbiorcy końcowego i zaangażowaniu krajowego przemysłu, dając impuls gospodarce, przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego, w sposób innowacyjny, akceptowalny społecznie i z poszanowaniem środowiska oraz klimatu. Transformacja energetyczna Polski zostanie oparta na trzech filarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>I FILAR – SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA.</li> <li>II FILAR – ZEROEMISYJNY SYSTEM ENERGETYCZNY: To kierunek długoterminowy, w którym zmierza transformacja energetyczna. Zmniejszenie emisyjności sektora energetycznego będzie możliwe m.in. poprzez zwiększenie roli energetyki rozproszonej i obywatelskiej przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego poprzez przejściowe stosowanie technologii energetycznych opartych m.in. na paliwach gazowych.</li> <li>III FILAR – DOBRA JAKOŚĆ POWIETRZA: To cel, który dla odbiorców jest jedną z bardziej zauważalnych oznak odchodzenia od paliw kopalnych. Dzięki inwestycjom w transformację sektora ciepłowniczego (systemowego i indywidualnego), elektryfikację transportu oraz promowania domów pasywnych i zeroemisyjnych, wykorzystujących lokalne źródła energii, w widoczny sposób poprawi się jakość powietrza, która ma wpływ na zdrowie społeczeństwa. Kluczowym rezultatem transformacji odczuwalnym przez każdego obywatela będzie zapewnienie czystego powietrza w Polsce.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu;</li> <li>dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu;</li> <li>ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu;</li> <li>adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie;</li> <li>zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.</li> </ul> <p>Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami;</li> <li>organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.</li> </ul> <p>Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu;</li> <li>zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.</li> </ul> <p>Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu;</li> <li>miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.</li> </ul> <p>Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>budowa systemu wsparcia innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.</li> </ul> <p>Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi;</li> <li>ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.</li> </ul> |
| Plan przeciwdziałania skutkom suszy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy” w celu przeciwdziałania skutkom suszy należy realizować działania wpływające zarówno na zabezpieczenie dostępu do wody przeznaczonej do spożycia i prowadzenia nawodnień, jak i poprzez zwiększenie odporności terenu na skutki suszy. Zwiększenie odporności terenu oznacza, iż dany teren ze względu na swoją specyfikę i wdrożone działania będzie reagował na suszę z opóźnieniem, bądź też skutki suszy na nim nie wystąpią. Działania, które będą wpływać na zwiększenie odporności terenu to:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych,</li> <li>realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie retencji,</li> <li>realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji,</li> <li>zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,</li> <li>zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,</li> <li>retencja i zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych na terenach zurbanizowanych.</li> </ul> <p>Do grupy działań formalnych i edukacyjnych zaliczono rozwiązania umożliwiające zarządzanie zjawiskiem suszy np.: poprzez jej monitorowanie, rekompensowanie poniesionych strat, zarządzanie zasobami wodnymi, czy też właściwe</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| zarządzanie w sytuacjach, gdy zjawisko suszy osiąga rozmiar klęski żywiołowej. Działania edukacyjne to przede wszystkim zwiększanie świadomości i kształtowanie wiedzy na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>• suszy - jej powstawania oraz możliwych do wystąpienia skutków,</li> <li>• wprowadzania w życie codzienne rozwiązań oszczędzających wodę,</li> <li>• możliwości retencjonowania wody.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.</li> <li>• Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>VI aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych” (AKPOŚK 2022)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dostosowanie wydajności oczyszczalni do odbioru 100 % zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.</li> <li>• Zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków.</li> <li>• Wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych umożliwiające spełnienie blisko 100 % poziomu obsługi.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Badanie i monitorowanie środowiska wodnego.</li> <li>• Działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej.</li> <li>• Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw.</li> <li>• Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych.</li> <li>• Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń.</li> <li>• Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona i zachowanie ekosystemów oraz różnorodności biologicznej.</li> <li>• Optymalizacja zużycia wody.</li> <li>• Realizacja zadań systemowych z zakresu gospodarki odpadami.</li> <li>• Przegląd pozwoleń wodnoprawnych.</li> <li>• Zapewnienie ciągłości potoków i rzek przez udrożnienie obiektów.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Niepogarszanie stanu jednolitych części wód.</li> <li>• Zaprzeczenie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.</li> <li>• Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych.</li> <li>• Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Krajowy plan gospodarki odpadami 2028</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Istotą KPGO 2028 jest określenie działań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób, który zapewnia ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości i uwarunkowań ekonomicznych oraz poziomu technologicznego istniejącej infrastruktury. Główne cele wskazane w dokumencie to m.in.: <ul style="list-style-type: none"> <li>• szeroko pojęte zapobieganie powstawaniu odpadów,</li> <li>• wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu,</li> <li>• wzrost osiąganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych,</li> <li>• minimalizacja składowanych odpadów,</li> <li>• zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów,</li> <li>• osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,</li> <li>• zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.</li> </ul> |
| <b>Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 wyznacza do realizacji następujące cele: <ul style="list-style-type: none"> <li>• usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;</li> <li>• minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;</li> <li>• likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie” została przyjęta uchwałą Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r. i wyznacza cele rozwoju regionu do 2030 r. Jednym z podstawowych założeń dokumentu jest transformacja województwa prowadzona z poszanowaniem                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| środowiska naturalnego i poprawą warunków życia mieszkańców. POŚ dla Lublińca jest zgodny z tym kierunkiem poprzez działania dotyczące poprawy jakości powietrza, zwiększania efektywności energetycznej i wykorzystania OZE, ochrony zasobów wodnych i przyrodniczych, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki odpadami oraz ograniczania presji transportowej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Obowiązującym wojewódzkim dokumentem planowania przestrzennego jest „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+”, przyjęty uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. Plan określa podstawowe elementy struktury przestrzennej województwa oraz ich wzajemne relacje. Powiązanie z POŚ dla Lublińca dotyczy przede wszystkim ochrony terenów cennych przyrodniczo, lasów, korytarzy ekologicznych, wód i krajobrazu, a także ograniczania konfliktów pomiędzy zabudową a infrastrukturą komunikacyjną i techniczną. Ustalenia POŚ powinny być uwzględniane w lokalnym planowaniu przestrzennym razem z kierunkami wynikającymi z dokumentu wojewódzkiego. |
| <b>Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Aktualny „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego” został przyjęty uchwałą Nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r. Jest podstawowym wojewódzkim dokumentem sektorowym określającym cele, kierunki interwencji i zadania dotyczące ochrony poszczególnych komponentów środowiska. POŚ dla Lublińca stanowi lokalne rozwinięcie kierunków wojewódzkich, obejmując ochronę klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarkę wodno-ściekową, zasoby geologiczne i gleby, gospodarkę odpadami, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.                                                           |
| <b>Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Obowiązuje aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”, przyjęta uchwałą Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. Aktualizacja odnosi się do programu przyjętego w 2020 r., a jego realizacja i sprawozdawczość są nadal prowadzone, w tym w 2026 r. Dokument ma bezpośrednie znaczenie dla Lublińca ze względu na utrzymujące się przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu. POŚ przewiduje działania służące ograniczaniu emisji z sektora komunalno-bytowego, termomodernizacji, wymianie nieefektywnych źródeł ciepła, rozwojowi OZE, kontroli przestrzegania wymagań środowiskowych oraz edukacji mieszkańców.                                   |
| <b>Uchwała antysmogowa województwa śląskiego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. wprowadza na obszarze całego województwa ograniczenia dotyczące eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała obowiązuje od 1 września 2017 r. i określa m.in. wymagania dla urządzeń grzewczych oraz terminy wycofywania starszych kotłów; dla kotłów klasy 3 i 4 termin ten przypada na 1 stycznia 2028 r. POŚ dla Lublińca wspiera wykonanie uchwały poprzez działania związane z wymianą przestarzałych źródeł ciepła, ograniczaniem spalania paliw stałych, kontrolami palenisk oraz rozwojem nisko- i zeroemisyjnych źródeł energii.                                                                     |
| <b>Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| „Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego” został przyjęty uchwałą Nr 2178/116/VII/2025 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 2 października 2025 r. Dokument określa regionalne kierunki zwiększania odporności na skutki zmian klimatu i ograniczania wrażliwości województwa na zjawiska ekstremalne. POŚ dla Lublińca realizuje te założenia poprzez działania dotyczące retencji, ochrony terenów podmokłych, ograniczania uszczelniania powierzchni, rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, ochrony zieleni i lasów oraz dostosowania miasta do suszy, fal upałów, intensywnych opadów, podtopień i silnego wiatru.                                                              |
| <b>Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023–2028</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Plan został przyjęty uchwałą Nr VII/6/8/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2024 r. i obejmuje diagnozę systemu gospodarowania odpadami, cele, kierunki działań oraz plan inwestycyjny służący m.in. osiągnięciu wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczaniu składowania odpadów. POŚ dla Lublińca jest zgodny z WPGO poprzez działania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów, poprawy selektywnej zbiórki, zwiększania poziomu recyklingu, ograniczania udziału odpadów zmieszanych, kompostowania bioodpadów, funkcjonowania PSZOK oraz ponownego użycia przedmiotów.                                                                          |
| <b>Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Aktualny „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego” został przyjęty uchwałą Nr VII/3/4/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 czerwca 2024 r. Dokument został opracowany na podstawie strategicznych map hałasu i służy ograniczaniu negatywnego oddziaływania głównych źródeł hałasu na tereny chronione akustycznie. Dla Lublińca szczególne znaczenie ma hałas drogowy, w tym oddziaływanie DW 906. POŚ przewiduje ograniczanie emisji hałasu u źródła, modernizację infrastruktury, działania organizacyjne i monitoringowe oraz uwzględnianie ochrony akustycznej w planowaniu przestrzennym.                                                                                   |
| <b>Audyt krajobrazowy województwa śląskiego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Audyt został przyjęty uchwałą Nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 czerwca 2025 r. i wszedł w życie 22 września 2025 r. Dokument identyfikuje krajobrazy województwa, wskazuje krajobrazy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

| Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| priorytetowe, określa zagrożenia oraz formułuje rekomendacje dotyczące ich ochrony i kształtowania. Na terenie Lublińca wskazano krajobrazy priorytetowe związane z doliną Małej Panwi. POŚ uwzględnia ochronę krajobrazu poprzez zachowanie terenów leśnych, dolin rzecznych, siedlisk wodno-błotnych, zieleni oraz powiązań ekologicznych i ograniczanie ich fragmentacji.                                                                                                              |
| Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Program został przyjęty uchwałą Nr 1258/49/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 maja 2011 r. i zachowuje aktualność ze względu na horyzont realizacji do 2032 r. Jego celem jest sukcesywne usunięcie wyrobów zawierających azbest i ich bezpieczne unieszkodliwienie. POŚ dla Lublińca zakłada kontynuację usuwania pozostałych na terenie miasta wyrobów zawierających azbest oraz wspieranie mieszkańców w ich prawidłowym demontażu, transporcie i unieszkodliwieniu.      |
| Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Obowiązujący Regionalny Plan Transportowy został przyjęty uchwałą Nr 209/484/VI/2024 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 30 stycznia 2024 r. Dokument wyznacza regionalne kierunki rozwoju infrastruktury i systemu transportowego. Z punktu widzenia POŚ znaczenie mają działania prowadzące do zmniejszania presji transportu na powietrze i klimat akustyczny, poprawy bezpieczeństwa oraz wzmacniania roli transportu zbiorowego i innych mniej emisyjnych form przemieszczania się. |

Źródło: opracowanie własne

## 5.2. Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Przyjęte w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” cele, kierunki interwencji oraz zadania stanowią odpowiedź na zagrożenia i problemy środowiskowe rozpoznane w diagnozie stanu środowiska oraz w analizie SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji.

Podstawą ich wyznaczenia były aktualne dane monitoringowe, obowiązujące przepisy prawa, dokumenty strategiczne i sektorowe szczebla krajowego oraz regionalnego, a także lokalne uwarunkowania środowiskowe, przestrzenne i infrastrukturalne miasta. Program uwzględnia zarówno czynniki zewnętrzne, w tym zmiany klimatu, presję urbanizacyjną, wymagania prawne i zmiany technologiczne, jak również uwarunkowania wewnętrzne, m.in. stan infrastruktury środowiskowej, strukturę przestrzenną miasta, poziom świadomości mieszkańców oraz możliwości organizacyjne i finansowe samorządu.

Tak określone cele i działania są powiązane z rzeczywistym stanem środowiska oraz potrzebami miasta, co pozwala ukierunkować interwencje na obszary wymagające dalszej poprawy lub stałej ochrony. Program obejmuje działania inwestycyjne, organizacyjne, kontrolne, planistyczne i edukacyjne, dzięki czemu umożliwia prowadzenie polityki ochrony środowiska w sposób spójny, mierzalny i dostosowany do lokalnych warunków.

Przyjęte rozwiązania obejmują w szczególności poprawę jakości powietrza, ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego i transportu, ochronę zasobów wodnych, rozwój systemów kanalizacyjnych i wodociągowych, zwiększanie retencji, ograniczanie hałasu, poprawę efektywności gospodarki odpadami oraz ochronę gleb, zieleni, lasów i form ochrony przyrody. Istotnym elementem programu jest również adaptacja miasta do skutków zmian klimatu, w tym przygotowanie na występowanie susz, podtopień, silnych wiatrów i innych zjawisk ekstremalnych.

W takim ujęciu Program stanowi narzędzie realizacji lokalnej polityki ochrony środowiska, zgodnej z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz kierunkami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych i sektorowych wyższego szczebla. Jego zadaniem jest nie tylko reagowanie na istniejące problemy, ale również ograniczanie ryzyka pogłębiania się presji środowiskowych w kolejnych latach.

W kolejnej tabeli przedstawiono przyjęte do realizacji w ramach POŚ cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji wraz z przypisanymi wskaźnikami monitorującymi.

Tabela 69. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

| Obszar interwencji                        | Cel                                                                                                             | Kierunek interwencji                                                                  | Zadanie                                                                                                                                                  | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny                                              |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------|
| 1.<br>Ochrona klimatu i jakości powietrza | Poprawa jakości powietrza, ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększanie efektywności energetycznej | Ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego i poprawa efektywności energetycznej | Termomodernizacja i modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej.                                                        | W, M         | Miasto Lubliniec, właściciele i zarządcy budynków                   |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Wymiana przestarzałych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła, w szczególności urządzeń na paliwa stałe niespełniających obowiązujących wymagań.               | W, M         | Miasto Lubliniec, właściciele budynków                              |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki prosumenckiej oraz rozwiązań poprawiających autokonsumpcję energii.              | W, M         | Miasto Lubliniec, mieszkańcy, przedsiębiorcy, pozostali inwestorzy  |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Modernizacja, ograniczanie emisyjności i poprawa efektywności systemowych źródeł ciepła oraz sieci ciepłowniczej.                                        | M            | Operatorzy systemów ciepłowniczych                                  |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Kontrola gospodarstw domowych w zakresie zakazu spalania odpadów, stosowanych paliw oraz eksploatacji urządzeń grzewczych zgodnie z uchwałą antysmogową. | W            | Miasto Lubliniec                                                    |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Realizacja i sprawozdawczość działań przypisanych gminie w obowiązującym Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego.                          | W            | Miasto Lubliniec                                                    |
|                                           |                                                                                                                 | Ograniczenie emisji z transportu                                                      | Przebudowa, modernizacja i remonty dróg w sposób sprzyjający poprawie płynności ruchu oraz ograniczeniu wtórnej emisji pyłu, spalin i hałasu.            | W, M         | Miasto Lubliniec, zarządcy dróg                                     |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Rozbudowa infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego oraz tworzenie spójnych połączeń rowerowych z układem ponadlokalnym.                            | W, M         | Miasto Lubliniec, zarządcy dróg                                     |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Utrzymanie i rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury przesiadkowej, z preferencją dla rozwiązań nisko- i zeroemisyjnych.                        | W, M         | Miasto Lubliniec, organizatorzy i operatorzy transportu publicznego |
|                                           |                                                                                                                 |                                                                                       | Energooszczędna modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego i przestrzeni publicznych.                                                                | W            | Miasto Lubliniec                                                    |

| Obszar interwencji       | Cel                                                                                        | Kierunek interwencji                              | Zadanie                                                                                                                                                                                | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny                                |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------|
|                          |                                                                                            | Monitoring, kontrola i planowanie                 | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza.                                                                                         | M            | WIOŚ                                                  |
|                          |                                                                                            |                                                   | Wydawanie pozwoleń i decyzji dotyczących emisji gazów i pyłów do powietrza zgodnie z właściwością organów.                                                                             | M            | Starosta Lubliniecki, Marszałek Województwa Śląskiego |
|                          |                                                                                            |                                                   | Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących ochrony powietrza, efektywności energetycznej i ograniczania emisji.                                                         | W            | Miasto Lubliniec                                      |
|                          |                                                                                            |                                                   | Uwzględnianie w dokumentach planistycznych wymogów ochrony jakości powietrza, ograniczania emisji i adaptacji do zmian klimatu.                                                        | W            | Miasto Lubliniec                                      |
| 2.<br>Zagrożenia hałasem | Ograniczenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas i poprawa klimatu akustycznego | Ograniczenie hałasu drogowego                     | Modernizacja i utrzymanie nawierzchni dróg oraz stosowanie rozwiązań ograniczających hałas u źródła na odcinkach o największej presji akustycznej.                                     | W, M         | Miasto Lubliniec, zarządcy dróg                       |
|                          |                                                                                            |                                                   | Stosowanie organizacji ruchu i rozwiązań uspokajających ruch na terenach zabudowanych, w miejscach uzasadnionych bezpieczeństwem i ochroną akustyczną.                                 | W, M         | Miasto Lubliniec, zarządcy dróg                       |
|                          |                                                                                            | Monitoring i ograniczanie konfliktów akustycznych | Prowadzenie pomiarów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego oraz ocen klimatu akustycznego.                                                                                            | M            | GIOŚ, inne właściwe organy i zarządcy infrastruktury  |
|                          |                                                                                            |                                                   | Sporządzanie strategicznych map hałasu dla odcinków dróg i linii kolejowych spełniających ustawowe kryteria kwalifikacji.                                                              | M            | Zarządcy dróg, PKP PLK S.A.                           |
|                          |                                                                                            |                                                   | Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emisji hałasu oraz wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w razie potrzeby.                                                     | M            | WIOŚ, Starosta Lubliniecki                            |
|                          |                                                                                            |                                                   | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym wymogów ochrony akustycznej oraz ograniczanie lokalizacji nowych funkcji wrażliwych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych. | W            | Miasto Lubliniec                                      |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji                  | Cel                                                                                                                                | Kierunek interwencji                              | Zadanie                                                                                                                                                                                                        | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny                                                  |
|-------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------|
| 3.<br>Pola elektromagnetyczne (PEM) | Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej wartości dopuszczalnych                                                       | Monitoring i kontrola PEM                         | Monitorowanie i ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.                                                                                                                                          | M            | GIOŚ                                                                    |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   | Kontrola instalacji emitujących pola elektromagnetyczne.                                                                                                                                                       | M            | WIOŚ                                                                    |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   | Ewidencjonowanie i przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z właściwością organu.                                                                                         | M            | Starosta Lubliniecki, Marszałek Województwa Śląskiego                   |
|                                     |                                                                                                                                    | Planowanie przestrzenne                           | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym wymogów ochrony przed polami elektromagnetycznymi i korytarzy infrastruktury elektroenergetycznej.                                                                    | W            | Miasto Lubliniec                                                        |
| 4.<br>Gospodarowanie wodami         | Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz zwiększenie odporności miasta na suszę, podtopienia i zjawiska ekstremalne | Zwiększanie retencji i ograniczanie skutków suszy | Zwiększanie retencji wód opadowych i roztopowych, w tym poprzez małą i mikroretencję, retencję przydomową, zadrzewienia, ogrody deszczowe, niecki retencyjne i inne elementy błękitno-zielonej infrastruktury. | W, M         | Miasto Lubliniec, właściciele nieruchomości, zarządcy terenów           |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   | Ochrona i odtwarzanie właściwych stosunków wodnych na terenach podmokłych, torfowiskowych, leśnych i w otoczeniu zbiorników wodnych, z uwzględnieniem potrzeb siedlisk i gatunków.                             | W, M         | Miasto Lubliniec, PGW Wody Polskie, Lasy Państwowe, właściciele gruntów |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   | Ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz zwiększanie udziału nawierzchni przepuszczalnych i biologicznie czynnych w inwestycjach miejskich.                                                                 | W            | Miasto Lubliniec                                                        |
|                                     |                                                                                                                                    | Utrzymanie i rozwój infrastruktury wodnej         | Utrzymanie, konserwacja i modernizacja rowów, urządzeń melioracyjnych i odwodnieniowych z uwzględnieniem ochrony siedlisk i gatunków.                                                                          | W, M         | Miasto Lubliniec, właściciele urządzeń i gruntów                        |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   | Realizacja prac utrzymaniowych cieków i urządzeń wodnych z zachowaniem warunków środowiskowych.                                                                                                                | M            | PGW Wody Polskie, inni właścicieli zarządcy                             |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   | Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej oraz urządzeń retencyjno-rozsączających, w szczególności na terenach podatnych na lokalne podtopienia.                                                         | W, M         | Miasto Lubliniec, właściciele infrastruktury                            |
|                                     |                                                                                                                                    |                                                   |                                                                                                                                                                                                                |              |                                                                         |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji           | Cel                                                                                           | Kierunek interwencji                           | Zadanie                                                                                                                                                                                                                                  | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny  |
|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------|
|                              |                                                                                               | Ograniczanie ryzyka powodziowego i podtopień   | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym obszarów zagrożenia powodziowego, terenów podatnych na podtopienia oraz potrzeb zachowania naturalnej retencji.                                                                                 | W            | Miasto Lubliniec        |
|                              |                                                                                               | Monitoring i edukacja                          | Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych.                                                                                                                                                                      | M            | GIOŚ                    |
|                              |                                                                                               |                                                | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i korzystania z wód.                                                                                                                               | M            | WIOŚ, PGW Wody Polskie  |
|                              |                                                                                               |                                                | Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących oszczędzania wody, retencji, suszy i prawidłowego gospodarowania wodami opadowymi.                                                                                             | W            | Miasto Lubliniec        |
| 5. Gospodarka wodno-ściekowa | Zapewnienie niezawodnego zaopatrzenia w wodę oraz ograniczenie presji ściekowej na środowisko | Rozwój i modernizacja gospodarki ściekowej     | Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej, w tym sieci, przyłączy, przepompowni i oczyszczalni ścieków oraz optymalizacja i monitoring procesów.                                                                           | W            | Miasto Lubliniec, ZWiUK |
|                              |                                                                                               |                                                | Zwiększanie stopnia podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej na terenach wyposażonych lub planowanych do wyposażenia w kanalizację oraz wspieranie likwidacji zbiorników bezodpływowych tam, gdzie istnieją warunki techniczne. | W            | Miasto Lubliniec, ZWiUK |
|                              |                                                                                               |                                                | Kontrola częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników przydomowych oczyszczalni ścieków oraz prowadzenie wymaganej ewidencji.                                                                                        | W            | Miasto Lubliniec        |
|                              |                                                                                               | Zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę | Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowego, w tym sieci, przyłączy, ujęć i stacji uzdatniania wody oraz optymalizacja i monitoring procesów.                                                                                         | W            | Miasto Lubliniec, ZWiUK |
|                              |                                                                                               |                                                | Ograniczanie strat wody i awaryjności sieci poprzez modernizację, diagnostykę, wykrywanie wycieków i racjonalne zarządzanie ciśnieniem.                                                                                                  | W            | ZWiUK                   |
|                              |                                                                                               | Planowanie i ochrona zasobów                   | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym potrzeb ochrony ujęć wody, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz ograniczania presji ściekowej.                                                                                              | W            | Miasto Lubliniec        |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji                                           | Cel                                                                                                                     | Kierunek interwencji                                     | Zadanie                                                                                                                                                                                                  | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny                                                    |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------------|
| 6.<br>Zasoby geologiczne                                     | Racjonalna ochrona udokumentowanych zasobów geologicznych i przeciwdziałanie nielegalnej eksploatacji                   | Ochrona zasobów geologicznych                            | Uwzględnianie udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych oraz niedopuszczanie do zagospodarowania trwale uniemożliwiającego ich racjonalne wykorzystanie, jeżeli przepisy tego wymagają. | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Monitorowanie i zgłaszanie przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin oraz współpraca z właściwymi organami administracji geologicznej.                                                                 | W, M         | Miasto Lubliniec, Starosta Lubliniecki, OUG                               |
| 7.<br>Gleby i powierzchnia ziemi                             | Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed degradacją, zanieczyszczeniem i nadmiernym uszczelnieniem                        | Ochrona powierzchni ziemi                                | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zasad ochrony gleb i powierzchni ziemi, racjonalnego przeznaczenia terenów pod zabudowę oraz ograniczania nadmiernego uszczelniania powierzchni.                | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych lub zanieczyszczonych w przypadku ich ujawnienia, zgodnie z obowiązkami wynikającymi z przepisów.                                                       | M            | Sprawca zanieczyszczenia / władający powierzchnią ziemi / właściwe organy |
| 8.<br>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów | Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami, zwiększenie poziomów recyklingu i ograniczenie ilości odpadów zmieszanych | Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi | Optymalizacja systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w celu osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczania udziału odpadów zmieszanych.           | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Utrzymanie i rozwój PSZOK, w tym poprawa warunków selektywnego zbierania odpadów problemowych oraz rozwijanie ponownego użycia rzeczy i przygotowania do ponownego użycia.                               | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Promowanie i wspieranie zagospodarowania bioodpadów w miejscu ich powstawania, w szczególności poprzez kompostowanie przydomowe.                                                                         | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Kontrola właścicieli nieruchomości w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi oraz realizacji obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku.                     | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów, selektywnej zbiórki, kompostowania i ponownego użycia.                                                       | W            | Miasto Lubliniec                                                          |
|                                                              |                                                                                                                         |                                                          | Bieżące utrzymanie czystości terenów publicznych oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów.                                                                                                               | W            | Miasto Lubliniec                                                          |

| Obszar interwencji            | Cel                                                                                                                        | Kierunek interwencji                             | Zadanie                                                                                                                                                                              | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny                                                        |
|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------|
|                               |                                                                                                                            | Usuwanie wyrobów zawierających azbest            | Systematyczne usuwanie i bezpieczne unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, w tym wspieranie właścicieli nieruchomości w realizacji tych działań.                            | W, M         | Miasto Lubliniec, właściciele obiektów                                        |
|                               |                                                                                                                            | Kontrola i administracja w gospodarce odpadami   | Wydawanie decyzji i zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami oraz kontrola realizacji wynikających z nich obowiązków, zgodnie z właściwością organów.                                  | M            | Starosta Lubliniecki, Marszałek Województwa Śląskiego, inne właściwe organy   |
|                               |                                                                                                                            |                                                  | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.                                                                                          | M            | WIOŚ                                                                          |
| 9. Zasoby przyrodnicze i lasy | Ochrona i wzmacnianie różnorodności biologicznej, krajobrazu, zieleni oraz odporności ekosystemów leśnych i wodno-błotnych | Ochrona form ochrony przyrody i cennych siedlisk | Monitoring, ochrona i pielęgnacja istniejących form ochrony przyrody oraz miejsc cennych przyrodniczo.                                                                               | W, M         | Miasto Lubliniec, RDOŚ, Lasy Państwowe, właściciele terenów                   |
|                               |                                                                                                                            |                                                  | Obejmowanie ochroną kolejnych cennych obszarów i obiektów, jeżeli wynika to z aktualnej wiedzy przyrodniczej i po przeprowadzeniu wymaganych procedur.                               | W, M         | Organy właściwe na podstawie ustawy o ochronie przyrody                       |
|                               |                                                                                                                            |                                                  | Ochrona siedlisk wodno-błotnych, torfowisk, stawów i innych ekosystemów zależnych od wody, w tym przeciwdziałanie ich przesuszaniu i degradacji.                                     | W, M         | Miasto Lubliniec, RDOŚ, PGW Wody Polskie, Lasy Państwowe, właściciele terenów |
|                               |                                                                                                                            | Ochrona ciągłości ekologicznej i krajobrazu      | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony form ochrony przyrody, korytarzy ekologicznych, cennych siedlisk oraz rekomendacji audytu krajobrazowego województwa śląskiego.     | W            | Miasto Lubliniec                                                              |
|                               |                                                                                                                            |                                                  | Zachowanie zwartości kompleksów Lasów Lublinieckich i ograniczanie ich fragmentacji przez nowe zagospodarowanie i infrastrukturę.                                                    | W, M         | Miasto Lubliniec, Lasy Państwowe, zarządcy infrastruktury                     |
|                               |                                                                                                                            | Ochrona i zwiększanie odporności lasów           | Prowadzenie gospodarki leśnej ukierunkowanej na trwałość i odporność drzewostanów, ochronę stosunków wodnych oraz ograniczanie skutków suszy, pożarów, chorób i gradacji szkodników. | W, M         | Lasy Państwowe, Miasto Lubliniec, właściciele lasów                           |
|                               |                                                                                                                            |                                                  | Prowadzenie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.                                                                                                             | M            | Starosta Lubliniecki                                                          |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji                | Cel                                                                                                     | Kierunek interwencji             | Zadanie                                                                                                                                                                                                        | Typ zadania* | Podmiot odpowiedzialny                                                                      |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                   |                                                                                                         | Zieleń miejska i rekreacja       | Zakładanie, rewitalizacja i bieżące utrzymanie terenów zieleni z uwzględnieniem zwiększania odporności na suszę i upały, zwiększania retencji oraz ograniczania uszczelnienia powierzchni.                     | W            | Miasto Lubliniec                                                                            |
|                                   |                                                                                                         |                                  | Ochrona drzew w procesach inwestycyjnych, pielęgnacja wartościowych drzew i zadrzewień oraz stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadkach wymaganych przepisami.                                           | W, M         | Miasto Lubliniec, zarządcy terenów, właściwe organy                                         |
|                                   |                                                                                                         |                                  | Kształtowanie i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej w sposób ograniczający presję na cenne siedliska i kompleksy leśne, w szczególności w rejonie Kokotka.                                                  | W, M         | Miasto Lubliniec, Lasy Państwowe, właściciele terenów                                       |
|                                   |                                                                                                         | Edukacja przyrodnicza            | Podnoszenie świadomości przyrodniczej mieszkańców oraz promocja walorów przyrodniczych miasta i zasad odpowiedzialnego korzystania z terenów leśnych i wodnych.                                                | W            | Miasto Lubliniec                                                                            |
| 10. Zagrożenia poważnymi awariami | Ograniczanie ryzyka wystąpienia awarii i zdarzeń nadzwyczajnych oraz skuteczne reagowanie na ich skutki | Zapobieganie i kontrola zagrożeń | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska i obiektów mogących stwarzać zagrożenie wystąpieniem awarii, pożaru lub uwolnienia substancji niebezpiecznych.                                                 | M            | WIOŚ, PSP, inne właściwe organy                                                             |
|                                   |                                                                                                         |                                  | Prowadzenie działalności kontrolno-rozpoznawczej w zakresie ochrony przeciwpożarowej i zagrożeń miejscowych.                                                                                                   | M            | PSP                                                                                         |
|                                   |                                                                                                         | Przygotowanie do reagowania      | Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego, ostrzegania i alarmowania ludności oraz edukacji mieszkańców.                                                                          | W, M         | Miasto Lubliniec, Powiat Lubliniecki, PSP, Policja, OSP, inne służby                        |
|                                   |                                                                                                         |                                  | Wypożyczenie i wzmocnienie służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków pożarów, wycieków, podtopień, silnego wiatru i innych zdarzeń ekstremalnych.                       | W, M         | Miasto Lubliniec, Powiat Lubliniecki, PSP, OSP                                              |
|                                   |                                                                                                         |                                  | Uwzględnianie w planowaniu kryzysowym zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych drogami i kolejją, infrastrukturą gazową oraz magazynowaniem i przetwarzaniem odpadów i materiałów palnych. | W, M         | Miasto Lubliniec, Powiat Lubliniecki, PSP, Policja, zarządcy infrastruktury, przedsiębiorcy |
|                                   |                                                                                                         |                                  |                                                                                                                                                                                                                |              |                                                                                             |

\* W – zadanie własne Miasta Lubliniec; M – zadanie monitorowane przez Miasto na potrzeby raportowania POŚ

Źródło: opracowanie własne

Tabela 70. Wskaźniki monitorowania realizacji celów „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”

| Obszar interwencji                        | Cel                                                                                                             | Wskaźnik<br>(źródło danych)                                                                                                    | Wartość bazowa                   | Wartość docelowa<br>(oczekiwana zmiana) |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------------|
| 1.<br>Ochrona klimatu i jakości powietrza | Poprawa jakości powietrza, ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększanie efektywności energetycznej | Maksymalne średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu na terenie miasta<br>(GIOŚ/RWMS w Katowicach)                                 | 2,68 ng/m <sup>3</sup><br>(2025) | ≤1,0 ng/m <sup>3</sup><br>(↓)           |
|                                           |                                                                                                                 | Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu<br>(GIOŚ/RWMS w Katowicach)                               | 23,4 km <sup>2</sup><br>(2025)   | 0 km <sup>2</sup><br>(↓)                |
|                                           |                                                                                                                 | Maksymalne średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 na terenie miasta<br>(GIOŚ/RWMS w Katowicach)                         | 21,4 µg/m <sup>3</sup><br>(2025) | ≤21,4 µg/m <sup>3</sup><br>(↔/↓)        |
|                                           |                                                                                                                 | Maksymalne średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 na terenie miasta<br>(GIOŚ/RWMS w Katowicach)                        | 11,7 µg/m <sup>3</sup><br>(2025) | ≤11,7 µg/m <sup>3</sup><br>(↔/↓)        |
| 2.<br>Zagrożenia hałasem                  | Ograniczenie narażenia mieszkańców na ponad-normatywny hałas i poprawa klimatu akustycznego                     | Średnie natężenie ruchu dla analizowanych odcinków dróg krajowych i wojewódzkich na terenie miasta<br>(GPR)                    | 8 486 poj./dobę<br>(2025)        | <8 486 poj./dobę<br>(↓)                 |
|                                           |                                                                                                                 | Liczba analizowanych odcinków dróg na terenie miasta przekraczających próg 3 mln pojazdów rocznie<br>(GPR)                     | 4 odcinki<br>(2025)              | <4 odcinki<br>(↓)                       |
|                                           |                                                                                                                 | Występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego wzdłuż DW 906<br>(Strategiczna mapa hałasu / zarządca drogi) | TAK<br>(SMH 2022)                | NIE<br>(↓)                              |
| 3.<br>Pola elektromagnetyczne             | Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej wartości dopuszczalnych                                    | Notowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie miasta<br>(GIOŚ)                             | NIE                              | NIE<br>(↔)                              |
|                                           |                                                                                                                 | Maksymalna wartość natężenia pola elektrycznego stwierdzona w ostatnich pomiarach monitoringowych na terenie miasta<br>(GIOŚ)  | 1,7 V/m<br>(2024–2025)           | ≤1,7 V/m<br>(↔/↓)                       |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji              | Cel                                                                                                                                | Wskaźnik<br>(źródło danych)                                                                                                                             | Wartość bazowa                     | Wartość docelowa<br>(oczekiwana zmiana) |
|---------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------------|
| 4.<br>Gospodarowanie wodami     | Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz zwiększenie odporności miasta na suszę, podtopienia i zjawiska ekstremalne | Liczba rzecznych JCWP związanych z obszarem miasta o dobrym stanie ogólnym<br>(GIOŚ / PGW Wody Polskie)                                                 | 0 z 6                              | ≥1<br>(↑)                               |
|                                 |                                                                                                                                    | Stan ogólny JCWPd nr 110, obejmującej większość powierzchni miasta<br>(GIOŚ)                                                                            | SŁABY                              | DOBRY<br>(↑)                            |
|                                 |                                                                                                                                    | Liczba inwestycji mikroretencyjnych zrealizowanych przy wsparciu miasta w ramach programu „Lubliniecka beczka” – wartość skumulowana<br>(Urząd Miejski) | 23 szt.<br>(2025)                  | >23 szt.<br>(↑)                         |
|                                 |                                                                                                                                    | Łączna pojemność urządzeń retencyjnych wykonanych przy wsparciu miasta w ramach programu „Lubliniecka beczka” – wartość skumulowana<br>(Urząd Miejski)  | 27,87 m <sup>3</sup><br>(2025)     | >27,87 m <sup>3</sup><br>(↑)            |
| 5.<br>Gospodarka wodno-ściekowa | Zapewnienie niezawodnego zaopatrzenia w wodę oraz ograniczenie presji ściekowej na środowisko                                      | Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta<br>(GUS / ZWiUK)                                                                                   | 117,3 km<br>(2025)                 | ≥117,3 km<br>(↔/↑)                      |
|                                 |                                                                                                                                    | Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta<br>(GUS / ZWiUK)                                                                         | 130,2 km<br>(2025)                 | >130,2 km<br>(↑)                        |
|                                 |                                                                                                                                    | Liczba zbiorników bezodpływowych na terenie miasta<br>(Urząd Miejski)                                                                                   | 365 szt.<br>(2025)                 | <365 szt.<br>(↓)                        |
|                                 |                                                                                                                                    | Straty wody w systemie zbiorowego zaopatrzenia w wodę<br>(ZWiUK)                                                                                        | 77,3 tys. m <sup>3</sup><br>(2025) | <77,3 tys. m <sup>3</sup><br>(↓)        |
|                                 |                                                                                                                                    | Liczba awarii sieci wodociągowej<br>(ZWiUK)                                                                                                             | 126 szt.<br>(2025)                 | <126 szt./rok<br>(↓)                    |
|                                 |                                                                                                                                    | Liczba awarii sieci kanalizacyjnej<br>(ZWiUK)                                                                                                           | 105 szt.<br>(2025)                 | <105 szt./rok<br>(↓)                    |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji                                           | Cel                                                                                                                     | Wskaźnik<br>(źródło danych)                                                                                                                    | Wartość bazowa             | Wartość docelowa<br>(oczekiwana zmiana) |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-----------------------------------------|
| 6.<br>Zasoby geologiczne                                     | Racjonalna ochrona udokumentowanych zasobów geologicznych i ograniczanie nielegalnej eksploatacji                       | Liczba złóż kopalin eksploatowanych na terenie miasta<br>(PIG-PIB / baza MIDAS)                                                                | 0                          | 0<br>(↔)                                |
|                                                              |                                                                                                                         | Liczba zidentyfikowanych miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin<br>(PIG-PIB)                                                                  | 0<br>(2019)                | 0<br>(↔)                                |
| 7.<br>Gleby i powierzchnia ziemi                             | Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed degradacją, zanieczyszczeniem i nadmiernym uszczelnieniem                        | Liczba terenów z aktualnym historycznym zanieczyszczeniem powierzchni ziemi wymagającym remediacji<br>(GDOŚ)                                   | 0<br>(31.08.2026)          | 0<br>(↔)                                |
|                                                              |                                                                                                                         | Liczba aktualnych szkód w środowisku dotyczących powierzchni ziemi / środowiska glebowego<br>(GDOŚ)                                            | 0<br>(31.08.2026)          | 0<br>(↔)                                |
|                                                              |                                                                                                                         | Liczba terenów, na których zakończono remediację historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi – wartość skumulowana<br>(GDOŚ)              | 2                          | ≥2<br>(↔/↑)                             |
| 8.<br>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów | Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami, zwiększenie poziomów recyklingu i ograniczenie ilości odpadów zmieszanych | Osiągnięty przez miasto poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych<br>(Urząd Miejski)                           | 50,56%<br>(2025)           | ≥60% w 2030 r.<br>(↑)                   |
|                                                              |                                                                                                                         | Udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odpadów objętych miejskim systemem<br>(Urząd Miejski)                   | 47,9%<br>(2025)            | <47,9%<br>(↓)                           |
|                                                              |                                                                                                                         | Masa odpadów komunalnych objętych systemem w przeliczeniu na 1 mieszkańca<br>(Urząd Miejski)                                                   | ok. 461 kg/M/rok<br>(2025) | <461 kg/M/rok<br>(↓)                    |
|                                                              |                                                                                                                         | Masa wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia<br>(Baza Azbestowa)                                                                 | 151,3 Mg<br>(09.2026)      | <151,3 Mg<br>(↓)                        |
|                                                              |                                                                                                                         | Liczba właścicieli nieruchomości korzystających ze zwolnienia z tytułu kompostowania bioodpadów w kompostowniku przydomowym<br>(Urząd Miejski) | 925<br>(2025)              | >925<br>(↑)                             |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Obszar interwencji                      | Cel                                                                                                                                    | Wskaźnik<br>(źródło danych)                                                                                        | Wartość bazowa              | Wartość docelowa<br>(oczekiwana zmiana) |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------------|
| 9.<br>Zasoby przyrodnicze<br>i lasy     | Ochrona i wzmacnianie<br>różnorodności biologicznej,<br>krajobrazu, zieleni oraz<br>odporności ekosystemów<br>leśnych i wodno-błotnych | Lesistość miasta<br>(GUS)                                                                                          | 69,4%<br>(31.12.2025)       | ≥69,4%<br>(↔/↑)                         |
|                                         |                                                                                                                                        | Powierzchnia lasów na terenie miasta<br>(GUS)                                                                      | 6 203,69 ha<br>(31.12.2025) | ≥6 203,69 ha<br>(↔/↑)                   |
|                                         |                                                                                                                                        | Liczba użytków ekologicznych na terenie miasta<br>(CRFOP / GDOŚ / Urząd Miejski)                                   | 3                           | ≥3<br>(↔/↑)                             |
|                                         |                                                                                                                                        | Łączna powierzchnia użytków ekologicznych na terenie miasta<br>(CRFOP / GDOŚ / Urząd Miejski)                      | 133,11 ha                   | ≥133,11 ha<br>(↔/↑)                     |
|                                         |                                                                                                                                        | Liczba pomników przyrody na terenie miasta<br>(CRFOP / GDOŚ / Urząd Miejski)                                       | 12                          | ≥12<br>(↔/↑)                            |
| 10.<br>Zagrożenia poważnymi<br>awariami | Ograniczanie ryzyka<br>wystąpienia awarii i zdarzeń<br>nadzwyczajnych oraz skuteczne<br>reagowanie na ich skutki                       | Liczba poważnych awarii na terenie miasta<br>ujętych w rejestrze GIOŚ<br>(GIOŚ)                                    | 0                           | 0<br>(↔)                                |
|                                         |                                                                                                                                        | Liczba zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej<br>awarii przemysłowej (ZDR) na terenie miasta<br>(GIOŚ)       | 0                           | 0<br>(↔)                                |
|                                         |                                                                                                                                        | Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia<br>poważnej awarii przemysłowej (ZZR) na terenie miasta<br>(GIOŚ) | 0                           | 0<br>(↔)                                |

Źródło: opracowanie własne

### 5.3. Harmonogram realizacyjny (wykaz zadań)

Harmonogram realizacji „Programu Ochrony Środowiska” obejmuje zadania własne oraz zadania monitorowane. Do zadań własnych zaliczono działania, za których realizację odpowiada Miasto Lubliniec, jego jednostki organizacyjne lub podmioty komunalne, a także przedsięwzięcia, w których Miasto uczestniczy organizacyjnie lub finansowo. Zadania monitorowane obejmują natomiast działania realizowane przez inne właściwe podmioty, m.in. organy administracji, zarządców infrastruktury, przedsiębiorstwa, właścicieli nieruchomości oraz instytucje odpowiedzialne za monitoring i kontrolę stanu środowiska. Zadania monitorowane nie są realizowane bezpośrednio przez Miasto, jednak ich wykonanie będzie uwzględniane w raportach z realizacji Programu.

Większość działań o charakterze organizacyjnym, kontrolnym, edukacyjnym, utrzymanowym i monitoringowym ma charakter ciągły i przewidziana jest do realizacji corocznie w całym okresie obowiązywania Programu. W przypadku zadań inwestycyjnych rzeczywisty termin i zakres realizacji będą uzależnione m.in. od przygotowania dokumentacji, potrzeb technicznych, możliwości finansowych podmiotów odpowiedzialnych oraz dostępności środków zewnętrznych. Harmonogram nie stanowi zatem planu inwestycyjnego ani zobowiązania do poniesienia określonych wydatków, lecz wskazuje przewidywaną skalę finansową działań niezbędnych do osiągnięcia celów Programu.

Szacunkowe koszty określono w sposób dostosowany do charakteru poszczególnych zadań. Dla przedsięwzięć ujętych w aktualnej Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Lubliniec przyjęto zaplanowane limity wydatków w latach objętych WPF. W przypadku zadań wykonywanych cyklicznie wykorzystano poziom dotychczasowych wydatków Miasta, w szczególności dane z wykonania budżetu za lata 2024–2025, przyjmując wartości zaokrąglone odpowiadające rzeczywistej skali tych działań. Jeżeli zakres przyszłego przedsięwzięcia nie został jeszcze określony, koszty przedstawiono w formie orientacyjnych stawek jednostkowych, np. w przeliczeniu na kilometr sieci, kilometr drogi rowerowej, punkt oświetleniowy, sztukę, Mg lub pojedynczy obiekt. Pozwala to określić rząd wielkości przyszłych nakładów, przy czym koszt całkowity będzie wynikał z faktycznego zakresu rzeczowego zadania i cen obowiązujących na etapie jego przygotowania i realizacji.

Dla działań administracyjnych i kontrolnych, które są wykonywane w ramach ustawowych obowiązków właściwych jednostek i nie wymagają wyodrębnienia osobnego przedsięwzięcia, wskazano realizację w ramach działalności bieżącej.

Podane koszty mają charakter orientacyjny i służą określeniu przewidywanej skali nakładów związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ich ostateczna wysokość będzie zależała od rzeczywistego zakresu przedsięwzięć oraz warunków ich realizacji i będzie uszczegóławiana na etapie przygotowania budżetów, WPF, dokumentacji projektowej i kosztorysów.

**Tabela 71. Harmonogram realizacji zadań własnych Miasta Lublińca**

| Lp. | Obszar interwencji                        | Zadanie                                                                                                                                                  | Podmiot odpowiedzialny | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                             | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                                                         | Możliwe źródła finansowania                                                     |
|-----|-------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| 1.  | 1.<br>Ochrona klimatu i jakości powietrza | Termomodernizacja i modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej.                                                        | Miasto Lubliniec       | Modernizacja energetyczna budynku użyteczności publicznej: orientacyjnie ok. 1–4 mln zł/obiekt; zakres kompleksowy dużych obiektów może być droższy.           | Do ustalenia dla konkretnych obiektów; 1 obiekt w okresie POŚ oznacza zwykle wydatek rzędu 1–4 mln zł.                                                | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki               |
| 2.  |                                           | Wymiana przestarzałych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła, w szczególności urządzeń na paliwa stałe niespełniających obowiązujących wymagań.               | Miasto Lubliniec       | Wymiana źródła ciepła: pompa ciepła ok. 40–70 tys. zł/budynek; nowoczesny kocioł wraz z niezbędną modernizacją instalacji ok. 20–35 tys. zł/budynek.           | Skala zależna od liczby wspartych wymian; 10 inwestycji to orientacyjnie ok. 0,2–0,7 mln zł.                                                          | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki               |
| 3.  |                                           | Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki prosumenckiej oraz rozwiązań poprawiających autokonsumpcję energii.              | Miasto Lubliniec       | Instalacje PV: orientacyjnie ok. 4–6 tys. zł/kWp. Dla projektów miejskich podstawą są jednak konkretne limity WPF.                                             | WPF: 2027 – 4,53 mln zł; 2028 – 4,41 mln zł; razem 8,94 mln zł. Kolejne projekty po 2028 r. – po ich zaplanowaniu.                                    | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki               |
| 4.  |                                           | Kontrola gospodarstw domowych w zakresie zakazu spalania odpadów, stosowanych paliw oraz eksploatacji urządzeń grzewczych zgodnie z uchwałą antysmogową. | Miasto Lubliniec       | Działanie administracyjno-kontrolne – bez odrębnego kosztu inwestycyjnego.                                                                                     | W ramach działalności bieżącej miasta.                                                                                                                | Budżet miasta                                                                   |
| 5.  |                                           | Realizacja i sprawozdawczość działań przypisanych gminie w obowiązującym Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego.                          | Miasto Lubliniec       | Realizacja obowiązków programowych, sprawozdawczość i koordynacja – bez wyodrębniania końcowych, nieistotnych limitów pojedynczych projektów.                  | W ramach działalności bieżącej i projektów zewnętrznych.                                                                                              | Budżet miasta                                                                   |
| 6.  |                                           | Przebudowa, modernizacja i remonty dróg w sposób sprzyjający poprawie płynności ruchu oraz ograniczeniu wtórnej emisji pyłu, spalin i hałasu.            | Miasto Lubliniec       | Bieżące utrzymanie dróg w Lublińcu: poziom odniesienia ok. 1,51 mln zł/rok (średnia wykonania 2024–2025) + przedsięwzięcia inwestycyjne.                       | 2027 – ok. 5,71 mln zł; 2028 – ok. 4,61 mln zł; 2029 – ok. 3,01 mln zł; 2030 – ok. 1,51 mln zł + nowe inwestycje. Razem co najmniej ok. 14,84 mln zł. | Budżet miasta; RFRD; środki UE; inne środki                                     |
| 7.  |                                           | Rozbudowa infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego oraz tworzenie spójnych połączeń rowerowych z układem ponadlokalnym.                            | Miasto Lubliniec       | Budowa drogi rowerowej/pieszorowerowej: orientacyjnie ok. 1,2–3,0 mln zł/km; górny zakres dotyczy odcinków miejskich z kolizjami, odwodnieniem i oświetleniem. | Brak zatwierdzonego zakresu po 2026 r.; 1 km nowej trasy oznacza wydatek rzędu ok. 1,2–3,0 mln zł.                                                    | Budżet miasta; RFRD; środki UE; inne środki                                     |
| 8.  |                                           | Utrzymanie i rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury przesiadkowej, z preferencją dla rozwiązań nisko- i zeroemisyjnych.                        | Miasto Lubliniec       | Praca przewozowa: orientacyjnie ok. 6–9 zł/wozokm. Aktualny mechanizm FRPA przewiduje dopłatę do 3 zł/wozokm do deficytu linii spełniającej warunki programu.  | Koszt roczny wynika z pracy przewozowej; przykładowo 100 tys. wozokm to ok. 0,6–0,9 mln zł przed uwzględnieniem dopłat i wpływów taryfowych.          | Budżet miasta; środki Związku „Jedźmy Razem!”; FRPA; wpływy taryfowe; środki UE |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Lp. | Obszar interwencji         | Zadanie                                                                                                                                                                                                        | Podmiot odpowiedzialny | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                                                      | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                                | Możliwe źródła finansowania                                       |
|-----|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| 9.  |                            | Energooszczędna modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego i przestrzeni publicznych.                                                                                                                      | Miasto Lubliniec       | Wymiana oprawy na LED: ok. 0,9 -1,8 tys. zł/szt.; budowa nowego punktu oświetleniowego z linią i słupem: ok. 6-10 tys. zł/szt.                                                          | Przykładowo 100 wymienionych opraw: ok. 0,09-0,18 mln zł; 20 nowych punktów: ok. 0,12-0,20 mln zł.                           | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 10. |                            | Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących ochrony powietrza, efektywności energetycznej i ograniczania emisji.                                                                                 | Miasto Lubliniec       | Kampania lub cykl działań edukacyjno-informacyjnych: orientacyjnie ok. 10-40 tys. zł/rok.                                                                                               | Przy corocznej realizacji: orientacyjnie ok. 40-160 tys. zł w latach 2027-2030.                                              | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 11. |                            | Uwzględnianie w dokumentach planistycznych wymogów ochrony jakości powietrza, ograniczania emisji i adaptacji do zmian klimatu.                                                                                | Miasto Lubliniec       | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                                                    | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027-2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                             | Budżet miasta                                                     |
| 12. | 2. Zagrożenia hałasem      | Modernizacja i utrzymanie nawierzchni dróg oraz stosowanie rozwiązań ograniczających hałas u źródła na odcinkach o największej presji akustycznej.                                                             | Miasto Lubliniec       | Koszty remontów i modernizacji nawierzchni ujęto w zadaniu drogowym nr 6.                                                                                                               | Bez odrębnego sumowania – realizacja w ramach budżetów drogowych.                                                            | Budżet miasta; RFRD; środki UE; inne środki                       |
| 13. |                            | Stosowanie organizacji ruchu i rozwiązań uspokajających ruch na terenach zabudowanych, w miejscach uzasadnionych bezpieczeństwem i ochroną akustyczną.                                                         | Miasto Lubliniec       | Proste urządzenia uspokojenia ruchu: ok. 5-30 tys. zł/szt.; wyniesione przejście lub skrzyżowanie: orientacyjnie ok. 50-150 tys. zł/szt.                                                | Realizacja punktowa w ramach inwestycji i remontów drogowych; koszt zależny od liczby lokalizacji.                           | Budżet miasta; RFRD; środki UE; inne środki                       |
| 14. |                            | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym wymogów ochrony akustycznej oraz ograniczanie lokalizacji nowych funkcji wrażliwych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych.                         | Miasto Lubliniec       | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                                                    | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027-2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                             | Budżet miasta                                                     |
| 15. | 3. Pola elektromagnetyczne | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym wymogów ochrony przed polami elektromagnetycznymi i korytarzy infrastruktury elektroenergetycznej.                                                                    | Miasto Lubliniec       | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                                                    | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027-2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                             | Budżet miasta                                                     |
| 16. | 4. Gospodarowanie wodami   | Zwiększanie retencji wód opadowych i roztopowych, w tym poprzez małą i mikroretencję, retencję przydomową, zadrzewienia, ogrody deszczowe, niecki retencyjne i inne elementy błękitno-zielonej infrastruktury. | Miasto Lubliniec       | Mała retencja przydomowa: koszt/dotacja rządu kilku tys. zł/inwestycję; miejski ogród deszczowy: zwykle ok. 50-100 tys. zł/obiekt; większy zbiornik retencyjny: setki tys. zł i więcej. | Programy małej retencji można skalować liczbą obiektów; większe przedsięwzięcia wymagają odrębnych projektów inwestycyjnych. | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 17. |                            | Ochrona i odtwarzanie właściwych stosunków wodnych na terenach podmokłych, torfowiskowych, leśnych i w otoczeniu zbiorników wodnych, z uwzględnieniem potrzeb siedlisk i gatunków.                             | Miasto Lubliniec       | Inwentaryzacja i dokumentacja przyrodniczo-hydrologiczna: orientacyjnie ok. 50-250 tys. zł/obszar; czynna renaturyzacja może wynosić ok. 0,2-2,0 mln zł/obszar.                         | Koszt zależny od liczby i powierzchni obszarów objętych działaniem; podany przedział pokazuje rząd wielkości.                | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki           |

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030*

| Lp. | Obszar interwencji           | Zadanie                                                                                                                                                                                                                                  | Podmiot odpowiedzialny   | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                         | Możliwe źródła finansowania                                       |
|-----|------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| 18. |                              | Ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz zwiększanie udziału nawierzchni przepuszczalnych i biologicznie czynnych w inwestycjach miejskich.                                                                                           | Miasto Lubliniec         | Wykonanie nawierzchni przepuszczalnej wraz z podbudową: orientacyjnie ok. 300–500 zł/m <sup>2</sup> .                                             | Przykładowo 1 000 m <sup>2</sup> nawierzchni przepuszczalnej: ok. 0,30–0,50 mln zł.                                   | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 19. |                              | Utrzymanie, konserwacja i modernizacja rowów, urządzeń melioracyjnych i odwodnieniowych z uwzględnieniem ochrony siedlisk i gatunków.                                                                                                    | Miasto Lubliniec         | Koszenie i podstawowe oczyszczenie rowu: ok. 5–15 zł/mb; odmulenie i profilowanie: ok. 20–60 zł/mb. Przepusty i umocnienia wycenia się dodatkowo. | Dla 1 km rowu: ok. 5–15 tys. zł za podstawowe utrzymanie albo ok. 20–60 tys. zł za odmulenie i profilowanie.          | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 20. |                              | Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej oraz urządzeń retencyjno-rozsączających, w szczególności na terenach podatnych na lokalne podtopienia.                                                                                   | Miasto Lubliniec         | Budowa kanalizacji deszczowej: orientacyjnie ok. 1,5–3,0 mln zł/km; przepompownie, separatory i zbiorniki retencyjne – odrębnie.                  | Przykładowo 0,5 km nowej sieci: ok. 0,75–1,50 mln zł + urządzenia towarzyszące.                                       | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 21. |                              | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym obszarów zagrożenia powodziowego, terenów podatnych na podtopienia oraz potrzeb zachowania naturalnej retencji.                                                                                 | Miasto Lubliniec         | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                              | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027–2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                      | Budżet miasta                                                     |
| 22. |                              | Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących oszczędzania wody, retencji, suszy i prawidłowego gospodarowania wodami opadowymi.                                                                                             | Miasto Lubliniec         | Kampania edukacyjna dotycząca wody, retencji i suszy: orientacyjnie ok. 10–30 tys. zł/rok.                                                        | Przy corocznej realizacji: orientacyjnie ok. 40–120 tys. zł w latach 2027–2030.                                       | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 23. | 5. Gospodarka wodno-ściekowa | Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej, w tym sieci, przyłączy, przepompowni i oczyszczalni ścieków oraz optymalizacja i monitoring procesów.                                                                           | Miasto Lubliniec / ZWiUK | Sieć kanalizacji sanitarnej: orientacyjnie ok. 0,8–2,0 mln zł/km; przepompownia: ok. 0,2–0,6 mln zł/obiekt.                                       | Każdy 1 km nowej sieci to rząd wielkości ok. 0,8–2,0 mln zł; obiekty technologiczne zwiększają koszt przedsięwzięcia. | Miasto i ZWiUK; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE; inne środki          |
| 24. |                              | Zwiększanie stopnia podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej na terenach wyposażonych lub planowanych do wyposażenia w kanalizację oraz wspieranie likwidacji zbiorników bezodpływowych tam, gdzie istnieją warunki techniczne. | Miasto Lubliniec / ZWiUK | Przyłącze kanalizacyjne: orientacyjnie ok. 5–15 tys. zł/nieruchomość, zależnie od długości i odtworzenia nawierzchni.                             | Przykładowo 20 przyłączy: ok. 0,10–0,30 mln zł.                                                                       | Miasto i ZWiUK; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE; inne środki          |
| 25. |                              | Kontrola częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników przydomowych oczyszczalni ścieków oraz prowadzenie wymaganej ewidencji.                                                                                        | Miasto Lubliniec         | Działanie ewidencyjne i kontrolne – bez odrębnego kosztu inwestycyjnego.                                                                          | W ramach działalności bieżącej miasta.                                                                                | Budżet miasta                                                     |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Lp. | Obszar interwencji            | Zadanie                                                                                                                                                                                                  | Podmiot odpowiedzialny   | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                    | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                           | Możliwe źródła finansowania                                  |
|-----|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 26. |                               | Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowego, w tym sieci, przyłączy, ujęć i stacji uzdatniania wody oraz optymalizacja i monitoring procesów.                                                         | Miasto Lubliniec / ZWiUK | Sieć wodociągowa: orientacyjnie ok. 0,4–1,2 mln zł/km; rozbudowa lub modernizacja ujęcia/SUW: zwykle od ok. 0,5 mln zł do kilku mln zł.               | Każdy 1 km nowej sieci to rząd wielkości ok. 0,4–1,2 mln zł; obiekty technologiczne wyceniane odrębnie.                 | Miasto i ZWiUK; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE; inne środki     |
| 27. |                               | Ograniczanie strat wody i awaryjności sieci poprzez modernizację, diagnostykę, wykrywanie wycieków i racjonalne zarządzanie ciśnieniem.                                                                  | ZWiUK                    | Punkty pomiarowe/telemetria: orientacyjnie ok. 2–10 tys. zł/punkt; kompleksowa diagnostyka fragmentu sieci: od kilkunastu do kilkudziesięciu tys. zł. | Koszt zależny od liczby punktów pomiarowych i długości sieci objętej diagnostyką.                                       | Miasto i ZWiUK; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE; inne środki     |
| 28. |                               | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym potrzeb ochrony ujęć wody, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz ograniczania presji ściekowej.                                                              | Miasto Lubliniec         | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                  | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027–2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                        | Budżet miasta                                                |
| 29. | 6. Zasoby geologiczne         | Uwzględnianie udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych oraz niedopuszczanie do zagospodarowania trwale uniemożliwiającego ich racjonalne wykorzystanie, jeżeli przepisy tego wymagają. | Miasto Lubliniec         | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                  | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027–2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                        | Budżet miasta                                                |
| 30. |                               | Monitorowanie i zgłaszanie przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin oraz współpraca z właściwymi organami administracji geologicznej.                                                                 | Miasto Lubliniec         | Działanie administracyjne i terenowe – bez odrębnego stałego kosztu inwestycyjnego.                                                                   | W ramach działalności bieżącej; ekspertyzy geologiczne tylko w razie ujawnienia problemu.                               | Budżet miasta                                                |
| 31. | 7. Gleby i powierzchnia ziemi | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zasad ochrony gleb i powierzchni ziemi, racjonalnego przeznaczenia terenów pod zabudowę oraz ograniczania nadmiernego uszczelniania powierzchni.                | Miasto Lubliniec         | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                  | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027–2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                        | Budżet miasta                                                |
| 32. | 8. Gospodarka odpadami        | Optymalizacja systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w celu osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczania udziału odpadów zmieszanych.           | Miasto Lubliniec         | Odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych: lokalny poziom odniesienia ok. 8,33 mln zł w 2025 r.                                        | Do planowania: ok. 8,3–9,0 mln zł/rok, tj. ok. 33–36 mln zł w latach 2027–2030, z aktualizacją do stawek przetargowych. | opłata za odpady; budżet miasta; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE |
| 33. |                               | Utrzymanie i rozwój PSZOK, w tym poprawa warunków selektywnego zbierania odpadów problemowych oraz rozwijanie ponownego użycia rzeczy i przygotowania do ponownego użycia.                               | Miasto Lubliniec         | Bieżące funkcjonowanie PSZOK po zakończeniu budowy: rząd wielkości ok. 0,2–0,3 mln zł/rok; doposażenie lub rozbudowa – odrębnie.                      | Ok. 0,8–1,2 mln zł kosztów bieżących w latach 2027–2030 + ewentualne zakupy/inwestycje.                                 | opłata za odpady; budżet miasta; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE |

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030*

| Lp. | Obszar interwencji            | Zadanie                                                                                                                                                                              | Podmiot odpowiedzialny | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                         | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                      | Możliwe źródła finansowania                                       |
|-----|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| 34. |                               | Promowanie i wspieranie zagospodarowania bioodpadów w miejscu ich powstawania, w szczególności poprzez kompostowanie przydomowe.                                                     | Miasto Lubliniec       | Kompostownik przydomowy: orientacyjnie ok. 200–500 zł/szt.; działania promocyjne i dystrybucyjne – zależnie od liczby gospodarstw.                         | Program obejmujący 100 kompostowników: orientacyjnie ok. 20–50 tys. zł + obsługa/edukacja.                         | opłata za odpady; budżet miasta; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE      |
| 35. |                               | Kontrola właścicieli nieruchomości w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi oraz realizacji obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku. | Miasto Lubliniec       | Kontrole realizowane przez pracowników obsługujących system gospodarki odpadami.                                                                           | W ramach kosztów administracyjnych systemu.                                                                        | opłata za odpady; budżet miasta; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE      |
| 36. |                               | Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów, selektywnej zbiórki, kompostowania i ponownego użycia.                                   | Miasto Lubliniec       | Lokalny poziom wydatków na edukację odpadową: ok. 10–15 tys. zł/rok.                                                                                       | Orientacyjnie ok. 40–60 tys. zł w latach 2027–2030.                                                                | opłata za odpady; budżet miasta; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE      |
| 37. |                               | Bieżące utrzymanie czystości terenów publicznych oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów.                                                                                           | Miasto Lubliniec       | Utrzymanie czystości ulic, placów i chodników: średnio ok. 0,34 mln zł/rok na podstawie wykonania 2024–2025.                                               | Orientacyjnie ok. 0,34 mln zł/rok, tj. ok. 1,36 mln zł w latach 2027–2030.                                         | Budżet miasta                                                     |
| 38. |                               | Systematyczne usuwanie i bezpieczne unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, w tym wspieranie właścicieli nieruchomości w realizacji tych działań.                            | Miasto Lubliniec       | Odbiór, transport i unieszkodliwienie azbestu: orientacyjnie ok. 0,8–1,5 tys. zł/Mg; z demontażem pokrycia zwykle ok. 1,5–3,0 tys. zł/Mg.                  | Dla ok. 151 Mg pozostających wyrobów: rząd wielkości ok. 0,12–0,45 mln zł, zależnie od udziału prac demontażowych. | Budżet miasta; środki krajowe i UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 39. | 9. Zasoby przyrodnicze i lasy | Monitoring, ochrona i pielęgnacja istniejących form ochrony przyrody oraz miejsc cennych przyrodniczo.                                                                               | Miasto Lubliniec       | Pielęgnacja drzewa pomnikowego/cennego: orientacyjnie ok. 1–5 tys. zł/szt.; specjalistyczna diagnostyka dendrologiczna: ok. 0,8–2 tys. zł/szt.             | Przykładowo pielęgnacja 10 drzew: ok. 10–50 tys. zł; bardziej złożone zabiegi mogą być droższe.                    | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki           |
| 40. |                               | Obejmowanie ochroną kolejnych cennych obszarów i obiektów, jeżeli wynika to z aktualnej wiedzy przyrodniczej i po przeprowadzeniu wymaganych procedur.                               | Miasto Lubliniec       | Dokumentacja dla pojedynczego obiektu lub niewielkiego obszaru: ok. 10–50 tys. zł; pełna inwentaryzacja/waloryzacja większego obszaru: ok. 50–250 tys. zł. | Koszt zależny od liczby obiektów i zakresu badań terenowych; podany przedział określa skalę finansową procedury.   | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki           |
| 41. |                               | Ochrona siedlisk wodno-błotnych, torfowisk, stawów i innych ekosystemów zależnych od wody, w tym przeciwdziałanie ich przesuszaniu i degradacji.                                     | Miasto Lubliniec       | Inwentaryzacja przyrodniczo-hydrologiczna: ok. 50–250 tys. zł/obszar; działania czynnej ochrony/renaturyzacji: orientacyjnie ok. 0,2–2,0 mln zł/obszar.    | Finansowanie projektowe w zależności od liczby i powierzchni siedlisk objętych działaniem.                         | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki           |

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030*

| Lp. | Obszar interwencji | Zadanie                                                                                                                                                                                    | Podmiot odpowiedzialny | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                                                             | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                              | Możliwe źródła finansowania                             |
|-----|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| 42. |                    | Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony form ochrony przyrody, korytarzy ekologicznych, cennych siedlisk oraz rekomendacji audytu krajobrazowego województwa śląskiego.           | Miasto Lubliniec       | Prace realizowane w ramach wspólnej puli na planowanie przestrzenne.                                                                                                                           | WPF: 50 tys. zł/rok w latach 2027–2029 na plany zagospodarowania przestrzennego.                                           | Budżet miasta                                           |
| 43. |                    | Zachowanie zwartości kompleksów Lasów Lublinieckich i ograniczanie ich fragmentacji przez nowe zagospodarowanie i infrastrukturę.                                                          | Miasto Lubliniec       | Działanie przede wszystkim planistyczne i opiniotwórcze; koszty inwestycyjne powstają dopiero przy konkretnych przedsięwzięciach infrastrukturalnych.                                          | W ramach działalności planistycznej miasta; ewentualne działania kompensacyjne – w kosztach inwestycji, która je powoduje. | Budżet miasta                                           |
| 44. |                    | Prowadzenie gospodarki leśnej ukierunkowanej na trwałość i odporność drzewostanów, ochronę stosunków wodnych oraz ograniczanie skutków suszy, pożarów, chorób i gradacji szkodników.       | Miasto Lubliniec       | Utrzymanie lasu komunalnego: lokalny poziom odniesienia ok. 70 tys. zł/rok (wykonanie 2024–2025).                                                                                              | Orientacyjnie ok. 70 tys. zł/rok, tj. ok. 0,28 mln zł w latach 2027–2030.                                                  | Budżet miasta; środki zewnętrzne                        |
| 45. |                    | Zakładanie, rewitalizacja i bieżące utrzymanie terenów zieleni z uwzględnieniem zwiększania odporności na suszę i upały, zwiększania retencji oraz ograniczania uszczelnienia powierzchni. | Miasto Lubliniec       | Bieżące utrzymanie zieleni: lokalny poziom odniesienia ok. 0,78 mln zł/rok; większe rewitalizacje terenów zieleni – odrębne inwestycje rzędu setek tys. zł i więcej.                           | Orientacyjnie ok. 0,75–0,85 mln zł/rok, tj. ok. 3,0–3,4 mln zł w latach 2027–2030 + większe inwestycje.                    | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki |
| 46. |                    | Ochrona drzew w procesach inwestycyjnych, pielęgnacja wartościowych drzew i zadrzewień oraz stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadkach wymaganych przepisami.                       | Miasto Lubliniec       | Standardowe nasadzenie drzewa: orientacyjnie ok. 0,3–1,0 tys. zł/szt.; duży materiał z kilkuletnią pielęgnacją: ok. 1–2 tys. zł/szt.; pielęgnacja cennego drzewa: ok. 1–5 tys. zł/szt.         | Przykładowo 100 standardowych nasadzeń: ok. 30–100 tys. zł; większy materiał i pielęgnacja zwiększają koszt.               | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki |
| 47. |                    | Kształtowanie i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej w sposób ograniczający presję na cenne siedliska i kompleksy leśne, w szczególności w rejonie Kokotka.                              | Miasto Lubliniec       | Niewielkie elementy małej architektury: zwykle ok. 1–10 tys. zł/szt.; kompleksowe zagospodarowanie punktu rekreacyjnego z utwardzeniem i wyposażeniem: od kilkudziesięciu do kilkuset tys. zł. | Koszt zależny od liczby lokalizacji; przedsięwzięcia należy skalować liczbą elementów i zakresem ingerencji w teren.       | Budżet miasta; środki UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; inne środki |
| 48. |                    | Podnoszenie świadomości przyrodniczej mieszkańców oraz promocja walorów przyrodniczych miasta i zasad odpowiedzialnego korzystania z terenów leśnych i wodnych.                            | Miasto Lubliniec       | Kampania/akcja edukacji przyrodniczej: orientacyjnie ok. 10–30 tys. zł/rok.                                                                                                                    | Przy corocznej realizacji: orientacyjnie ok. 40–120 tys. zł w latach 2027–2030.                                            | Budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE; inne środki |

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030*

| Lp. | Obszar interwencji | Zadanie                                                                                                                                                                                                       | Podmiot odpowiedzialny          | Koszt jednostkowy / poziom kosztów                                                                                                                                      | Szacunek dla okresu 2027-2030                                                                                      | Możliwe źródła finansowania                                                                           |
|-----|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 49. | 10. Poważne awarie | Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego, ostrzegania i alarmowania ludności oraz edukacji mieszkańców.                                                                         | Miasto Lubliniec                | Bieżące utrzymanie i doskonalenie systemów ostrzegania/zarządzania kryzysowego: orientacyjnie ok. 10-20 tys. zł/rok, poza większymi zakupami inwestycyjnymi.            | Orientacyjnie ok. 40-80 tys. zł w latach 2027-2030 + ewentualne projekty inwestycyjne.                             | Budżet miasta; budżet państwa; środki ochrony ludności i obrony cywilnej; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE |
| 50. |                    | Wypożyczenie i wzmocnienie służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków pożarów, wycieków, podtopień, silnego wiatru i innych zdarzeń ekstremalnych.                      | Miasto Lubliniec / wsparcie OSP | Bieżące wsparcie OSP: lokalny poziom ok. 70-80 tys. zł/rok; sprzęt: pompy/agregaty zwykle kilka-kilkadziesiąt tys. zł/szt.; samochód ratowniczy ok. 0,6-1,5 mln zł/szt. | Bieżące funkcjonowanie: ok. 0,30-0,32 mln zł w okresie 2027-2030 + zakupy inwestycyjne zgodnie z potrzebami służb. | Budżet miasta; budżet państwa; środki ochrony ludności i obrony cywilnej; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE |
| 51. |                    | Uwzględnianie w planowaniu kryzysowym zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych drogami i koleją, infrastrukturą gazową oraz magazynowaniem i przetwarzaniem odpadów i materiałów palnych. | Miasto Lubliniec                | Aktualizacja procedur i planów kryzysowych – bez odrębnego kosztu inwestycyjnego; specjalistyczne analizy tylko w razie potrzeby.                                       | W ramach działalności bieżącej miasta i współpracy służb.                                                          | Budżet miasta; budżet państwa; środki ochrony ludności i obrony cywilnej; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE |

*Źródło: opracowanie własne*

**Tabela 72. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez Miasto Lubliniec (zadania realizowane przez inne podmioty)**

| Lp. | Obszar interwencji                     | Zadanie                                                                                                                                       | Podmiot odpowiedzialny                                                      | Orientacyjny koszt / rząd wielkości                                                                                                                   | Możliwe źródła finansowania                                         |
|-----|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| 1.  | 1. Ochrona klimatu i jakości powietrza | Termomodernizacja i modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej.                                             | Właściciele i zarządcy budynków                                             | Budynek jednorodzinny: orientacyjnie ok. 75–150 tys. zł; budynki wielorodzinne i usługowe – od kilkuset tys. do kilku mln zł/obiekt.                  | Środki właścicieli; Czyste Powietrze; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE   |
| 2.  |                                        | Wymiana przestarzałych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła, w szczególności urządzeń na paliwa stałe niespełniających obowiązujących wymagań.    | Właściciele budynków                                                        | Pompa ciepła ok. 40–70 tys. zł/budynek; nowoczesny kocioł wraz z niezbędną modernizacją instalacji ok. 20–35 tys. zł/budynek.                         | Środki właścicieli; Czyste Powietrze; WFOŚiGW, NFOŚiGW; inne środki |
| 3.  |                                        | Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki prosumenckiej oraz rozwiązań poprawiających autokonsumpcję energii.   | Mieszkańcy, przedsiębiorcy, pozostali inwestorzy                            | Instalacja fotowoltaiczna: orientacyjnie ok. 4–6 tys. zł/kWp; magazyn energii dla gospodarstwa domowego zwykle kilkadziesiąt tys. zł.                 | Środki inwestorów; programy NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE             |
| 4.  |                                        | Modernizacja, ograniczanie emisyjności i poprawa efektywności systemowych źródeł ciepła oraz sieci ciepłowniczej.                             | Operatorzy systemów ciepłowniczych                                          | Sieć ciepłownicza: orientacyjnie ok. 1–3 mln zł/km; węzeł cieplny ok. 50–300 tys. zł/obiekt; modernizacja źródła systemowego – zwykle wielomilionowa. | Środki operatorów; środki UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW; kredyty i inne      |
| 5.  |                                        | Przebudowa, modernizacja i remonty dróg w sposób sprzyjający poprawie płynności ruchu oraz ograniczeniu wtórnej emisji pyłu, spalin i hałasu. | Zarządcy dróg innych niż gminne                                             | Remont nawierzchni: orientacyjnie ok. 0,8–2,0 mln zł/km; pełna przebudowa drogi z infrastrukturą może wynosić kilka mln zł/km.                        | Środki zarządców dróg; RFRD; środki UE; inne środki                 |
| 6.  |                                        | Rozbudowa infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego oraz tworzenie spójnych połączeń rowerowych z układem ponadlokalnym.                 | Zarządcy dróg, Powiat Lubliniecki, Województwo Śląskie                      | Droga rowerowa/pieszo-rowerowa: orientacyjnie ok. 1,2–3,0 mln zł/km.                                                                                  | Środki zarządców; środki UE; RFRD; inne środki                      |
| 7.  |                                        | Utrzymanie i rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury przesiadkowej, z preferencją dla rozwiązań nisko- i zeroemisyjnych.             | Związek Powiatowo-Gminny „Jedźmy Razem!”, operatorzy transportu publicznego | Praca przewozowa: orientacyjnie ok. 6–9 zł/wozokm; dopłata FRPA może wynosić do 3 zł/wozokm do deficytu kwalifikowanej linii.                         | Środki Związku i JST; FRPA; wpływy taryfowe; środki UE              |
| 8.  |                                        | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza.                                                | WIOŚ                                                                        | W ramach działalności kontrolnej WIOŚ.                                                                                                                | Środki WIOŚ                                                         |
| 9.  |                                        | Wydawanie pozwoleń i decyzji dotyczących emisji gazów i pyłów do powietrza zgodnie z właściwością organów.                                    | Starosta Lubliniecki, Marszałek Województwa Śląskiego                       | W ramach działalności administracyjnej właściwych organów.                                                                                            | Budżet powiatu / województwa                                        |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Lp. | Obszar interwencji         | Zadanie                                                                                                                                                                                                        | Podmiot odpowiedzialny                                | Orientacyjny koszt / rząd wielkości                                                                                                                                          | Możliwe źródła finansowania                                  |
|-----|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 10. | 2. Zagrożenia hałasem      | Modernizacja i utrzymanie nawierzchni dróg oraz stosowanie rozwiązań ograniczających hałas u źródła na odcinkach o największej presji akustycznej.                                                             | Zarządcy dróg innych niż gminne                       | Koszt jak dla remontów/przebudów dróg: ok. 0,8–2,0 mln zł/km remontu nawierzchni; rozwiązania punktowe wyceniane odrębnie.                                                   | Środki zarządców dróg; środki UE; RFRD                       |
| 11. |                            | Stosowanie organizacji ruchu i rozwiązań uspokajających ruch na terenach zabudowanych, w miejscach uzasadnionych bezpieczeństwem i ochroną akustyczną.                                                         | Zarządcy dróg                                         | Proste urządzenia uspokojenia ruchu ok. 5–30 tys. zł/szt.; wyniesione przejście lub skrzyżowanie ok. 50–150 tys. zł/szt.                                                     | Środki zarządców dróg                                        |
| 12. |                            | Prowadzenie pomiarów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego oraz ocen klimatu akustycznego.                                                                                                                    | GIOŚ, inne właściwe organy i zarządcy infrastruktury  | Pojedyncza kampania/punkt pomiarowy hałasu: orientacyjnie kilka tys. zł; większe serie pomiarowe – kilkanaście–kilkadziesiąt tys. zł.                                        | Środki właściwych jednostek                                  |
| 13. |                            | Sporządzanie strategicznych map hałasu dla odcinków dróg i linii kolejowych spełniających ustawowe kryteria kwalifikacji.                                                                                      | Zarządcy dróg, PKP PLK S.A.                           | Opracowanie map/analiz dla kwalifikowanego odcinka lub ograniczonego zakresu: orientacyjnie dziesiątki–setki tys. zł; koszt zależny od długości sieci i modelowania.         | Środki zarządców infrastruktury                              |
| 14. |                            | Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emisji hałasu oraz wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w razie potrzeby.                                                                             | WIOŚ, Starosta Lubliniecki                            | W ramach działalności kontrolnej WIOŚ i administracyjnej Starosty.                                                                                                           | Środki WIOŚ / powiatu                                        |
| 15. | 3. Pola elektromagnetyczne | Monitorowanie i ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.                                                                                                                                          | GIOŚ                                                  | W ramach państwowego monitoringu środowiska GIOŚ.                                                                                                                            | Środki GIOŚ                                                  |
| 16. |                            | Kontrola instalacji emitujących pola elektromagnetyczne.                                                                                                                                                       | WIOŚ                                                  | W ramach działalności kontrolnej WIOŚ.                                                                                                                                       | Środki WIOŚ                                                  |
| 17. |                            | Ewidencjonowanie i przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z właściwością organu.                                                                                         | Starosta Lubliniecki, Marszałek Województwa Śląskiego | W ramach działalności administracyjnej właściwych organów.                                                                                                                   | Budżet powiatu / województwa                                 |
| 18. | 4. Gospodarowanie wodami   | Zwiększanie retencji wód opadowych i roztopowych, w tym poprzez małą i mikroretencję, retencję przydomową, zadrzewienia, ogrody deszczowe, niecki retencyjne i inne elementy błękitno-zielonej infrastruktury. | Właściele nieruchomości, zarządcy terenów             | Zbiornik na deszczówkę dla gospodarstwa: zwykle ok. 1–5 tys. zł/szt.; ogród deszczowy przy obiekcie: od kilku do kilkudziesięciu tys. zł; większe obiekty publiczne – wyżej. | Środki właścicieli; dotacje JST; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE |
| 19. |                            | Ochrona i odtwarzanie właściwych stosunków wodnych na terenach podmokłych, torfowiskowych, leśnych i w otoczeniu zbiorników wodnych, z uwzględnieniem potrzeb siedlisk i gatunków.                             | PGW Wody Polskie, Lasy Państwowe, właściele gruntów   | Dokumentacja przyrodniczo-hydrologiczna ok. 50–250 tys. zł/obszar; czynna renaturyzacja orientacyjnie ok. 0,2–2,0 mln zł/obszar.                                             | Środki podmiotów; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE                |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Lp. | Obszar interwencji            | Zadanie                                                                                                                                                   | Podmiot odpowiedzialny                                                      | Orientacyjny koszt / rząd wielkości                                                                                                                         | Możliwe źródła finansowania                                                                |
|-----|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| 20. |                               | Utrzymanie, konserwacja i modernizacja rowów, urządzeń melioracyjnych i odwodnieniowych z uwzględnieniem ochrony siedlisk i gatunków.                     | Właściciele urządzeń i gruntów, spółki wodne                                | Koszenie/oczyszczenie rowu ok. 5–15 zł/mb; odmulenie i profilowanie ok. 20–60 zł/mb; przepusty i umocnienia dodatkowo.                                      | Środki właścicieli; dotacje JST; Wody Polskie; inne środki                                 |
| 21. |                               | Realizacja prac utrzymaniowych cieków i urządzeń wodnych z zachowaniem warunków środowiskowych.                                                           | PGW Wody Polskie                                                            | Utrzymanie cieków: orientacyjnie od kilkunastu do ponad 100 tys. zł/km zależnie od zakresu (koszenie, odmulenie, umocnienia, przeszkody).                   | Środki PGW Wody Polskie                                                                    |
| 22. |                               | Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej oraz urządzeń retencyjno-rozsączających, w szczególności na terenach podatnych na lokalne podtopienia.    | Pozostali właściciele infrastruktury                                        | Kanalizacja deszczowa orientacyjnie ok. 1,5–3,0 mln zł/km; urządzenia retencyjne i przepompownie odrębnie.                                                  | Środki właścicieli infrastruktury; środki UE; NFOŚiGW, WFOŚiGW                             |
| 23. |                               | Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych.                                                                                       | GIOŚ                                                                        | W ramach państwowego monitoringu środowiska GIOŚ.                                                                                                           | Środki GIOŚ                                                                                |
| 24. |                               | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i korzystania z wód.                                                | WIOŚ, PGW Wody Polskie                                                      | W ramach działalności kontrolnej WIOŚ i PGW Wody Polskie.                                                                                                   | Środki WIOŚ / PGW Wody Polskie                                                             |
| 25. | 6. Zasoby geologiczne         | Monitorowanie i zgłaszanie przypadków nielegalnej eksploatacji kopalni oraz współpraca z właściwymi organami administracji geologicznej.                  | Starosta Lubliniecki, OUG                                                   | W ramach działalności administracyjnej i kontrolnej właściwych organów.                                                                                     | Budżet powiatu / środki OUG                                                                |
| 26. | 7. Gleby i powierzchnia ziemi | Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych lub zanieczyszczonych w przypadku ich ujawnienia, zgodnie z obowiązkami wynikającymi z przepisów.        | Sprawca zanieczyszczenia / władający powierzchnią ziemi / właściwe organy   | Rekultywacja/remediacja: bardzo zależna od rodzaju skażenia; orientacyjnie od ok. 0,2 do 2,0 mln zł/ha, a przy trudnych zanieczyszczeniach może być wyższa. | Środki sprawcy lub władającego; środki publiczne tylko w przypadkach przewidzianych prawem |
| 27. | 8. Gospodarka odpadami        | Systematyczne usuwanie i bezpieczne unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, w tym wspieranie właścicieli nieruchomości w realizacji tych działań. | Właściciele obiektów                                                        | Odbiór, transport i unieszkodliwianie azbestu ok. 0,8–1,5 tys. zł/Mg; z demontażem zwykle ok. 1,5–3,0 tys. zł/Mg.                                           | Środki właścicieli; budżet miasta; WFOŚiGW, NFOŚiGW                                        |
| 28. |                               | Wydawanie decyzji i zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami oraz kontrola realizacji wynikających z nich obowiązków, zgodnie z właściwością organów.       | Starosta Lubliniecki, Marszałek Województwa Śląskiego, inne właściwe organy | W ramach działalności administracyjnej właściwych organów.                                                                                                  | Budżet właściwych organów                                                                  |
| 29. |                               | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.                                                               | WIOŚ                                                                        | W ramach działalności kontrolnej WIOŚ.                                                                                                                      | Środki WIOŚ                                                                                |

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030

| Lp. | Obszar interwencji            | Zadanie                                                                                                                                                                              | Podmiot odpowiedzialny                                      | Orientacyjny koszt / rząd wielkości                                                                                                                       | Możliwe źródła finansowania                                         |
|-----|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| 30. | 9. Zasoby przyrodnicze i lasy | Monitoring, ochrona i pielęgnacja istniejących form ochrony przyrody oraz miejsc cennych przyrodniczo.                                                                               | RDOŚ, Lasy Państwowe, właściciele terenów                   | Pielęgnacja drzewa pomnikowego/cennego ok. 1-5 tys. zł/szt.; diagnostyka dendrologiczna ok. 0,8-2 tys. zł/szt.                                            | Środki podmiotów; WFOŚiGW, NFOŚiGW; środki UE                       |
| 31. |                               | Obejmowanie ochroną kolejnych cennych obszarów i obiektów, jeżeli wynika to z aktualnej wiedzy przyrodniczej i po przeprowadzeniu wymaganych procedur.                               | Organy właściwe na podstawie ustawy o ochronie przyrody     | Dokumentacja pojedynczego obiektu/niewielkiego obszaru ok. 10-50 tys. zł; pełna inwentaryzacja/waloryzacja większego obszaru ok. 50-250 tys. zł.          | Budżety właściwych organów; WFOŚiGW, NFOŚiGW                        |
| 32. |                               | Ochrona siedlisk wodno-błotnych, torfowisk, stawów i innych ekosystemów zależnych od wody, w tym przeciwdziałanie ich przesuszaniu i degradacji.                                     | RDOŚ, PGW Wody Polskie, Lasy Państwowe, właściciele terenów | Inwentaryzacja przyrodniczo-hydrologiczna ok. 50-250 tys. zł/obszar; czynna ochrona/renaturyzacja ok. 0,2-2,0 mln zł/obszar.                              | Środki podmiotów; NFOŚiGW, WFOŚiGW; środki UE                       |
| 33. |                               | Zachowanie zwartości kompleksów Lasów Lublinieckich i ograniczanie ich fragmentacji przez nowe zagospodarowanie i infrastrukturę.                                                    | Lasy Państwowe, zarządcy infrastruktury                     | Działania planistyczne i opiniotwórcze – w ramach działalności właściwych podmiotów; działania kompensacyjne finansowane w ramach konkretnych inwestycji. | Środki Lasów Państwowych i zarządców infrastruktury                 |
| 34. |                               | Prowadzenie gospodarki leśnej ukierunkowanej na trwałość i odporność drzewostanów, ochronę stosunków wodnych oraz ograniczanie skutków suszy, pożarów, chorób i gradacji szkodników. | Lasy Państwowe, właściciele lasów                           | Zabiegi odnowieniowe i pielęgnacyjne w lasach: orientacyjnie kilka tys. zł/ha; koszt całkowity wynika z planu urządzenia lasu i zakresu prac.             | Środki Lasów Państwowych i właścicieli; fundusze leśne i zewnętrzne |
| 35. |                               | Prowadzenie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.                                                                                                             | Starosta Lubliniecki                                        | W ramach działalności administracyjnej Starosty.                                                                                                          | Budżet powiatu                                                      |
| 36. |                               | Ochrona drzew w procesach inwestycyjnych, pielęgnacja wartościowych drzew i zadrzewień oraz stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadkach wymaganych przepisami.                 | Zarządcy terenów, właściwe organy                           | Nasadzenie drzewa ok. 0,3-1,0 tys. zł/szt.; duży materiał z pielęgnacją ok. 1-2 tys. zł/szt.; pielęgnacja cennego drzewa ok. 1-5 tys. zł/szt.             | Środki zarządców i inwestorów                                       |
| 37. |                               | Kształtowanie i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej w sposób ograniczający presję na cenne siedliska i kompleksy leśne, w szczególności w rejonie Kokotka.                        | Lasy Państwowe, właściciele terenów                         | Mała architektura zwykle ok. 1-10 tys. zł/szt.; kompleksowe urządzenie punktu rekreacyjnego – od kilkudziesięciu do kilkuset tys. zł.                     | Środki właścicieli i zarządców; środki UE; WFOŚiGW, NFOŚiGW         |
| 38. | 10. Poważne awarie            | Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska i obiektów mogących stwarzać zagrożenie wystąpieniem awarii, pożaru lub uwolnienia substancji niebezpiecznych.                       | WIOŚ, PSP, inne właściwe organy                             | W ramach działalności kontrolnej właściwych organów.                                                                                                      | Środki właściwych organów                                           |
| 39. |                               | Prowadzenie działalności kontrolno-rozpoznawczej w zakresie ochrony przeciwpożarowej i zagrożeń miejscowych.                                                                         | PSP                                                         | W ramach działalności kontrolno-rozpoznawczej PSP.                                                                                                        | Środki PSP                                                          |

*PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2027-2030*

| Lp. | Obszar interwencji | Zadanie                                                                                                                                                                                                       | Podmiot odpowiedzialny                                                    | Orientacyjny koszt / rząd wielkości                                                                                                                    | Możliwe źródła finansowania                                                   |
|-----|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| 40. |                    | Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego, ostrzegania i alarmowania ludności oraz edukacji mieszkańców.                                                                         | Powiat Lubliniecki, PSP, Policja, OSP, inne służby                        | W ramach działalności bieżącej służb; większe modernizacje systemów alarmowania finansowane jako odrębne przedsięwzięcia.                              | Budżety właściwych jednostek; środki państwowe                                |
| 41. |                    | Wyposażenie i wzmacnianie służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków pożarów, wycieków, podtopień, silnego wiatru i innych zdarzeń ekstremalnych.                       | Powiat Lubliniecki, PSP, OSP                                              | Pompy/agregaty: zwykle kilka–kilkadziesiąt tys. zł/szt.; samochód ratowniczy ok. 0,6–1,5 mln zł/szt.; wyposażenie specjalistyczne zależnie od funkcji. | Budżet państwa; budżet powiatu; środki ochrony ludności; WFOŚiGW, NFOŚiGW; UE |
| 42. |                    | Uwzględnianie w planowaniu kryzysowym zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych drogami i koleją, infrastrukturą gazową oraz magazynowaniem i przetwarzaniem odpadów i materiałów palnych. | Powiat Lubliniecki, PSP, Policja, zarządcy infrastruktury, przedsiębiorcy | W ramach działalności planistycznej i bieżącej właściwych podmiotów; ekspertyzy specjalistyczne finansowane odrębnie, gdy są wymagane.                 | Budżety i środki własne właściwych podmiotów                                  |

*Źródło: opracowanie własne*

## 5.4. Możliwości finansowania działań z zakresu ochrony środowiska

Realizacja celów i zadań określonych w „Programie Ochrony Środowiska” wiąże się z koniecznością ponoszenia znaczących nakładów finansowych, które w wielu przypadkach mogą przekraczać możliwości budżetowe jednostki samorządu terytorialnego. Podstawowym źródłem finansowania działań przewidzianych w Programie będą środki własne gminy, które będą wykorzystywane zarówno do bezpośredniego pokrywania kosztów realizowanych przedsięwzięć, jak i jako wkład własny niezbędny do ubiegania się o wsparcie zewnętrzne.

W szczególności zakłada się pozyskiwanie środków finansowych z krajowych źródeł dedykowanych ochronie środowiska – takich jak Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – a także z funduszy unijnych w ramach programów operacyjnych nowej perspektywy finansowej UE. Skuteczna realizacja Programu będzie zatem wymagała aktywnego zarządzania finansowego, bieżącego monitorowania dostępnych instrumentów wsparcia oraz ścisłej współpracy z partnerami zewnętrznymi i instytucjami finansującymi.

W poniższej tabeli przedstawiono przykładowe możliwe źródła finansowania zadań realizowanych w ramach „Programu Ochrony Środowiska”.

**Tabela 73. Przykładowe źródła finansowania zadań realizowanych w ramach POŚ**

| Źródło finansowania                                                          | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 | <p>Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym m.in. poprzez: obniżenie emisyjności gospodarki poprzez transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym; budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne; dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030.</p> <p>Realizując program zwiększona zostanie efektywność energetyczna mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii. Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego). Program dążyć będzie do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi. Planuje się wzmocnić ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów oraz rozwijać systemy monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę. Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, rozwijany będzie transport szynowy, w tym w miastach, zwiększona zostanie dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywy wobec dróg łańcuchy logistyczne (porty morskie, drogi wodne śródlądowe, przewozy intermodalne). W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego Program ukierunkowany został na budowę nowych i modernizacji istniejących linii kolejowych oraz dróg krajowych, w tym obwodnic miast. Ustalone priorytety Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 przedstawiają się następująco:</p> <p>PRIORYTET I: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.</li> </ul> <p>PRIORYTET II: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.</li> </ul> |

| Źródło finansowania                                            | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie energii odnawialnej.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E).</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie dostępu do wody i zrównoważonej gospodarki wodnej.</li> </ul> <p>PRIORYTET III: Transport miejski:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Cel szczegółowy: Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</li> </ul> <p>PRIORYTET IV: Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Cel szczegółowy: Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.</li> </ul> <p>PRIORYTET V: Wsparcie sektora transportu z EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Cel szczegółowy: Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T.</li> <li>➤ Cel szczegółowy: Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 (FE SL 2021–2027) | <p>Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 jest regionalnym programem finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Łączna wartość środków przeznaczonych na realizację programu wynosi ok. 5,14 mld euro. Z punktu widzenia realizacji zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska szczególne znaczenie mają priorytety dotyczące zielonego rozwoju, zrównoważonej mobilności, transportu oraz sprawiedliwej transformacji.</p> <p>PRIORYTET II. FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA ZIELONY ROZWÓJ Cel szczegółowy RS02.1 – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Wsparcie obejmuje przede wszystkim kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, w tym poprawę izolacyjności cieplnej, modernizację systemów ogrzewania, zastosowanie energooszczędnych instalacji i systemów zarządzania energią oraz wykorzystanie OZE jako elementu przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną. Zakres modernizacji powinien wynikać z audytu energetycznego. Cel szczegółowy RS02.2 – Wspieranie energii odnawialnej. Finansowane mogą być inwestycje związane z budową i rozbudową instalacji służących wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepłej z OZE, ich przyłączeniem do sieci oraz magazynowaniem energii na potrzeby danego źródła. Wsparcie obejmuje również energetykę prosumencką, instalacje hybrydowe, klastry i spółdzielnie energetyczne oraz inne formy energetyki rozproszonej. Cel szczegółowy RS02.4 – Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zwiększanie odporności na klęski żywiołowe i katastrofy. Zakres interwencji obejmuje m.in. rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, małej retencji, ochronę i odtwarzanie naturalnych zdolności retencyjnych, ograniczanie skutków suszy i podtopień, renaturyzację cieków, ogrody deszczowe, niecki i rowy infiltracyjne, zbiorniki retencyjne, zielone dachy i ściany oraz działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych. Możliwe jest również finansowanie dokumentów strategiczno-wdrożeniowych dotyczących adaptacji do zmian klimatu oraz przedsięwzięć wzmacniających zdolności służb ratowniczych. Cel szczegółowy RS02.5 – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej oraz odporności wodnej. Wsparcie obejmuje przede wszystkim budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, oczyszczalni ścieków oraz infrastruktury służącej zaopatrzeniu ludności w wodę, zgodnie z warunkami określonymi dla poszczególnych działań i naborów. Cel szczegółowy RS02.6 – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej. Finansowane mogą być m.in. systemy selektywnego zbierania odpadów, PSZOK, centra napraw i ponownego użycia, instalacje służące recyklingowi i odzyskowi, a także przedsięwzięcia ograniczające materiałochłonność i ilość wytwarzanych odpadów oraz wspierające wdrażanie rozwiązań gospodarki o obiegu zamkniętym. Cel szczegółowy RS02.7 – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury. Wsparcie może obejmować ochronę, odtwarzanie i poprawę stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, ograniczanie gatunków inwazyjnych, sporządzanie dokumentacji i inwentaryzacji przyrodniczych, rewaloryzację parków, rozwój ekoparków oraz zielonej i błękitnej infrastruktury. Elementem projektów mogą być również działania informacyjno-edukacyjne dotyczące ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.</p> |

| Źródło finansowania | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                     | <p>PRIORYTET III. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI Cel szczegółowy RSO2.8 – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Wsparcie obejmuje zakup nisko- i zeroemisyjnego taboru transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą, rozwój centrów i węzłów przesiadkowych, parkingów Park&amp;Ride i Bike&amp;Ride, systemów informacji pasażerskiej i ITS, infrastruktury ładowania oraz budowę dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych stanowiących element spójnego systemu mobilności. Odrębnym działaniem wspierane są regionalne trasy rowerowe.</p> <p>PRIORYTET IV. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA SPRAWNEGO TRANSPORTU Cel szczegółowy RSO3.2 – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności. Możliwe jest wsparcie inwestycji w drogi wojewódzkie oraz – w określonym zakresie – drogi powiatowe i gminne. W przypadku dróg lokalnych interwencja koncentruje się m.in. na poprawie dostępności do sieci transportowej i terenów inwestycyjnych, ograniczeniu ruchu samochodowego na obszarach miejskich, poprawie dostępności transportu publicznego oraz likwidacji miejsc niebezpiecznych i poprawie bezpieczeństwa ruchu.</p> <p>PRIORYTET X. FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA TRANSFORMACJĘ Priorytet finansowany z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji służy ograniczaniu społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji regionu w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie. Z punktu widzenia ochrony środowiska szczególne znaczenie mają działania dotyczące rozwoju energetyki rozproszonej opartej na OZE (FESL.10.06), rekultywacji terenów przemysłowych, zdewastowanych i zdegradowanych na cele środowiskowe (FESL.10.07), poprawy stosunków wodnych na obszarach oddziaływania kopalń (FESL.10.08) oraz poprawy mobilności i spójności transportowej obszarów objętych procesem transformacji (FESL.10.12). Możliwość uzyskania wsparcia jest uzależniona od zgodności projektu z Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego oraz warunkami terytorialnymi i przedmiotowymi właściwego naboru.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| NFOŚiGW, WFOŚiGW    | <p>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) stanowią siedemnaście wzajemnie niezależnych podmiotów, które wspólnie obsługują jeden spójny obszar zadań publicznych: finansowe wspieranie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Celem generalnym systemu Funduszy jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku oraz działania na rzecz transformacji do gospodarki niskoemisyjnej przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej i innych środków zagranicznych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. W nowej Strategii następuje wzmocnienie kierunku wydatkowania środków na cele związane z poprawą jakości powietrza, a także transformacją w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Konsekwentne działania Narodowego Funduszu (NFOŚiGW) i wojewódzkich funduszy (WFOŚiGW) w zakresie polepszania jakości powietrza przyczyniają się do wprowadzania coraz to nowych możliwości wsparcia beneficjentów. Wspólne działania przyczyniają się do realizacji celów pakietu klimatyczno-energetycznego dla Polski. Nadrzędnym celem, nie tylko dla Polski, ale i dla całej Unii Europejskiej (UE) jest obecnie dążenie do gospodarki niskoemisyjnej polegającej na ograniczeniu wykorzystania surowców kopalnych, i zwiększeniu wykorzystania alternatywnych, odnawialnych źródeł pozyskiwania energii. Finansowanie obejmuje działania na rzecz ograniczenia zapotrzebowania na energię, w tym dotyczące poprawy efektywności energetycznej w budynkach i przedsiębiorstwach, modernizację źródeł w systemie energetycznym oraz systemach ciepłowniczych wraz z rozbudową i modernizacją sieci. W obszarze tym znajdują się również przedsięwzięcia rozwijające transport niskoemisyjny, w tym elektromobilność.</p> <p>Cele środowiskowe Wspólnej Strategii stanowią podstawowy zakres działalności Funduszy, wpisując się w kierunki wskazane między innymi w Polityce Ekologicznej Państwa 2030, czy w Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030. Wskazane kierunki i powiązane z nimi priorytety realizowane będą w szczególności poprzez wsparcie ze środków Funduszy realizacji zadań i przedsięwzięć zgodnych z katalogiem obszarów finansowania ochrony środowiska wskazanym w ustawie POŚ. Strategiczne cele środowiskowe finansowane przez Fundusze w ramach przyjętej Strategii przedstawiają się następująco:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Transformacja energetyczna gospodarki, w tym cele kluczowe: <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzrost ilości wytworzonej energii ze źródeł odnawialnych;</li> <li>➤ Wzrost ilości wytwarzanej energii w skojarzeniu (wysokosprawna kogeneracja);</li> <li>➤ Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej i finalnej;</li> <li>➤ Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.</li> </ul> </li> <li>2. Poprawa jakości powietrza, w tym cele kluczowe:</li> </ol> |

| Źródło finansowania                           | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza takich jak: pyły, tlenki azotu, dwutlenek siarki i benzo(a)piren;</li> <li>➤ Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;</li> <li>➤ Wzrost ilości wytworzonej energii ze źródeł odnawialnych;</li> <li>➤ Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej.</li> </ul> <p>3. Adaptacja do zmian klimatu, w tym cele kluczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzmocnienie systemu ochrony ludzi przed zagrożeniami;</li> <li>➤ Wspieranie działalności monitoringu środowiska;</li> <li>➤ Wzrost możliwości oszczędzania i retencjonowania wody.</li> </ul> <p>4. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami, w tym cele kluczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ograniczenie masy składowanych odpadów;</li> <li>➤ Zwiększenie masy odpadów poddanych recyklingowi;</li> <li>➤ Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów;</li> <li>➤ Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów zmierzające do racjonalnego wykorzystania zasobów;</li> <li>➤ Przywracanie wartości użytkowych lub przyrodniczych terenom zniszczonym przez działalność człowieka (rekultywacja i poddanie zabiegom ochronnym).</li> </ul> <p>5. Działania na rzecz ochrony przyrody, w tym cele kluczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Prowadzenie działań mających na celu ochronę siedlisk i gatunków zagrożonych;</li> <li>➤ Prowadzenie działań związanych z ograniczaniem gatunków inwazyjnych.</li> </ul> <p>6. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej, w tym cele kluczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Zwiększenie liczby osób objętych ulepszonym systemem oczyszczania ścieków;</li> <li>➤ Zwiększenie liczby korzystających ze zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę;</li> <li>➤ Dalsza optymalizacja procesów oczyszczania ścieków komunalnych;</li> <li>➤ Wypracowanie systemowych i efektywnych rozwiązań służących zagospodarowaniu osadów ściekowych;</li> <li>➤ Zmniejszenie zużycia wody i emisji ścieków w przemyśle, a także budowa i modernizacja zakładowych oczyszczalni ścieków przemysłowych.</li> </ul> |
| Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg                  | <p>W ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, środki przekazywane są na zasadach konkursowych, głównie na dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i gminnych. Wsparcie przyznawane jest na podstawie wniosków o dofinansowanie, składanych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach naborów przeprowadzanych na terenie każdego województwa. Kryteria oceny wniosków określone są w ustawie o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg i wskazują szereg przesłanek, które powinny zostać wzięte pod uwagę przez komisję dokonującą oceny wniosku. Uwzględnia się takie kwestie jak: zwiększenie dostępności transportowej jednostek administracyjnych, zapewnienie spójności sieci dróg publicznych, podnoszenie standardów technicznych dróg powiatowych i gminnych, poprawę stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego czy poprawę dostępności terenów inwestycyjnych. Wysokość dofinansowania ze środków RFRD na zadania powiatowe i gminne uzależniona jest od dochodów danej JST: im niższy dochód podatkowy jednostek samorządu terytorialnego, tym większa wartość dofinansowania, przy czym maksymalne dofinansowanie będzie mogło wynieść aż do 80% kosztów realizacji zadania.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych - FRPA | <p>Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej stanowi źródło dofinansowania zadań polegających na organizowaniu i utrzymywaniu lokalnych oraz regionalnych połączeń autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, z wyłączeniem komunikacji miejskiej. Wsparcie przyznawane jest organizatorowi publicznego transportu zbiorowego w formie dopłaty do deficytu poszczególnych linii komunikacyjnych, naliczanej w odniesieniu do liczby wykonanych wozokilometrów. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest zawarcie umowy o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego oraz zapewnienie wymaganego udziału środków własnych organizatora. Środki Funduszu mogą być przeznaczane na finansowanie bieżącego funkcjonowania przewozów, w szczególności na utrzymanie lub reaktywowanie połączeń zapewniających mieszkańcom dostęp do miejsc pracy, szkół, placówek ochrony zdrowia, urzędów i innych usług publicznych. FRPA nie służy natomiast bezpośredniemu finansowaniu zakupu autobusów ani budowy infrastruktury transportowej.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Premia termomodernizacyjna                    | <p>System wsparcia inwestycji polegających na termomodernizacji budynków, funkcjonujący na mocy ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Premia termomodernizacyjna to rodzaj gratyfikacji finansowej (bezzwrotnej), wypłacanej po zakończeniu przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i stanowiącej spłatę części kredytu zaciągniętego na to przedsięwzięcie. Program nie jest typowym „konkurem” – działa w trybie ciągłym poprzez sieć banków kredytujących współpracujących z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK). Celem jest zachęcenie właścicieli budynków do głębokiej modernizacji energetycznej poprzez obniżenie kosztów inwestycji. Podstawowa premia wynosi 26% kosztów przedsięwzięcia</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

| Źródło finansowania      | Opis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                          | termomodernizacyjnego. Jeżeli w ramach projektu zainstalowane zostanie odnawialne źródło energii, premia wzrasta do 31% kosztów.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Fundusze Norweskie i EOG | Mechanizmy Finansowe Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz Norweskie Mechanizmy Finansowe, zwane potocznie Funduszami EOG i Funduszami Norweskimi, to instrumenty wsparcia finansowego, które mają na celu zmniejszanie różnic społecznych i gospodarczych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie dwustronnych relacji między krajami-darczyńcami (Norwegia, Islandia i Liechtenstein) a państwami-beneficjentami, w tym Polską. W ramach perspektywy 2014–2021 Polska była największym beneficjentem środków z Funduszy Norweskich i EOG – łącznie ponad 800 mln euro. Fundusze te wspierają m.in. działania w zakresie ochrony środowiska, efektywności energetycznej, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym, zrównoważonego rozwoju miast, ochrony bioróżnorodności oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury. Kluczowe komponenty środowiskowe realizowane były głównie w ramach Programu „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu”, zarządzanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Dofinansowanie może obejmować nawet 85% kosztów kwalifikowanych, a projekty mogą być realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe oraz partnerów norweskich i islandzkich. Często wymagane są elementy współpracy dwustronnej oraz innowacyjność i trwałość efektów projektu. Fundusze Norweskie i EOG mogą stanowić istotne źródło finansowania zadań wskazanych w „Programie Ochrony Środowiska”, w szczególności w takich obszarach jak: poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych, wdrażanie zielono-niebieskiej infrastruktury, projekty edukacyjne i świadomościowe dotyczące ochrony klimatu, poprawa jakości powietrza oraz innowacyjne działania adaptacyjne do zmian klimatu. Możliwość realizacji projektów partnerskich z instytucjami z Norwegii i Islandii stanowi dodatkową wartość w postaci transferu wiedzy, technologii i dobrych praktyk. |
| Program LIFE             | Program LIFE 2021–2027 to instrument finansowy Unii Europejskiej dedykowany ochronie środowiska, działaniom na rzecz klimatu oraz transformacji energetycznej. Jest jednym z najważniejszych źródeł wsparcia projektów, które przyczyniają się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym również celów lokalnych programów ochrony środowiska. Program LIFE obejmuje cztery podprogramy: (1) Przyroda i różnorodność biologiczna, (2) Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia, (3) Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do ich skutków oraz (4) Przejście na czystą energię. W ramach każdego z nich możliwe jest uzyskanie dofinansowania m.in. na zadania związane z poprawą jakości powietrza, ochroną zasobów wodnych i gleby, adaptacją do zmian klimatu, zwiększaniem efektywności energetycznej, a także zachowaniem i odtwarzaniem siedlisk przyrodniczych czy eliminacją gatunków inwazyjnych. Dofinansowanie może wynosić nawet do 60–75% kosztów kwalifikowanych projektu (w wybranych przypadkach nawet więcej, np. dla projektów strategicznych lub działań służących implementacji polityk UE). Program LIFE jest skierowany do jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytutów badawczych oraz przedsiębiorstw. Ze względu na swoją elastyczność, interdyscyplinarność i wysoki prestiż, stanowi atrakcyjne narzędzie do współfinansowania kompleksowych działań prośrodowiskowych planowanych w ramach POŚ, w tym np. projektów zielono-niebieskiej infrastruktury, działań edukacyjnych, retencji wodnej czy poprawy efektywności energetycznej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

Źródło: opracowanie własne

## 6. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zarządzanie „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” należy do obowiązku Burmistrza Miasta Lublińca, który jest również częściowo odpowiedzialny za wykonanie poszczególnych zadań. Realizacja celów i zadań wynikających z Programu spoczywa w dużym stopniu na innych podmiotach, co wymaga nadzoru i koordynacji. Nadzór oraz koordynację nad wdrażaniem zaplanowanych zadań w ramach Programu oraz ocenę stanu ich wykonania realizuje Wydział do spraw Środowiska i Klimatu Urzędu Miejskiego w Lublińcu.

Zgodnie z „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” na realizację Programu składają się następujące elementy: współpraca z interesariuszami, opracowanie treści Programu, realizacja, monitoring i okresowa sprawozdawczość oraz ewaluacja i aktualizacja. Elementy te można podzielić na 4 etapy (w oparciu o cykl Deminga), do których należą:

- aktualizacja – w tym opracowanie dokumentu Programu na kolejne lata; następuje w oparciu o wyniki ewaluacji oraz doświadczenia i efekty uzyskane dzięki działaniom korygującym;
- wdrażanie – czyli realizacja zadań zawartych w Programie, a przez to osiągnięcie zamierzonych celów;
- ewaluacja – częścią której jest monitoring prowadzony przez odpowiednie jednostki, a także sprawozdawczość, czyli opracowywanie co 2 lata raportów z realizacji programu ochrony środowiska; jest to bardzo istotny etap, pokazujący ewentualne rozbieżności pomiędzy celami zawartymi w Programie, a stanem rzeczywistym oraz konieczność podjęcia działań korygujących; raporty ukazują także dotychczasową efektywność prac w powiązaniu z nakładami finansowymi i faktycznymi efektami środowiskowymi (wskaźniki środowiskowe);
- działania korygujące – w wyniku ewaluacji (po okresie 2 lat) możliwa jest korekta zadań, tak aby udało się osiągnąć zaplanowane w Programie cele.

Na każdym etapie realizacji Programu kluczowe znaczenie ma współpraca pomiędzy jego interesariuszami – zarówno przedstawicielami administracji publicznej, jak i podmiotami zewnętrznymi zaangażowanymi w ochronę środowiska. Dobrym rozwiązaniem może być powołanie grupy roboczej, której zadaniem byłoby opiniowanie oraz wspieranie planowania nowych działań na potrzeby kolejnych aktualizacji Programu.

Współpraca ta nabiera szczególnego znaczenia na etapie oceny efektów wdrażania Programu, tj. podczas sporządzania okresowych raportów z realizacji zadań. Skuteczne zarządzanie Programem wymaga bowiem systematycznego pozyskiwania i aktualizacji danych niezbędnych do oceny zarówno jakości środowiska, jak i stopnia realizacji przyjętych celów i działań. Proces ten prowadzony jest w cyklach dwuletnich, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami monitorowania i ewaluacji dokumentów strategicznych w zakresie ochrony środowiska.

Burmistrz Miasta Lublińca zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025, poz. 647 ze zm.), sporządza co 2 lata raporty z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”, które przedstawiane będą Radzie Miejskiej, a następnie przekazywane Zarządowi Powiatu.

Celem sporządzania raportów jest ocena realizacji zadań wskazanych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec”, w tym:

- określenie stanu realizacji przyjętych do wykonania w ramach POŚ zadań i celów;
- określenie stanu oraz tendencji zmian zachodzących w środowisku na terenie miasta;
- przeprowadzenie analizy finansowej oraz wskaźnikowej realizacji POŚ;
- przeprowadzenie ewaluacji przyjętych zadań (rekomendacji na przyszłość).

Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie miasta (wskazane m.in. w *Tabela 69. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji*) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

## **7. OGRANICZANIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ**

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030” wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska. Jednak w fazie realizacji (budowy) poszczególnych inwestycji może dojść do negatywnych oddziaływań na środowisko. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe, o lokalnym zasięgu, całkowicie odwracalne (typowe dla prac budowlanych). Prowadzenie robót uwzględniające przyjęcie odpowiedniej technologii prac oraz opracowanie projektów organizacji robót zape-

wniających minimalną ingerencję w środowisko wpłynie na minimalizację szkodliwego oddziaływania. Ustalane terminy realizacji prac należy tak dostosować do wymagań ochrony środowiska, żeby nie powodować zbyt dużych zaburzeń w życiu fauny. Zaplecze budowy powinno zajmować jak najmniejszą powierzchnię terenu i być wyznaczone w takim miejscu, aby znajdowało się w bezpiecznej odległości od cennych biotopów. Sprzęt budowlany oraz technologie wykonawstwa należy dobierać tak, aby eliminowane były takie szkodliwe czynniki jak: hałas, zanieczyszczenie środowiska (spaliny, wycieki paliwa, odpady poprodukcyjne itp.), niszczenie urodzajnej warstwy gleby przez sprzęt (trasy przejazdu, sposoby przemieszczania maszyn), niszczenie roślinności w zasięgu pracy maszyn (zasięg osprzętu, trasy ekologiczne). W ramach realizacji zadań nie nastąpi kumulowanie się oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć oraz nie nastąpi oddziaływanie transgraniczne (brak wpływu na środowisko krajów sąsiadujących). Należy zaznaczyć, iż odstępianie od wdrażania zapisów projektu przedmiotowego programu będzie oznaczać odstępianie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany niniejszy program (kompleksowa ochrona poszczególnych komponentów środowiska na terenie miasta), należy uznać, iż środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu antropopresji na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania (zadania) zaproponowane do realizacji w Programie. Planowane działania mają na celu osiągnięcie zrównoważonego rozwoju miasta poprzez realizację inwestycji wpływających na poprawę stanu środowiska i podniesienie jakości życia mieszkańców.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach Programu nie będą powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na istniejące na terenie Lublińca formy ochrony przyrody. Program nie przewiduje realizacji przedsięwzięć, które pozostawałyby w sprzeczności z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ani takich, które mogłyby skutkować naruszeniem zakazów obowiązujących w odniesieniu do obiektów i obszarów objętych ochroną prawną. Przeciwnie – jednym z nadrzędnych celów Programu Ochrony Środowiska jest zachowanie, wzmocnienie i właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi miasta, w tym w szczególności obiektami i obszarami chronionymi. Zadania ujęte w Programie zostały opracowane w sposób, który nie tylko nie zagraża tym zasobom, ale wręcz sprzyja ich ochronie i zrównoważonemu wykorzystaniu, m.in. poprzez wzmacnianie zielonej infrastruktury, przeciwdziałanie presji urbanizacyjnej oraz zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

W kolejnej tabeli przedstawiono przykładowe rozwiązania chroniące środowisko jakie powinny być zastosowane w trakcie realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.

**Tabela 74. Rozwiązania chroniące środowisko przy realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji**

| Rodzaj inwestycji                                                                                          | Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prace w obrębie budynków (termomodernizacja, montaż instalacji OZE, demontaż azbestowych pokryć dachowych) | Przy planowaniu prac w obrębie budynków należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone remonty i docieplenia budynków wykonywane bez uwzględnienia potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszania populacji gatunków chronionych, takich jak jeryzek <i>Apus apus</i> , puszczyk <i>Falco tinnunculus</i> , mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i> , i in. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. W sytuacji stwierdzenia ich występowania należy przeprowadzić termomodernizację z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt (dostosowanie terminu termomodernizacji budynków do okresu lęgowego, rozrodczego i hibernacji) oraz po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy o ochronie przyrody. |
| Realizacja prac utrzymaniowych i konserwacyjnych wód                                                       | Szczególne znaczenie ma zapewnienie, aby planowane działania nie powodowały negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze, a wręcz wspierały jego ochronę. Wszelkie prace ingerujące w cieki wodne, ich brzegi oraz przyległe tereny powinny być prowadzone w sposób selektywny i zrównoważony, z uwzględnieniem uwarunkowań hydrologicznych, geomorfologicznych oraz przyrodniczych danego odcinka cieku. Kluczowe znaczenie ma unikanie nadmiernego i całkowitego wykaszania roślinności brzegowej i wodnej, ponieważ pełni ona istotne funkcje biologiczne, stabilizujące i filtracyjne, a jej usunięcie może przyczyniać się do erozji, pogorszenia jakości wody i utraty siedlisk dla wielu gatunków. Prace konserwacyjne powinny być realizowane                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

| Rodzaj inwestycji                                         | Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           | <p>z zachowaniem tzw. dobrego stanu ekologicznego wód i nie mogą naruszać ciągłości ekologicznej cieków, co oznacza konieczność pozostawienia odcinków nienaruszonych lub w ograniczonym zakresie poddanych zabiegom. Wszelkie zabiegi hydrotechniczne, takie jak odmulanie, oczyszczanie, wzmacnianie brzegów, muszą być wykonywane zgodnie z najlepszymi praktykami środowiskowymi oraz przy użyciu sprzętu minimalizującego ingerencję w dno i koryto cieku. Należy unikać nadmiernego prostowania i pogłębiania koryt, które mogą prowadzić do degradacji siedlisk wodnych i przybrzeżnych. Istotne jest również odpowiednie zaplanowanie terminów prowadzenia prac w celu ograniczenia kolizji z okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów czy migracją ryb – w razie potrzeby prace powinny być poprzedzone oceną przyrodniczą i prowadzone pod nadzorem specjalistów. Dodatkowym elementem działań minimalizujących oddziaływanie na środowisko może być wdrażanie systemów kontroli jakości wód oraz stosowanie naturalnych metod stabilizacji brzegów i ograniczania eutrofizacji, np. poprzez wprowadzanie roślinności fitoremediacyjnej. Właściwie prowadzone prace utrzymaniowe i konserwacyjne wód, ukierunkowane na zachowanie lub poprawę ich stanu ekologicznego, stanowią istotny element kompleksowego zarządzania zasobami wodnymi i są spójne z celami ochrony środowiska określonymi w POŚ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych | <p>Realizacja zadania powinna uwzględniać rozwiązania minimalizujące ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko, zwłaszcza w zakresie ochrony siedlisk wodno-lądowych oraz retencji krajobrazowej. Prace melioracyjne muszą być projektowane i prowadzone w sposób racjonalny, tak aby nie powodować nadmiernego odwodnienia gleb ani degradacji siedlisk mokradłowych. Modernizacja istniejących urządzeń powinna koncentrować się na poprawie ich efektywności technicznej przy jednoczesnym zachowaniu lub przywróceniu ich funkcji retencyjnych oraz ograniczeniu strat wody w środowisku. Działania utrzymaniowe powinny być planowane z uwzględnieniem cyklu biologicznego gatunków chronionych, w tym okresu lęgowego ptaków oraz sezonów rozrodczych płazów i ryb. Wskazane jest prowadzenie prac poza okresem wiosenno-letnim, kiedy obecność wody i rozwój roślinności są kluczowe dla funkcjonowania ekosystemów. Istotne jest również stosowanie metod o ograniczonej ingerencji, takich jak ręczne oczyszczanie rowów, selektywne wykaszanie czy lokalne odmulanie, z pozostawieniem fragmentów nieprzekształconych w celu utrzymania ciągłości biologicznej i schronienia dla organizmów wodnych i przybrzeżnych. W ramach modernizacji powinno się także stosować rozwiązania sprzyjające retencji wodnej i infiltracji, takie jak progi piętrzące, zastawki czy elementy spowalniające odpływ wód. Modernizacja urządzeń melioracyjnych nie może prowadzić do zwiększenia presji na obszary podmokłe ani przyczyniać się do pogorszenia stanu wód powierzchniowych i podziemnych. W przypadku większych przedsięwzięć konieczne jest zapewnienie nadzoru przyrodniczego oraz, w razie potrzeby, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko. Właściwe planowanie i prowadzenie prac melioracyjnych może sprzyjać adaptacji do zmian klimatycznych, ograniczając skutki suszy i poprawiając lokalną retencję wodną, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych.</p> |
| Budowa oraz modernizacja obiektów małej i mikro retencji  | <p>W ramach realizacji zadania istotne jest zastosowanie rozwiązań projektowych i organizacyjnych, które pozwolą zapobiegać lub ograniczać potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko. Przede wszystkim należy unikać lokalizacji inwestycji na terenach cennych przyrodniczo, takich jak rezerваты, użytki ekologiczne czy obszary Natura 2000. W sytuacjach, gdy nie jest możliwe uniknięcie ingerencji w środowisko naturalne, konieczne jest przeprowadzenie odpowiednich procedur środowiskowych, w tym oceny oddziaływania na środowisko, a także zastosowanie działań kompensacyjnych. W projektowaniu obiektów retencyjnych należy wykorzystywać naturalne materiały i rozwiązania przyjazne środowisku, np. umacnianie brzegów za pomocą faszyn, kamienia naturalnego czy gabionów, a także tworzenie zróżnicowanej linii brzegowej, umożliwiającej rozwój roślinności wodnej i szuwarowej. Zachowanie istniejącej roślinności oraz dosadzanie gatunków lokalnych pozwala zwiększyć wartość przyrodniczą inwestycji oraz jej funkcje retencyjne i filtracyjne. Kluczowe jest również unikanie rozwiązań technicznych zakłócających ciągłość ekologiczną cieków wodnych – nie należy betonować lub kanałować koryt, a w razie potrzeby należy uwzględnić przepławki i inne urządzenia umożliwiające migrację organizmów wodnych. Dla ochrony zasobów wodnych i glebowych należy zaprojektować systemy umożliwiające kontrolowaną infiltrację i oczyszczanie wód opadowych, które przyczyniają się do poprawy bilansu wodnego gminy i ograniczają spływ zanieczyszczeń. Ważnym elementem ograniczającym wpływ inwestycji na faunę jest dostosowanie harmonogramu prac budowlanych do cykli biologicznych zwierząt, w szczególności unikanie prac ziemnych w okresie lęgowym ptaków i rozrodu płazów, a w razie potrzeby – prowadzenie robót pod nadzorem przyrodniczym. Dodatkowo, obiekty retencyjne mogą pełnić funkcje edukacyjne i krajo-</p>                                                        |

| Rodzaj inwestycji                                        | Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          | brazowe, jeżeli zostaną odpowiednio wkomponowane w przestrzeń publiczną – jako część parków, terenów zieleni czy ścieżek edukacyjnych – co pozwoli łączyć cele techniczne z poprawą estetyki i jakości życia mieszkańców.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Wprowadzanie nowych zadrzewień i zalesień                | Zalesianie terenów porolnych, zwłaszcza obszarów otwartych, powinno być prowadzone z najwyższą starannością i w oparciu o rzetelne rozpoznanie przyrodnicze. Wymaga to przeprowadzenia kompleksowej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej zarówno samego terenu planowanego do zalesienia, jak i jego bezpośredniego otoczenia. Takie działanie ma na celu identyfikację istniejących wartości przyrodniczych oraz uniknięcie niepożądanego ingerencji w funkcjonujące ekosystemy, które mogły się ukształtować na gruntach odłogowanych czy porolnych. Proces zalesienia powinien być dostosowany do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych, z wykorzystaniem naturalnie istniejących zadrzewień i zakrzaceń. Wskazane jest również zachowanie oczek wodnych, podmokłości i wszelkich form mikrosiedliskowych, które zwiększają różnorodność biologiczną. Istotnym elementem działań powinno być tworzenie tzw. ekotonów, czyli stref przejściowych między różnymi ekosystemami (np. pole – las lub łąka – las), gdzie zastosowanie mają rzadziej sadzone drzewa oraz różnorodne krzewy. Takie strefy graniczne pełnią ważną rolę ekologiczną, stając się siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, a jednocześnie łagodząc oddziaływanie nowych zalesień na przyległe tereny. Zalesienia, odpowiednio zaplanowane i realizowane, mogą stanowić istotny element ochrony krajobrazu, retencji wodnej i przeciwdziałania erozji gleb, ale również ważne narzędzie wzbogacania lokalnej bioróżnorodności. Kluczowe jest przy tym stosowanie wyłącznie rodzimych gatunków drzew i krzewów, najlepiej dostosowanych do warunków siedliskowych. Unikanie wprowadzania gatunków obcych ma na celu ograniczenie ryzyka rozwoju roślin inwazyjnych, które zagrażają rodzimej florze i faunie. W ostatnich dekadach status inwazyjny w Polsce uzyskały m.in. dąb czerwony, jesion pensylwański, bożodrzew gruczołowaty, wiązowiec zachodni czy orzech włoski. Dlatego każde zalesienie musi być traktowane nie tylko jako działanie gospodarcze, ale również jako interwencja środowiskowa, która – jeżeli zostanie przeprowadzona odpowiedzialnie – może przynieść trwałe korzyści przyrodnicze i krajobrazowe. |
| Rekultywacja terenów zdegradowanych/zanieczyszczonych    | Na etapie realizacji zadań z zakresu rekultywacji i remediacji obszarów zdegradowanych i zanieczyszczonych należy w pierwszej kolejności stosować rozwiązania minimalizujące dalszą degradację środowiska, szczególnie w odniesieniu do gleb, wód oraz zasobów przyrodniczych. Prace powinny być prowadzone z uwzględnieniem ograniczenia emisji wtórnych zanieczyszczeń – zarówno pyłowych, jak i do wód powierzchniowych i podziemnych – poprzez zabezpieczenie terenu robót, stosowanie uszczelnień, zraszanie, osłony przeciwpylowe oraz odpowiednie odwodnienie. Kluczowe jest zapobieganie rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń poprzez zastosowanie odpowiednich metod technologicznych oraz właściwe postępowanie z odpadami i materiałami zanieczyszczonymi – zgodnie z obowiązującymi przepisami i wymaganiami BDO. Równolegle należy chronić zasoby przyrodnicze – zwłaszcza siedliska i gatunki objęte ochroną – poprzez dostosowanie harmonogramu prac do cyklu biologicznego organizmów (np. poza okresem lęgowym), unikanie ingerencji w siedliska cenne przyrodniczo, a w razie potrzeby wdrażanie kompensacji przyrodniczej (np. nasadzenia zastępcze, odtworzenie zieleni lokalnej). Wskazane jest także takie kształtowanie terenu po zakończeniu prac, by przywracać jego walory krajobrazowe i przyrodnicze, z wykorzystaniem materiałów naturalnych i roślinności dostosowanej do siedlisk lokalnych. Wszystkie działania muszą być zgodne z przepisami prawa ochrony środowiska i ochrony przyrody.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Budowa, modernizacja, przebudowa infrastruktury liniowej | W celu zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania inwestycji liniowej na środowisko należy stosować rozwiązania organizacyjne, techniczne i przyrodnicze dostosowane do charakteru przedsięwzięcia, jego skali oraz lokalnych uwarunkowań środowiskowych. Na etapie projektowania należy dążyć do prowadzenia trasy inwestycji w sposób ograniczający zajęcie nowych terenów, w szczególności poprzez wykorzystanie istniejących pasów drogowych, korytarzy infrastrukturalnych lub terenów już przekształconych. W miarę możliwości należy omijać obszary cenne przyrodniczo, zadrzewienia, ciek, rowy, zbiorniki wodne, tereny podmokłe, siedliska chronionych gatunków oraz obszary pełniące funkcję korytarzy migracyjnych. Roboty budowlane powinny być prowadzone wyłącznie w granicach wyznaczonego pasa robót, przy ograniczeniu do minimum powierzchni czasowego zajęcia terenu. Należy właściwie zorganizować zaplecze budowy, drogi dojazdowe, miejsca składowania materiałów i urobku oraz miejsca postoju maszyn, tak aby nie powodowały one zanieczyszczenia gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych. Sprzęt budowlany powinien być sprawny technicznie, a na terenie budowy należy zapewnić środki do szybkiego usuwania ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych. Po zakończeniu prac teren powinien zostać uporządkowany i przywrócony do stanu możliwie zbliżonego do pierwotnego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

| Rodzaj inwestycji | Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                   | <p>Dla ochrony powierzchni ziemi i gleb należy selektywnie zdejmować oraz magazynować warstwę urodzajną gleby, zabezpieczając ją przed zanieczyszczeniem, zagęszczeniem i zmieszaniem z gruntem mineralnym. Masy ziemne powinny być w pierwszej kolejności zagospodarowywane na terenie inwestycji, o ile pozwalają na to ich właściwości i obowiązujące przepisy. Należy unikać składowania urobku i materiałów budowlanych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, rowów, zbiorników wodnych, terenów podmokłych oraz systemów korzeniowych drzew.</p> <p>W celu ochrony wód należy zapobiegać przedostawaniu się do środowiska substancji ropopochodnych, zawieszin, mleczka cementowego, ścieków oraz innych zanieczyszczeń powstających w trakcie budowy. Prace w rejonie cieków, rowów i terenów podmokłych powinny być prowadzone w sposób ograniczający naruszenie koryta, skarp, roślinności brzegowej oraz naturalnych stosunków wodnych. W miejscach szczególnie wrażliwych należy rozważyć zastosowanie technologii bezwykopowych, takich jak przewiertery sterowane, przeciski lub mikrotuneling. W przypadku inwestycji drogowych należy zapewnić właściwe odwodnienie oraz, w razie potrzeby, podczyszczanie wód opadowych i roztopowych przed ich odprowadzeniem do odbiornika lub do gruntu.</p> <p>Oddziaływania na powietrze i klimat akustyczny należy ograniczać poprzez stosowanie sprawnego sprzętu, ograniczenie pracy silników na biegu jałowym, racjonalną organizację transportu, ograniczanie pylenia z dróg technologicznych i powierzchni robót ziemnych oraz prowadzenie najbardziej uciążliwych prac w porze dziennej, szczególnie w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. W przypadku inwestycji drogowych, jeżeli wyniki analiz wykażą taką potrzebę, należy przewidzieć rozwiązania ograniczające hałas na etapie eksploatacji, takie jak ekrany akustyczne, wały ziemne, ciche nawierzchnie, odpowiednie ukształtowanie drogi lub zieleń izolacyjna.</p> <p>W zakresie ochrony przyrody należy ograniczyć wycinkę drzew i krzewów do niezbędnego minimum oraz zabezpieczyć roślinność przeznaczoną do zachowania przed uszkodzeniami mechanicznymi i naruszeniem systemów korzeniowych. Prace przygotowawcze, w szczególności usuwanie roślinności, powinny być prowadzone poza okresami największej wrażliwości biologicznej, zwłaszcza poza głównym okresem lęgowym ptaków, chyba że wcześniejsza kontrola przyrodnicza potwierdzi brak kolizji z gatunkami chronionymi. Wykopy należy zabezpieczać przed wpadaniem zwierząt, a w miejscach przecięcia tras migracji należy stosować odpowiednie rozwiązania minimalizujące, takie jak tymczasowe wygradzenia, przepusty, przejścia dla zwierząt lub ogrodzenia naprowadzające. W uzasadnionych przypadkach prace powinny być prowadzone pod nadzorem przyrodniczym.</p> |

Źródło: opracowanie własne

**SPIS TABEL**

|                                                                                                                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Tabela 1. Alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu.....                                                                                                 | 4  |
| Tabela 2. Stężenia pyłów zawieszonych PM <sub>10</sub> i PM <sub>2,5</sub> oraz benzo(a)pirenu na terenie Lublińca w latach 2023-2025.....                      | 15 |
| Tabela 3. Zmiany powierzchni obszaru przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu na terenie Lublińca w latach 2023-2025.....                                | 15 |
| Tabela 4. Główne zanieczyszczenia powietrza, ich źródła emisji oraz znaczenie dla jakości powietrza w Lublińcu .....                                            | 16 |
| Tabela 5. Indywidualne źródła ciepła stosowane na terenie Lublińca (na podstawie deklaracji złożonych do bazy CEEB, stan na czerwiec 2026 r.).....              | 17 |
| Tabela 6. Główne kierunki działań na rzecz poprawy jakości powietrza na terenie Lublińca.....                                                                   | 17 |
| Tabela 7. Efekty rzeczowe i finansowe programów wsparcia wymiany źródeł ciepła i poprawy efektywności energetycznej w Lublińcu w latach 2023–2025 .....         | 18 |
| Tabela 8. Działania informacyjne, edukacyjne i kontrolne w zakresie ochrony powietrza realizowane w Lublińcu w latach 2023–2025 .....                           | 19 |
| Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.....                                                                         | 21 |
| Tabela 10. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.....                                                            | 22 |
| Tabela 11. Porównanie wyników GPR 2020 i GPR 2025 przeprowadzonych dla odcinków dróg sieci krajowej i wojewódzkiej przebiegających przez Lubliniec .....        | 23 |
| Tabela 12. Ocena stanu technicznego dróg gminnych na terenie Lublińca .....                                                                                     | 26 |
| Tabela 13. Linie kolejowe przebiegające przez Lubliniec .....                                                                                                   | 28 |
| Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem .....                                                                                        | 30 |
| Tabela 15. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.....                                                                             | 31 |
| Tabela 16. Wyniki pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego (PEM) prowadzonych na terenie Lublińca przez GIOŚ w ramach systemu PMS.....                      | 36 |
| Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji pola elektroenergetyczne (PEM).....                                                                             | 37 |
| Tabela 18. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne (PEM) .....                                                                 | 37 |
| Tabela 19. Wykaz zlewni JCWP znajdujących się na terenie miasta Lublińca.....                                                                                   | 39 |
| Tabela 20. Aktualna klasyfikacja i ocena stanu ogólnego dla poszczególnych zlewni JCWP znajdujących się na terenie Lublińca .....                               | 42 |
| Tabela 21. Wskaźniki decydujące o złym stanie wód powierzchniowych na terenie Lublińca - charakterystyka typowych przekroczeń i presji.....                     | 43 |
| Tabela 22. Charakterystyka GZWP nr 327 i GZWP nr 328.....                                                                                                       | 46 |
| Tabela 23. Podstawowa charakterystyka JCWPd nr 110 i 98.....                                                                                                    | 48 |
| Tabela 24. Aktualna kompleksowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) obejmujących obszar miasta Lublińca .....                                | 49 |
| Tabela 25. Charakterystyka punktu badawczego jakości wód podziemnych zlokalizowanego na terenie Lublińca (wraz z uzyskaną klasą jakości za lata 2022-2025)..... | 50 |
| Tabela 26. Zagrożenie miasta Lublińca poszczególnymi rodzajami suszy .....                                                                                      | 52 |
| Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami .....                                                                                     | 56 |
| Tabela 28. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.....                                                                          | 57 |
| Tabela 29. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie Lublińca w latach 2022-2025.....                                                                             | 58 |
| Tabela 30. Zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie Lublińca w latach 2022-2025.....                                                                           | 60 |
| Tabela 31. Podstawowe parametry techniczno-eksploatacyjne charakteryzujące funkcjonowanie komunalnej oczyszczalni ścieków w Lublińcu.....                       | 61 |
| Tabela 32. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Lublińca w latach 2022–2025.....                                     | 64 |
| Tabela 33. Kontrole gospodarki ściekowej na nieruchomościach nieskanalizowanych na terenie Lublińca w latach 2024–2025.....                                     | 65 |
| Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....                                                                                  | 65 |
| Tabela 35. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....                                                                      | 66 |
| Tabela 36. Charakterystyka złoża piasku „Dziewcza Góra” .....                                                                                                   | 67 |
| Tabela 37. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....                                                                                         | 68 |
| Tabela 38. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....                                                                             | 69 |
| Tabela 39. Typy i podtypy krajobrazów występujące na terenie Lublińca .....                                                                                     | 71 |
| Tabela 40. Struktura gruntów rolnych na terenie Lublińca według rodzaju użytku i klasy bonitacyjnej.....                                                        | 74 |
| Tabela 41. Powierzchnia gruntów leśnych i stopień lesistości Lublińca w latach 2015–2025 – ujęcie długookresowe .....                                           | 75 |
| Tabela 42. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gleby i powierzchnia ziemi.....                                                                                 | 78 |
| Tabela 43. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby i powierzchnia ziemi .....                                                                    | 78 |
| Tabela 44. Łączna ilość odpadów komunalnych zebranych i odebranych z terenu Lublińca w 2025 r. ....                                                             | 80 |
| Tabela 45. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Lublińca w 2025 r. w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.....                  | 81 |
| Tabela 46. Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięte przez miasto Lubliniec w latach 2021-2025.....                 | 82 |
| Tabela 47. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest z terenu Lublińca w latach 2022-2025 .....                                                             | 84 |
| Tabela 48. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne na terenie Lublińca w latach 2022–2025.....                                                             | 85 |
| Tabela 49. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami.....                                                                                        | 85 |

|                                                                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Tabela 50. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami .....                                                                           | 86  |
| Tabela 51. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na obszarze Lublińca (stan na 31.12.2025 r.) .....                                                           | 87  |
| Tabela 52. Działania Miasta Lubliniec w zakresie utrzymania i rozwoju zieleni miejskiej w latach 2024–2025.....                                                 | 87  |
| Tabela 53. Struktura własnościowa lasów na terenie Lublińca (stan na 31.12.2025 r.) .....                                                                       | 89  |
| Tabela 54. Struktura gatunków lasotwórczych na terenie Lublińca - stan na 01.01.2025 r. ....                                                                    | 89  |
| Tabela 55. Struktura typów siedliskowych lasów na terenie Lublińca – stan na 01.01.2025 r. ....                                                                 | 90  |
| Tabela 56. Powierzchnia lasów na terenie Lublińca według klas wieku – stan na 01.01.2025 r. ....                                                                | 90  |
| Tabela 57. Powierzchnia lasów na terenie Lublińca według dominującej kategorii ochronności –<br>stan na 01.01.2025 r. ....                                      | 91  |
| Tabela 58. Rekomendowane kierunki działań ochronnych lasów na terenie Lublińca .....                                                                            | 92  |
| Tabela 59. Użytki ekologiczne ustanowione na terenie Lublińca .....                                                                                             | 95  |
| Tabela 60. Wykaz pomników przyrody ustanowionych na terenie Lublińca.....                                                                                       | 98  |
| Tabela 61. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną na terenie Lublińca.....                                                                     | 99  |
| Tabela 62. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.....                                                                                        | 100 |
| Tabela 63. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.....                                                                            | 100 |
| Tabela 64. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.....                                                                              | 103 |
| Tabela 65. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.....                                                                  | 103 |
| Tabela 66. Kluczowe problemy środowiskowe na terenie Lublińca.....                                                                                              | 104 |
| Tabela 67. Prognoza stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Lublińca .....                                                                       | 107 |
| Tabela 68. Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2027-2030”<br>z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego ..... | 108 |
| Tabela 69. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych<br>obszarów interwencji.....                                     | 114 |
| Tabela 70. Wskaźniki monitorowania realizacji celów „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy<br>Lubliniec na lata 2027-2030” .....                                | 121 |
| Tabela 71. Harmonogram realizacji zadań własnych Miasta Lublińca .....                                                                                          | 126 |
| Tabela 72. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez Miasto Lubliniec (zadania realizowane<br>przez inne podmioty) .....                                | 133 |
| Tabela 73. Przykładowe źródła finansowania zadań realizowanych w ramach POŚ.....                                                                                | 138 |
| Tabela 74. Rozwiązania chroniące środowisko przy realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.....                                                             | 144 |

## SPIS GRAFIK

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Grafika 1. Położenie Lublińca na tle województwa śląskiego.....                                              | 7   |
| Grafika 2. Układ przestrzenny Lublińca.....                                                                  | 8   |
| Grafika 3. Zmiany klimatu i adaptacja na terenie miasta Lublińca.....                                        | 14  |
| Grafika 4. Niska emisja i benzo(a)piren – główne problemy jakości powietrza na terenie Lublińca.....         | 20  |
| Grafika 5. SMH 2022 obrazująca imisję hałasu (wskaźnik L <sub>DWN</sub> ) od DW 906 na terenie Lublińca..... | 25  |
| Grafika 6. Zagrożenie hałasem drogowym na terenie Lublińca.....                                              | 27  |
| Grafika 7. Przebieg linii kolejowych przez miasto Lubliniec .....                                            | 29  |
| Grafika 8. Przebieg linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia (110 kV) na terenie Lublińca .....        | 32  |
| Grafika 9. Rozkład przestrzenny pola elektrycznego od linii energetycznych 110, 220, 400 kV .....            | 33  |
| Grafika 10. Lokalizacja stacji bazowych (BTS) na terenie Lublińca.....                                       | 34  |
| Grafika 11. Pola elektromagnetyczne (PEM) na terenie Lublińca.....                                           | 36  |
| Grafika 12. Sieć hydrograficzna na terenie Lublińca.....                                                     | 38  |
| Grafika 13. Zasięg zlewni JCWP rzecznych na terenie Lublińca.....                                            | 39  |
| Grafika 14. Zły stan wód powierzchniowych na terenie Lublińca .....                                          | 41  |
| Grafika 15. Zasięg terytorialny GZWP w obrębie których położony jest Lubliniec.....                          | 47  |
| Grafika 16. Położenie Lublińca na tle JCWPd nr 110 i 98.....                                                 | 49  |
| Grafika 17. Obszary zagrożenia powodzią na terenie Lublińca.....                                             | 54  |
| Grafika 18. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie Lublińca.....                                            | 59  |
| Grafika 19. Zbiorowe odprowadzanie i oczyszczanie ścieków na terenie Lublińca.....                           | 63  |
| Grafika 20. Lokalizacja złoża piasku „Dziewcza Góra” .....                                                   | 68  |
| Grafika 21. Hipsometria miasta Lublińca.....                                                                 | 70  |
| Grafika 22. Lokalizacja krajobrazów priorytetowych na terenie Lublińca .....                                 | 73  |
| Grafika 23. Lokalizacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Lublińca .....             | 76  |
| Grafika 24. Gleby i powierzchnia ziemi – podsumowanie obszaru interwencji.....                               | 77  |
| Grafika 25. Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Lublińca .....                                    | 83  |
| Grafika 26. Zasięg nadleśnictw na terenie Lublińca .....                                                     | 88  |
| Grafika 27. Lasy na terenie Lublińca.....                                                                    | 93  |
| Grafika 28. Położenie Lublińca na tle korytarza ekologicznego „Bory Stobrawskie” .....                       | 94  |
| Grafika 29. Lokalizacja użytków ekologicznych na terenie Lublińca.....                                       | 96  |
| Grafika 30. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Lublińca.....                                           | 97  |
| Grafika 31. Kluczowe problemy środowiskowe na terenie Lublińca.....                                          | 106 |